

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת שמיני - פרה

לקראת שובת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 164

פגנינים לפרשת שמיני

פנה הרב שטיינמן אל אבי ושאלו: "רבי משה וואס זאגט איר? [מה אתם אומרים?] ברצוני לשמוע את דעתכם. לאחרונה יש לי ייסורים גדולים, השאלה אם כדאי לי לבקש ברכות מאנשים, שהקדוש ברוך הוא יסיר ממני את הייסורים הללו, כדי שלא יפריעו לי בעבודת השם, או שמא עדיף לסבול אותם כדי שכך אוכל להרוויח יותר עולם הבא בגין הייסורים?"

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"ויקראו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו" (ויקרא י', א')

כתבו בעלי המוסר, כי נדב ואביהוא ראו בהנהגת הזקנים הנהגה חלשה, שבגלל זקנותם רפו ידיהם ואין בכוחם עוד להנהיג את ישראל ביד רמה. הם ראו בצער את העובדה כי חדשים לבקרים מתקבצים חלקים נרחבים מהעם, ומתלוננים ומתרעמים נגד משה ואהרן על דא ועל הא, וסברו כי לא תהיה שום תקנה לעם, עד שהצעירים יתפסו את רסן הנהגה וישלטו על העם היטב, בחוזק וגבורה.

והגם שהיתה כוונתם לשם שמים, להדריך את כלל ישראל בדרך איתנה וחזקה, והמניעים היו טהורים וקדושים, טעות מושרשת היתה בידם, שכן אין תחליף להנהגת הזקנים. אין הנהגה טובה יותר מהנהגת הזקנים!

טעות זו גם עמדה בשורש החטא שהורו הוראה בפני משה רבם, מוסיף מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר, בספרו 'שיחות מוסר'. המסקנה הזאת שהסיקו כי הצעירים טובים ומועילים יותר מן הזקנים, היא זו שגרמה להם להיחפז ולהורות הוראה בפניו. הם לא ראו צורך ליטול עצה ממנו, ופעלו על דעת עצמם, והיה בזה גילוי מילתא שאינם כפופים לרבם, גם אם כבודו חשוב ונשגב בעיניהם.

ונקודה זו מצינו בחז"ל אודות נדב ואביהו, במקום נוסף: "נדב ואביהו.

מה תלמוד לומר בני אהרן? ממשמע שנאמר נדב ואביהוא איני יודע שבניו היו? אלא שלא חלקו כבוד לאהרן. 'נדב ואביהוא' - לא נטלו עצה ממשה, 'איש מחתתו' - איש מעצמו ולא נטלו עצה זה מזה" (תו"כ א, לב).

נמצא, כי למרות שודאי התכוונו לשם שמים, היתה כאן תביעה על שלא חלקו כבוד זה לזה ולא ביטלו דעתם לרבותיהם, בכך שלא התחשבו לשאול אותם בדבר הלכה.

זהו יסוד התורה ויסוד היהדות! כלל ישראל יונק את כוחו והצלחתו אך ורק מזקני הדור וחכמי התורה. חז"ל אומרים במדרש (ויקרא רבא יא, ח): "ולזקני ישראל - אמר רבי עקיבא נמשלו ישראל לעוף,

מה הענף הזה אינו פורח בלא כנפיים, כך ישראל אין יכולים לעשות דבר חוץ מזקניהם".

סוד ההצלחה הוא נטילת עצה מן הזקנים, וכפיפות מוחלטת לדעתם.

מרחן ראש הישיבה הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א, רגיל לומר כי עודנו זוכר משנות ילדותו ברוסיה, כי גם הנשים הפשוטות היתה להם הבנה כי החכמה מצויה דוקא אצל גדולי התורה, שהם בחינת 'חכמי דיהודאי' הן במילי דעלמא והן במילי דשמאי, והם ברובח בינתם יכולים להכריע בכל דבר וענין. כאשר היו באות אל הרב לבקש את הכרעתו אמרו פתגם באידיש: "אואו ס'איז די תורה דארטן איז דא די חכמה". ["היכן שיש תורה יש חכמה"].

"ברוך שבחר בהם ובמשנתם"

בספר 'משנת חכמים', לרבי משה חגיז, אחד מגדולי התורה המופלאים שזרח אורם לפני כשלוש מאות שנה, אשר בעל ה'נודע ביהודה' בהסכמת ספרו כתב עליו: "רב תנא הוא כחד הראשונים!", כותב כך: "זוהי כלל גדול אצל אמונתנו אמונת ישראל דבאמונת חכמים הכל תלוי בה!", (סימן תקי). ובמקום אחר כתב: "ואם תראה מי שמפקפק בדבריהם ואפילו בשיחה קלה יהיה בעיניך ככופר בכל התורה כולה", (ראה שם סימן תקיב).

זהו אחד האמונות הבסיסיות עליה מושתתת הדת והאמונה היהודית!

הרמב"ן כותב (דברים יז, יא): "אפילו תחשוב בלבך שהם טועים והדבר פשוט בעיניך כאשר אתה יודע בין ימינך לשמאלך תעשה כמצוותם". זה נכלל בכלל הלאו הנזכר בתורה: "על פי התורה אֲשֶׁר יִרְוֶה וְעַל הַמְשָׁפֵט אֲשֶׁר יֹאמְרוּ לָךְ תַּעֲשֶׂה לֹא תִסּוּר מִן הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לָךְ יְמִין וּשְׂמֹאל".

הסבר נפלא על עניין ציווי תורה זה, אמר פעם הגאון רבי חיים יעקב לוי זצ"ל, בעל 'חיל המלך', בכור בניו של הגאון הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל.

אמנם אין כאן המקום להאריך אודות אישיותו הפלאית של רבי חיים יעקב; על עוצם גאונו ובקיאותו המופלגת בכל מכמני התורה, על צדקת מעשיו וטוב ליבו. אולם רק נציין כי היה תלמיד מובהק של רבותינו: מרחן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, בעל 'אבן האזל', ומרחן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, בעל ה'ברכת שמואל', ושניהם שמו עיניהם עליו לגדלו ולחכמו, והיה חביב ונערץ אצלם באופן נדיר. רוב ימיו שימש כאחד מגדולי הרבנים והפוסקים בארצות הברית והשפיע רבות על חיי התורה והדת וצביון היהדות במקום מושבו. בערוב ימיו עלה לארץ ישראל ושימש כרבה של העיר 'פרדס חנה'.

רבי חיים יעקב הסביר, מה פשר הציווי לשמוע בקול דברי חכמים, כאשר האדם יודע בוודאות כי ההוראה שהורו לו הוא ההיפך הגמור מן האמת? או יותר נכון, כיצד מסוגלת התורה לחייב אדם להאמין בדבר שהוא משוכנע במאת האחוזים שאינו כן?

הוא הסביר זאת בדרך משל:

שני אנשים נשאלו ביחד איזה צד מרוחות השמים נמצא לימינם, צד דרום או צד צפון? השיב האחד צד דרום לימיני, נענה השני ואמר דוקא צד צפון לימיני. האם בהכרח שאחד מהם משקר? בודאי שלא! הלא בהחלט יתכן כי כל אחד מהם עומד בכיוון שונה, הראשון פניו למזרח ונמצא ימינו פונה לצפון, ואילו השני פניו למערב ומשום כך ימינו בדרום. אך כאשר יעמדו בכיוון אחד אז יסכימו בודאי על תשובה אחידה.

הנמשל, הטעים רבי חיים יעקב, הם חכמי ישראל וזקני הדור. פעמים נראה לאדם כי הוראותיהם אינם מובנות וכי היו צריכים לומר אחרת. אין זה משום שדעתו היא הנכונה, עליו להבין כי הוא פשוט אינו עומד בכיוון הנכון, וכי זה מה שגורם לו להיות משוכנע במאת האחוזים כי החכמים טעו בדבריהם.

אילו היה עומד גם הוא בכיוון הנכון, לצד חכמי התורה וזקני הדור, ומביט כמותם על הדברים, בצורה נכונה, מהמיקום הגבוה בו הם עומדים, ומבעד למשקפי התורה הבהירים שלהם, גם הוא היה רואה את הדברים בצורה שונה ומפוקחת, ומסכים על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהוא שמאל, ויִדַע להצביע בבירור שקולעים הם אל האמת, וכיצד דעתם נגזרת אך ורק מדעת התורה הקדושה, ודרכם מנווטת ומנווטת על פי רצונו יתברך בלבד.

ברוח הדברים, סיפר הגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א, רבה של אחוזת ברכפלד במודיעין עילית:

שמעתי מאחד הרופאים שטיפלו בהגאון הצדיק רבי דב יפה זצ"ל, משגיח ישיבת 'כפר חסידים', בערוב ימיו בבית החולים, כי כאשר ניגש יום אחד לתת לו תרופה מסויימת, הוא בירר אצלו קודם כנהוג אם יש לו רגישות לתרופות אחרות, ובאיזה תרופות הוא מטופל כעת. שאל המשגיח את הרופא בחיוך: "למאי נפקא מינה? הרי אתה רוצה להעניק לי תרופה זו ומה משנה איזו רגישות יש לי לתרופות אחרות, או מה אני לוקח מלבד תרופה זו?"

הסביר הרופא למשגיח בהרחבה: "תראה, לפני שמעניקים לחולה תרופה מוכרחים לדעת את כל מכלול מצבו של החולה; לפעמים שילוב תרופה ממשפחת תרופות מסויימת עלולה לבטל השפעת תרופה אחרת. לפעמים תרופה אחת מועילה ללב אך מזיקה במצבים מסויימים לכליות, או לחילופין תרופה שמועילה לתפקוד הכבד מזיקה במצבים מסויימים למעיים. כך כל תרופה ותרופה ושיקוליה ופרטיה, ולכן אסור בשום פנים לתת תרופה לחולה לפני שמוודאים את מצבו המדוייק".

כשיצא הרופא מחדרו, פנה המשגיח למקורבו ששהה סמוך למיטתו, ואמר: "שמעת איך נותנים תרופה? כשהולכים לתת תרופה לחולה מוכרחים לדעת את כל המכלול שלו! ניתן ללמוד מזה הרבה לעבודת השם!"

"לדוגמא", אמר המשגיח, "בענין תוכחה. כשיש צורך על פי הלכה להוכיח מישהו. יש כאלה הנוהגים להוכיח בפראות, בהתפרצות, ללא מחשבה מדוקדקת על כל מכלול הבעיות שעלולה התוכחה לגרום לזה שהוכיחוהו, או מה מצבו הרוחני הכללי, ולא משקללים רווח למול הפסד".

היה זה באחד הימים כאשר הבחין לחרדתו כי רבינו יושב ליד הגמרא, תפוס בשרעפיו, בוכה וממלמל: "משוגעים!! משוגעים!!" ... נקל לתאר עד כמה נבהל רבי אליעזר עוזר, אשר מיהר לשאול את רבינו לפשר בכיו ולזהותם של אותם אשר מוגדרים על ידו באותו תואר בלתי מחמיא, ורבינו סיפר ואמר...

מרן הגרא"מ שך זצ"ל על נשיאה בעול חבירו

"וְלִהְיוּת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא י', י"א)

המעשה הבא, מבית מדרשו של רבינו, יש בו כדי ללמדנו על מעלת ה'עידוד', ועל הנכונות הרבה שהיתה לגדולי ישראל להקדיש מזמנם היקר ומשעותיהם המנוצלות עד תום - בכדי לעודד לב נשבר, ומעשה שהיה כך היה:

באחד הימים, פקד את מעונו של רבינו נדיב אחד, מגדולי תומכי התורה שבדור, אשר בהיותו גומל חסדים הרבה עם רבים וטובים - נקלע למצוקה כלכלית. הנדיב הגיע אל ביתו של רבינו בלוויית בניו וחתנו, ובתוך כדי הדיבורים התגלגלה השיחה לעניין 'פרשת הכסף'... הנדיב שטח את מצוקתו, ורבינו נענה ואמר: "סי קומט און ס'גייט או ס' מיינט גארנישט"..." [כסף בא, כסף הולך, וזה באמת לא מעלה ולא מוריד"...], והוסיף ואמר: "לי, אין אפילו פרוטה אחת!"... אולם רבינו לא הסתפק בדברי העידוד הללו... בנסותו לרומם את רוחו של הנדיב - פנה אל האורח ואמר לו: "אתם הלא חסידים, בנים למשפחת אדמו"רים, בניכם וחתניכם אף הם אברכים חסידיים תלמידי חכמים, ובכן, הבה נשמע מכם 'ניגון'! אולי תזמרו לנו את הניגון של 'צור משלו אכלנו'?"...

ואכן, האורחים נענו בהתלהבות. הם החלו לזמר בכיסופים ובערגה, ומשסיימו - ביקש רבינו לשמוע ניגון נוסף...

כך ביקש רבינו עוד ניגון, ועוד אחד, ולא נתקררה דעתו עד שאמר לאורחיו: "איך ויל א טאנץ?!..." "עשו לי טובה ותפצחו ב'ריקוד'!"... הנדיב מצא את עצמו פוצח בריקוד עם בניו וחתניו, בתוך כדי שהם מזמרים את הניגון הידוע למילים: "אנא עבדא דקודשא בריך הוא", כאשר נכדו של רבינו מצטרף עליהם, ואילו רבינו עצמו מביט מן הצד בקורת רוח ומוחה את כפיו...

מחזה נפלא היה זה: בביתו של הרב שך, זקן ראשי הישיבות הליטאיות, יושב נושא כתר התורה - ומוחה את כפיו בכל כוחו ל'ריקדה' של אברכים חסידיים, והכל בכדי לעודד ולשמח את הנדיב הצדיק!

איך אפשר שלא לבכות?

וכאן נזכיר, כי לא זו בלבד שראוי ונכון לעודד אדם הנמצא בשעת

משבר או קושי, אלא שחובה גמורה היא זו! חובה גמורה היא לשאת עמו בעול סבלו וצערו, לעשות כל שניתן בכדי לעזור ולסייע, ובמידה והדבר אינו אפשרי - לפחות לחוש בליבנו הזדהות והשתתפות בכאבו.

על כך, יכולים אנו ללמוד מתוך המעשה הבא:

היה זה באחד הימים כאשר נכנס רבי אליעזר עוזר אל חדרו של רבינו, והבחין לחרדתו כי רבינו יושב ליד הגמרא, תפוס בשרעפיו, בוכה וממלמל: "משוגעים!! משוגעים!!"...

נקל לתאר עד כמה נבהל רבי אליעזר, אשר מיהר לשאול את רבינו לפשר בכיו ולזהותם של אותם אשר מוגדרים על ידו באותו תואר בלתי מחמיא, ורבינו סיפר ואמר:

"נודע לי, כי נבחרת ספורט מסויימת ניצחה במשחק בחוץ לארץ, וכעת מכינים 'קבלת פנים' לכבודה... מכיון שאין די מקום בשדה התעופה בכדי לערוך בו את קבלת הפנים - הכוונה היא להסיעם לפארק ענק, שם יתאספו מאה אלף איש ויריעו לכבוד חברי הנבחרת, כאשר ביניהם ניתן יהיה למצוא גם שרים בכירים ושאר אנשים חשובים, נעבאך... אמור לי איפוא: כלום אין הם משוגעים ממש?"

כך הסביר רבינו, אולם הרב עוזר עדיין לא הצליח להבין... "הא, ניחא, משוגעים הם, אבל לבכיה מה זו עושה? מדוע בוכה ראש הישיבה? הרי בחורים מהישיבה לא יהיו שם! אם כן איפוא, מה מקום יש

איש פשוט ניגש אל הרה"ק בעל ה'אהבת ישראל' מויזניץ זי"ע, וסיפר לו בהתרגשות שנהיה חסיד, תמה ה'אהבת ישראל' ושאלו לכוונתו, השיב הלה שהתחיל לשתות יי"ש כמנהג החסידים, נענה הרבי ואמר 'אם כן נהיית שיכור ולא חסיד'... והסביר לו הגדרתו של חסיד...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על מאכלים, קדושה, והצלחה

"והתקדשתם והייתם קדושים" (ויקרא י"א, מ"ד)

כתב האור החיים הק' (יא, מד) על הפסוק 'והתקדשתם והייתם קדושים', וז"ל: 'והתקדשתם - תעשו גדרים וסייגים לכל תטמאו, ובוזה אני מבטיחכם שתהיו קדושים... ואומרו ולא תטמאו וגו' פירוש מלבד דברים שאתה מעלה על דעתך לשמור עצמך מהם עוד אני מבטיחך שלא יאונה לך כל מין הרע והוא אומרו 'בכל השרץ הרומש', עוד ירמוז שבאמצעות שמירת מצוה זו לא ישלטו עכו"ם בעם בני ישראל, עכו"ם יקראו 'שרצים' ושרצים הרומשים על הארץ'.

ודע כי בזה תלוי הצלחתו והצלחת יו"ח - שילכו בדרך הישר ויזכה לרוות מהם רוב נחת דקדושה, כי כל הרגש דקדושה נאבד ונעלם מלבו של אדם כשנעשה לבו 'מטומטם' במאכלות אסורות - ואף אם הוא מתחנך ב'בתי חינוך' ו'ישיבות' הטובות והחשובות בטמטום הלב לא יקלט בקרבו מאומה מתורה ויראה הנלמדים שם. ויזהר עד מאד שלא לסמוך לקולא (עד כמה שידו משגת) כי ה'טמטום' שאמרו חז"ל (יומא לט.) על האוכלים 'ונטמטם במ' יבוא עליו אפילו אם אכלם ב'שוגג', מבלי כוונה ורצון לאכול את מה שאינו כשר, כמו שאיתא ב'אור החיים' הקדוש.

הגה"צ רבי אלחנן היילפרין גאב"ד ראדומישל זצוק"ל מביא: "שמעתי ממחותני הגה"צ ר' שמואל אלכסנדר אונסדורפר זצ"ל שהגה"ק החתם סופר זי"ע ציוה פעם לשנים מטובי העיר פרשבורג שילכו להיפגש עם שר העיר תיכף ומיד, ובקושי גדול הצליחו טובי העיר להיכנס אליו בעוד לילה, השר כיבדם במשקה חלב והם נמנעו מלשתותו מחמת גזירת חז"ל על 'חלב עכו"ם', נתרגז עליהם השר, ורצה בכעסו להרגם, פתאום נכנס משרתו והביא בפני השר פקודת הרופא שיימנע מלשתות המשקה כי החלב ארסי ומסוכן. כשמוע השר כי כן נפקחו עיניו והחל לכבד את השלוחים ודיבר בכבוד והערצה על רבם מרן החתם סופר, וגילה להם שבזכות בואם אליו הרי הוא קורע את 'כתב הגירוש' שהכין לשלחו למחרת לכל יהודי העיר...

משבאו לבית רבם החת"ס זי"ע אמר להם שהיה קטרוג גדול בשמים

על יהודי העיר פרשבורג מחמת חטא זלזול כשרות המאכלים, ועל ידי מסירות נפשם לגזירת חז"ל הצליח להעביר הגזירה.

וכן כתב הרמב"ן ז"ל, 'והנני מוסר בידך מפתח גדול... סמך השי"ת בתורתו הקדושה פרשת 'אשה כי תזריע' למאכלות אסורות (בפרשת שמיני), וסמך מצד אחד פרשת נגעים (פרשת מצורע) ואלו הג' פרשיות לסודות נפלאים ופרשה כי תזריע באמצע, להודיע שאם יבדל אדם מן המאכלות האסורות הוויין לו בנים הגונים קדושים וטהורים ואם לא, הרי נגעים מתחדשים עליהם... מאותן מאכלות האסורות, עכ"ל. ומכאן שעצם זהירות ההורים בעניין המאכלות - אף כשבניהם אינם רואים אותם משפיעה עליהם לטוב. וכמו שכתב הש"ך (יו"ד פא ס"ק כו), וז"ל, אע"פ דקטן האוכל דברים האסורים מדרבנן אין אביו מצווה להפרישו... היינו מדינא אבל מכל מקום יפרישו מפני שמזיק לו בזקנותו, ושמטמטם הלב וגורם לו טבע רע עכ"ל.

ומפורשים הדברים גם ב'פרי חדש' (יו"ד פא ס"ק כ"ו) וז"ל. אע"פ שקטן אוכל נבילות אין מצווים להפרישו היינו מעיקר דינא אבל

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

מעין שלוש 'ונברך עליה בקדושה ובטהרה', שלא מצינו נוסח זה בברכת המזון? משום שקודם אכילת פת על האדם ליטול ידיו, לנגב ידיו, לבצוע הפת, לטבול במלח וכו', ונמצא שכל אכילתו היא ביישוב הדעת, וממילא מברך בקדושה ובטהרה. אך לאכילת מזונות אין האדם נצרך 'הכנה' לפניו, אלא מיד כשחשקה נפשו יאכל תוך כדי אמירתו ברכת 'בורא מיני מזונות', על כן תקנו חכמים לומר 'ונברך עליה בקדושה ובטהרה', להזהיר את האדם שיברך בכוונה כראוי וכיאות [ואגב אורחא יצוין שהיו צדיקים לבית באבוב שהקפידו בכל יום לברך ברכת מעין שלוש בכדי לומר תיבות אלו שאין אומרים אותם בברכת המזון].

הגה"צ רבי אהרן כהן זצ"ל בעל ה'בית אהרן' על הש"ס, היה מתלמידיו של הרה"ק רבי אהרן ראטה זי"ע (אשר כידוע עורר רבות בענין עבודת האכילה בקדושה ובטהרה ואף חיבר על כך את ספרו 'הק' 'שולחן הטהור'). פעם פנה ר"א אל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע וביקש מעמו עצה ותושיה איך להתגבר על תאוות האכילה ולא לאכול אלא כפי צורכו ובמתינות. אמר לו החזו"א, טבע הטביע הקב"ה בריותיו שא"א שירצה האדם שתי רצונות שווים בחזק תאוותם, ואם יש לו כמה רצונות חייב להיות שאחד מהם חזק ותקיף יותר מחברו. על כן עליך לחזק בלבך את הרצון הטוב ללימוד התורה הקדושה ותתאוה באהבת בוראך עד שרצון זה יגבר על רצון האכלה. וסיים החזו"א, בטוחני שהגה"ק בעל 'קצות החושן' לא היה מרגיש טעם בקוגל שאכל, מרוב חשקו ויגיעתו בתורת ה' תמימה. איש פשוט ניגש אל הרה"ק בעל ה'אהבת ישראל' מויזניץ זי"ע, וסיפר לו בהתרגשות שנהיה חסיד, תמה ה'אהבת ישראל' ושאלו לכוונתו, השיב הלה שהתחיל לשתות יי"ש כמנהג החסידים, נענה הרבי ואמר 'אם כן נהיית שיכור ולא חסיד'... ואז הסביר לו הגדרתו של חסיד 'אביסל איז נישט צו ווייניג, און אסאך איז נישט צו-פיהל', היינו שמסתפק במה שיש לו, ואף המעט אינו קצת מידי עבורו, וכן כשיש לו הרבה אין זה גורם לו לבעוט מרוב טובה.

(מתוך באר הפרשה, שמיני תשע"ח)

מכל מקום יפרישוהו מפני שמזיק לו בזקנותו שגורם לו טבע רע וסופו לצאת לתרבות רעה ולפי שבזמננו זה אין נזהרים מעניינים אלו, רוב הבנים יוצאים לתרבות רעה ורובם הם עזי פנים שבדור ואין יראת ה' נוגעת בלבם ואף אם יוכיחום על פניהם לאו בר קיבולי מוסר נינהו וכו' ולפיכך צריך לזהר הרבה בדבר, עכ"ל.

ידוע דבר המעשה שבאה אשה לפני הגאון הקדוש רעק"א זי"ע בקול נהי בכי תמרורים כי בנה יניק וחכים היה מתמיד נפלא ומבין בתורה, כל רואיו העידו כי לגדולות נוצר, אך, שוד ושבר, ביום מן היום נסתמו מוחו ולבו, והוא פסק מלהבין אפילו דבר אחד מן התורה, כל דברי הקדושה אשר נשמעים בקירוב אליו פורחים כאילו לא היה... החל הרעק"א לחקרה מה מאכליו של ה'בן האם כשרים הם, ותען האשה ותאמר, אין ה'בן אוכל אלא בביתי שם נעשה הכל על טהרת הכשרות בתכלית ההידור, ומכיון שכן נקרא הילד לפני הרעק"א, ולאחר חקירות ודרישות נודע שלפני זמן מה, כשהיה מחוץ לעיר נכנס לאיזו אכסניה כשרה ואכל שם משירי סעודת נישואין שהתקיימה באותו מקום, ואף שהיה הבשר כשר ומהודר ונשחט ע"י שוחט ירא שמים - אבל היו הנישואין נישואי איסור ועל סעודה זו כתב הרה"ק 'בעל התניא' זי"ע בתשובתו **שהאוכל שם כאוכל נבילה וטריפה** (כל עוד שלא קיבלה האשה גט אחר), והי כשמעו כי כן אמר הרעק"א, אכן נודע הדבר, מכאן נסתם ונטמטם מוחו ולבו של הנער... באותו מעמד בירכו הרעק"א שיחזור ויפתחו שערי המוח ולב אם יקבל על עצמו להזהר מעתה ועד עולם בכשרות המאכלים.

הביטה וראה עד היכן הדברים מגיעים, כי הבשר היה מבהמה שנשחטה בתכלית ההידור, ומכיוון ש'גדול' בישראל פסק שהאוכל באותו מקום נחשב כאוכל 'נבילה וטריפה' נגרם טמטום לב נורא כזה... מידה טובה מרובה - כאשר נזהר בכשרות לכל הדעות 'יפתח כאולם' לבנו ולב כל יו"ח לקלוט דברי תורה וקדושה לאורך ימים ושנות חיים.

הרה"ק מבעלזא זי"ע היה אומר: מדוע טבעו חכמים בלשון ברכת

פעם הציע חוקר אחד לפני רבינו עצה שטיכס, על ידי שיבדקו חכמי המדע מהו שיעור הזמן עד שמחמצת העיסה, והשיב רבינו, שחז"ל ברוח קדשם, קבעו בדיוק מהו שיעור החימוץ שאותו אסרה תורה, ודבר זה אי אפשר לעמוד עליו בחקר אנוש כלל וכלל

לקט בענייני ההכנה לפסח ממרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

לקראת שבת מלכתא ויקרא חלק א' מיוחד לחג הפסח, להזמנות: 02-560-9000

רבינו אף הוא היה נמנע מלאכול בפני בני אדם. בזמן הארוחה לא נתן רשות לשום אדם להיות נוכח בחדרו. אף מקורביו, נכדיו וניניו ששהו בביתו, לא הורשו להיכנס ולהיות עמו בזמן אכילתו, מלבד נכדיו הקרובים ביותר. היו שהתעקשו וניסו בכל מיני דרכים להיות נוכחים בחדרו בשעה זו; אך איש לא הצליח בכך מעולם

מהליכותיו המופלאות של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

"זאת התייה" - (ויקרא י"א, ב')

לשון 'חיים' לפי שישראל דבוקים במקום וראויון להיות חיים, לפיכך הכדילס מן הטומאה וגזר עליהם ממות.. (כ"ז)

שלא ייכנסו מעדנים בתוך גופו

אמרינן במדרש: עד שאדם מתפלל שתיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא ייכנסו מעדנים לתוך גופו (תוס' כתובות דף ק"ד). את דברי המדרש הללו קיים רבינו בעצמו בכל משך ימי חייו. עיקר מאכלו לא היה אלא כדי קיום נשמתו בתוך גופו.

כל מי ששהה במחיצתו, בניו ובני ביתו שחיו עמו שנים ארוכות, מעידים כולם כאחד שמעולם לא ראוהו מכניס לפיו דבר מאכל שאינו משרת את מטרת האוכל: קיום הנשמה בתוך הגוף. מעולם לא הכניס לתוך גופו אוכל הערב לחיך, אכילה לשם אכילה.

ידוע על מרן החזון איש זיע"א, שנמנע כל ימי חייו מלאכול בפני בני אדם. כאשר היה זקוק לאכול היה מוריד את תריסי הבית, ולא הניח לאיש להיות בחדרו בשעת אכילתו, פרט לבני משפחתו הקרובים ביותר. רבינו אף הוא היה נמנע מלאכול בפני בני אדם. בזמן הארוחה לא נתן רשות לשום אדם להיות נוכח בחדרו. אף מקורביו, נכדיו וניניו ששהו בביתו, לא הורשו להיכנס ולהיות עמו בזמן אכילתו, מלבד נכדיו הקרובים ביותר.

היו מן המקורבים שחפצו לנצל את השעה הזאת כדי לברר אצלו שאלות בהלכה; היו שהתעקשו על כך וניסו בכל מיני דרכים להיות נוכחים בחדרו בשעה זו; היו שניסו להיכנס פנימה בזמן אכילת מלווה מלכה במוצאי שבת - אך איש לא הצליח בכך מעולם.

באחד הימים הגיע רב חשוב מאד מחו"ל והתעקש להיות נוכח בחדר בזמן סעודת מלווה מלכה. כל הסברי בני הבית לא עמדו מול בקשותיו והפצרותיו של אותו רב חשוב. בלית ברירה הכניסוהו לחדר בזמן אכילת מלווה מלכה.

נכנס לרבנו לאכול, וכששם לב לנוכחות הרב החשוב, פתח ואמר לו בבדיחותא: "בליל שבת מזמרים כולם 'שלום עליכם מלאכי השרת', 'בואכם לשלום', 'ברכוני לשלום', 'צאתכם לשלום'. מדוע אומרים למלאכים 'צאתכם לשלום'? אלא שבזמן האוכל אומרים לכולם לצאת". נרמז אותו רב, הבין, ושוב לא התעקש להגיע בזמן זה.

מעולם לא ביקש דבר

ישנו צמד מילים המהדהד בעולמנו רבות. אפשר לשמוע אותו בכל בית, כשהוא חוזר ונשנה עשרות פעמים ביום. הוא מתגלגל בשוק ואפילו בבית המדרש. צמד המילים "תביא לי" - נשמע בכל סעודה שבה מסבים יותר משני אנשים. "תגיש לי" - נשמע מעל כל שולחן משפחתי; "תעשה לי" - נשמע בכל בית בעולם...

היה בית אחד, קטן בממדיו הפיזיים וענק בממדיו הרוחניים, שם לא נשמע צמד המילים הנפוץ הזה - הבית שבסמטת חנן... "שנים רבות שהיתי במחיצתו, ובכל אותן שנים לא שמעתי ממנו את צמד המילים 'תביא לי', 'תגיש לי', 'תעשה לי'..." - מעיד נכד רבנו. עדינות מלכותית, אצילות הנובעת ממידות טובות ומעודנות.

לא להטריח

לפעמים באמצע לימודו זקוק היה רבנו לעיון בספר. נכדו שעמד לפניו רצה לשרתו, לשמשו ולהקל מעליו. מוכן היה למלא מיד את כל מבוקשו. הן זהו תפקידו, לשם כך הוא נמצא כאן בכל לילה, אולם מעולם לא זכה אותו נכד לשמוע את הבקשה: "אנא הבא לי ספר פלוני".

לא רצה רבנו להטריח, מדד היטב את כוחותיו, וכל אשר התאפשר לו - עשה בעצמו.

כך חזר המחזה בכל לילה. רבנו קם להוציא את הספר, נכדו הלך צמוד אליו, רבנו הוציא את הספר בעצמו והביאו אל השולחן. אם הספר כבד לנשיאה בעבורו, הוציא רבנו מן הארון ומסרו לנכד שיביאהו אל השולחן.

לא ליהנות מאחרים

מנהגו של רבנו היה להתרחק מטובת אחרים עד הקצה האחרון. אנשים רבים חפצו לזכות ולקחתו ברכבם בדרך אל בית הכנסת, לנצל את הדקות הספורות ולפרוש בפניו שאלות קשות בהלכה ובהליכות חיים.

אולם רבנו סירב לכל ניסיון כזה. בשנים שכוחותיו היו עמו היה הולך ברגל, והדף כל הצעת עזרה.

כשהזדקן וכוחותיו עזבוהו, היה בודק את מזג האוויר בכל יום, ובהתאם לכך הכריע אם להזדקק לעזרת אחרים או לא. לפעמים הגיעו אנשים עם רכבם וביקשו לקחתו לבית המדרש, אך הוא מיאן ואמר מזג האוויר אינו מצדיק זאת.

גם כשהחליט להצטרף לנסיעה ברכבו של מאן דהו, היה מסרב בכל תוקף שיבואו במיוחד לקחתו. רק אם היה אותו אחד עושה ממילא את דרכו לבית המדרש, היה מסכים לנסוע עמו.

באחד הימים הפתיע רבנו את מתפללי בית המדרש.

יום לפני כן הפציר בו מאן דהו לקחתו מביתו לבית המדרש. כיון שחשש רבנו כי הלה טורח במיוחד בעבורו, החליט להקדים את יציאתו מהבית בכמחצית השעה. כך מצאווהו תלמידיו ומתפללי בית המדרש בשעה 5:30 בפתח בית המדרש.

אותו יום היה יום קר באופן מיוחד, ורבנו הופיע ללא מעיל וצעף, כששיניו נוקשות ואיבריו רועדים מקור. ניסו תלמידיו לברר מדוע לא לקח עמו מעיל, ואז נתגלה פן נוסף מאישיותו המופלאה: התברר שהמעיל היה מונח בחדר שבו ישן אחד הנכדים באותה שעה, ורבנו חשש כי אם יפתח את הדלת תופרע שנתו.

מחמת זהירותו הצטנן רבנו באותו יום, ובמשך ימים ספורים נזקק גופו להתאושש מן ההצטננות. אולם גם את הסיכון הזה לקח בחשבון כשהכריע בדעתו שלא להפריע את שנת הנכד ולא להזדקק לחסדו של מי שטורח במיוחד בעבורו.

ה'בשמים ביקסל' שנשמר למזכרת

את התיאור דלהלן שמענו מאברך שכל אימת שהוא פותח בתיאור המעשה עיניו דומעות מהתרגשות:

בחור צעיר בגיל בר מצוה הייתי באותן שנים לאחר פטירת הרבנית ע"ה. מקום מגורי היה בסמיכות לבית הכנסת "אוהל שרה". רבנו היה נוהג ללמוד שם בשבת לאחר סעודה שלישית, ולאחר שהסתיימה תפילת ערבית חזר רבנו למקומו והמשיך ללמוד בהתלהבות.

אחת הדמויות הייחודיות והנודעות בשכונת מאה שערים חס על זמנו של רבנו וחפץ היה שיוכל להמשיך את תלמודו לאחר תפילת ערבית של מוצאי שבת מבלי שיצטרך לטרוח אחר מניין לתפילת ערבית, ומבלי שיצטרך לעלות לביתו לערוך הבדלה. לצורך כך,

ביקש ממספר אנשים דרי הסביבה שיעלו להתפלל תפילת ערבית של מוצאי שבת בבית הכנסת "אוהל שרה". המניין עצמו היה מצומצם, ואני, נער שזה עתה נכנסתי לעול מצוות, זכיתי להצטרף למניין זה ולהתפלל עם רבינו במשך שנתיים באופן קבוע.

לאחר התפילה היו עושים הבדלה בעבור רבנו, ובעבור ברכת "בורא מיני בשמים" היה שם ב"אוהל שרה" 'בשמים ביקסל' [קופסת בשמים] קטנה ועתיקת יומין ששכנה שם משנים קדמוניות. את ה'בשמים ביקסל' היו מעבירים בין המתפללים אחד לאחד, ולאחר שגמרו להעביר בין כולם, היה המבדיל עובר לברכת "בורא מאורי האש".

פעם אחת העבירו את ה'בשמים ביקסל' בין כל המתפללים, ואילו אלי, הבחור הצעיר שזה עתה מלאו לו שלוש עשרה שנה, כמעט ילד, איש לא שם לב.

אני כשלעצמי לא חשתי בחוסר נעימות כלשהי, הבנתי שמטבע הדברים קשה לאנשים זקנים לשים לב לילד צעיר שזה עתה הפך לבר מצוה ולדאוג שיריח את הבשמים. זהו דבר רגיל ומצוי.

אולם מתוך מניין המתפללים היה אחד בלבד שנתן דעתו עלי - הילד הצעיר.

רבנו!

הוא חיכה שה'בשמים ביקסל' יגמור את ה'סיבוב' בין כל המתפללים, ואז ניגש אל האחרון שבהם, לקח ממנו את ה'בשמים ביקסל', הלך מספר פסיעות, ניגש לעברי והושיט לי את קופסת הבשמים.

הוא, הארי הזקן, לקח עמו את שמונים וחמש שנותיו וגחן לעברי, הילד הצעיר שזה עתה מלאו לו שלוש עשרה שנה.

ממרום עיונו בתורה ושקיעתו העצומה, לא שכח לשים לב לכל סביבותיו ולהניח דעתו של ילד צעיר המתפלל במניין של זקנים ואיש אינו מתייחס אליו.

חזרתי הביתה, דומע כולי מהתרגשות. שנים רבות עומד המחזה הזה מול עיני ואינו מרפה ממני. הסיפור עם ה'בשמים ביקסל' אינו מסתיים כאן. יש לו המשך מעניין:

עברו ימים ושנים, ולאחר שבית הכנסת "אוהל שרה" כמעט והתרוקן ממתפללי, החליטה קבוצה אחת מתושבי מאה שערים לקבוע את מקום תפילתם בבית מדרש זה. כששמעתי על כך, מיהרתי לעבר בית הכנסת "אוהל שרה", הגעתי לשם בעיצומם של השיפוצים והשינויים והחלפת הריהוט, חיפשתי את ה'בשמים ביקסל' העתיק שעמד ללא שימוש שנים רבות. לאחר ששילמתי לקופת בית הכנסת סכום כסף כשל שוויו של ה'בשמים ביקסל', הוא עבר לרשותי ומתנוסס כיום לתפארה בוויטרינה שבארון הספרים בסלון ביתי, כחפץ מיוחד שיש לי ערך רגשי עצום כלפיו.

מבין אלו שמבקרים בביתי, לא כל אחד מבין מה לו ל'בשמים ביקסל' קטן ועתיק יומין להתנוסס בגאון במרכז הוויטרינה, איך אני יכול להסביר איזה ערך רגשי מופלא יש ל'בשמים ביקסל' זה? ממנו למדתי ועדיין אני למד מהן מידות טובות! ומה זה לחשוב על הזולת!

הסטנדר נעשה קל

מעשה שהיה לפני שנים רבות: ילד צעיר שהיה מתפלל באופן קבוע

"בימים שלמדתי בישיבה בפתח תקוה, היו גם כן מקומות מיוחדים למבוגרים, והיו גם חילוקי דרגות, וזכרונני שדנו אז האם הם מצטרפים לזימון אתנו כי אינם רוצים לאכול עם האחרים... ובספסל שלי היה בחור מבוגר שלא דיבר איתי מילה אחת, ולימים נהיה משולח, והוא בא לבקש כסף, ואז כן היה מותר לו לדבר איתי"...

משיחותיו של הגאון רבי אליהו מן, עם מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

"ולא תטמאו בהם, ונטמתם בהם... והתקדשתם והייתם קדשים"

(ויקרא י"א, ב'-מ"ד)

לשון 'חיים' לפי שיטתו של דוקיס במקום ורלוויין להיות חיים, לפיכך הדליכס מן הטומאה וגזר עליהם מלכות... (כ"ז)

הולכים ברחוב ומראים לילד כלב או חתול האם זה משפיע לא טוב לראות חיות טמאות?

על פי קבלה יש למועט בכך להסתכל על חיות טמאות (הובא בספר קב הישר פ"ב).

ידוע סיפור הסייעתא דשמיא שהיה לרבנו בעת לימוד דיני חגבים והוא מובא בזאת בנוסח הנכון והמדויק מפי הרבנית ע"ה.

שאלתי פעם את רבנו, מספרים שכשחיבר הרב שליט"א קונטרס 'קרני חגבים' היה מעשה בזה, מהו המעשה? וכי אני יכול לזכור מה שהיה לפני 100 שנה!?

ושוב שאלתי את הרבנית, וסיפרה לי: גופא דעובדא הכי הוי, כשחיבר הספר הנ"ל הבאתי לו מהמורה השכנה הרבנית רייכמן תחי', שהיא מורה לטבע, ספר ששם יש בענין חגבים, אבל גם אחר העיון בספר הנ"ל עדיין נשאר לו פרט מסוים שלא היה ברור לו. והנה לפתע, באמצע סעודת שבת הופיע חגב, ועמד על השולחן, וכשהלך החגב אמר, שהתברר לו הפרט שהיה חסר לו כדי להבין. הייתי נוכחת בעצמי אז על יד השולחן, כשאירע הדבר.

סיפור, והכרעה עתידית בצדו

בעל תשובה שגידל זקן והורי אשתו חופשיים בדרום אפריקה, מאד כואב להם הזקן שלו, והוא הציע להם עסקה: אני אוריד את הזקן, ואתם תכשירו את המטבח. הם אמרו לו שלהכשיר את המטבח הם לא מוכנים, אבל מבטיחים לקנות בשר כשר.

גם זה דבר חשוב בפני עצמו, שהם יאכלו בשר כשר, גם אם לא יכשירו את המטבח לחלוטין, וממילא שיוריד את גידול זקנו משום זה.

בעל תשובה בתחילת הדרך עורך מסיבה עם סעודה, יש לפניו אופציה לב' אולמות א' אולם המחלל שבת אבל יכול להביא קייטרינג כשר למהדרין, ב' אולם שלא מחלל שבת וההכשר 'רבנות'?

וודאי שבאולם הראשון, כי באולם האחר הרי האוכל לא כשר, ובראשון האוכל כשר ומה עניינו אם מחלל שבת.

נכנס מאן דהוא ושאל למה ה' שלח גזירה רעה כזו של גיוס בני ישיבות, הנה לגבי חנוכה כתוב בחז"ל שהתירשלו ב'עבודה' אז נלקחה 'עבודה'.

נראה שלא לומדים תורה כמו שצריך וחסר בהתמדה, רבי חיים עוזר זצ"ל אמר כך בשעתו לגבי גזירת השחיטה, כי זלזלו במאכלות אסורות לכן באה גזירת השחיטה.

אמרת לרבנינו: בשיעור שלי משתתף בחור נפלא ממשפחה טובה, לומד ומתפלל טוב ובאלול למד טוב מאד, והנה עתה פתאום אומר שלא מבין את השיעור וכן בלימוד בשעת ה'סדר' לא תופס הגמרא. דברתי איתו לחפש הסיבה, אפשר כך אפשר אחרת, ולא הצליח לעלות על סיבת הדבר כלום. מה לעשות?

אפשר שאכל מאכלות אסורות וצריך לקבל עליו שמירה וזהירות במאכלות אסורות.

איך זה יתכן והוא מבית טוב ויראי שמים? יתכן שלא עישרו כאשר היה צריך לעשר (ואכל טבלים). הנה זקן אחד בן 90 בא אלי וסיפר שכשהיה בחור נסע לישיבה ללמוד, ושם בישיבה היה נהוג שנתנו לצעירים בחור שילמד עמיהם ויחזור איתם, והיה נקרא א'חוזר

הישיבה נאלצה לציית לתביעת השכן. פירקו את המבנה, ובלית ברירה הועברו השיעורים למבנה אחר. ומה קרה בסופו של דבר? בשטח עליו עמד המבנה הראשון, נוצרה שלולית מים לא גדולה, ופתאום הגיעו לשם המוני-המוני צפרדעים שהחלו לקרקר בלילות. הרעש היה בלתי נסבל. השכן ניסה להפעיל אמצעים שונים על-מנת לסלק את הצפרדעים, אבל כל המאמצים לא הועילו...

משיחותיו המרתקות של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

"יין ושכר אל תשת... בבאכם אל אהל מועד" (ויקרא י', ט')

ספר החינוך מצוה קנ"ב: שלא להכנס שתי יין במקדש וכן שלא יורה שתי.

שלא להיכנס שתי במקדש, וכן שלא להורות, כלומר שלא לדון בדבר מדיני התורה בעוד שיהא האדם שיכור. שנאמר (ויקרא, י' ט') 'יין ושכר אל תשת וגו' בבואכם אל אהל מועד' וכו'.

שורש המצוה ידוע, שאין ראוי להתעסק בדברים היקרים בתכלית היוקר, כמו ענייני המקדש ודברי התורה, רק בעת שיהיה האדם מיושב בדעתו ומכוון בכל מעשיו, אין להאריך בדברים פשוטים.

למדנו מכאן שדברי התורה נצרכים לישוב הדעת. וכידוע לכל לומד... שאם אין דעתו מיושבת, יקשה עליו להתרכז, ובאין ריכוז, הלימוד יהיה פחות-ערך. מהסיפור דלהלן נוכל ללמוד שמי שמפריע לישוב הדעת של לומדי התורה, נענש.

סיפר לנו ת"ח המכהן כמשגיח רוחני באחת הישיבות הגבוהות באזור המרכז. לא תמיד אפשר לראות את האמונה בעיניים, אבל אם קורה שהשי"ת מנהל את העניינים כך שכל מי שמתבונן, רואה שיש בורא לעולם, צריך אכן לפקוח את העיניים, ולראות!

שכן המתגורר בסמיכות לישיבה, הממוקמת באזור שקט במיוחד, יצא בתוקף נגד הרעש של לימוד התורה הנשמע מאחד המבנים. המדובר היה במבנה המשמש כאחד מחדרי-השיעורים, והשכן תבע מהישיבה להפסיק את השיעורים, ולפרק את המבנה.

ראש הישיבה והר"מ ניסו להרגיעו, ואף הבטיחו לו שידאגו להנמיך את הקולות הנשמעים מהחדר, אבל שום דבר לא עזר. השכן המשיך לתבוע להפסיק לחלוטין את אמירת השיעורים.

הישיבה נאלצה לציית לתביעת השכן, ופרקו את המבנה, ובלית ברירה הועברו השיעורים למבנה אחר. ומה קרה בסופו של דבר?

בשטח עליו עמד המבנה הראשון, נוצרה שלולית-מים לא גדולה במיוחד, ובפתע פתאום הגיעו לשם המוני-המוני צפרדעים שהחלו לקרקר בלילות, והרעש שנשמע היה ממש בלתי נסבל. השכן ניסה להפעיל אמצעים שונים על-מנת לסלק את הצפרדעים, אבל כל

המאמצים שנעשו לא הועילו במאומה, ממש כמו במצרים... הצפרדעים נשארו במקום, וגם מומחים שהגיעו לזירה לא הצליחו להבין מדוע הצפרדעים אינן מסתלקות, למרות כל האמצעים המקצועיים שנעשו בשטח, ולמרות שהשלולית לא היתה גדולה. הרעש גבר מלילה ללילה עד שהשכן יצא מדעתו, ונאלץ לעזוב את דירתו בבושת פנים, ולעבור למקום אחר לא נשאר את המעשה הזה רק בשטח הישיבה ההיא, אלא נעתק אותו גם אלינו, אל החיים שלנו, אל הבית הפרטי שלנו, ונבין שלא יתכן שאדם עושה דבר נגד רצונו של השי"ת, ויצא נקי. העונש בא-יבוא, במוקדם או במאוחר. בעולם הזה, או בעולם הבא. ולכן, אין לנו אלא לעשות תמיד רצון קוננו באהבה ובשמחה, מתוך הבנה שמי שעושה כך, הוא המאושר באדם.

"את זה תאכלו מכל שרץ העוף" (ויקרא י"א, כ"א)

מצוות בדיקת סימני חגבים

"לבדוק בסימני חגבים, והם הסימנים שכתובים בתורה (ויקרא, י"א כ"א) 'אשר לו כרעים ממעל לרגליו' וגו', שנאמר (שם) 'את זה

זמן מה לאחר שהאיש עזב את הבית, פנה רבי אהרן לייב לבנו ואמר: "ראה, היה פה יהודי שלא מוכן לוותר לרעייתו, ורק דורש ותובע שהיא תוותר עבורו. הוא מוכן להביא אותה אלי, כדי שאגרום לה לוותר, העיקר שהוא עצמו לא יאלץ לוותר. אני מסביר לו פעם אחר פעם כי עליו להעביר על מידותיו, אבל היהודי אינו קולט זאת, ואינו מוכן לוותר בשום פנים ואופן!"...

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, על עיניהם של גדולי ישראל

"וְשָׁחַט אֶתְּהָ לְפָנָיו... וְשָׂרַף אֶת הַפֶּרֶה לְעֵינָיו" (פרשת פרה, במדבר י"ט, ג'-ה')

מה הכוונה "לעיניו"?

פרה אדומה - אסור שתהיה טרפה. אם ימצא בה מום, בין בחיצוניותה ובין באחד מאיבריה הפנימיים - הרי היא פסולה להקרבה. והרי, כל זמן שלא שחטו את הפרה ופתחו את גופה, כיצד נתן לדעת שאין מסמר בקיבה, חור בריאה, סרכות וכדומה? והלא יודעים אנו כמה פרות שוחטים, עד שמוצאים פרה שתהיה 'חלק' למהדרין, ללא שום ספק טרפות וכדומה.

מהיכן, אם כן, ידע השוחט את הפרה שאין בה טרפות?

אלא, שהכהן שהתעסק בפרה האדומה היה צריך להיות קדוש בקדושה עליונה, ולזכות לאור הגנוז, שבאמצעותו יכול היה לראות את איבריה הפנימיים של הפרה האדומה ממש, ולוודא שאין בה כל חשש של טרפות.

כשם שכיום ניתן לראות איברים פנימיים באמצעות צילום רנטגן, כך יכול היה הכהן, בעיניו הזכות והטהורות, ללא כל מכשירי צילום והדמיה, לראות שאין באיבריה של הבהמה מום או סרכא. וזהו שאמר הכתוב "ושרף את הפרה לעיניו", היינו על פי מה שהתגלה לו בעיניו, שהפרה כשרה, ללא שום חשש טרפה!

בשכר שלא כעס על אשתו

לכח ראייה זה זכו צדיקי הדורות, קדושי עליון. לאחר שהעפילו למדרגת העליונה, זכו הם לאור הגנוז השמור לצדיקים שבכל דור, שבכוחו "לראות למרחקים", מקצה העולם ועד סופו.

אחד מהם היה אור שבעת הימים, 'הבעל שם טוב' הקדוש זיע"א.

באחד מלילות השבת, ישב הבעל שם טוב הקדוש עם תלמידיו סביב שולחן השבת והתחיל לצחוק. הדבר חזר על עצמו כמה וכמה פעמים. התלמידים התפלאו: לשמחה - מה זו עושה? מה גרם לרבים לפרוץ בצחוק? בשלב מסוים לא יכלו לעצור את סקרנותם ושאלו את רבם, האם יכול הוא לשתף אותם בפשר הצחוק.

אמר להם הבעל שם טוב: "במוצאי שבת תבינו הכל!".

לאחר צאת השבת צווה הרב לרתום את עגלתו, והוא ותלמידיו עלו עליה. תוך דקות ספורות גמעה העגלה מרחקים עצומים בדרך פלאית, והרב ותלמידיו הגיעו לביתו של יהודי אחד, והודיעו לו שהלילה יסעו אצלו "מלווה מלכה". היהודי שמח שמחה גדולה, ערך את השולחן וכיבד את הרב לישיב בראש.

תוך כדי האכילה והשמחה הגדולה, פנה הבעל שם טוב לבעל הבית ואמר: "החברים היקרים שלנו רוצים לדעת מדוע צחקתי בליל שבת, ספר להם איזה מעשה גדול עשית, שגרם לי לשמוח ולצחוק כל כך".

פתח בעל הבית את פיו וסיפר: "כל ימי נזהר אני לא ליהנות מאף אדם, ונא אל תצריכנו לידי מתנות בשר ודם ולא לידי הלוואתם! הנני עובד קשה בכריכת ספרים כדי לפרנס את בני ביתי.

"והנה ביום ששי האחרון, אמרה לי אשתי שלא נשאר מאומה במקרה, אין במה לסעוד את סעודת השבת! אמרתי לה שלא תדאג, הזכרתי לה שלא תבקש מתנת בשר ודם! כל החיים נשמרנו לא לקחת מאדם, הרגעתי אותה, שהקב"ה יעזור, שגם בשבת זו לא נצטרך לקחת מאחרים.

"הלכתי לעבודתי, ואשתי התחילה לנקות את הבית. תוך כדי הניקיונות מצאה היא שרוול שכפתוריו עשויים מכסף. היא נגשה

לו: "שמע נא, מאיר'ל! אני סמוך ובטוח, שאם השרף הקדוש רבי מנחם מנדל בחר בך להיות אחד מתלמידיו - אות וסימן מובהק הוא על גדלותך וקדושתך. וודאי עיניך מסוגלות לחדור פנימה, ולצפות אל תוך קרבה של בהמה אם היא 'חלקה' או שיש בה מום או סירכא. לכן הבה ונעשה 'עסק': אתה תלך איתי לשוק הבהמות בזמן שאני קונה אותן, ותסמן לי איזו בהמה לקנות. הקנייה תימשך דקות ספורות, ואני אתן לך את סכום הכסף שאתה אוסף במשך השעתיים השבועיות. כך תוכל לנצל כמעט שעתיים נוספות ללימוד התורה".

רבי מאיר שמח: מעתה ישיג הוא את סכום הכסף השבועי בזריזות, וירוויח שעתיים של לימוד. ואכן, בכל יום רביעי בשבוע, היה הולך עם בעל האטליז לשוק הבהמות, מסתכל בעיניו הקדושות על הבהמות, ומסמן לו איזו בהמה חלקה ואיזו לא.

כעבור תקופה הבחינו בעלי האטליזים האחרים, כי בעוד שבאטליז של קצב זה כל הבהמות תמיד "חלקות", אצלם המצב אינו כך. הם הבינו שיש דברים בגו, וקצב פלוני "יודע" וקונה את הבהמות החלקות שיש בשוק, ומוותר להם את האחרות.

כשהתחקו אחריו, הבחינו בנער הצעיר, מאיר'ל, שמגיע בכל פעם ביחד איתו לשוק ואומר לו איזו בהמה לקחת ואיזו לא.

הם פנו למורו ורבו, רבי מנחם מנדל, וקבלו בפניו על כך שתלמידו משתמש בעיניו הקדושות לטובת קצב פלוני, וכתוצאה מכך נגרם להם נזק.

האדמו"ר פנה לתלמידו, והלה ספר לו על ה'עיסקה' שעשה עם הקצב...

נענה האדמו"ר ואמר לו: "עליך לחדול מכך! אין להשתמש ב'אור הגנוז' שחנן אותך הבורא לצרכים כאלו. ואף על פי שכוונתך לשם שמיים ורצונך להרבות בלימוד התורה - דע, כי אותן שעתיים שהקדשת לאיסוף הכספים אינן 'ביטול תורה', ועל כן המשך להתנהג כבעבר, ואל תשתמש באור הגנוז לצרכים של חול'".

ובזה הגיעה ה'עיסקה' לסיומה...

עלינו להכיר בקדושתם העליונה של גדולי ישראל, קדושי עליון, שעניניהם צופות למרחוק, ללא מגבלות של מקום או זמן, ולבטל את דעתנו מפני דעתם, וגם אם דבריהם אינם מובנים לנו תמיד - אין לסור מהם כמלוא הנימה! "שמעו שמוע ואל תבינו" (ישעיהו ו', ט'). הם רואים את שאנחנו איננו רואים! ודעתם - דעת תורה!

העיקר הוא הוויתור

חז"ל (שבת פג ע"ב) דרשו על מילים אלו, כי "אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר 'זאת התורה אדם כי ימות באהל'".

ביאור הדברים: כדי שיוכל האדם להכיל בקרבו את התורה הקדושה, עליו להמית את העצמיות שבו, לוותר על האנוכיות שבקרבו, ולהעביר על רצונו למען זולתו.

בהזדמנות מסויימת הגיע יהודי לפני מרן ראש הישיבה, רועה ישראל הגאון רבי אהרון לייב שטיינמן זצ"ל, והתאונן על רעייתו: "רבנו, בזמן האחרון אני לא מסתדר עם אשתי. היא עקשנית,

לצורך ומכרה לו את הכפתורים, ותמורתם קבלה ממנו סכום כסף גדול, איתו הלכה לחנות וקנתה דגים, עופות ובשר.

"אני", ספר הבעל, "לא ידעתי את שאירע. בסיום עבודתי נכנסתי הישר לבית הכנסת, קראתי תהלים ושיר השירים. לאחר התפילה אמרתי בלבי: 'אלך ואכבד את השבת, אף על פי שאין בבית מאומה'.

"הגעתי לביתי, והנה אני רואה שולחן ערוך ועליו נרות דולקים. ריח של מאכלים טעימים עלה באפי. אמרתי בלבי: 'כנראה, לא יכלה אשתי לעמד בניסיון הקשה, וביקשה מבני אדם שיתנו לה כסף לקנות צרכי שבת. לא נורא', אמרתי, 'אני מוחל לה בלב שלם'.

"נכנסתי לבית וערכתי את הקדוש בשמחה.

"והנה, כשאשתי הגישה את מנת הדג, פנתה אלי ואמרה: 'בעלי היקר! בוודאי מתפלא אתה כיצד יש לנו דגים, בשר ומטעמים לשבת. אני מקווה שאינך חושד בי שלקחתי כסף מאנשים. חס ושלום! לעולם לא עברתי, ובעזרת ה' גם לא אעבור, על דבריך! לא לקחתי כסף משום אדם! אלא, שכאשר ניקיתי את הבית מצאתי שרוול עם כפתורי כסף', והמשיכה לספר לי את כל השתלשלות הספור.

"כשמעתי זאת שמחתי מאוד ואמרתי לאשתי: 'הבה נשיר ונודה בכל לב לה' יתברך, שלא הצטרקנו למתנות בשר ודם'".

בשלב זה עצר הבעל שם טוב הקדוש את שטף דבריו ואמר: "דע לך! אתה 'הרעדת' את העולמות העליונים בשמים, בכך שלא כעסת על אשתך. ואף על פי שאתם חשוכי בנים, והנכם כבר מבוגרים, בזכות המצווה הגדולה הזאת שכבשת את יצרך ולא כעסת - תזכו לבן שיאיר את העולם כולו! וזה מה שגרם לי לשמוח ולפרוץ בצחוק בליל שבת קודש".

וכדברי הבעל שם טוב כך היה: לאחר תשעה חדשים נולד להם בן, שנקרא על שמו של הבעל שם טוב. לימים התפרסם הוא בשם האדמו"ר רבי ישראל מקוזניץ', שהאיר את העולם כולו בתורתו, בקדושתו ובטהרתו.

כמה גדולה מעלתו של אדם שכובש את יצרו ואינו כועס! גם אם לעיתים נדמה לאדם, שאשתו עשתה איזשהו דבר שלא לשביעות רצונו - אל יכעס! אלא ידון אותה לכף זכות! ובכך יביא ברכה גדולה לביתו.

אין להשתמש באור הגנוז לצרכי חול

האדמו"ר הקדוש, מאיר עיני ישראל, רבי מאיר מפרמישלאן זצ"ל, למד בצעירותו אצל איש האלוקים האדמו"ר רבי מנחם מנדל מרימנוב זיע"א. הוא שקד על התורה יומם ולילה, אולם החליט שעליו להקדיש זמן מסוים לעשיית חסדים עם הבריות, שהרי אחד משלושת עמודי העולם הוא חסד, והכתוב אומר "עולם חסד יבנה" (תהלים פ"ט, ג').

במשך שעתיים בשבוע היה מסתובב בין החנויות ואוסף מבעליהן כסף, שאותו היה מחלק למשפחות של תלמידי חכמים עניים. באחת הפעמים, כאשר הגיע לאטליז, פנה אליו בעל האטליז ואמר

פעם התקיים סמינר במלון באשקלון. כשהגעתי למקום הייתה שם ניידת משטרה. מה קרה? אחד השכנים התלונן שמרעישים בקומת המרתף של המלון, ומפריעים לו לישון... ידעתי כי מדובר בהצקה מכוונת ובתלונה קנטרנית. בכל לילה התקיימו במרתף אירועים רעשניים, מסיבות הוללות והכל בסדר. דוקא הסמינר מפריע לו?

הגה"צ רבי אריה שכטר שליט"א על הכיסופין לקדושה

"להבדיל בין הטמא ובין הטהור" (ויקרא י"א, מ"ז)

הנפש היהודית מתגעגעת, כוספת, נמשכת אל הטעם המתוק של קרבת ה', של התורה והמצוות. אפשר לראות אנשים מבוגרים הרחוקים מהדת, ולזהות בהם שהיו פעם דתיים. כשם שאדם שלא טעם בחייו שוקולד לא יידע לעולם מהו טעמו, כך מי שלא טעם טעם של תורה ומצוות לא יכיר את מתיקות טעמן. אבל מי שטעם את הטעם הזה, גם כשהיה ילד, לא יוכל לשכוח אותו. יש לו כמיהה ומשיכה לדבר המתוק הזה שממלא את הנשמה באושר ובסיפוק. גם אם התרחק, אפשר לזהות ששפוכה עליו איזו נימה של צער, הנשמה שלו אינה שלמה עם המצב. אבל אל דאגה, יום אחד הוא ישוב. הפתח קיים, הוא רק צריך למצוא אותו. לכן גם כשהוא התרחק, כדאי לו להשאיר פתח, שתמיד יוכל לשוב.

הנפש מזהה את האמת

אין יהודי שאין לו ניצוץ של קדושה. גם ליהודים הרחוקים ביותר יש רגעים של געגועים, של כמיהה להיות שייכים אל האמת הנצחית. פעם התקיים סמינר במלון 'המלך שאול' באשקלון. כשהגעתי למקום הייתה שם ניידת משטרה. מה קרה? אחד השכנים התלונן שמרעישים בקומת המרתף של המלון, ומפריעים לו לישון... ידעתי כי מדובר בהצקה מכוונת ובתלונה קנטרנית. בכל לילה התקיימו במרתף אירועים רעשניים, מסיבות הוללות והכל בסדר. דוקא הסמינר מפריע לו?

הבטחתי לשוטרים כי נקפיד לא להרעיש, אך הם חזרו שוב ושוב, עד שלבסוף הם הופיעו עם השכן. ומה אמר השכן? "תאמינו לי, יש לי סימפטיה לדת, אבל דעו לכם, אם תרעישו ותפריעו לי לישון, אני אנקום בכם..."

ניגשתי אל אותו אדם, הנחתי עליו יד ידידותית ולקחתי אותו הצידה, הסתכלתי לו בעיניים ואמרתי לו: "תגיד לי את האמת, נכון שמה שמפריע לך לישון זו דמותו של הסבא שלך, שהיה יהודי שומר תורה ומצוות? תהיה אמיתי אתי, נכון בתוך היתר רוצה להיות כאן, בסמינר, יחד עם כל שאר המשתתפים שמגלים את האור? לא

הרעש מפריע לך, מפריע לך שהם זוכים לשמוע דברי תורה ואתה לא. כואב לך שאתה לא יחד איתם, הקנאה מניעה אותך. נכון או לא?"

ראיתי איך העיניים שלו מתחילות להצטעף ולהתמלא בדמעות. הוא הודה לי שאכן בסתר ליבו יש לו משיכה להשתתף בסמינר... כמובן הוא ביטל את התלונה ושלח את השוטרים לדרכם.

כך הוכחתי שוב לחברי צוות 'ערכים' שנכחו במקום, כי אין רשעים בעם ישראל. כל אלה שמנסים להצר את צעדינו, עושים זאת מכאב, מקנאה, מתסכול, מהתמרמרות- לא משנאה אמיתית. כואב להם לראות אחרים קרובים אל ה'- והם רחוקים. קשה להם להודות באמת הזאת. אלמלא כל המניעות שיש להם, היו מצטרפים מיד.

כל יהודי מסוגל לצאת מהבוץ

הקב"ה מבטיח לעם ישראל שאם ישמרו את המצוות ויעשו הישר בעיני ה'- "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך" (שמות טו, כו)

שאל ה"חנת סופר" זצ"ל: מהי המחלה בה' הידיעה, אשר שם ה' במצרים? איזה חולי ידוע הביא הקב"ה על המצרים?

הוא השיב, שהמחלה הקשה שהקב"ה הביא על המצרים היתה "הכבדת הלב", שהרי זה מה שגרם להם שלא יוכלו להתחרט על מעשיהם. זוהי

לאחר כמה דקות של הליכה שב הפרש על עקבותיו ורץ אחריהם, כשהשיגם שאל אותם: 'האם יש ביניכם כהן, כי הדרך שהראיתי לכם מלאה בקברים ואסור לכהן לילך שם, הנה אני יראה לכם דרך אחרת...'

סיפורי הוד על 'סייעתא דשמיא' מיוחדת שליוותה את רבי יחזקאל ברטלר זצ"ל

הרב ישראל ליוש

"וּמְנַחֵה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כִּי הַיּוֹם ה' נִרְאָה אֲלֵיכֶם" (ויקרא ט ד)
להשקות שכינתו במעשה ידיכם... [רז"ו]

השראת השכינה במעשה ידיהם, שנבעה מתוך חיבה יתירה - מסביר השפתי חכמים - באה לידי ביטוי באש שיצאה מאת ה' ואכלה את העולה, גילוי האש מן השמים, הראתה לעם ישראל שהקב"ה מרוצה ממעשיהם, בניית המשכן והבאת הקרבנות. גילוי סייעתא דשמיא מיוחדים, המתגלים לעושי רצונו, הן התעודה הטובה ביותר, כי רוצה ה' במעשיהם, וה'עבודת ה'" שלהם עולה לרצון לפניו ית', וההארות המיוחדות הללו, הן מעין 'השראת השכינה' במעשה ידיהם.

מיוחד הוא...', וכך השידוך נסגר בשעטו"מ. עוד סיפור של סייעתא דשמיא מיוחדת שמונהגת עם עושי רצונו, סיפר רבי אליהו פוזן על השווער הגאון רב יחזקאל זצ"ל. כידוע עסק רבי יחזקאל רבות בענייני כבוד המת. לשם כך נסע פעם לירושלים עם ידידו - שפעל איתו רבות בעניין זה - הגאון רבי נחום הכהן קוק זצ"ל. הם הגיעו לפאתי ירושלים, והנה אבדה להם הדרך לירושלים. לפתע עבר לידם פרש משטרת, וביררו אצלו איה הדרך לירושלים? הפרש כיוון אותם והסביר להם כיצד עליהם ללכת. הם החלו ללכת בדרך שהראה להם, ואילו הפרש פנה לדרכו. לאחר כמה דקות של הליכה שב הפרש על עקבותיו ורץ אחריהם, כשהשיגם שאל אותם: 'האם יש ביניכם כהן, כי הדרך שהראיתי לכם מלאה בקברים ואסור לכהן לילך שם, הנה אני יראה לכם דרך אחרת...'. לאחר שהראה להם דרך שונה מזו הראשונה, עזב הפרש את המקום ופנה לדרכו, והשאיר אותם המומים ומשתאים מה'סייעתא דשמיא' המפתיעה שהוענקה לרבי נחום הכהן, שהרי מה לו לפרש להעלות בדעתו שמי מהם כהן, ועוד לשוב על עקבותיו ולהזהירם על כך, אין זה אלא הארה מיוחדת מן השמיים שניתנת לעושי רצונו של מקום, ולמתאמצים על כל קוצו של יוד בדקדוק המצוות.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

סיפר הגאון רבי אליהו פוזן שליט"א חתנו של הגאון העצום רבי יחזקאל ברטלר זצ"ל: השווער שלי היה אומר שהיה לו 'גילוי אליהו'. מעשה שהיה כאשר הוא היה בפרק השידוכים, הציעו לו את אשתו שתחי' לאוי"ט. אביה הגאון רבי יעקב שכטר זצ"ל רצה לעמוד על טיבו, ולשם כך שלח אותו לירושלים אל חתנו הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, שידבר איתו בלימוד, ויעמוד על טיב כשרונותיו ואופן עיונו.

ביום הפגישה הוא הקדים לבוא לירושלים, ונכנס לאחת מבתי המדרשות הסמוכים למקום המפגש, על מנת ללמוד מעט. והנה התיישב לידו אדם לא מוכר והחל לדבר איתו בלימוד באחת מסוגיות הש"ס הנידחות. הם דנו בסוגיא לצדדיה, רבי יחזקאל ריענן את זכרונו בסוגיא, והלה, האדם הלא מוכר' הוסיף וביאר צדדים נוספים בסוגיא. בתום הדיון, נפרדו לשלום, כשלעולם לא ידע רבי יחזקאל מי היה בן שיחו, שהיה לו לחברותא לכמה רגעים.

והנה הגיע זמן הפגישה, רבי יחזקאל ניצב לפני רבי משה, והאחרון החל לדון איתו בדיוק באותה סוגיא שכוחה שדן איתו החברותא העולם, כמה רגעים קודם לכן. רבי משה התפעל מאוד מבהירותו של רבי יחזקאל בסוגיא, ואמר לשווער שלו: 'אם בסוגיא נידחת כל כך, הוא כל כך ברור, כאילו זה עתה הוא עוסק בה, בוודאי בחור

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

18 ש"ח ורהמתם

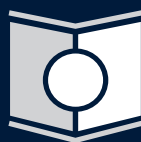
יש לנו הצעה מיוחדת עבורכם

פסח בפתח וזה הזמן להתחדש במתנה יחודית, סדרת הספרים המצליחה 'לקראת שבת' ו'קרא א'-פסח

ארגון 'דרשו' ו'אחינו' במבצע ענק, של מתנות יוקרה שישמחו מאוד אתכם ואת המקבלים ממכם. והמשלוח עלינו. תרמו לארגון 'אחינו' החל מ-18 ש"ח לחודש, וקבלו מתנות:

סט הספרים המבוקשים 'משנה בררה' מהדורת 'דרשו' וספר 'לקראת שבת' ו'קרא-פסח. ובנוסף קבלו כרטיסי הגרלה בסכום מצטבר של 50.000 ש"ח.

להצטרפות וקבלת המתנות:

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרו עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

נות בדרר

תורמים 18 ש"ח למשך 16 חודשים סך התרומה 288 ש"ח

ומקבלים מתנות

ס'ט 'משנה ברורה' 'דרשו'

ספר 'לקראת שבת' - ויקרא א', פסח

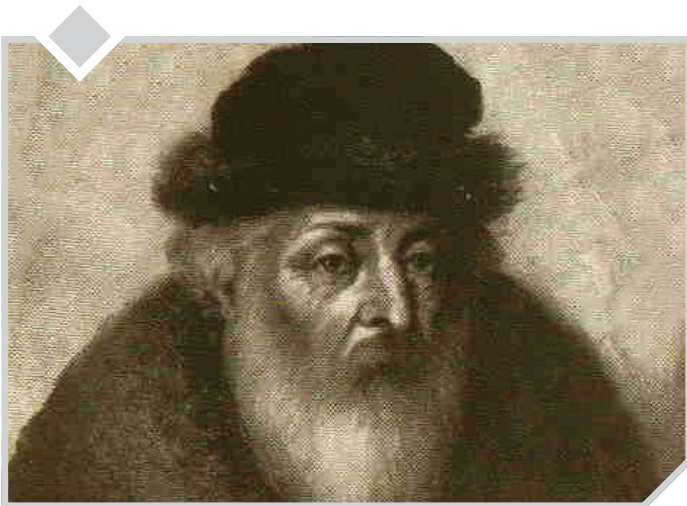
2 כרטיסי הגרלה על 50.000 ש"ח

מסלול מס' 25 - המתנה בשווי 538 ש"ח

מוקד 'דרשו' 02-5609000

נכנסו לפני הגאון, ומיד פרץ שטף דמעות מעיניה של האם: 'רבינו הגדול, את עצתך אנו שואלים וישועתך אנו מבקשים. משה נח יקירנו זה, התברך בכשרונות טובים ומועילים, אין כמוהו לפענח תרגילים בחשבון, חידות סבוכות, תשבצים קשים... כל זאת עד לרגע בו הוא פותח את הגמרא הקדושה

בפרשת שבוע זה, זכינו במתנה, בגילוי מדהים. בורא עולם חושף בפנינו את הנוסחה המנצחת, שהשימוש בה מבטיח את הצלחה נשאלת, את פיתוח יכולות ההבנה שלנו

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"את זה תאכלו..." (י"א, ט')

אחד התחומים המפותחים והנחקרים ביותר בעולם, הוא תחום פיתוח היכולת הלימודית והאישית. מיליוני אנשים עוסקים בענף, מאות אלפי מאמרים נכתבו, רבבות חוקרים עוסקים בנושא ברציפות, אלפי ספרים יצאו לאור ומאות המלצות כבר הופיעו, הוכחו, והומלצו שוב... תעשייה שלמה עוסקת בנושא, חוקרת את השפעת המזון, תוספי המזון, השינה, הפעילות הגופנית ועוד, וכולם ממוקדי מטרה אחת: לשפר את המוח האנושי, לתת לו יותר יכולות לימודיות בקשב ובריכוז גבוה.

תחום הקשב והריכוז עומד היום בראש סולם העדיפויות החינוכי, מהגיל הרך, דרך הנוער המתבגר ואף רבנים דגולים ורופאים מומחים - כולם שואפים לשיפור הקשב והריכוז שלהם, מבינים שרק בזה תלויה מידת הצלחתם בתפקידם. ככל שאדם משפר את יכולתו ללמוד, להבין, להפנים ולנתח - כך הוא הופך טוב יותר, מקצוען יותר, מומחה גדול יותר.

אין ספק, שיפור היכולת הלימודית שלנו הוא מהמשימות הראשונות ביותר במעלה. הכל מחפשים את הנוסחה הבטוחה, התפריט והתזונה שיבטיחו את השיפור הזה, את פיתוח המוח והלב, את יכולת הקשב והריכוז, את פיתוח ההבנה ויכולת הניתוח שלנו. כולנו רוצים לגלות את הנוסחה המנצחת, המבטיחה את אותו שיפור נשאל ביכולותינו הלימודיות, וכל המחקרים שנערכו עד כה - עדיין לא מבטיחים תוצאות במאה אחוז, עדיין לא מסוגלים להבטיח תוצאות מושלמות לכולם...

אך בפרשת שבוע זה, זכינו במתנה, בגילוי מדהים. בורא עולם חושף בפנינו את הנוסחה המנצחת, שהשימוש בה מבטיח את הצלחה נשאלת, את פיתוח יכולות ההבנה שלנו, ומשפר פלאים את היכולת הלימודית שלנו.

בורא עולם מגלה, שהתזונה הכשרה היא המפתח, היא נוסחת הקסם להצלחה הלימודית. אוכל מוקפד בכשרותו - מועיל ומחזק, מוביל ומפתח. אוכל שחלילה אינו כשר, מאכל שאינו ראוי לאכילה - מטיל ארס בנפש האדם, מזהם את יכולת ההבנה שלו, אוטם את מוחו

מהבנה ומונע משכלו להתפתח.

זה תפריט שהוא נוסחת קסם, עתיקה ומובטחת בחתימתו של המדען הטוב בעולם - כביכול, המכיר את כל מוצרי המזון שבעולם, ומי שברא את כל סוגי התזונה, כך שבודאי שעד כמה שניתן לומר זאת הוא המומחה לתזונה מס' 1 בעולם. רק בורא עולם שיצר וברא את כל אלה ויודע מה הם מרכיביהם, גלויות וידועות לפנינו תוצאות המחקרים שלעולם המדעי אולי ייוודעו רק בעוד מאות שנים לפחות, והוא מזכה אותנו בנוסחת תזונה שמיימת ומועילה, שתוביל אותנו לשיפור החיים ולפסגות שאיפותינו בכל תחומי החיים.

כל מי שמכיר את ההיסטוריה היהודית, יודע שהיא ספוגה ברבבות סיפורי גבורה, של יהודים שמסרו נפשם בהקפדתם על אוכל כשר, תוך הרעבה עצמית ארוכה ולפעמים גם כשנגזר עליהם לשרוד בתת תנאים ממש. כי אוכל לא כשר, בכל מצב ובכל תנאי, יש לו השפעה כה הרסנית על הנפש, שלא משנה באלו תנאים ייכל ובאלו מצבים יתפשרו עליו, עדיין השפעתו המזיקה והרעל הטמון בו מזיק כל כך, מטמטם כל כך, הורס כל חלקה טובה במוח היהודי.

מאידך, ההשפעה החיובית של אוכל כשר - אינה רק לאדם האוכל אותו, אלא נטמעת בדמו ועוברת הלאה גם לדורות הבאים, ומזכה גם את ילדיו בנפש טהורה וקדושה. וכפי שמגלה הרמב"ן והובאו דבריו ב'ראשית חכמה': 'אם ייבדל האדם מן המאכלים האסורים, יזכה בבנים קדושים וטהורים!' - פשוט וחלק: יהודי הזוכה להקפיד על

כשרות מאכליו, מבטיח לו הרמב"ן ילדים קדושים וטהורים, כמשאת נפשם של כל אב ואם בישראל!

כמה כדאי לקחת את המסר הזה, להבין שכשרות המאכלים אינה רק ענין של העדפה אישית, אלא יש לה השפעה דרמטית על הבריאות ועל יכולת ההבנה שלנו, ומשפיעה באופן ישיר גם על הצלחת וצמיחת ילדינו.

לא פעם עלולים לצוץ התירוצים הקבועים: 'זה מחוץ לבית', 'מה כבר יכול להיות בזה', 'ראיתי את פלוני אוכל מזה', ועוד כיוצא באלה. זה מרגיע את המצפון לרגע, אבל אם המאכל איננו כשר במאה אחוז - הנזק הנגרם לנו הוא מידי וגם ארוך טווח, הרבה יותר מהתועלת הרגעית מאכילת המאכל.

הבה נקבע בנפשנו כי איננו מתפשרים, מקפידים ביתר שאת על הכשרות הנהוגה במקומנו ושאותה קיבלנו במסורת אבות. וגם בימי הקיץ כשיוצאים לטיולים ולא פעם מצויים במקומות נידחים, כשמתכננים את החופשה המשפחתית או כשיוצאים לקניות - בודקים בשבע עיניים, בוחנים בכפל כפלים. כי אנו רוצים לאכול רק את הכשרות הטובה ביותר עבורנו, כדי לזכות בחיים איכותיים יותר, בריאים יותר, ומבינים הרבה יותר, לנו ולילדינו!

גילוי שחולל מהפך!

היה זה לפני קרוב למאתיים שנה, בראש חודש סיון שנת תקצ"ו. העיר לומז'ה לבשה חג, רחובות העיר צוחצחו ומוורקו מבעוד מועד, בית הכנסת הואר באור יקרות וכל הקהל כבר יצא אל פאתי העיר, ממתין לבוא המרכבה המיוחלת. יום חג הוא לעיר לומז'ה, תושבי העיר עטופי שיראין וילדי תשב"ר בבגדי שבת כבר עמדו משני צידי שער העיר, ממתנים לרגע הגדול...

הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל. גאון העולם ששמו נודע למרחוק, עתיד להגיע בעוד שעה קלה ללומז'ה. לב מי לא נרגש, אין נפש יהודית שאינה רוטטת. תלמידי החכמים התכוננו בקושיות סבוכות, אנשי המעש ערכו את ההכנות הטכניות לביקור המרומם, וידיהן של נשות החיל לא משו מלסדר ולהבריך, לנקות ולבשל, להכין ולערוך...

בשעה היעודה נראתה המרכבה מגיחה מן האופק, ואך ירד ממנה הגאון פרצו כל התושבים בשירה אדירה, וליוו את הגאון אל בית האכסניה. נקבעו שעות מסודרות לימי הביקור, מתי ימסור הגאון דרשות, באלו שעות יקבל קהל, היכן יתפלל ובאלה אירועים ישתתף. הכל נקבע מראש, ובהגיע שעת קבלת הקהל - צבא קהל גדול על בית האכסניה, נכנסים ומתברכים, שואלים ונענים, מביטים ומתרגשים.

בין הבאים, נראו גם רבי הירש לייב ורעייתו עטיל, ובנם בן ה-15, משה נח. אך נכנסו לפני הגאון, ומיד פרץ שטף דמעות מעיניה של האם: 'רבינו הגדול, את עצתך אנו שואלים וישועתך אנו מבקשים. משה נח יקירנו זה, התברך בכשרונות טובים ומועילים, אין כמוהו לפענח תרגילים בחשבון, חידות סבוכות, תשבצים קשים... כל זאת עד לרגע בו הוא פותח את הגמרא הקדושה, וכל המילים כמו מרקדות לפניו, ראשו אטום, אף מילה אינה מובנת ואף אות לא מאירה!'

האישה התייפחה ארוכות, והוסיפה: 'תשעה אחים לו, למשה נח

שלנו, כולם עילויים המתמידים בתורה, עדיים לגאון ותפארת. גם משה נח עילוי ומוכשר, אך כל זאת במקצועות החול בלבד, כשמגיע ללימודי קודש - הכל אטום וסתום בפניו. הגמרא כמו סגורה וחתומה בעיניו, והוא לא מבין בה מילה. מה נעשה?'

רבי עקיבא איגר הקשיב לזעקתה ונאסף שרעפים. הכאב שעלה מדבריה היה גדול, והמצוקה שהציגה - אכן לא מובנת ולא פתורה. ילד כבן 15 שמבין הכל, מוכשר וגאון, אך רק התורה חתומה בפניו... כמה כואב! הוא הרזה קלות, ואז השיב: 'ראו נא! אנו יודעים כי מאכלים אסורים הם שיכולים להשפיע לאטום את המוח, לסגור את חדרי הלב מהבנת דברי התורה. אין זאת אלא שכנראה בנכם נכשל מתי שהוא במאכל שכזה, ולכן עלתה לו כזאת...'

האישה שמעה את דבריו, וקפצה כנשוכת נחש: 'רבינו הגדול! הרי מעודנו אנו כה מקפידים וזהירים בכשרות המאכלים, רוכשים עופות רק מהשוחט המומחה ביותר ומדקדקים בכשרות המאכלים. האומנם? כיצד קרה הדבר, ואם קרה - המעוות לא יכול לתקון, האם הנזק אינו בר תיקון?'

רבי עקיבא איגר נאנח בצער, והשיב: 'אני מאמין שאתם שמורים וזהירים, ובאמת קשה לדעת כיצד זה קרה, אך ברי לי כי אטימת הלב מהבנת התורה - מקורה במאכל שאינו כשר, שאין לדעת כיצד הגיע לפיו, אולי במקומות זרים או מי יודע היכן ומתי...'

הגאון עצר לרגע, מניח להורים לעכל, ומיד גילה להם דרך תיקון: 'אך אוכל לגלות לכם דרך, כיצד ניתן בכל זאת להציל את הילד, לפתוח לו את הראש ולהעניק לו את היכולת להצליח בלימוד התורה. הדרך הזו היא לעמול בתורה מתוך הדחק, המון לימוד תורה מתוך הדחק, שיעמול הרבה בתורה מתוך הדחק' - שב הגאון על דבריו האחרונים כמה פעמים, ובירכם בשלום.

הם יצאו מעמו המזומים ונסערים, מצחם חרוש קמטים, מגלגלים בזכרונם את שנות חייו של בנם. רבי צבי הירש ורעייתו ערכו כמה בדיקות, תחקרו את הילד מתי אכל מחוץ לבית, אולי נקלע פעם לשמחה לא צפויה או נתקע בדרך במקום כלשהו. אפס, כי לא נמצא כל פתרון לתעלומה... גם הילד עצמו היה שותף למאמץ, ובסופו של דבר נזכר כי היה פעם אחת, בה הלך לחתונה ללא ידיעת הוריו, לפני כעשר שנים...

'כשהייתי בן חמש', סיפר הילד לאט לאט, דולה את הפרטים מירכתי זכרונו, 'זכורני שפעם אחת שבת מהחידה, ועברנו דרך המלון שבעיר, בו נערכה חתונה. זה היה בימי החנוכה, וכיוון ששבנו מוקדם מהלימודים - החלטנו להציץ בחתונה המפוארת שנערכה במלון. בדיוק נקלע המחותר לפנינו, והציע לנו לאכול ירך עוף. מי יודע, אולי בזה מדובר?'

ההורים התפלאו מאוד, הן המלון המדובר ידוע בכשרותו המוקפדת, ובעליו - הוא יהודי ירא שמים בשם רבי אליעזר טרונק, שקשה להאמין שיצאה מכשלה מתחת ידו... האירוע המדובר נחקר ונבדק, פנקסים מצהיבים ומאובקים הועלו מהמרתף, עד שהתברר שמדובר בחתונתו של יהודי בשם י. א. שנישא בזיווג שני ביום שני דחנוכה שנת תקפ"ו...

לנער לעמול בתורה מתוך הדחק, כשאיתנו הטהורה. הנער החל לעמול בתורה בבית מיטיבו, ולאט לאט חש כי שערי הגמרא נפתחים בפניו. כשראה לראשונה שהוא מבין את קושיית הגמרא, התלחלו עיניו בדמעות אושר טהורות, וכשהצליח לחזור על הקושיא והתירון בעל פה - עיניו ברקו באושר, דומה שלא היה מאושר ממנו...

וכך, במשך שלוש שנים, הוסיף הנער ועסק בתורה מתוך הדחק, כשמזונו מצוי בצמצום רב והוא מתאמץ להימנע ממותרות ולהסתפק במועט. ואכן, הנער עלה ונתעלה במעלות התורה, עד שזכה אף להיבחן אצל הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל - רבה של ירושלים באותם ימים, אשר מצאו כחריף ובקי, והציע את העילוי הצעיר לחתן לביתו של רבי יוסף קובנר, מנכ"י הדעת שבירושלים. ועד סוף ימיו המשיך רבי משה נח לעלות ולהתעלות במעלות התורה והיראה...

סיפור מטלטל זה, המופיע בספר 'ירושלים של מעלה' בפירוט רב, חושף בפנינו את הכוח העוצמתי הטמון במזון אותו אנו אוכלים. כי המזון שאנו מכניסים לפינו הופך לחלק מאיתנו, וגם אם הילד קטן ורך בשנים - המזון הוא אוכל משפיע על כל חייו, ורק כשנבטיח שהוא כשר בהחלט, בלי תירוצים, בלי פשרות, בלי פקפוקים - רק כך נבטיח שהמוח יישאר זך וצלול, מסוגל להבין ולקלוט, להתעמק ולהתעלות.

ואם חלילה נכשלנו, שגגה נפלה בידינו והגשנו אוכל לא מספיק כשר - התיקון הוא בעמל בתורה מתוך הדחק, כי התורה היא קוד שמפצה את אטימת הלב וסתימתו. אך הרבה יותר כדאי להימנע מהטעות הזו מראש, להבטיח ולהקפיד היטב על כשרות המזון שלנו, ועל כשרות המזון שאנו מעניקים לילדינו. רק כך נבטיח להם את איכות החיים הטובה ביותר, ואת מיטב הכלים והיכולות לגדול, לפרוח ולהצליח, ולהרוות אותנו במלוא חופניים נחת!

לשליחת תגובות לכתב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי:
במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

בירור נוסף העלה, כי חתונה זו נערכה בניגוד לדעת גדולי הדור שאסרו את קיומה, ובראשם הרה"ק בעל התניא זי"ע שאף כתב מכתב חריף וחמור כנגדה, וגם אסר על השוחטים לשחוט עבורה שום בהמה ועוף, והוסיף ופסק כי: 'אם ישחטו - תהא שחיטתם נבילה!' - כלשונו במכתבו. אלא שהמכתב הגיע לזמנו הרבה אחרי החתונה המדוברת, שנערכה בשוגג מבלי שאיש מתושבי לומז'ה ידע על האיסור החמור... 'ומכאן', - סיים רבי הירש לייב לחבר את הפאזל ודיווח לרעייתו ולבנו - 'מכאן המאכל האסור שטמטם את מוחו של בננו משה נח, והוביל לכך שהוא לא מצליח להבין אף מילה מדברי הגמרא...'

לנוכח הגילוי המרעיש, נחרד ליבם של ההורים ושל בנם הקטן. התברר כי גדול הדור צפה למרחוק, הילד אכן נכשל במאכל אסור לפני עשור, ומאז - הדבר משפיע עליו. אין לו תקנה זולת ריבוי לימוד תורה מתוך הדחק כפי שציווה הגאון, ולא נותר אלא להתחיל במלאכת התיקון, ולשולחו למקום תורה בו יעמול בתורה מתוך הדחק...

לאחר פרק זמן קצר שהוקדש לבירורים, ולאור רצונו הכנה של הנער ששאף לתקן את הנזק שנוצר וביקש לזכות להבנת דברי הגמרא, הוחלט לשולחו לירושלים של מעלה של אותם ימים, שגאונים עמלו בה בתורה מתוך דוחק. בעיניים מצועפות בדמעות נפרדו בני המשפחה ממושה נח הצעיר, וליווהו לספינה הנוסעת לארץ ישראל. לאחר מסע מייגע הגיע הנער לירושלים, ושם פעמיו לבית מכרו של אביו, הגאון רבי יעקב קאפל שפירא זצ"ל, מדמויות ההוד של ירושלים באותם ימים.

הוא הביא עמו מכתב, בו כותב אביו לידידו: 'בהמשך למכתבי הקודם, בני משה נח עולה לירושלים בכוונה טהורה ללמוד תורה מתוך הדחק. הנני מבקש ממך, שמוור עליו כבבת עין, מפיתך בלבד יאכל, וממשקה ביתך בלבד ישתה, ועל שולחנך יסב. חנכהו ללמוד וליגע בתורה מתוך התמדה, כי תורה מתוך הדחק לא מצאתי אלא בירושלים, ומשום כך הנני שולחו לשם...'

ואכן, רבי יעקב קאפל פתח את ביתו בפני האורח, והתמסר לסייע

**"הייתי במכירת חמץ אצל מרן הגר"נ שליט"א,
כשהגיע יהודי והביא חבילה עם ביסקוויטים
ובשעת המכירה שם אותם על השולחן של הרב, וכל
השולחן התמלא באבקת ביסקוויטים... היה מחזה
לראות את השלווה של הרב"**

הגאון רבי משה שטיין מדייני ביה"ד של בעל ה'שבט הלוי', בראיון מיוחד על מכירת החמץ עם מרן הרב שך, והתקנות של בעל ה'שבט הלוי'

לקראת שבת מלכתא ויקרא חלק א' מיוחד לחג הפסח, להזמנות: 02-560-9000

האם מצה "שרויה" מותרת באכילה מן הדין, ומה הטעם שיש מחמירים ופורשים מאכילת מצה שרויה?

זווית הלכתית ב'דף היומי'

הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א
מורה הוראה נאות שמחה - מודיעין עילית

חומרת מצה "שרויה", אכילת "שרויה" ביו"ט אחרון של פסח, ובישול שרויה בשביעי של פסח לצורך שבת

דברי הפוסקים

השערי תשובה סי' ת"ס כתב בשם גדולי הפוסקים שאין להחמיר באכילת שרויה, שע"ז מונע משמחת יו"ט, וכתב שהרוצה לקדש עצמו במותר לו ולהימנע מאכילת שרויה - אין מזניחים אותו וראוי שיפרש שזה בלי נדר ואין בדעתו לנהוג כן לעולם, והביאו המשנ"ב סי' תנ"ח סק"ד דמן הדין מותר והמחמיר אין מזניחין אותו.

שרויה ביו"ט אחרון של פסח

רבים מהמחמירים ונוהרים משרויה, מקילים ביו"ט אחרון בחו"ל לאכול שרויה, ומבשלים בכלים ולא חוששים לבליעות, כיון שהכלי שוהה עד שנה הבאה, וכן נתבאר לעיל בדברי שו"ע הרב שיש מקילים ביו"ט אחרון.

בישול שרויה ביו"ט שביעי של פסח לצורך שבת

בשנה זו, שיו"ט שביעי של פסח חל בערב שבת יש לדון האם מותר לבשל שרויה ביו"ט שבו הוא נזהר מאכילתו לצורך שבת, שבא"י כבר לא פסח ובחו"ל זה יו"ט אחרון שיש מקילים בו, והשאלה האם ביו"ט שנוהג בו איסור נחשב מוקצה, וגם, האם הותר לבשל דבר שאינו ראוי באכילה ביו"ט ולא שייך היתר הואיל ואם יבואו אורחים יהיה ראוי להם.

והחזו"א (סי' מ"ט ס"ק ט"ו וט"ז) דן בשאלה זו, והכריע שהנדון בזה רק אם מחזיקים שרויה לאיסור גמור מן הדין וצריכים להתנהג כאילו אסור לכל, אבל אם נוהגים אותו כחומרא יוצא שראוי לאותם אנשים שנוהגים היתר ואין בזה חשש מוקצה, וגם מותר לבשלו ביו"ט, ומסיק שכיון שנוהגין היתר ביו"ט אחרון שאחר שביעי של פסח ראיה שאין מחזיקים את הדבר לאיסור אלא כחומרא, ולכן מותר לבשל ביו"ט לצורך שבת.

הנה בגמרא בחולין דף קכ. מבואר שמצה השרויה במים יוצאים בה ידי חובה בליל הסדר אם לא נימוחה.

"שרויה" מותר מן הדין

מבואר שמצה שרויה אין בה חשש חימוץ מן הדין, כיון שלאחר אפיה אינה מחמיצה.

האופנים האסורים מן הדין

מצה שנמצא קמח בתוכה אסור ליתנה ברוטב, שאותו קמח בודאי לא נאפה יפה מפני שהמצה מפסקת בין הקמח לאש, ואם ניתנה בתבשיל, אסור אף בהנאה, כמבואר במשנ"ב (סוף סי' תס"ג).

עוד כתב השו"ע סוף סי' תנ"ט שאין להוסיף קמח לעיסה רכה, וכן יש להרחיק את המצות מהקמח כי הקמח הנדבק בהן בא אחר כך בתבשיל ומתחמץ, וכתב המשנ"ב שם שאם הוסיף קמח בעיסה רכה יזהר לא לתת את המצות בדבר לח כיון שאינו נילוש יפה, ומכל מקום, בדיעבד אם נפלו לתוך התבשיל - מותר, כיון שאין ידוע בודאי שנשאר בעיסה קמח בעין, ואף אם נשאר יתכן שנאפה ונקלה יפה, אך אם ידוע שנשאר בה קמח יש לאסור אף בדיעבד אם נפלה לתבשיל.

טעם המחמירים

כתב השו"ע הרב בתשובתו (סי' ו') שענינו רואות בהרבה מצות שיש עליהן מעט קמח אחר אפיה וזה בא מחמת שהיתה עיסה קשה ולא נילושה יפה, ואי אפשר להכחיש החוש, ומה שלא הזכירו הפוסקים מזה בגלל שבדורות הראשונים היו שוהים הרבה בלישה עד שהיה נילוש יפה, אבל בשנים האחרונות נתפשט זהירות אצל ישראל קדושים למהר מאד בלישה ולא לשים יפה, ולכן נמצא קמח מעט במצות של עיסה קשה כנראה בחוש למדקדקים היטב, וסיים שאין למחות ביד המקילין לפי שיש להם על מה שיסמוכו, עוד הוסיף שביו"ט אחרון של פסח המיקל משום שמחת יו"ט לא הפסיד עכ"ד.

חילוק בין מאפיות

ויש להוסיף שבזמננו, ראיתי מן הנסיון, הבדל מהותי בין מאפיות, שיש שמהדרים מאד ללוש במעט מים ובעיסה קשה בכדי שלא ידבקו חתיכות בצק בכלים, ובזה יש חשש לקמח שנשאר במצה, גם במצות מכונה שנילוש במיקסר ניתן להבחין בזה בצבע בצק לפני האפייה, ויש מאפיות שמוסיפים יותר מים ואז הלישה יותר טובה, וחשוב מאד להיזהר בזה בפרט אלו שנוהגים לאכול שרויה ראוי להעדיף לישה ביותר מים.

הנהגת החזון איש

מרב החזון איש היה אוכל שרויה, אך היה מקפיד בעשיית קניידלך ללוש בביצים ולהכניס למים כאשר הם רותחים שנחשב חליטה ומעכב חימוץ.

תגובות ניתן לשלוח לפקס 08-9791445

מדוע לא ברך מרן הרב שטיינמן זצוק"ל מצעירותו על ברכת בשמים בהבדלה?

ומה ענה מרן הרב אלישיב זצוק"ל לבעל מלון בנתניה, ששאלו על זוג שאינם שומרי מצוות שרצו להתארח במלון על דעת לעזוב באמצע השבת?

הרב בנימין גולד

"זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ" (ויקרא י"א, ב)

דבר פלא הוא, המציאות הנראית לכל כי כל חיה ועוף, מוצאים מזונותיהם באשפתות ונבלות השדה, ואוכלים לתאבונם כל הנקרה בדרכם, ואין הדבר גורם להם מאומה, קיבתם עמידה בפני כל הזוהמה הנמצאת בפגרי הנבלות ובאשפתות המזון! הכיצד? במה שונה הוא האדם, שאם יכניס לפיו אוכל קצת מקולקל שעבר זמנו, וכבר יגבר עליו חוליו בקלקול מעיים עד סכנת חיים?! האם זה רק מבנה האדם הרגיש יותר מגוף בעלי החיים?

אבל מדברי רש"י על הפסוק הנ"ל, מתגלה לנו סוד הדבר! הביא רש"י את דברי המדרש תנחומא "זאת החיה, לשון חיים, לפי שישראל דבוקים במקום וראויין להיות חיים, לפיכך הבדילן מן הטומאה וגזר עליהם מצוות, ולאומות לא אסר כלום, משל לרופא שנכנס לבקר את החולה וכו".

מדברי רש"י אלו קבע מרן ר' ירוחם ליבוביץ זצוק"ל בספרו דעת חכמה (ח"ב עמ' נ"ג), כי הקלקול המתאווה ממאכלות של טרפות וטומאה, ממאכלות אסורות, אינו שייך אלא לאיש הישראלי, זה שנקבע בלבבו קדושת החיים קדושת ישראל, היא זו שגורמת לדחיה של כל דבר טמא ואסור, וזה גורם נזק לגוף טמטום הלב כדברי חז"ל. לעומת זאת אומות העולם שאין להם קדושה, וגופם גשמי לחלוטין כבהמת השדה, הם אינם ניזוקים כלל ממאכלות אסורות. וזה אות ומופת לקדושת האיש היהודי אשר גופו לא מסוגל לסבול שום הפרעה רוחנית, היא מזיקה לו.

מעשה יתברר לנו ונלמד, כי רמת הדחיה של הגוף לדברים המקלקלים אותו, היא לפי דרגת הגוף, כי חיות השדה ועוף השמים, כיום שגופם הוא ללא שום מעלה רוחנית, א"כ אין שייך שגופם יסבול שום הפרעה של מאכלות למיניהם. אבל האדם ככל שהוא יותר מרום גופו יותר קדוש וסובל ודוחה כל הפרעה של טומאה, קדושה ומאכלות אסורות, ובאמת הגוי אמנם גם הוא פגיע למאכלים פגומים ומקולקלים מעצם בריאתו והיותו מורם מעל חיה ועוף, ולכן אצלו ההפרעה היא רק בדברים המקולקלים מבחינה גשמית אבל אין לו את דרגת הקדושה של האיש הישראלי שגופו דוחה גם כל הפרעה מבחינה רוחנית של מאכלות האסורות.

כי עם קדוש אתה לה' אלוקיך!

מעשים רבים סופרו במהלך הדורות על הקפדת עם קודש מפני אכילת מאכלות אסורות:

הגאון רבי יעקב קובלסקי מראשי ישיבת נר ישראל בבלטימור, טס בטיסה פנימית בארצות הברית, אשתו הכינה לו קציצות בשריות למהלך הטיסה, כיון שהאוכל שהוגש בטיסה היה ללא כשרות. כשהחלו לחלק את המנות במטוס, הוציא הרב קובלסקי את המנה שהכינה לו אשתו, הניחה על השלחן המתקפל ליד מושבו, והלך לטול ידיו.

כששב מהנטילה והתיישב לאכול את מנתו, נכנסה בו פתאום המחשבה, שאולי יש כאן בעיה, כי לידו יושב גוי, והרי זה בשר הנתעלם מן העין שאסור באכילה. אולי החליפו הגוי. הרב קובלסקי טעם רק מהלחם שהיה לפניו והניח את המנה הבשרית ולא אכלה. הגוי שישב לידו, הבחין בנעשה ושאלו לפשר הדבר, אך הרב קובלסקי דחאו. שוב ושוב התעניין הגוי מדוע הרב היהודי נמנע מלאכול את האוכל שהביא, לבסוף נשבר הרב קובלסקי, והסביר לגוי את ההלכה היהודית האוסרת לאכול בשר הנתעלם מן העין שמא החליפו הגוי והוא בשר טרף.

נדהם הגוי וגילה את אשר עשה, שכאשר הלך הרב קובלסקי לטול ידיו, לא עמד הגוי בניחוח הריח של הקציצות בשר של הרב קובלסקי, והחליט להחליף את קציצת הבשר של הרב עם קציצת הבשר שחילקו בטיסה.

נדהם הרב קובלסקי מהסיעתא דשמיא העצומה, ובעיקר מגודל

סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א: בבית המלון של הרב יעקב שכטר בנתניה, שהיה בבעלותו הקפידו עד מאד ברמת הכשרות הנצרכת. פעם אחת באמצע השבוע הגיעו למלון בני זוג שאינם שומרי מצוות, ובקשו להתארח ואף הודיעו שהם משלמים מראש, כששאלם בעל המלון מדוע הם משלמים מראש כשהנוהג שמשלמים כשעוזבים את המלון, ענו לו שהם רוצים לעזוב את המלון באמצע השבת רח"ל והם יודעים שהמלון סגור, אז הם משלמים עכשיו.

הרב שכטר הזדעזע מהדברים, וניסה לשכנעם לחפש מלון אחר שיתאים לדרישותיהם, הם אכן ניסו ולא הצליחו למצוא וחזרו לרב שכטר.

הרב שכטר חשב ואמר להם שימתינו, באותה עת התארח במלון מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, הוא דפק על דלתו, וכמובן הפריעו באמצע לימודו, ושאלו מה לעשות. ענה לו מרן הגרי"ש 'מה איכפת לך שהם יאכלו כמה ימים כשר?'

זו היתה ההסתכלות של פוסק הדור, הרי בפועל אין כאן שותפות בחילול שבת, אבל יש כאן הזדמנות להציל זוג יהודים ממאכלות אסורות כמה ימים, זה דבר גדול עד מאד וכדאי הדבר.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב בנימין גולד, כתבו ל: bdirshu@neto.net.il

עיני חכמינו ז"ל שכה הקפידו על ענין זה של בשר הנתעלם מן העין. עד כדי כך נזהרו יהודים בכל הדורות מהתזונות ממאכלות אסורות, שגם נזהרו מריח של מאכלות אסורות שלא יכנס לגופם: מסופר על מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, שבצעירותו, כשהיה גר בשוויץ היו גרים ליד אטליזים שמכרו דבר אחר, והוא והרבנית התפללו לה' שיבטל מהם את חוש הריח, ואכן התפילה נענתה והתבטל לו לגמרי חוש הריח ולרבנית נשאר מעט, ובזה הם נצלו מהריחות העזים של המאכלות האסורות שיצאו מאיטליזי הגויים שהיו בסביבתם.

זו הסיבה, מספרים תלמידיו, שמרן זצוק"ל לא בירך כל השנים בהבדלה על ברכת הבשמים, ונתן לאחרים לברך, כי לא היה לו חוש הריח כלל.

בהקשר זה מובא ב'כאיל תערוג' (יתרו תשע"ח) שהיו כאלו שסברו בטעות שאין למרן זצוק"ל כלל חוש הריח וחוש הטעם, ושלכן היה לו קל להתנזר מכל המאכלים, אך פעם בעת רצון נשאל על ידי נכדו הגדול, שהרי ידוע שאין לסבא חוש הריח, האם גם חוש הטעם אין לסבא? ונענה מרן ואמר: 'חוש הריח אין לי, אבל חוש הטעם או הוא יש לי, ואכן בשבת אחת בטעות הניחו לו קציצת דגים שהיתה מיועדת לשאר בני הבית ומיד שם לב שיש בה תבלינים, והזהיר שלא יטעו שוב בזה כי לא רוצה לטעום טעם טעים במאכלים.'

מתי בעל ה"תרומת הדשן" הלך לראות אריות בגן חיות?

וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיָּתֶם קְדָשִׁים (ויקרא יא, מד)

קב ונקי
הרב צבי וינברג

מספר: "ואני הצעיר ראיתי במגדל לונדרים [לונדון] חיות משונות מבהילות ותקיפות כמעט יותר מאריות, וקשורות במשא כבלי ברזל, ושם ראיתי נשר יפה מאוד, ואמרו שהיה לה מאה שנה, וכך כתוב בספריהם, גם ראיתי חתול שנולד מלביאה וחתול והוא צורת חתול יפה מאוד, אך יש לו גבורת האריה, והוא קשור בכמה כבלי ברזל במקום חושך וערפל, ועוד שם כמה מיני חיות מאמריקה.

בס' קב הישר (פ"ב) כתב: דוד המלך ע"ה אמר בתהלים (קיט, לז) "העבר עיני מראות שוא בדרכיך חייני", צריך האדם לדעת כי הרבה דברים הם תלויין בראיות עיניו של האדם, על כן נראה לי שצריך להיזהר תיכף בקומו משנתו, אם מסתכל בראיה אל הבתים יכוון שהקב"ה נתן מצות מזוזה בפתח הבית, ומצות מעקה לגג הבית, ואם יוצא מפתח ביתו ופגע בבהמות טהורות הראויין לקרבן יחשוב בדעתו שהקב"ה צוה לנו להקריב קרבנות, ואם פגע בבהמות ובחיות טמאות - יחשוב בדעתו איסור אכילתן וכו'.

וכל איש ואיש צריך לחשוב לפי ידיעתו ולפי לימודו, והוא ענין גדול מאוד שהוא מכניס בעיניו בקדושה בגוונן דעיניו, ע"כ.

בלקט יושר (לתלמיד התרומת הדשן - או"ח עמוד סו) מביא שאמר רבו שלא ראה ארי מימיו, ובשבת הלך לראות שני אריות. והחיד"א זצ"ל (מדבר קדימות מערכת ב אות כב)

מהי הדרך היותר מהודרת לחלוקת 'קמחא דפסחא'? וגבאי צדקה שקיבל עבור 'קמחא דפסחא' האם יכול לתת בזה שאר צרכי החג?

והאם אפשר לתת 'קמחא דפסחא' ממעות מעשר כספים?

נדונים הלכתיים אלו נכתבו על מנת לעורר לב הלומדים, ולחלוקה יש לעיין במקורות. הובאו בביאורים ומוספים משנה ברורה מהדורת 'דרשו'

סכום קבוע אותו מחייבים לתת, אפשר ליתנו מ'מעשר כספים', ואינו נחשב כפרוע חובו בכספי מעשר, וכן דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני פסח פ"א ס"ק ב). וכן דעת הגר"ח קניבסקי (שאלת רב פ"י סעי' לח) שאפשר לתת מכספי מעשר.

וכן כתב הגר"י זילברשטיין (טובך יביעו ח"ב הלכות שכנים תשובה ל'), וביאר החילוק בין נתינה זו לעניים ממתנות לאביונים שאינו יכול ליתן ממעות מעשר, מפני שמתנות לאביונים, הוא חובה ותקנה מיוחדת לשמח ליבות העניים, והוא מדיני שמחת פורים וקירוב לבבות [יעויין בכתב סופר], אבל קמחא דפסחא שורשה הוא ממצות צדקה ולכך מסתבר שיכול ליתנם ממעות מעשר.

ובשו"ת שבט הקהתי (ח"א ס"י קלז) אכן כתב, שכיון שזו תקנת חז"ל, אם כן אינו יכול לפרוע חובו ממעשר כספים, אמנם כפי המנהג כיום שגובים מעות לקמחא דפסחא מכל אחד ואחד, לכך רק את שיעור החיוב [שיש להסתפק כמה הוא] חייב ליתן ממעות חולין והשאר יכול לתת ממעשר כספים.

ואשרי האנשים ששימים עין על כל זה, שמזכים לעצמם ולכל אנשי העיר'

בחשיבות המגבית של 'קמחא דפסחא' הביא המשנ"ב (סי' תכט ס"ק ו): ואלה המשתמטים עצמם מליתן קמח לעניים, יש עוון בידם, והנה ידוע שעיני עניים נשואות לזה, וכשהם ישארו בדוחק וברעבון והוא יעלים עין מזה, יודע מה שאמרה הגמרא בסנהדרין (לה) עיין שם בפרוש רש"י, והוא גם כעין זה, עכ"ל.

ושם ברש"י (ד"ה כל) כתב על דברי הגמרא שם: ש"כל תענית שמלינין בו את הצדקה, כאילו שופך דמים", ופירש רש"י שם, שהיו רגילים לחלק צדקה בלילי תענית, והיו עיני העניים נשואות לכך, ואם לא יחלקו אז את הצדקה, נמצאו העניים רעבים, שנשענו על כך.

עוד הביא המשנ"ב בהלכות יום טוב (סי' תקכט ס"ק יז) את חשיבות חלוקת מזון וצדקה לעניי העיר קודם החג וכתב: 'והאומללים והנדכאים הנמצאים בעיר ומתביישים לפשוט יד ולבקש צדקה, שיש מקומות שנהגו שקודם יו"ט הולכים נבונים לב לבי העשירים לקבץ נדבה עבור מרי נפש אלו, ואשרי האנשים ששימים עין על זה, שמזכים לעצמם, ומזכים לכל אנשי העיר'.

מהי הדרך היותר מהודרת לחלוקת 'קמחא דפסחא'? וגבאי צדקה שקבל עבור 'קמחא דפסחא' האם יכול לתת בזה שאר צרכי החג? עיקר ההלכה של נתינת 'מעות חטיין' לעניים קודם הפסח, נאמרה על חלוקת חטים לעניין שבהם יאפו את המצות לחג. והוסיף המשנ"ב (סי' תכט ס"ק ד) שבמדינותינו המנהג לתת להם קמח, כיון שעל ידי זה מקרב הנאתן יותר שלא צריכים לטרוח בטחינת החטים.

ובזמנינו אף שייך יותר להדר ולקרב ההנאה, שהרי אין כל אחד אופה לעצמו אלא ישנם מאפיות שבהם נאפות המצות, ולכך דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני פסח פ"א ס"ק ב) שיש לתת לעניים מעות, והם יקחו בהן מצות. ובספר נהר מצרים (הל' פסח ס"א) כתב, שבזמנו היו נוהגים במצרים לחלק לעניים מצות אפיות, לפי שזעיר הוא להם לטפל בטחינה ובאפיה, וכתב שכן נהגו בעיה"ק ירושלים.

הידור נוסף כתב בפתחי תשובה שיש לנהוג בנתינת הקמחא דפסחא, שאם העני הוא בר אוריין המדקדק במצוות ורוצה להדר ולאכול רק מצה העשויה מקמח שנשמר משעת קצירה, שחייבים לתת לו קמח זה ממעות 'קמחא דפסחא'. וכן עני שנהג בשנה הקודמת לאכול מצה שמורה דוקא, חייבים לתת לו קמח זה.

ואף שמנהג זה של חלוקת 'קמחא דפסחא' נאמר על מעות לחטים עבור מצות לחג, מכל מקום, הרוצה לקיים מנהג זה באופן המהודר ביותר, דעת הגר"נ קרליץ (שם) שטוב ליתן לעניים אף את שאר צרכי החג, שלא הוזכרה נתינת חטים וקמח אלא משום שזו הנתינה המועטת ביותר שיש לעני מה לאכול, ובוה יוצאים ידי חובה. ואף גבאי צדקה שקיבלו מעות עבור 'קמחא דפסחא', דעת הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה פסח פ"ב ארחות הלכה הע' 3) שרשאים לתת אותן לעניים גם עבור שאר צרכי החג, כגון לצורכי ביגוד וכדו'.

האם אפשר לתת 'קמחא דפסחא' ממעות מעשר כספים?

מנהג לקנות חטים לעניים ולחלקן לצורך הפסח, כך הביא הרמ"א בתחילת הלכות פסח (סי' תכט סעי' א) ומקור הדין הביא המשנ"ב (סי' ג) שהוא מנהג קדום מזמן הגמרא והובא דבר זה בירושלמי (פ"ק ב"ב סוף ה"ד).

והאם יש לזה דין צדקה רגיל שאפשר לתתו ממעשר כספים, או שהוא חיוב מצוה גמור על כל אחד ואחד, וא"כ אין לתתו מכספי מעשר?

דעת הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה פסח פ"ב דבר הלכה אות ג) שהואיל ובזמנינו אין סדר גביה קבוע ל'קמחא דפסחא', וגם אין

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו ל: bdirshu@neto.net.il

נוסף, ומיד כשהבחין בו רבינו מיהר לציין בפניו ולומר: 'ניצחנו!'... אותו אברך לא הבין, כמובן, במה אמורים הדברים, אולם הרב קוק ידע גם ידע, ואף שמע את הכאב העמוק המסתתר בין המילים. כך פתח רבינו בבדיחותא, אולם אז התכנס בתוך עצמו מהורהר וכאוב למשך דקות ארוכות, ולאחר מכן אמר: "אם לא היה זה חול המועד - מן הראוי היה לגזור תענית ציבור היום! החשיבות שמייחסים כיום אותם אנשים הרחוקים מתורה ומצוות למשחקים מעין אלו - חמורה וגרועה יותר מעבירות ממש!" "עבירה" - הוסיף רבינו והטעים - "משמעותה היא כי האדם התפתה ליצרו ועבר על רצון בוראו. אדם שכזה הינו רשע אמנם, אולם אדם המוצא ענין במשחקי הבל ושטות ומייחס להם חשיבות עליונה - הרי הוא משוגע ממש! אוי לנו שכך הם פני הדור כיום!" "ואל תסברו שאין הדברים נוגעים אלינו כלל..." - המשיך רבינו. "טעות היא זו! נוגעים הם גם נוגעים, וראיה פשוטה ניתן למצוא לכך, בעובדה שאנו לא מתייחסים אל אותם אנשים העוסקים בהבלים אלו - כאל משוגעים... אין ספק כי השפעת הרחוב הקלוקלת חודרת אל ליבנו פנימה, עד שאנו יכולים להתייחס אל אנשים המקדישים תשומת לב למשחקי ילדים עלובים - כאל אנשים שפויים ובריאים בנפשם!" - סיים רבינו בכאב.

(מתוך הספר 'אורחות החיים')

להחרד? אכן בדין - ואינהו בדידהו! יריעו הם כמשוגעים לרודפים אחרי הכדור, ואילו אנו - נריע לצור ישענו! הם רצים - ואנו רצים לחיי עולם!" - טען רבי אליעזר, אולם רבינו לא קיבל את דעתו... "אתה לא מבין... אבל יהיו שם מאה אלף יהודים! איך אפשר שלא לבכות?"... הרי לנו, אותה מסירות של נשיאה בעול עם כל אחד ואחד מעם ישראל, בין אם קרוב הוא ובין אם רחוק, בין אם מוכר ובין אם זהותו נעלמת, כי אם מאה אלף יהודים עומדים להריע כמשוגעים למייצגי תרבות הגוף הקלוקלת והעלובה - איך אפשר שלא לבכות? ואגב, מעשה מעין זה סיפר גם רבי אברהם יצחק קוק, תלמידו של רבינו. היה זה בימי חול המועד, כאשר הזמין הרב קוק מונית מרחובות לבני ברק בכדי לפקוד את ביתו של רבינו לביקור חג. הרב קוק, אשר הבחין לפליאתו כי הרחובות ריקים למדי - התעניין אצל נהג המונית לסיבת הדבר, ונענה כי בשעה זו עצמה מתקיים משחק בינלאומי 'חשוב' בו מתמודדת קבוצה ישראלית כנגד קבוצה זרה, מה שמרתק מיליוני צופים למכשירי התקשורת בתקווה שיעלה בידם לחזות ב'רגע הניצחון המופלא'... "גם אני לא ויתרתי על המאורע, אלא לכבודו של הרב" - ציין נהג המונית. משהגיע הרב קוק אל ביתו של רבינו - נכנס אל חדרו בלוויית אברך

המשך מעמוד 8 | הגאון רבי אליהו מן שליט"א

וכי כיצד הם יכלו לדעת מזה? אם אכן היה שייך שידעו מכך, זה מטמטם, אבל אם לא היה שייך שידעו, הדבר תלוי אם באונס יש טמטום. (עי' מש"כ רבנו באורחות יושר סי' י"ג)

בעת טעימת רבינו פת שחרית אמרתי: הוי עובדה, יהודי פרוש מעסקי העולם, שמעולם לא ביקר בבנק. יום אחד בהכרח מיוחד הלך לבנק וניגש לפקיד עם ת.ז. ושמו, אמר לו הפקיד: אני זוכר אותך שנים רבות וכל 'תפילה זכה' אני מוחל לכולם חוץ ממך... היהודי השתומם, והפקיד הסביר לו: אני נכנסתי לשיבת גייטסהד והתיישבתי בשולחן בחדר אוכל ואתה אמרת לי 'זה מקום של בחורים מבוגרים וצא מכאן', וזה מאוד פגע בי, ואני לא יכול למחול לך. היהודי ביקש התחנן ופייס אותו, והוא מחל לו. אשתו של הפוגע רצתה להביא לו גם מתנה לפייסו עוד, ולמחרת באה לבנק והתעניינה עליו, ואיננו היא שאלה את המנהל שאמר כי אין כזה עובד בבנק ואינו מכיר כזה שם בעובדים, אלא שיום אחד היה חסר עובד אחד והמנהל ביקש מהמרכז לשלוח פקיד ליום, וכנראה שזה היה הפקיד ההוא.

בימים שלמדתי בישיבה בפתח תקוה, גם כן היו מקומות מיוחדים למבוגרים, והיו גם חילוקי דרגות, וזכרוני שדנו אז האם הם מצטרפים לזימון אתנו כי אינם רוצים לאכול עם האחרים... ובספסל שלי היה בחור מבוגר שלא דיבר איתי מילה אחת, ולימים נהיה משולח, והוא בא לבקש כסף, ואז כן היה מותר לו לדבר איתי...

(מתוך הספר 'כל משאלותי')

בחור', והוא זוכר שכאשר אביו בא לשיבה והתעניין מפי הבחור על בנו, הוא אמר עליו שהוא כשרוני ולומד בהתמדה ואם 'משיך כך יהיה תלמיד חכם.

ופעם אחת בא לביתו ליום טוב, וכשחזר לשיבה לא תפס כלום בתורה, ושכרו בעדו 'מלמדים' ועשו הכל אך לא תפס כלום, אבל בדברים אחרים שאינם תורה היה מצוין כגון בחשבון וכדומה. וכך עד היום לא יודע כלום ללמוד גמ' וכשמגיע לגמרא ראשו מטומטם. ואח"כ נשא אישה וכל בניו ת"ח אך הוא לא תופס כלום. והנה הזדמן לידו ספר "ירושלים של מעלה" ושם מסופר עם רע"א שהיה ספור כזה ורע"א אמר שהוא משום שנכשל במאכלות אסורות, וציווה לו לנסוע לארץ ישראל.

ונזכר הזקן שבשעתו כאשר בא הביתה ליו"ט שכנו כיבדו בחתיכת בשר.. (וליקק מעט) והביא הביתה קצת ואביו מאד צעק עליו וזרק את הנשאר, ונזכר שאם כן אפשר שמה שקרה לו זה מחמת כך. ובא אלי לספר את כל הנ"ל ולברר איזה תיקון. אמרתי לו: מה אני יכול לומר לך, אפשר שתתענה יום אחד וזבה יתוקן הדבר. ואמר כי קשה לו מאוד להתענות אבל יתאמץ מאוד וישתדל להתענות.

בשכונה בירושלים רב המקום הודיע לתושבי השכונה להכשיר את הכלים, כי התברר שבמליחת העופות היתה בעיה, והאברכים מאוד דואגים על טמטום הלב, מה יעשו כנגד זה? אם על פי דין היה מותר להם לאכול אין טמטום.

למד בישיבת פוניבז', שהה מרן הרב מפוניבז', הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, במסע גיוס כספים בחוץ לארץ, ובעודו שם לפתע חלה בצורה קשה, והרופאים ביקשו לקטוע לו את רגלו, רחמנא ליצלן. מתוך צער ותוגה, שלח הרב מפוניבז' מברק שאלה למרן ה'חזון איש' זצ"ל, אם להיענות לדרישת הרופאים. ה'חזון איש' השיבו על אתר בהאי לישנא: "לא שייך שאיש חי ורב פעלים כמו הרב מפוניבז' יהיה בלי רגל". הרב מפוניבז' הסיק מן התגובה לא להסכים לקטיעת הרגל, וכעבור ימים אחדים אכן השתפר מצבו, ובחסידי שמים נותר עם שתי רגליו עד יומו האחרון. זהו כח התורה של ה'חזון איש'!

הקטר האחורי שסייע בדחיפת הרכבת

כאשר אנו עוסקים בעניין אמונת חכמים והתבטלות לתלמיד חכמים, ברצוני להזכיר את אימי הצדקנית ע"ה, אשר ענין זה היה חדר בעצמותיה, ושימש אצלה כאבן יסוד כל ימי חייה. במסגרת פעולותיה הכבירות להשיא יתומות, להרנין אלמנות ולשמח נדכאים ושוברי לב. תעשיית חסד גדולה שניהלה בעשר אצבעותיה, היתה מכתתת רגליים בקביעות בין בתי גדולי התורה וחשובי האדמו"רים לקבל את תמיכתם הכספית, ולבקש את עזרתם בפניות שונות. בכל פעם נכנסה בכזו הכנעה והתבטלות שהפעימו את כל רואיה. אגב, העידו באוזנו גדולי התורה, אלו שאמא היתה רגילה לפקוד את מעונם, כי כמעט אף פעם לא באה בשביל ענייניה הפרטיים, כל בקשותיה וענייניה עסקו בדרך כלל אך ורק בענייני הכלל. להבדיל בין חיים לחיים, אבי מורי שליט"א מספר, כי פעם המתין עימה בביתו של מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל בשעת קבלת הקהל ולפתע הבחין כי פניה השתנו, אזיל סומקא ואתי חיוורא, ונראתה מבוהלת ביותר. אבא שאלה אם אינה חשה בטוב, ואמא השיבה בהשתוממות: "אתה שומע מה קורה כאן? ראש הישיבה מייעץ לשואל כיצד לנהוג בשאלתו, ובמקום לקבל את דבריו בשוין נפש ובאמונת חכמים הוא עומד ומתווכח עימו... איני מסוגלת להבין כיצד מעיז אדם לעמוד מול גדול הדור ולהתווכח איתו... מהיכן האומץ והתעוזה הזאת?... את השם אלוקיך תירא - לרבות תלמידי חכמים', היכן יראת הכבוד שלו כלפי תלמיד חכם?". היא היתה סהרורית דקות ארוכות ולא הצליחה להירגע... היראה מתלמידי חכמים ואמונת החכמים הזכה והתמימה הזאת שהיו טבועות בעורקיה, ירשה היא מאבותיה ואבות אבותיה. היא היתה נכדתו של מורנו הגאון רבי יעקב רוזנהיים זצ"ל, מנהיגה ומחוללה הנערץ והבלתי נשכח של תנועת 'אגודת ישראל' באירופה, חביבים ואהובים של גדולי ישראל, אשר התבטלותו כלפיהם היו מן הנדירים.

"מדברי הרופא למדנו היום", אמר המשגיח, "כי דבר ראשון לפני שמוכיחים מישהו יש לברר ולוודא היטב מה הן רגישויותיו, מה מצבו הכללי, בכלל לא בטוח שניתן להוכיח אותו, לפעמים לא רק שלא יועיל אלא אף עלול להזיק, ולזה צריך שיקול דעת והבנה של רופא מומחה".

חשבתי להשתמש עם דוגמא זו גם בנוגע לעניין אמונת חכמים: אוי לו לחולה הפשוט, שאין לו הבנה בסיסית באופי המחלות השונות ורפואתן, אם יסתמך על הבנתו, ובניגוד לדעת הרופא ישלוף מן הארון תרופה כלשהי שנראית לו כתואמת עבורו, וכמי שתביא לו מזור למחלתו. הרי הוא עלול להחמיר את חוליו ולחרוץ את דינו למוות חלילה.

כל בר דעת מבין, כי דוקא רופא שהתמחה שנים ארוכות בתחום הרפואה, שלמד לעומק את מהות המחלות, טבען של התרופות והשלכותיהן, ובנוסף מכיר היטב את מכלול מצבו של החולה, יכול ומסוגל להכריע איזו תרופה תועיל לכל מחלה ובאיזה מינון מדוייק זקוק לה כל חולה וחולה.

כך גם צריכה להיות הגישה כלפי חכמי התורה וזקני הדור: חז"ל אומרים: "אסתכל בה באורייתא וברא עלמא" (זוהר הקדוש, פרשת תרומה). כל הבריאה נבראה כמתכונת תואמת לתורה הקדושה וקיום מצוותיה, וכל ההתנהלות בה אמורה להיגזר ממנה, והיא זו שמדריכה ומנווטת כיצד להסתכל על כל דבר בבריאה בצורה נכונה, תכליתית ואמיתית. לכן רק חכמי ישראל וגדולי התורה שהתמחו בתורה מסוגלים בעיניהם, עיני הבדולח, להכריע על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהוא שמאל.

רק הם השואבים את כל השקפת עולמם מהתורה, מסוגלים להבחין בין קלא אילן לתכלת, בין מעשה אשר יעשה למעשה אשר לא יעשה. כי באמצעות חכמת התורה כל מכלול הבריאה בוחק למול עיניהם בצורה מפוקחת ובהירה. התורה פתחה בפניהם צוהר להבין הבנה חודרת ומעמיקה, נקיה וטהורה, על כל דבר שמביטים בה. אדם שלא זכה להגיע לדרגתם של גדולי התורה וזקני הדור, ועומד ומערער על החלטה או הוראה שהורו, דומה לאותו חולה נבער מדעת, גס רוח, שמעולם לא רכש זיק הבנה ברפואה, ומתיימר לחרוץ את גורלו בידו, ליטול תרופה פלונית, או להימנע מלקיחת תרופה אלמונית...

נקודה זו, היא מהדברים הצריכים חיזוק תמיד, ובפרט בדורות האחרונים דור 'עקבתא דמשיחא', לחלוק כבוד לתלמידי חכמים, ולהתבטל ביטול מוחלט כלפם וכלפי דעתם. זוהי אמונת חכמים!

"כל זמן שעצו דבוק לפריו הוא משומר"

כאשר זוכה האדם להאמין בחכמים בצורה גמורה ומוחלטת, לפעמים מזכהו הקדוש ברוך הוא לראות בחוש את כוחם הגדול. זהו לא סיפור יחיד, יוצא מן הכלל. סיפר הגאון רבי יצחק וולך שליט"א, תלמיד חכם חשוב בירושלים, כי בתחילת שנות ה' כאשר

לפני שנים אחדות בעת שביקר את ביקורו החודשי בבית הרב שטיינמן. הוא סיפר לי, כי כאשר עברו הציבור לאחר התפילה לפני הרב שטיינמן, הוא פנה אל אבי ושאלו: "רבי משה וואס זאגט איר? [מה אתם אומרים?] ברצוני לשמוע את דעתכם. לאחרונה יש לי יסורים גדולים, השאלה אם כדאי לי לבקש ברכות מאנשים שהקדוש ברוך הוא יסיר ממני את היסורים הללו, כדי שלא יפריעו לי בעבודת השם, או שמא עדיף לסבול אותם כדי שכך אוכל להרויח יותר עולם הבא בגין היסורים?".

מנוסח השאלה היה נשמע כי גם הרב שטיינמן היה סבור שראוי וצריך להתפלל על כך, אלא רק הסתפק אם ראוי אף לבקש ברכות מאנשים, אולי חשש שאין זה מחובת ההשתדלות שנדרש לעשות. כמוכן שאבי שתק ולא ענה מאומה. כאמור, יראת הכבוד שרוחש כלפי גדולי ישראל הוא נורא, הוא לא פוצה פה בפני גדול בתורה, וכיצד יורה לגדול הדור איך לנהוג. אך הרב שטיינמן לא ויתר, ודחק באבי שליט"א שוב ושוב להשיב על השאלה: "נו! רבי משה וואס זאגט איר? וואס זאגט איר?".

אז השיב אבי שליט"א תשובה חכמה ושנונה: "הרי מה שראש הישיבה מורה זהו 'דעת תורה' מוחלט שכך קובעים בשמים, ומה שיחליט כאן מקובל שם. אם כן, ממה נפשך, אם יחליט כי עדיפים הם היסורים כדי לקבל יותר עולם הזה כך יקבע בשמים, ואם יחליט שעדיף רפואתו כדי שיוכל לעבוד טוב יותר את השם יתברך, הלוא כך יקבע בשמים. ממילא הדבר תלוי ברצונו ובדעתו". הרב שטיינמן חיך למשמע הדברים...

נסיים בדברי המדרש (ילקוט שמעוני שיר השירים יג): "דרש רבא למה נמשלו דברי תורה לאגוז? האגוז כל זמן שעצו דבוק לפריו הוא משומר, פרש ממנו משליכין אותו לאשפה. כך ישראל כל זמן שדבוקים לחכמים ושומעים דבריהם הם זוכים לקנות שני עולמים, פרשו מהם אבדו מן העולם".

עלינו לדעת, כי הערובה היחידה לזכות הן לחיי העולם הזה בחיי אושר ושלווה ולקנין כתר של תורה, והן לחיי העולם הבא - לזכות בשכר נצחי, היא על ידי התבטלות לחכמים, כפיפות ראש בפניהם והציות בכל לב לדעתם. ולזכור כי הפורש מהם מאבד עולמו, ואילו הדבוק בהם והשומע לדבריהם זוכה לנחלת שני עולמות.

(מתוך הכרך החדש על חומש ויקרא מסדרת הספרים 'אוצרותיהם אמלא')

רבי יעקב לא עשה דבר קטן כגדול בחייו האישיים והציבוריים מבלי ליטול עצה מזקני ישראל בדורו: מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, מרן ה'אמרי אמת' מגור זצ"ל ומרן רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי זצ"ל. ככל היוצא מפיהם עשה בדקדוק רב, מבלי להרהר אחר דבריהם.

העיד אחד העסקנים שהשתתף עימו פעם באסיפת גדולי ישראל, כשעל הפרק עמדו עניינים טעונים שדרשו הכרעה, רבי יעקב ישב כל העת ושתק כמו דג. הוא לא העלה בדעתו להביע דעה או סייג בענין כלשהו בפני גדולי הדור...

אבי מורי שליט"א, שנולד בעיירת פרשבורג הכבודה בהוגריה, עיר מלאה חכמים וסופרים, ינק שם בילדותו רוח דומה של רחישת כבוד והתבטלות לתלמידי חכמים. היראים והחרדים שם חלקו כבוד מופלא לתלמידי חכמים והיתה להם יראה עצומה כלפיהם, ועובדה זו השפיעה עליו מאוד.

כאשר נפרד אבא מאביו הקדוש רבי דב זצ"ל הי"ד, טרום פרוץ השואה, בפעם האחרונה שראה אותו, ציווהו כי ירבה להסתופף בצילם של גדולי וצדיקי הדור, ושלא תעבור עליו תקופה מבלי שיכנס לגדול בתורה. אביו ידע היטב כי זאת תהיה הערובה היחידה להישאר ירא וחרד ומדקדק במצוות כראוי גם כשהוא רחוק ממנו, בעת שטטוש הדעות דאו, ימי קום המדינה.

ואכן, בכל עשרות השנים האחרונות, לא עבר על אבא חודש מבלי שעלה להסתופף בצילו של אחד מגדולי הדור. עד השנים האחרונות, בגילו המופלג לאורך ימים טובים, למרות הקושי הגדול הכרוך אצלו בעליית מדרגות, היה סר מידי ראש חודש למעונו של מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, התפלל מנחה בביתו, עבר לפניו והזכיר את שמו לברכה, ומידי פעם אף התייעץ עימו על ענייני האישיים.

אבי שליט"א עוד זכה להסתופף בצילם של רבותינו ה'חזון איש', הרב מבריסק, הרב דסלר, רבי אייזיק שר ועוד, והכיר גדולי תורה מהדורות שלפניו, ותמיד ציין כי אצל הרב שטיינמן הרגישו כמו במחיצת ענקי הרוח שיירי כנסת הגדולה בדורות עברו. כבר לפני שישים שנה ראו בו כי אינו איש מן השורה... ראו עליו רוממות מיוחדת במינה, דביקות בתורה, קדושה ופרישות עילאית, אמת מזוקקת, חכמה נדירה ויראת שמים צרופה. לכן יראת הכבוד שרחש כלפי הרב שטיינמן, למרות היותו כמעט בן גילו, היתה בהתאם. הוא נכנס לפניו בכזו אימה ופחד, חיזור כסיד, ועמד לפניו כעבדא קמיה מרא.

גיסי הגאון רבי יצחק זאב זמורה שליט"א, התלווה אל אבי שליט"א

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בית המדרש שלא על מנת לקבל פרס. חפץ רבנו להעלות את הנהגתו על נס, כדי שתהא זו דוגמה לרבים. באחד הימים כשלא נכח הלה בשיעור, לימד רבנו ברבים את הסוגיה העוסקת בעניין: "חכם לב יקח מצוות". שעה ארוכה הסביר מהו "חכם לב" ובמה נתייחד משה רבנו שעסק בעצמות יוסף בשעה שעסקו בביזת הים. הסביר שמהותו של "חכם לב" הוא שעוסק במצוה שאין רבים הרודפים אחריה. אחר כך פתח ואמר: כאן בחברתנו מצוי יהודי שהוא בגדר "חכם לב", הוא לקח על עצמו מצוה רבתא שאין רבים רודפים אחריה, והוא מנקה את בית המדרש ומסדרו לכבוד שבת קודש. יש להעלות את התנהגותו על נס וללמוד ממנו לעצמו.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'גדולה שימושה')

בבית המדרש "תפארת בחורים" שם לב לעובדה שכל אימת שרבנו רוצה לשוב את ה'סטנדר', הוא מתקשה בכך מחמת כובדו של הסטנדר, שהיה קבוע בו מדף נעול בספרים שרבנו נצרך להם. החליט הילד להקל על רבנו, וכל אימת שנצרך לשוב את הסטנדר, קם ממקומו, הלך ל'מזרח' וסובב את הסטנדר הכבד. רבנו ראה את מעשיו של הילד ולא אמר מאומה. אולם לאחר יומיים הבחין הילד שהסטנדר נעשה קל! כיוון שראה רבנו שהילד החליט לשוב את הסטנדר באופן קבוע, החליט להקל מעליו. הוציא מתוך המדף הנעול את הספרים הנצרכים שהיו לו שם, וכך הפך הסטנדר קל לנשיאה.

חכם לב יקח מצוות

אחד מחברי חברת "תפארת בחורים" עשה לעצמו מנהג לנקות את

נעלמו כלא היו!

אי-אפשר לכלול כל אחד בהגדרה זו

"מה שברצוני לומר", אמר הרב שליט"א בעת סיפור המעשה, "שיש לי הרגשה שכאשר ה'מסילת ישרים' קבע שעילוי גדול הוא לבריות לשמש את האדם השלם, הפירוש הוא שכך טבע הקב"ה בבריאתו, שכאשר יש צורך לשמש את האדם השלם, קיימת 'התארגנות' פנימית' אצל ברואיו של השי"ת, כדי לעמוד לימינו של האדם. "כך גם צריך לפרש את ענין האבנים שכל אחת מהן רצתה שיעקב אבינו יניח את ראשו עליהן, כמו שמובא ברש"י (בראשית, כ"ח י"א): 'וישם מראשותיו - ...התחילו מריבות זו עם זו; זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו, וזאת אומרת עלי יניח' וכו'.

"דהיינו שיתכן שכאשר ביקש יעקב אבינו לישון, לא היו אלה מלאכים שקיבצו את האבנים האחת אל השניה, כדי לעשות כר שיוכל להניח את ראשו עליו, אלא שהיתה זו 'התארגנות' של האבנים עצמם, כדי לשרת את יעקב.

"ויש לכך ראייה מהגמרא הידועה במסכת נדרים (מ"א א') המספרת ששמואל ראה עקרב שרכב על צפרדע שחצתה את הנהר, כדי לעקוץ איש שעמד מעברו השני של הנהר. וקרא על כך שמואל את הפסוק (תהילים, קי"ט צ"א) "למשפטין עמדו היום כי הכל עבדיך". "צריך לזכור שה'מסילת ישרים' הגדיר את 'האדם השלם', בכך שהוא 'שולט בעצמו ונדבק בבוראו, ומשתמש מן העולם רק להיות לו לסיוע לעבודת בוראו'".

כמובן שבהגדרה זו אי אפשר לכלול כל אחד, אבל די לנו את נתדבק בקצות-דרכיו של האדם השלם, ואז גם אנחנו נזכה להתעלות במשהו, ולהעלות את כל העולם עמנו.

(מתוך הספר 'מצוות בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

תאכלו מכל שרץ העוף" (ספר החינוך).

נספר כאן דבר מופלא שסיפרה לי הרבנית קנייבסקי ע"ה. לביתו של גיסי הגר"ח הגיע אדם צעיר שהיה נתון בסערת-נפש גדולה, ואמר שברצונו לבקש מחילה מהגר"ח. כששאלוהו מה אירע, סיפר כדלהלן:

"בישיבה לבעלי תשובה בה אני לומד, הזדמן לנו ללמוד על חגבים. מגיד השיעור סיפר שכאשר הגר"ח עסק בלימוד הלכות אלו, הגיע לפתע חגב אל החלון שלצידו ישב ולמד.

"הגר"ח צפה בסימני החגב, ועל פי מה שראה, כתב את ההלכות בספרו". ואגב, כשסיפרתי את הדבר למו"ח מרן הגרי"ש אלישיב, התפעל מאד מכך (ומיותר לציין שהגרי"ש אינו מתפעל מכל דבר...), וציין את ההגהות מיימוניות המביא שכעין זה אירע גם לאחד הראשונים.

ללא הסבר טבעי

הבחור המשיך לספר שכאשר שמע את הדברים יוצאים מפי הר"מ שלו, הגיב ואמר 'אני לא מאמין לסיפור זה'...

"והנה, כאשר חזרתי לביתי, הזדעזעתי לגלות שהחדר שלי התמלא בחגבים! לא היה לכך שום הסבר טבעי, כי בחדרי הבית האחרים לא היה ולו חגב אחד, וגם בכל האזור לא הסתובבו חגבים.

"הבנתי מיד שהדבר בא אלי כעונש מן השמים, על שזלזלתי בכבודו של הגר"ח, ולכן באתי עתה לבקש ממנו מחילה", אמר הבחור בקול מלא חרדה.

הרבנית קנייבסקי סיפרה לי שבעלה הגר"ח שמע את הדברים, חיך בענווה מרובה, ואמר שכמובן הוא מוחל. הנוכחים בחדר התרשמו שענוותנותו היא כה גדולה, עד שאין הוא מתייחס לכך כלל.

לאחר מכן חזר הצעיר לביתו, ואז אירע הפלא השני, כל החגבים

העשיר המחוצף, שלא היה מוכן לקבל עליו את הדין, החל לחרף ולגדף את הצדיק באופן מביש ובעזות מצח נוראה. כל זאת בעוד הרב מבליג ואינו משיב לחורפו דבר.

בתום המחזה המחפיר, ניגש אחד מחשובי הדיינים אל ה'אור החיים' הקדוש, ובקשו שימחל לאותו עשיר. ברם הרב השיב תכף ומיד ואמר: "באותו רגע שהעשיר זלזל בי והכלימני, מיד מחלתי לו בלב שלם, שכן שנינו בזהוהר הקדוש (ויקרא כ"ו ע"ב) שעוונות ישראל מכבידים, כביכול, על כנפי השכינה, וגורמים לה שלא להגן, לשמור ולהשפיע טובה וברכה על עם ישראל, כפי שאמר הנביא: 'עונותיכם הטו אלה וחטאותיכם מנעו הטוב מכם' (ירמיה ה', כ"ה). לכן מחלתי לו בו ברגע, כדי להקל מחומרת עוונו".

על פי זה באר מרן החיד"א את דברי חז"ל (ראש השנה יז ע"א): "כל המעביר על מידותיו מעבירים לו על כל פשעיו" - בכך שאדם מוחל, מוותר ומעביר על העוון, כביכול, הוא גורם שלא יהיה צער לשכינה. ולכן, מדה כנגד מדה, מעבירים לו על כל פשעיו, כדי למעט יותר את צערה של השכינה מפני עוונותיו [דבש לפי (מערכת מ אות כג), צווארי שלל (הפטרות וילך), מראית עין (סוף מסכת ברכות ועוד)]. ועל אף ששם כתב שה'אור החיים' הקדוש ספר זאת על 'חכם אחד', אין זה אלא מדרך ענווה, שלא רצה לספר זאת על עצמו, יעיין בספר נר המערבי עמוד עב-עד].

ומכאן ילמד האדם לא לחשוב רק על עצמו ועל הצלחתו האישית, אלא גם על שכינת עוזנו השרויה בצער ובגלות. וכאשר נחשוב כך, ממילא נשתדל לקיים עוד ועוד מצוות ומעשים טובים, כדי לסמוך ולסעוד כביכול את השכינה בבחינת "תנו עוז לאלוקים" (תהלים ס"ה, ל"ה), וניזהר במצוות 'לא תעשה' כדי שלא להוסיף על צער השכינה.

(מתוך 'משכני אחריו', במדבר)

עומדת על שלה, לא מוכנה לוותר בכהוא זה!"
 "דע לך!" נענה רבי אהרן לייב, "העיקר הוא וויתור, תשמע את שאני אומר לך, העיקר זה וויתור!"

"אבל היא לא מוכנה לוותר בשום פנים ואופן!", נזדעק האיש, "היא בלתי מתפשרת, נשארתי תמיד בשלה!"

"אמרת לך, העיקר זה וויתור!" חזר ראש הישיבה על דבריו.
 "אבל מה אעשה?!", שב הבעל ומחה, מבלי שיבין לאן חותר ראש הישיבה בדבריו, "כמה שאני משכנע אותה, היא אינה מוכנה להתגמש, אולי אביא אותה אל הרב שישכנע אותה לוותר?"
 "שמע מה אני אומר לך", שב רבי אהרון לייב והטעים, "העיקר זה וויתור!"

זמן מה לאחר שהאיש עזב את הבית, פנה רבי אהרון לייב לבנו ואמר: "ראה, היה פה יהודי שלא מוכן לוותר לרעייתו, ורק דורש ותובע שהיא תוותר עבורו. הוא מוכן להביא אותה אלי כדי שאגרום לה לוותר, העיקר שהוא עצמו לא יאלץ לוותר. אני מסביר לו פעם אחר פעם כי עליו להעביר על מידותיו, אבל היהודי אינו קולט זאת, ואינו מוכן לוותר בשום פנים ואופן!"

לא לצער את השכינה!

חמדת ישראל מרן החיד"א, תלמידו של רוח אפנו, הנר המערבי ה'אור החיים' הקדוש, מביא את הסיפור הבא פעמים רבות בספריו, וחוזר ומדגיש, כי ממעשה זה ניתן ללמוד ערך יקר ויסוד גדול בעבודת ה', וכה היה המעשה:

כידוע, ה'אור החיים' הקדוש לא אבה לקבל על עצמו משרה רבנית רשמית. חרף זאת, כשהתעורר דין קשה וסבוכ, הוא הצטרף לדון יחד עם שאר הדיינים, על פי בקשתם.

באחד מדיני התורה בהם השתתף הרב, הוא חייב עשיר גדול בדין.

מהבחינה הזו? אומרים לו: אל דאגה, אם ביציאת מצרים יצאו ממ"ט שערי טומאה, גם אתה יכול לצאת!

אבל במה זכו לצאת ממצרים? בזכות מסירות נפש! בני ישראל קשרו את השה לכרעי המיטה ולא חששו מתגובת המצרים אשר השה היה האליל שלהם. לאחר שהם עשו את שלהם, הקב"ה עשה את שלו וחולל להם ניסים ונפלאות!

אתה שואל איך לצאת מהבויץ? אם אתה באמת רוצה לצאת - תוכל! תעשה משהו במסירות נפש, ואז תראה שה' יעזור לך. מסירות נפש תמיד מועילה לקבל מה' שפע של סיעתא דשמיא! אנחנו רואים זאת על כל צעד ושעל. פעמים רבות הקב"ה נותן לאדם נסיון שנראה לו גדול וקשה, ואם הוא עומד בו במסירות נפש, פתאום הוא רואה שההר הפך למישור, כל הקושי נעלם.

('אריה שאג' פורים)

המחלה שהקב"ה מבטיח שלא יבוא עלינו. אם נלך בדרך ה', מובטח לנו שהמחלה הזו, הכבדת הלב, לא תהיה בעם ישראל!

יש לנו הבטחה מבורא עולם שעם ישראל יוכל תמיד לחזור בתשובה על החטאים שלו. גם במצב הקשה ביותר, הקב"ה לא יתן ליהודי 'כבדות הלב', וכך יוכל תמיד לשוב אל אלוהיו!

את זה אנו רואים ביציאת מצרים. עם ישראל היה שקוע במ"ט שערי טומאה, ומשיא השפלות הם התעלו והזדככו, והגיעו עד למעלה הנשגבה של מעמד הר סיני!

אמרו חז"ל: "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים" (פסחים י משנה ה). לכן כאז גם עתה, יש לכל יהודי אפשרות לעלות משאול תחתיות, ולהגיע לדרגות הגבוהות ביותר של דבקות בה'.

אם יחשוב אדם בלבו: אחרי ששקעתי בתוך בוץ, איך אפשר לצאת

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- מהי צורתו של ה'מבוי' שניתן להתירו על ידי 'לחי' או 'קורה'?
- באיזו רשות היחיד מותר לטלטל למרות שמוקפת במחיצות משלושה צדדים בלבד?
- האם ניתן להניח 'קורת מבוי' באלכסון?

מדיני היתר מבוי על ידי לחי או קורה

- אין 'מבוי' נותר ב'לחי' או ב'קורה' אלא כשצורתו רגילה, והיינו, שאורכו יתר על רוחבו ולו במעט, כדרך המבואות. וחצר העשויה כצורת מבוי - אם היא פרוצה בצידה הרביעי למבוי, דינה כמבוי, וניתרת בלחי או בקורה. ואף קל דינה מדין המבוי - שניתרת בלחי או בקורה אף כשאין חצר אחרת פתוחה לתוכה.
- מנהג ישראל מקדמת דנא, להתיר את כל סוגי המבואות והחצרות הפרוצים בצידים הרביעי, רק על ידי 'צורת הפתח', ולא על ידי לחי, קורה או 'פסים'.
- רשות היחיד המוקפת במחיצות משלושה צדדים בלבד, ורוחב צידה הרביעי הוא יותר משלושה טפחים ופחות מארבעה - נחלקו הפוסקים אם מותר לטלטל בתוכה.
- מבוי שהציבו לחי או קורה באמצעו, ולא בפתחו, מותר לטלטל במבוי רק עד הלחי או הקורה. ואינם מתירים את החלק הפנימי של המבוי אלא כשיש בו את כל תנאי מבוי המפורטים בסימן זה.
- מבוי שצידו הרביעי רחב יותר מעשר אמות, לא ניתן להתירו על ידי לחי או בקורה, אלא אם כן יסתמו חלק מפרצת הצד הרביעי במחיצה, באופן שהפרצה שתישאר לא תהיה רחבה יותר מעשר אמות. וניתן לסתום את הצד הרביעי שבמבוי על ידי 'עומד מרובה על הפרוץ'.
- מבוי שקרקעו גבוהה מרשות הרבים, והקרקע שבפתחו משופעת על מנת לאפשר את המעבר ממנו לרשות הרבים - אם השיפוע מגיע לגובה עשרה טפחים בתוך טווח של ארבע אמות, הריהו נחשב כמחיצה ואין צורך בלחי או

בקורה כדי להתיר את המבוי.

מדיני 'קורת מבוי'

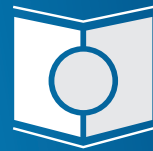
- 'קורת מבוי' - ניתן להניחה באלכסון, דהיינו שקצה אחד שלה מונח בקצה המחיצה האחת, וקצה אחד מגיע לאמצע המחיצה המקבילה; ומותר לטלטל במבוי עד לקו האלכסון.
- 'מבוי' שמחיצתו האחת ארוכה יותר מהמחיצה המקבילה, ובולטת יותר לכיוון רשות הרבים - לא ניתן להניח את ה'קורה' באלכסון על גבי שני קצות המחיצות. ויש אומרים שאלכסון בכל מידה שהיא פוסל את הקורה; ואם הקורה עומדת באלכסון כלשהו עם נטייה החוצה, אך הדבר לא ניכר כי אם במדידה, ואינו נראה לעין - נחלקו הפוסקים אם נחשב הדבר כאלכסון לענין זה.

'שיתוף מבואות'

- גם לאחר הצבת 'לחי' או 'קורה' בפתח 'מבוי', אסור לטלטל חפצים מהחצרות אל המבוי, ולהיפך, עד שיעשו כל בני החצרות הפתוחות למבוי 'שיתוף מבואות'.
- מבוי שחילקוהו לשנים על ידי 'פס' ברוחב ארבעה טפחים או שני פסים בכל רוחב שהוא, או על ידי 'צורת הפתח' - ניתן לעשות שיתוף מבואות בנפרד לכל חלק של המבוי.
- נהר הצמוד לרשות היחיד, ובתוך ארבע אמות משפתו מגיע לעומק עשרה טפחים - נחשב כמחיצה לרשות היחיד, מדין 'גוד אסיק'. ויזם - לדעת השולחן ערוך, דינו כדין נהר, דהיינו שבאופן הנ"ל יכול לשמש כמחיצה; אולם, לדעת הרמ"א ואחרונים נוספים, כיון שבשפת הים פעמים שהמחיצה מתבטלת, ומבלי משים ימשיכו לטלטל ברשות היחיד זו, אין לסמוך על הים כמחיצה.

הדף היומי בהלכה

נדונים מרכזיים הנלמדים החודש במסגרת הדף היומי בהלכה

Dirshu
דרשו ד' ועזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון מס' 55 אדר א' ב' - ניסן תשע"ט

בפתח הדף

אשרי תבחר ותקרב

לימוד ההלכה הנו כידוע יסוד ובסיס מרכזי לעצם היותו של יהודי ירא שמים, שהרי לא עם הארץ חסיד, ומי שאינו בקי בהלכה כיצד יוכל לקיים את מצוות התורה שהוא עיקר מגמתו של האדם בעולם?

אכן, הלכות רבות נתנו לישראל, חלקן נוהגות בימינו וחלקן אינם נוהגות. חלקן נוגעות לכל אדם וחלקן באות לידי שימוש בעיקר על ידי הרבנים פוסקי ההלכה המורים לנו את האסור והמותר, על אחת כמה וכמה בעניינים שבהם אין ליחידים כל עסק, כמו הלכות שחיטה ומליחה, ואין לנו אלא לסמוך על הרבנים נותני ההכשר שמורים לנו בזה.

אכן, דווקא הלכות שאינן מעשיות כל כך לרוב האנשים, יש משנה טעם לעיסוק בהן והלימוד שלהן, משום שעל ידי כך אפשר לזכות ולקיים את המצווה הזאת, בבחינת 'ונשלמה פרים שפתינו'.

על אחת כמה וכמה בהלכות עירובין, שנכללו בחלק 'אורח חיים' של השו"ע, שהן גם הלכות שכיום מצויות בעיקר בידי הרבנים והעוסקים במלאכת הקפת הערים והיישובים בעירוב כדת וכדין, וגם מרוכזות ב'אורח חיים', ויש עליהן את ביאורו הנפלא של המשנה ברורה, ודאי שיש עניין גדול לעסוק בהן.

ונחתום במה שראיתי משמו של רבינו הגר"א, שכתב שהסיבה שבחר נותן התורה לתת שכר לשומרי השבת, נחלה בלי מיצרים, היא מידה כנגד מידה, משום ששומרי השבת נזהרים שלא לצאת מתחומם, ומקפידים על גבולותיה ההלכתיים של השבת, שלא להעביר ולטלטל מרשות לרשות וכדו', ועל כן זכאים הם לקבל כנגד זה 'נחלה בלי מיצרים', שהוא השכר על 'אם תשיב משבת גרלך' מהילוך מחוץ לתחום.

ובזכות לימוד ההלכה
זכה לגאולה השלמה במהרה
יעקב א. לוסיטיגמן

אין לך הכנה לשבת גדולה מלימוד הלכות שבת...

הרב ישראל ליוש

אלא, ביאר הרב רוזן, השער והדלת של החדר משקפים את רמת יופיו של החדר, אם השער יפה ומפואר, נכראה שגם החדר מפואר כמותו. ואם השער הוא עלוב ופשוט, מסתבר שזו רמת החדר אליו הוא מוביל. עיקר בית המדרש צריך להיות לימוד תורה בעיון, תלמוד בבלי שהוא בלול במקרא במשנה ובתלמוד, אך השער לאותו בית מדרש צריך להיות שער של הלכה, כי 'גדול תלמוד שמביא לידי מעשה', וכשלומדים הלכה מלבד הלימוד בעיון, אזי התלמוד בעיון יביא לידי מעשה, ורק אז בית המדרש והשער שוים ביפוי ותוארם. כ"ק האדמו"ר מצנז שליט"א הוסיף על דברי הרב רוזן, ושאל: מדוע כתוב 'שערים' בלשון רבים? למה לא כתוב בלשון יחיד 'שער מציון בהלכה'?

האדמו"ר ייבש שאכן ישנם שני שערים בהלכה, השער הראשון הוא לימוד הלכה, כדי לדעת מה לעשות וכיצד לנהוג כיהודי. אבל לאחר שנכנסים בשער זה, ישנו עוד שער של הלכה, והוא לימוד ש"ס ופוסקים בעיון כדי לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. וע"י שני שערי הלכה אלו יזכה ללמוד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים, ומובטח לו שהוא בן העולם הבא.

כאמור, חלק מהרבנים התמקדו בדבריהם בחיזוק לימוד הלכות עירובין, וכנגד הטוענים שהלכות עירובין אינם נוגעים למעשה, אמר הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א, שתי תשובות בדבר. האחת, הקביעות הנדרשות ללימוד הלכות בכל יום, כדוגמת דבי אליהו, איננה רק קביעות בלימוד כל יום, אלא גם קביעות ללימוד את כל חלקי ההלכה בלי דילוגים. וכי דלגנו הלכות נשיאת כפים, כי איננו כהנים. או ס' ל"ב כי איננו סופרים. וגם על ס' ש"ה - במה בהמה יוצאה, לא דלגנו, אע"פ שאיננו גרים במושב ואין עסקנו בבבלי חיים, וזאת משום שכן קבעו הראשונים שהכל נכלל בחלק 'אורח חיים'.

התשובה הב' היא 'דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר', יש הרבה הלכות הנוגעות לענייני שבת בכללות, ולא דוקא לענייני עירובין, שהמשנה ברורה הביא אותן בחלק ד', כגון ההלכה שאפי' המחלל שבת בפרהסיא, אם הוא מתבייש לחלל שבת בפני אדם גדול, אינו נקרא מחלל שבת. אם נדלג חלק ד' לא נדע, חלילה, להלכות אלו.

ואילו הגאון רבי אליהו יעקובזון שליט"א, טען לעומתם שדוקא כעת דבורנו מתחדשים תנאים הדורשים ידע בהל' עירובין. כגון מקומות אירוח שאינן מעורבים כדבעי, ואדם שאין לו שגי ושיח בעניני עירובין לא יבחין במכשולים. גם העובדים הזרים מסמכותיים ומתגוררים ביניהם, ויצרים ספקות בהלכות עירובין.

לאחרונה - סיפר הרב יעקובזון - העיר מודיעין עילית רוחתת בריחתא דאורייתא, בעקבות התעוררות חדשה בהל' עירובין. אנשים פרצו חללים, והוסיפו חדר לדירתם, והרי זהו 'קרפף שלא הוקף לדירה', ונדרש עיון רב כיצד לתקן דבר זה, כדי שיוכלו לטלטל מהחדר הפרוץ לחדר אחר.

ונסיים בדברי הגאון רבי שמואל אלעזר שטרן שליט"א: 'תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב, אפשר לומר ע"ד הדרש, למה דוקא תנא דבי אליהו? כיון שאליהו הנביא יבוא לבשר טוב, כמ"ש 'הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא', א"כ אומר התנא דבי אליהו, אם אתם רוצים שאבוא להשמיע ישועה, תשנו הלכות בכל יום, ועי"ז נזכה שיבוא אליהו לבשרנו שמישיח צדקנו בא לגאלנו במהרה בימינו אמן ואמן.

יותר מחודש עבר מאז התחילו המוני בית ישראל לומדי 'הדף היומי בהלכה', בלימוד הלכות עירובין. והדי מעמדות סיוס חלק ג' שהתקיימו אז בבתי גדולי הדור, עדיין מהדהדים באוזני...

אין כוונתי לרגשות שהמו כשגדולי ישראל פתחו את בתיהם הקדושים ואירחו את 'יומי דרשו', בהארת פנים פלאית, בלתי ניתנת לתיאור...

גם בכבוד התורה שקרן והורם במעמדות הללו, לא נעסוק במאמר זה...

אף לא ננסה לתאר את השמחה העצומה שפרצה מליבותיהם של ראשי הישיבות, הפוסקים והרבנים, משתתפי הסיומים...

אבל כן נדבר על נושא מרכזי אחד שבלט בכל המעמדות - חיזוק לימוד ההלכה בכלל, ולימוד הלכות עירובין בפרט. הענין הזה בער בעצמותיהם של גדולי הדור - מארחי הסיומים, ובא לידי ביטוי בדברי הרבנים, כל אחד בסגנונו, כל דובר בדרשתו...

כמי שזכה להשתתף במעמדות אלו ולהתבסס מדבריהם, חש אני זכות ואף חובה לחלוק עם הלומדים פנינים מדברי החיזוק.

את דברי מור שר התורה הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א, הביא תלמידו הגאון רבי אליהו מן שליט"א, כשאדם לומד הלכות כל מצוה ומצוה, הרי הוא מקבל טעם בעשיית אותה מצוה הנלמדת. אם כן, יש לומר ש'טועמיה חיים זכו', היינו שטעמה הערב של השבת תורגש יותר בפי לומדי הלכות שבת.

אמרתי למרן שה"ת שליט"א - הוסיף ר' אליהו - שהרי אמרו חז"ל שהשומר שבת כהלכתה, אפי' אם יש בידו עבירות שחייבים עליהם גיהנום, אין דנים אותו בשבת. והחפץ חיים בספר שם עולם (ח"א פ"ד) מביא ששמע מגדול אחד זימן השבת שמאז לא ידונו אותו בגיהנום, מתחיל מהזמן שהיה רגיל להכין צרכי שבת, כי גם לזמן ההכנה לשבת יש את סגולות השבת. וקדושה היא גאון עוזנו הגאון רבי אהרן לייב זצוק"ל, היה רגיל להביא את דברי החפץ חיים הנ"ל, והיה מוסיף: וכי ללמוד הל' שבת אי"ז הכנה לשבת? הרי אין לך הכנה גדולה מזו, ויוציא אותו מהגהינום מאז שהתחיל ללמוד הלכות שבת.

ראש הישיבה הגאון רבי שלום כהן שליט"א דיבר דברים חוצבי להבות בדבר קדושת השבת, והזהירות היתירה הנדרשת שלא לחללה בדברי חולין והבל, בקריאת עיתונים וכדו'.

בדבריו הביא ראש הישיבה את דברי 'אורח חיים' שפי' את הפסוק 'ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם', עפ"י מה שפירשו הפוסק 'אביו שמר את הדבר', ממתין ומצפה מתי יבוא, כמו"כ צריך האדם לצפות ולייחל מתי תבוא כבר השבת, ולא תהא השבת בעיניו כטורח משום איסורי המלאכה שבה, אלא ישמח בבואה וימתין ויצפה לה בשמחה.

עפ"ז מבאר 'אורח חיים' את המשך הפסוק: 'לעשות את השבת', התורה באה לצוות שלא ימתין ויצפה לשבת, להנאה הגשמית ולעינוגי הגוף, אלא ימתין לעשיית מצוות השבת, לתורה שילמד בה, ולהתעלות הרוחנית. 'אם כן' - סיים ראש הישיבה - לימוד הלכות שבת, זהו הציפה הטובה ביותר לשבת, והיא ההכנה הראויה לשבת קודש'.

ראש ישיבת אור ישראל הגאון רבי יגאל רוזן שליט"א הסביר את דברי רב חסדא עה"פ 'אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב', שהקב"ה אוהב שערים המצויים בהלכה יותר מבתי כנסיות וקבתי מדרשות. ונשאלת השאלה מדוע לימוד ההלכה מוגדר כ'שערים'? מדוע לא נאמר 'אוהב ה' בתי מדרשות המצויים בהלכה'?

בבל מקום ובכל זמן

קו השיעורים של דרשו

077-2222-666 או 4992*

מזכרונים ללימוד
'הדף היומי בהלכה'

לשמיעת שיעורי הדף היומי בהלכה הקישו 3
משך שיעור יומי כ-5 דקות

הסוגיא המרכזית

גידונים מרכזיים הנלמדים
ב'דף היומי בהלכה' החודש*

כובע שנפל ברחוב בשבת מתחת לרכב חונה, האם מותר להוציאו משם?
כובע שעף בשבת ברשות הרבים ונח על גבי מכונית או 'צפרדע' של אשפה,
האם מותר להורידו? האם יש להקפיד לפני יציאתו לרשות הרבים
בשבת, לנקות את שיורי האוכל שבין שיניו? מדוע אין בפתיחת ברז
מים בשבת משום הכנסת מים מרשות לרשות? וכן בהוצאת המים לרשת
הביוב, הוצאה מרשות לרשות? האם הפרקים הנמצאים במרכז הערים
אוסרים הטלטול בתוך הערים?

כובע שנפל ברחוב בשבת מתחת לרכב חונה, האם מותר להוציאו משם?

למדנו בתחילת הלכות רשויות שהוצאה מרשות לרשות אסורה, יש שאסורה מהתורה כגון העוקר חפץ מרשות היחיד ומוציאו לרשות הרבים ומניחו שם וכן להיפך, ויש שאיסורו מדרבנן כגון העוקר חפץ מרשות הרבים ומוציאו לכרמלית ומניחו שם.

חפץ שנפל ברשות הרבים מותר לאדם להרימו ולהניחו אצלו כיון שהאדם עצמו נמצא ברשות הרבים [ובתנאי שלא יעבירו בידו ד' אמות ברשות הרבים], אמנם חפץ שהתגלגל לרשות היחיד אסור לאדם להתכופף ולהביאו מרשות היחיד אליו, שאז נמצא מוציא מרשות היחיד ומניחו ברשות הרבים, דנו הפוסקים במקרה מצוי כאשר מתגלגל כובע ברשות הרבים אל מתחת מכונית החונה שם, האם יהיה מותר להוציאו משם אל רשות הרבים שבצד המכונית [בטלטול פחות מד' אמות] או לא, צדדי הדיון הם אך והחשיב את הקרקע שמתחת המכונית האם כרשות הרבים ואז יהיה מותר לשלוף את הכובע מתחת המכונית, או שמתחת המכונית נחשב ככרמלית ולא כרשות הרבים, ואסור להוציא מכרמלית לרשות הרבים אף שאינו מטלטל ד' אמות.

השולחן ערוך סימן שמה (סעיף ז) כתב שאחד מתנאי רשות הרבים שהיא אינה מקורה, וביאר המשנה ברורה (סי' יט) שהרי תנאי רשות הרבים לומדים מדגלי מדבר [ולכן צריך רוחב של טז' אמה ויש אומרים שאף צריך שיעבור בדרך זו ששים רבוא בכל יום בדומה לדגלי מדבר] ולכן כיון שבמדבר הדרך היתה לא מקורה אף רשות הרבים צריכה להיות בלי קירוי, ובהמשך כתב השולחן ערוך (סעיף יד) שרשות הרבים מקורה היא כרמלית, אם כך בפשטות להוציא הכובע מתחת למכונית יהיה אסור כדון המוציא מכרמלית לרשות הרבים וכמבואר בשולחן ערוך סימן שמו (סעיף א).

אמנם יש להתבונן איך נדון קירוי עראי כזה כמו תחת המכונית, מדברי המגן אברהם (סימן רסו ס"ק ז) שמעמ שהרשות שתחת עגלה בטל שם רשות הרבים, מאידך, בשו"ת ישועות מלכו (א"ח סימן נב) נחלק עליו, וכתב שקריו עראי אינו מבטל תחתיו את שם רשות הרבים [והוסיף שאף שנראה שמקור דברי המגן אברהם הוא מהגמרא שבת דף (ע"א) שמבואר שתחת העגלות שהולכו הלוים במדבר, מה שהיה מקורה לא נחשב רשות הרבים, דחה זאת הישועות מלכו על פי המבואר בירושלמי [לגבי בנין המשכן שנחשב לבנין קבע אף שבנו על מנת לפרוק] שכיון שהיו חונים על פי ציווי הקב"ה נחשב קבע, אף בעגלות חנייתם נחשבת לקבע, אבל חניית עגלות של חול אף ליום או יומיים לא נחשבת לקבע], דעת החזו"א (א"ח סימן ס"ק כב) שאם העגלה עצמה היא רשות היחיד, אזי בטל שם רשות הרבים מתחתיה, ודין המקום הזה הוא ככרמלית.

[אמנם ידועה המחלוקת אם הרחובות שלנו אף שרחבים טז' אמה נחשבים כרשות הרבים או ככרמלית, כיון שלא עוברים בהם ששים ריבוא אנשים כל יום [המשגיב סימן שמה (ס"ק כג) כתב שאף שאין בנו כח למחות ביד הסומכים על הדעה זו, וסיים שמכל מקום כל בעל נפש יחמיר לעצמו], ולפי דעה זו שכל הרחוב נחשב ככרמלית הרי ישתנה הדין במקרה שלנו, למגן אברהם יהיה מותר להוציא מתחת המכונית ולישועות מלכו יהיה אסור].

כובע שעף בשבת ברשות הרבים ונח על גבי מכונית או 'צפרדע' של אשפה, האם מותר להורידו?

עוד נידון מעניין יש במקרה ההפוך שהכובע נפל על גבי המכונית, שהרי מכונית שגובה עשרה טפחים ורוחבה יותר מד' טפחים נחשבת כרשות היחיד, ואם יביא את הכובע אליו נמצא עוקר מרשות היחיד ומניחו ברשות הרבים ועבר על איסור דאורייתא [ואף לדעה המקילה שהרחובות שלנו נחשבים ככרמלית הרי זה אסור מדרבנן], ולכאורה ייטרך להשאיר את הכובע על המכונית עד צאת השבת.

פתרון מעניין נמצא בפוסקים, על פי המבואר בשולחן ערוך סימן שנ (סעיף א) שמותר לאדם לעמוד ברשות הרבים ולטלטל חפצים ברשות היחיד, אמנם בתנאי שאין הוא צריך לחפצים הללו במקומו, שאם לא כן חוששים שמא יביאם אליו, ונמצא מוציא מרשות לרשות, ולכן כתב השולחן ערוך שמותר לעמוד ברשות הרבים ליטול לפתח המונח ברשות היחיד ולפתוח את הדלת ברשות היחיד [וביאר המשגיב (ס"ק ד) שהרי לא חוששים שיוציאו אליו לרשות הרבים, שהרי אינו צריך לו כלל בחוץ], ולפי זה כתב השולחן ערוך שאסור לעמוד ברשות רבים ולשתות ברשות היחיד שהרי הוא צריך את המים האלו וחוששים שמא יביאם אליו, אמנם הוסיף שאם יכניס ראשו ורובו למקום שהוא שותה מותר, שהרי אז נחשב שנמצא ברשות השניה, ולא חוששים שיביא את המים אליו.

ולפי זה כתב הגאון רבי יעקב ישעיה בלויא בספרו נתיבות שבת (פרק ה הערה טו) בשם חכם אחד, שיש ללמוד מדברי השולחן ערוך האלו שיהיה מותר להטות את ראשו וגופו על המכונית וללבוש את הכובע אף שרגליו עומדות ברשות הרבים, שכיון שבאופן זה ראשו ורובו ברשות היחיד, אין חוששים שיביא את הכובע למקום עמידתו ברשות הרבים.

[ולהשען בגופו על המכונית דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני שבת חלק ג ע"ג נ) שאם היא כבידה מותר [וראה בשמירת שבת כהלכתה (פרק כ סעיף פ) בשם הגרש"ז אויערבך, ובאור לציון (חלק ב פרק כו שאלה ד) ובספר שלמי יהודה (פ"ג סעיף ו) בשם הגרי"ש אלישיב מה שכתבו לענין ישיבה בכרמלית], וכל זה רק במקום שברור שלא תופעל אזעקה, פנסי המכונית וכדומה].

האם יש להקפיד לפני יציאתו לרשות הרבים בשבת, לנקות את שיורי האוכל שבין שיניו?

כתב השולחן ערוך סימן שנ (סעיף א) ורוק הנתלש מפיו ומוכן לזרוק, יש מי שאומר שלא ילך ארבע אמות ברשות הרבים עד שירק, וביאר המשגיב (ס"ק י"ד) שמדובר שכבר נתהפך הרק בפיו ועומד לצאת, ושכך היא ההלכה אף שהשולחן ערוך כתב זאת בשם [יש אומרים, ובטעם הדין ביאר שכיון שעומד לזרוק את הרוק נחשב הוא למשואי, ולכן אף להעבירו מרשות לרשות יהיה אסור].

מצוי מאוד שאדם יוצא בשבת מרשות לרשות, ומהלך ברשות הרבים בעוד ששיורי המאכל בין שיניו, ובספר מנחת שבת (קונטרס אחרון י"א, והביא בשו"ת מנחת יצחק חלק ה סימן לח) צ"ד

להתיר, משום שהיא מלאכה שאינה צריכה לגופה, וגם היא הוצאה כלאחר יד ואין בה שיעור הוצאה. וסיים, שמכל מקום אם יכול לנקות את שיניו קודם שיצא לרשות הרבים אולי נכון להחמיר, ובשו"ת מנחת יצחק (שם) כתב שבדאי נכון להזהר בכך אם אפשר, משום שכיון שדרכו בכך, ואם היה מתכוין וגם היה בו שיעור והיה מלאכה הצריכה לגופה, הרי היה חייב חטאת, אם כן גם כאשר אינו מתכוין ואין בו שיעור, שאינו דאורייתא עדיין יש להחמיר אם אפשר, ובטעם העולם שאינם נזהרים בזה כתב, שכיון שהוא דבר שאי אפשר להזהר בזה כמה פעמים [כגון שאין לו במה לחצוץ שיניו וכדומה], ואיסורו רק מדרבנן, לא גזרו חז"ל באופנים אלו [בדומה למה שציין המשגיב בסימן שכו ס"ק כג לט"ז].

מאידך, דעת הגרש"ז אויערבך (שמירת שבת כהלכתה פרק יח הערה ח) שמסתבר שאין להחמיר בכך, כיון ששיורי המאכל בטלים לגופה, אכן, אם שיורי המאכל נרגשים בפיו ואינו יכול לסובלם או שבלטים מחוץ לפיו באופן מכוון, מסתבר שאינם בטלים לגופה, ואפשר שנחשבים כרוק שנתלש העומד להוצאה מן הפה, וסיים שצריך עיון למעשה, ובפרט לאלו שיש להם שיניים תותבות, והוסיף, שמכל מקום נראה שבכרמלית אין להקפיד על כך, ובדומה דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני שבת חלק ד ע"ג קט) שאוכל הנמצא בין השיניים אין להחמיר, ואפילו אם מוצצו בדרך, ומותר לצאת עמו, אך אם נשאר בין שיניו עצם או בשר שהדרך להקפיד להוציאם מיד, נחשבים הם כמשואי.

מדוע אין בפתיחת ברז מים בשבת משום הכנסת מים מרשות לרשות? וכן בהוצאת המים לרשת הביוב, הוצאה מרשות לרשות?

כתב השולחן ערוך סימן שנ (סעיף ב) שביב המכוסה במשך ארבע אמות ברשות הרבים ויש בו ארבע על ארבע, מותר לשפוך לתוכו מים מרשות היחיד ואף על פי שהמים יוצאים מיד לחוץ, ובלבד שלא יהא סילון של עץ שאין המים ראוים להבלע. ובטעם הדין ביאר המשגיב (ס"ק י"ז-י"ט) שמכיון שיש בשיעור הצינור המכוסה שיבלעו בו המים [בכמות המים הרגילה שאדם משתמש ביום], לכן מקילים לשפוך אליו שהרי השופך אינו מתכוין שיצאו המים לרשות הרבים אלא שיבלעו במקומם בצינור, ולכן בצינור עץ שלא שייך שיבלעו בו המים, אם כן נמצא שמכיון להוציא המים מרשות היחיד לרשות הרבים, ואפילו צינור ארוך מאה אמה יהיה אסור לשפוך לתוכו.

ולשפוך מרשות היחיד לצינור מעץ היוצא לכרמלית, השולחן ערוך (סעיף ג) פסק שמותר ומטעם שעל כוחו בכרמלית [היינו שאין המים נשפכים להדיא לרמלית אלא הם באים רק מכוחו] לא גזרו, ואילו הרמ"א החמיר כדעת החולקים שגם בכרמלית אסור, והוסיף הרמ"א שאף לדעה זו אם הצינור שופך לחצר שאינה מעורבת או שהצינור נמצא למעלה מעשרה שהמים עוברים דרך מקום פטור לכרמלית יש להקל.

ולפי דברי הרמ"א הללו, דן החזו"א (ס"ק קד ס"ק א) לענין צינורות של שופכים שבבתיים שמקלחים מים לכרמלית, שאנו נוהגים היתר בדבר. ואף על פי שהצינורות הם של מתכות שאין ראויים לבלוע, והרי יש להחמיר להלכה כדעת הרמ"א גם בכוחו בכרמלית. מכל

* הנושאים המובאים במדור זה מקורם במ"ב מהדורת דרשו בסמינר אלו, ולהלכה למעשה יש לעיין במקורות.

מקום כיוון שהצינורות סתומים ואי אפשר להשתמש בהם מן הבית, אינם נחשבים לחורי רשות היחיד אלא למקום פטור, ונמצא שהמים עוברים מרשות היחיד לכרמלית דרך מקום פטור, ובאופן זה התייר הרי הרמ"א לכל השיטות.

עוד כתב, שאם המים מקלחים מהצינורות לרשות הרבים יש לאסור, כיון שאסור להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים דרך מקום פטור. וכן אם פי הצינור נמצא בכרמלית או בצידו רשות הרבים [שדינים בכרמלית] אסור, כיון שהמים מקלחים אחר כך לרשות הרבים. אמנם אם יש בכרמלית שהמים נשפכים לשם ד' אמות שראויות לבלוע יש לומר שמוותר. ואם המים מקלחים מהצינורות לחצר שאינה מעורבת, יש להתייר אף אם נחשיב את הצינורות לחורי רשות היחיד, משום שהוא כוחו בחצר שאינה מעורבת שמוותר, וכמו שכתב הרמ"א בסוף דבריו.

ולענין צינורות שמביאים מים לבית, כתב החזו"א (שו"ת) שיש להתייר אפילו אם המים באים מכרמלית, כיון שלהלכה אין דין חורים לכרמלית [כמבואר בסימן שמה סעיף יט ובמשנ"ב (שם) ס"ק פז], ואם כן הצינורות הם מקום פטור, ובפרט שאין מביאים את המים בידיים אלא בפתיחת הברז. ואין לאסור מחמת שהמים עוברים דרך בתים וחצרות שלא עירבו, שכיון שהצינורות אינם פתוחים אליהם אין הם בטלים לשם וריהם כרשות בפני עצמה. ועוד, שהרי אין זה אלא כוחו, ובחצר שאינה מעורבת יש להתייר כוחו וכ"ל.

האם הפרקים הנמצאים במרכז הערים אוסרים הטלטול בתוך הערים?

כתב השולחן ערוך סימן שנה (טע"א) שכל הקף שלא הוקף לדירה כגון עבור גינות, אסרו חכמים לטלטל בתוכה יותר מארבע אמות אם הוא יותר משטח של סאתים [היינו שבעים אמה וארבעה טפחים על שבעים אמה וארבע טפחים], וביאר המשנ"ב (ס"ה) שאף על גב שמן התורה כל מקום שמוקף מחיצות גבוהות עשרה, אף על פי שהוא רחב כמה כוריס, הוא רשות היחיד, מכל מקום חכמים אסרו מקום המוקף שלא לשם דירון יותר מסאתיים, משום שדומה קצת לרשות הרבים וכרמלית, שלא לטלטל בו יותר מארבע אמות כמו רשות הרבים וכרמלית.

ומקום שהוקף לדירה, אם נטע בו אילנות לנו, כתב השולחן ערוך (טע"ב) שאינו מבטל את ההיקף שנעשה לדירה [משום שגם זה הוא חלק מתשישי הדירון]. אבל אם זרע בו באופן שיש במקום הזרוע יותר מסאתים, כתב שאסור לטלטל בו יותר מארבע אמות. וביאר המשנ"ב (ס"ק עב) שהזרעים מבטלים את מחיצת הדירה, ושאר המקום נאסר משום שהוא פתוח ופרוץ למקום הזרעים שהוא מקום אסור.

דבר זה הביא לפוסקים לדון בדבר מאוד מצוי בזמננו, בדבר גינות זרעים שהם יותר מסאתיים, הנמצאות בתוך עיר המוקפת חומה לדירון [ואין לגינה מחיצות נפרדות], שלפי דברי השולחן ערוך הללו, ייצא שכל העיר נאסרה בטלטול יותר מארבע אמות, משום שהגינה מבטלת את מחיצות העיר, אמנם בביה"ל (ד"ה אבל) הביא בשם שו"ת דבר שמואל והחכם צבי והיעב"ץ, שבמקום שאי אפשר לתקן, יש להקל שאין בכח הגינה לבטל את מחיצות העיר, ויהיה מותר לטלטל בכל העיר, אמנם אם הגינה מוקפת מחיצות משלה ופורוצה לעיר בפירצה יותר מעשר אמות, הכריע בביה"ל שכל העיר נאסרת משום שהיא פרוצה למקום האסור.

ובגינות הנטועות דשאים [היינו פרחי נוי כדי לטייל לידם], כתב בשו"ת אמרי יושר (חלק א סימן קט) בשם הר"י הלוי, שאינם מבטלים שם דירה, וכתב שיש לדון בזה, אלא שיש לסמוך להתייר בצירוף דברי מהר"ש אבוהב שהובא בשו"ת חכם צבי, שזרעים מבטלים שם דירה רק מקרפף, אבל אין בכוחם לבטל שם דירה מעיר, וכן לגבי חצר נסתפק הרא"ש אם יש בכח זרעים לבטל ממנה שם דירה, ויש לצרף להקל לענין דשאים, ולכן אם יש בעיר או בחצר מקום דשאים, יש להקל שלא בטל מהם שם דירה ומותר לטלטל שם, מאידך בשו"ת לדברי חיים (חלק ב א"ח סימן כח) ובשו"ת שואל ומשיב (מהדורה קמא חלק ג סימן קלא) החמירו בזה.

אמנם הגר"י בלויא כתב (נתיבות שבת פרק יג הערה מד) כתב שכיום בזמנינו שרגילים לזרוע דשא וזורכים ויושבים באמצעם, נראה שלכל הדעות אין הם מבטלים את היקף לדירה של מחיצות העיר, והוסיף שאף לענין להוציא מהבתים כלים ששבתו בבית לגינות אלו יהיה מותר, משום שנחשב הכל כמוקף לדירה, ובפרט אלו הסמוכים לבתים היוצאים שם לנוח.

ר' משה היה מזכיר תמיד בערגה את ימי הזוהר לאחר נישואיו עת היה מסתגר בחדר משבת לשבת שקוע בתורה ועבודה בלי שום קשר לעולם החיצון. בערב שבת היה יוצא כשפניו להבים מעצם עבודת הקודש שעבד בסילודין. כך נהג תקופה אבל משום מעשה שהיה הפסיק את מנהגו זה, היה זה כשיצא באחד הפעמים מחדרו לאחר שבוע כזה, שמע שאשה שחה לרעותה: הנה המלאך!!! כששמע זאת החליט לבטל מנהגו זה, היות והתגלתה עבודתו בקודש. לימים אמר: "מתחרט אני על צעד זה, לא הייתי צריך להתפעל מהם".

באותה תקופה החל בהרבצת תורה בבית הכנסת שעל ציון ר' מאיר בעל הנס, שהיה רחוק מן העיר כשני קילומטר ובה המשיך כל ימיו. שם זכה להכיר את אותם דמויות הוד, חסידי קמאי שעוד הסתופפו בצל הצדיקים מלעכוויטש, קוברין, סלאנים, הוא ספג לתוכו את אותם ניחוחות גן עדן שהפיצו למרחוק.

לאחר כמה שנים כשקמה אלומתו וגם ניצבה, קם ונסע למלאות מצברים של קדושה אצל רבו הרה"ק ר' ישראל מסטולין (הפרנקפורטער) זצ"ל, בחו"ל. טרם נסיעתו פנה אליו חותנו ר' יהודה לייב, "במטותא מינך אם כבר נוסע אתה, הכנס גם לסלאנים למורי ורבי מרן אדמו"ר מוה"ר מסלאנים ותמסור לו פריסת שלום בשמי". כשהגיע לחוף לארץ, פנה מיד לסלאנים כדי למלא את שליחותו. כשראה את האש שיקדה שם, כבר לא אבה להמשיך לסטולין, נקשרה נפשו בנפש הרבי מסלאנים כשמחליט לקבל עליו את מרותו. כשחזר מנסיעתו שהותירה עליו רושם בל ימחה, אמר: "בסלאנים רואים שהשבת היא דבר שיש בו ממש". באותה תקופה הוצעה לו הרבנות בטבריה ולא אבה לקבלה. אבל חזקה עליו פקודת הרבי לקבל את כתר הרבנות בטבריה.

(מתוך מאמר של הרב יעקב היילר)

הפגם הגדול שגורם חטא הלשון בשמי רום

"ונראה פשוט שהטעם שהחמירה התורה כל כך בזה העוון, משום שמעורר בזה הרבה את המקטרג הגדול על כלל ישראל, ועל ידי זה הורג כמה אנשים בכמה מדינות. וזה לשון הזהר הקדוש פרשת פקודי (הבאנו כאן רק את התרגום ללשון הק"ק, והרוצה להחכים וללמוד את לשון קודשו של ספר הזוהר יעיין בהקדמת הח"ח):

"יש רוח אחד, שעומד על כל אלו בעלי לשון הרע. כי כשבני אדם מתעוררים בלשון הרע, או אדם אחד שנתעורר בלשון הרע, אז נתעורר רוח הרע הטמא ההוא שלמעלה, בכאן נקרא סכסוכא, והוא שורה על התעוררות ההיא של לשון הרע שפתחו בני אדם, והוא נכנס למעלה, וגורם בהתעוררות ההיא של לשון הרע מות וחורב וחרב בעולם. אוי לאלו שמעוררים את צד הרע הזה ואינם שומרים פיהם ולשונם ואינם דואגים על זה, שאינם יודעים, שבהתעוררות שלמטה תלויה התעוררות של מעלה, בין לטוב ובין לרע וכו'. וכלם דוברי רכיל על העולם לעורר על הנחש הגדול הזה לדבר רכילות על העולם. והכל הוא בשביל התעוררות לשון הרע, כשנמצאת התעוררות שלו למטה.

"ונוכל לומר שזהו כוונת הגמרא דערין הנ"ל: כל המספר לשון הרע, מגדיל עונות עד לשמים שנאמר {תהלים ע"ג ט':} "שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ" פרוש: אף שלשונו הוא מהלך בארץ אבל פיו שת בשמים. וכן איתא בתנא דבי אליהו {פרק י"ח}, שהלשון הרע שהוא מספר, הוא עולה עד כנגד כיסא הכבוד, ומזה נוכל לידע את גדל החורבן, שמחריבים בעלי הלשון את כלל ישראל.

"ועוד טעם אחר לגדל הפגם שבא על ידי עוון זה, כי על ידי שאדם הוא פוגם את לשונו בדבורים אסורים, הוא מונע אחר כך כל דבורים של קדש שהוא מדבר מלעלות למעלה. וזה לשון הזהר הקדוש פרשת פקודי (כ"ל):

"ומרוח הרע הזה תלויים כמה מעוררי דין אחרים, שהם ממנים לאחז בדבר רע או בדבר טינוף, שהאדם מוציא מפיו, ואחר כך מוציא מפיו דברים קדושים. אוי להם, אוי לחייהם, אלו בני אדם גורמים לאלו מעוררי דין האחרים לשלט ולפגם מקום הקדוש. אוי להם בעולם הזה, ואוי להם לעולם הבא, כי אלו רוחות הטומאה לוקחים דבר טומאה הזה שהוציא מפיו, וכשהאדם מוציא אחר כך מפיו דבר קדושה, מקדימים אלו רוחות הטומאה, ולוקחים דבר טמאה ההוא ומטמאים את דבר הקדושה ההוא. והאדם אינו זוכה בה, בדבר הקדשה, וכביכול נחלש כוח הקדושה".

(הקדמת החפץ חיים)

החזק במוסר

מעניני לימוד המוסר בדף היומי בהלכה

כשהזכיר בתוך דבריו ציור של עבירה כמו שדן אם אחד מבשל חלילה וחס בשבת... כמה פעמים כשהזכיר בשיחות את עונש הגהינום פרץ בבכי... היראת שמים החושית זעקה מכל דיבור שלו

מהנהגותיו והליכות בקודש של הגאון רבי חיים פינחס שיינברג זצוק"ל, בשבת ובימות החול

היה מכאיב לו מאוד, אולם הם נאלצו לעבור שם, אך לאחר תקופה הגה ברעיונו איזה דרך חילופית ללכת בה, שם יוכלו להחשף לפחות חילולי שבת. כך היה גם בשבועות הראשונים לעלייתו ארצה, אז העמידה הסוכנות לרשותו דירה בשכונת קטמון, אך היה זה רחוב שנסעו בשבת ולכן הוא כמעט ולא שהה בה. קשה היה לו לראות חילולי שבת של יהודים ועוד בארץ ישראל, לכן שהה הרבה בישיבה ובבית ניסו עד שהדירה במטרסדורף היתה מוכנה.

היראה בהזכרת שמות הקודש

כשהיה מזכיר שם משמות הקודש ראו איך עושה זאת ביראה עילאית. וכאשר היו מוציאים אותו ידי חובתו בברכה, כגון הבחור שהבדיל בישיבה והוציאו ידי חובתו, ראו איך הוא מקשיב לברכתו בכבוד ראשו ומונה באצבעותיו כל מילה שמוציא המבדיל בפיו להוציאו ידי חובתו.

בהזדמנויות היה מספר שזכה לראות בעיניו איך הגאון רבי ברוך בער הוציא ברכה מפיו והתבטא שקשה לתאר את יראת השמים שראו בכל ברכה וברכה. היה זה כאשר הגרוב"ב התארח בבית חמיו הרב הרמן וסיפר שראה אז בחוש את הפחד שהיה להגרוב"ב להוציא שם קדוש מהפה ללא הכוונה הראויה, בפרט כאשר מברך "ברכת המזון" שהיא מדאורייתא. בני הבית היו נעמדים ומביטים בריכוז העצום שבו בריך.

התורה - תורת חיים

כשם שהפחד מעבירה היה חושי, כך גם ראו בחוש כמה קיום כל סעיף וסעיף קטן בשו"ע היה הכרחי. היה רגיל ללכת מפעם לפעם אחרי התפילה להעיר את אלו שלא קמו. כשהיה מוצא בחור בחדרו לא היה גוער בו וכדו"ק היה אומר בהטעמה מיוחדת את המילים... זמן קריאת שמע... זמן תפילה...

פעם ביקש לכנס בחדרו כמה בחורים שהיו מועדים שלא לקום בזמן, כשהגיע פתח שו"ע והחל להקריא את הסעיפים הנוגעים, ותו לא. אחד מהם סיפר שזה עשה עליו רושם עצום, לא צריך היה להכביר בתוכחות, לדידו הרי אלו דברי אלוקים חיים, ואם כך כתוב בתורת השם, איך אם כן שייך להחין לעשות למעשה אחרת.

פעמים רבות ארע שהיה הולך לישון בלילה ולאחר שעה - שעתיים היו מתקשרים מחו"ל בשאלה הלכתית. רבינו ביקש שישבו ויתקשרו כעבור פרק זמן מסויים, באותו זמן ברך ברכות התורה. לאחר שביקר וענה לא רצה לחזור לישון שהרי אם יחזור לישון יכנס בבוקר לספק על ברכת התורה, ואיך אפשר להכנס במודע לספק, לכן לא חזר לישון במיטה ורק כאשר נרדם בכסאו לאונסו צריך היה לברך.

פעם כאשר נטל ידיו לאכול, ובא לאכול את הפת חיפשה את המלח בשולחן, אמר לו נכד שנגמר המלח, חוורו פניו, ניכר שהיה שאכפת לו שלא יוכל לקיים הנהגה זו. פעם הלך ברחוב עם תלמידו הג"ר יעקב העבר, לפתע עבר ליד ארגזי עגבניות כאשר לידם על הריצפה היו כמה עגבניות. רבינו נעצר והחל לטרוח להרים את העגבניות למקומם וסדרם בארגז. שאלו רבי יעקב מדוע הוא כה טורח? הגיב רבינו ואמר שהיות ונגע בעגבניה אחת ברגלו, אם כן זה בגדר בור שלו ולכן חייב הוא לדאוג להסיר את הנגע.

(מתוך 'מגדלות ומרוממות')

בתפילה של מוצאי שבת שמקורה מתלמוד ירושלמי "החל עלינו את ששת ימי המעשה הבאים לקראתנו לשלום חשוכים מכל חטא ופשע ומדובקים בתלמוד תורתך ובמעשים טובים", בלי שהתורה תהיה דבוקה לגמרי ביראה ומעשים טובים לא יגיע האדם לתכליתו.

כך גם ענה כשנשאל פעם כשעומדים בפני האדם שני מוסדות באחד הדרגה בלימוד גבוהה ובשני הדרגה פחותה מכך אך גבוהה יותר ביראת השם הטהורה, מה להעדיף? ענה רבינו שיש להעדיף את המקום שמצטיין יותר ביראת שמים, כי תורה ויראה כרוכים יחד מהשמים וזה בלא זה לא יצמיח כלום.

ואכן רבינו היה סמל ודוגמה לדמות עילאית של תורה ויראה יחד, בני הישיבה לדורותיהם היו רואים מול עיניהם את רבם דבוק כל כולו בתורה תוך שהוא מעוטר בכל שעות היום בטלית ותפילין, בלי היסח דעת לדברים בטלים, מחזה זה של "הרב הדומה למלאך" הזכיר להם שעולם הבא הוא מציאות חיה קיימת, יש לנצל כל רגע שנמצאים כאן בעולם הזה לעשות רצון השי"ת לאסוף ולאגור תורה ומצוות.

מספר הג"ר אליעזר יונגר כיום מראשי ישיבת נועם אלימלך במונסי ומי שהיה מגיע לשמוע את שיעורי רבינו בעת ששכנה הישיבה בבתי דיסקין: מחזה מופלא היה לראות את הקדיש שאמר רבינו אחר הלימוד, הוא אמר אותו ברגש רב שראו איך תורתו נובעת מהרצון לעשות רצון השי"ת. גם בתוך השיעור עצמו ראו איך תורתו נובעת מהרצון לעשות רצון השי"ת. גם בתוך השיעור עצמו ראו בתוך הדברים כמה שמזכיר סייעתא דשמיא ועזרת השם, לא ראו רק את מצות לימוד התורה אלא איך קדושת התורה פועמת בקרב.

יראת השם טהורה

יראת שמים של רבינו היתה חושית, כל נוסח דיבורו אם זה בשיחה איתו או בשיעורים היה ספוג יראת שמים. כשהזכיר את דברי התורה היה אומר התורה הקדושה אומרת... כשהזכיר את רבותינו הראשונים והאחרונים היה מזכיר זצ"ל... ניכר היה יראת הכבוד אליהם. כשהזכיר בתוך דבריו ציור של עבירה כמו שדן אם אחד מבשל חלילה וחס בשבת... כמה פעמים כשהזכיר בשיחות את עונש הגהינום פרץ בבכי... היראת שמים החושית זעקה מכל דיבור שלו.

כך גם בשיעור ההלכה שמסר מלבד הלימוד עצמו למדו התלמידים את היראת שמים שבערה בו, למרות שמחנת תלמודו היתה בהירה לו, לא התנהג בה "כמצוות אנשים מלומדה", ותמיד היה מעמיק בלימוד "המשנה ברורה" ומדקדק בלשוננו היטב. אם רק נראה היה לו ולו לרגע שהוא נוהג אחרת ממה שיצא לו עכשיו, העמיק בלימוד יותר ויותר. בער לו לדעת אם הוא נוהג ומורה לרבים כפסק ה"משנה ברורה".

ארע כמה פעמים שלאחר שהעמיק עם מופלגי החבורה, גדולי תלמידיו היטב, לפעמים התפרסם הברור על פני שתיים ושלושה שיעורי הלכה, כאשר המסקנה היתה אחרת מכפי שנהג תמיד, שינה מיד את הנהגתו. הוא לא היה מושפע להרגליו. לא לקח לו זמן רב לשנות הנהגות שהיו מוסכמות אצלו, מיד כאשר עמד על דבר שזהו מה שעליו לעשות וזה ההלכה וההידור, שינה מיד את הנהגתו.

כאשר ראה עבירה ראו עד כמה כואב לו הדבר, חתנו הגאון רבי חיים דב אלטוסקי היה מספר שכאשר היה חוזר איתו בשבתות בתקופה שהישיבה היתה בדיסקין היו חולפים בכביש הכניסה לירושלים ונסעו שם מכוניות בשבת, דבר זה

ביקדוש ליל שבת כשאמר "ויכולו" במוציא אחרים ראו להקפיד לומר מפי הכתב, משום דברים שבכתב אי אתה רשאי לאמרם על פה.

נשאל מה דינו של מי שהפסיד שבוע אחד שנים מקרא ואחד תרגום, האם עדיף לעבור על הפרשה הנוכחית עם הציבור ובמשך הזמן ישלים את הפרשה שהפסיד או שעדיף לעבור לפי סדר הפרשיות ולא יעבור כל שבוע ע"פ השבוע. והשיב שאין דין כסדרן בשמות וממילא עדיף לעבור כל שבוע ע"פ השבוע עם הציבור ואחר כך ישלים.

הנהיג בישיבה לומר את "מזמור שיר ליום השבת" לפני מוסף (כנוסח ספרד) היות והוא שיר לקרבן של שחר ולא למוסף.

בהבדלה היה עושה על כמה מיני בשמים כלשון הברכה בורא מיני בשמים.

נקט שאם היה לפני כל אחד מהמסובים בקידוש כוס עם יין יכולים לטעום מכוסם ואין זקוקים לכוס המקדש דווקא. וגם אין צריך שיהיה בכוסם רביעית.

לא עשה מלאכה דאורייתא לפני זמן ר"ת.

במוציא שבת הקפיד לומר את התפילה ריבון כל העולמים שמקורה בירושלמי ועורר שכדאי מאוד לאומרה.

רבינו הידר באופן נפלא במצוות כיבוד הורים, כאשר הרביץ תורה בישיבת חפץ חיים ששכנה בשכונת ווילמסבורג, בכל יום ויום לפני שהגיע לביתו היה ניגש לבית הוריו לדרוש בשלומם. גם בליל שבת לפני שהגיע לביתו היה הולך לבקר את הוריו, הם היו תמיד נרגשים לקראתו ואמו היתה מכינה בערב שבת בלביש מיוחד לכבודו.

כשהיתה אמו מתגוררת אצלו בארה"ב היה לוקח לבית הכנסת וכדו' בכבוד גדול, בזהירות ובמורא. אלו שזכו לראות זאת העידו שיכולים היו לראות עליו שהוא מקיים מצווה זו כהגדרת הירושלמי (פאה פ"א) "כחמורה שבחמורות".

היה מרבה להשריש בצעירי הצאן מצוות כיבוד אב ואם. כשהיו באים לקבל ברכה, היה שואלם מה לדעתכם המצווה החשובה ביותר לילדים וניסו ללומר לו בדרכים שונות ולא הסכים איתם עד שאמרו לו כיבוד אב ואם, והיה אומר להם שכשאב ואמא נכנסים לבית צריך לעמוד בפניהם.

אחד שאל שאלה לגבי איזה "ענין" עד כמה צריך להחמיר בו, בתוך הדברים הזכיר שכל הסיבה שהוא עושה זאת הוא משום כבוד אביו שמעוניין בזה, הגיב רבינו בפליאה, אם זה כיבוד אב מה מקום פה ל"ענינים".

"אוצר של יראת שמים"

מרגלא בפומיה דרבנו להקשות, מצינו בגמ' (ברכות ח) "אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד" ומאיך מצינו בגמ' (שבת לא) "אין לו להקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת שמים בלבד" ולכאורה הדברים סותרים, שאם אין לו להקב"ה בעולמו רק ד' אמות של הלכה איך מצינו שכל מה שיש לו להקב"ה הוא יראת שמים? וביארו: ודאי שעיקר בריאת העולם היא עבור לימוד התורה, אבל זה הכל כאשר האדם משריש בעצמו שהתכלית בלימוד התורה היא עשיית רצון השי"ת, רק אז הוא יצליח בתורה ורק אז התורה תגדל ותרום אותו, ואדרבה ככל שהאוצר יראת שמים שהכין גדול יותר יהיה יותר מקום לתורה לגדול ולהתפתח.

והיה רבינו חוזר ומשריש בשיחותיו בלי הרף את לשון התפילה "באתה חוננתנו" של מוצאי שבת "מדובקים ביראתך", וכן

גליון 353
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קלייטן על ראשינו לשרתנו בתמינה

סיפורי חז"ל

חשיבות ביקור חולים

בשכנותו של רבי ייסא התגורר איש עני ומסכן, גלמוד היה העני ללא אישה וללא בנים. לימים נחלש וחלה ולא היה מסוגל עוד לעבוד, לא עברו ימים רבים ובביתו לא נמצא לא אוכל וגם לא כסף לתרופות להן נזקק, ביישן היה האיש והתבייש לבקש נדבה ואפילו לספר למישהו על מצבו לא היה מסוגל. אנשי העיר לא שמו לב אליו, איש לא שאל ממה מתפרנס גלמוד והז' סבל העני מחרפת רעב ושתק, מיום ליום הלך מצבו והדרדר עד שלא היה מסוגל אפילו לקום ממיטתו, וגם לקרוא לעזרה הוא כבר לא יכל. באותה שעה ישב רבי ייסא בביתו ולמד תורה כדרכו כל הימים, אך מוטרד היה בלימודו מדוע לא ראיתי את השכן ההוא היום בבית הכנסת, הרי זה ימים רבים שהוא נראה כה עצוב וחיוור גם רזה מאוד, אולי אין לו מה לאכול, אמנם מעולם לא ביקש שום דבר ולא התאונן, אולי חולה הוא? קם רבי ייסא מתלמודו הלך לביתו של העני והקיש בדלת, כשאיש לא ענה פתח ונכנס לחדר, וראה והנה העני לבד בבית, שוכב על מיטתו כמעט ללא הכרה, רבי ייסא היה חכם גדול וגם ידע היה לו בחכמת הרפואה, רץ לביתו והביא תרופות וגם טפטף טיפות של מיץ פירות לפיו של החולה כדי לחזקו מעט וייטב לו, אחרי שהתאושש קצת הודה החולה לרבי ייסא ואמר כמעט לא הייתי עוד בחיים, ורק בזכותך החויר הקב"ה את נשמת לגופי. הודיע רבי ייסא לכל השכנים על מצבו של העני החולה, ומאותו יום והלאה השגיחו עליו ודאגו לטפל בו ולהבריאו ולתת לו פרנסה בכבוד.

(על פי ספר הזוהר הקדוש)

פרשת השבוע

ובעד העם". ובאמרו כל זאת זלגו עיניו דמעות וכל הקהל נשבר לבו כחרס.

יידום אהרן (י' - ג')

מסופר: פעם אחת בא הרב החסיד ר' ליפמאן מראדומסק חתנו של הרה"ק רבי שלמה בעל "תפארת שלמה" מראדומסק זיע"א (יומא דהילולא כ"ז אדר) לבית הרה"ק רבי מנחם מענדל מקוצק זיע"א. שאל אותו הרבי מקוצק אם יודע הוא איזה דברי תורה מחמיו זצ"ל? והשיב שהוא יודע. דרש הרבי מקוצק שיאמר לפניו איזה דבר. אמר לו אותו חסיד: חותני הצדיק אמר, באהרן כתוב "ויידום אהרן" וזוהי מדרגה גדולה, אבל דוד המלך עליו השלום הרחיק לכת למדרגה גבוהה עוד יותר, והוא אמר "למען יזמך כבוד ולא ידום" שבעת צרה עוד היה מנגן ומזמר. כששמע הרבי מקוצק דבר זה, הפליג אותו מאד ואמר כי היטיב אשר דיבר.

קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם (ט' - ז')

מסופר: פעם כשנכנס הרה"ק ה"אהבת ישראל" מויזניץ זיע"א לעריכת שולחנו הקדוש, הביט סביבו, נאנח ואמר, לכאורה האין אפשר לגשת לנהל שלחן, הלא חז"ל אמרו (מנחות צ"ז) כי שלחנו של אדם מכפר, וכן גם כתוב (שמות כ"ט ל"ג) "ואכלו אותם אשר כופר בהם" כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים (פסחים נ"ט). אם כן טרם יגש יהודי אל השלחן שהוא בבחינת מזבח, צריך לפשפש במעשיו ולתקן חטאיו, כלומר לחזור בתשובה, כמו שהצטרפו לשוב בתשובה לפני הקרבת קרבן שהיו מתוודים עליו, על אחת כמה וכמה כשנגשים לנהל שלחן לצבור, כלומר לכפר על כל העדה, וזה מרומז בפסוק "קרב אל המזבח" אשר הוא שלחנו של אדם, "ועשה" לשון תיקון דהיינו תשובה, "את חטאתך" לחזור בתשובה על החטאים, "ואת עולתך, כדי שיהיה להם תקון ועליה, ואז "וכפר בעדך

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 7:34 ת"א: 7:36 ר"ת: 8:11

פרשת שמיני - פרה

זמני כניסת שבת
ירושלים: 6:21 ת"א: 6:36

העיר, את נכבדי הקהל ואפילו סתם יהודים פשוטים, זעקות שוד ושבר נשמעו מכל עבר, אין בית שאין בו צער.

קרבו ימי המשפט, ידעו יהודי העיירה שעתידים העצורים לסבול עינויים ומכאובים. ואם לא די בכך, המוני גויים עלולים לפרוץ אל העיירה ולכלות את זעמם בכל דבר הנקרה בדרכם. בעל המפעל שהיה איש אמיד, הצליח תמורת סכום כסף הגון שנתן כדמי ערבות, להשתחרר מהמעצר עד תחילת המשפט. ברגע שיצא מכותלי בית הסוהר, הודרו ושם את פניו אל הבעל שם טוב הקדוש השוכן במעוזבו. נכנס היהודי אל הצדיק ומעיניו המיוסרות פרצו נחלי דמעות, כה רב היה יגונו שלא הצליח להוציא הגה מפיו. הצדיק מביט בו במבט חודר. מחייך חיוך קורן תוך שהוא מוציא את המקטרת מבין שפתיו, נוטף עליו רוח של שמחה ומברכו במלים קצרות, שמע נא, הרי אתה אינך חס וחלילה מקטני אמונה, סע לביתך לשלום והיה בטוח באבינו שבשמים, הקדוש ברוך הוא יהיה בעורך יברכך ה'.

שב היהודי לביתו חדור בביטחון גמור ובאמונת צדיקים, ואף הצליח לעורר שמחה בליבותיהם של בני ביתו ובלב אנשי העיירה הדאוגים וחרדים. החלו הכול מתכוננים להקביל את פני החג, אופים מצות, אוספים מעות חיטין לעניים ואף מעמידים יין לקיים מצות ארבע כוסות. אולם כאשר קרב מועד המשפט, החלה אשתו של בעל המפעל להציק לו, עד מתי נשב כך בחיבוק ידיים, למי נמתין עוד? הלא בעוד שבוע בלבד יום הדין, קום ועשה מעשה כלשהו. חזר היהודי שוב לחצרו של הבעל שם טוב והפציר בצדיק, רחם נא עליי הענק לי עצה ותושייה. הרהר הצדיק רגעים מספר ואמר, סע מיד לעיר קייב, שם במורד ההר ישנו איזור הקרוי 'פודול', והוא מיושב בהמוני אדם, בשיפולי הפרבר לא הרחק מהנהר הגדול דנייפר, שוכן שוק הומה אדם ורחב ידיים, מימין השוק לאורך פודול תמצא שורות של עניים ואביונים, עיוורים ומקופחי חיים רובצים על צרורותיהם, וכלי נגינה שונים מנגנים ומבקשים נדבה. בין אלה תעבור בעיון רב תציץ בפני הקבצנים, עד שתמצא את שאתה מבקש, סע לשלום ויברכך ה'.

התחזק היהודי בביטחונו ובאמונתו בה' ובנפלאותיו, התמלא ליבו שמחה גדולה, קם וישב בעגלת החורף שלו ונסע לכרך קייב העיר הגדולה. בהגיעו לקייב, ניגש היישר לפודול' העומד בתחתית ההר, בנקל הצליח למצוא את טורי הקבצנים, הוא עבר בין השורות ולפתע נתקל ב'ונקה' שרוע על הקרקע, רגליו מקופלות תחת גופו הצנום, על פניו סימני חבטות שקיבל מאמו החורגת, ועל ברכיו הבנדורה, כלי נגינה נפוץ בקרב הערלים שבאותו אזור.

עלילת הדם שבוטלה ע"י הבעש"ט הקדוש זיע"א

סמוך למעוזבוזו מקום משכנו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, שכנה עיירה קטנה, רוב תושביה יהודים פשוטים וכשרים, התפרנסו מעבודתם בבית חרושת לסבון שהיה ממוקם בשיפוליה, בעל בית החרושת היה יהודי אמיד, בעל צדקה מופלג בתורה וירא שמים. הוא העסיק במפעל הגדול שברשותו אך ורק יהודים, מלבד משרת גוי אחד נער ושמו "ונקה". ונקה היה נער עלוב יתום וממורמר, שהתגורר בכפר הסמוך. הוא היה עושה את כל המלאכות הגסות בבית החרושת, מפרק וטוען חבילות של עצים, נושא משאות כבדים, שואב את המים ומנקה את הרצפות. במשך ימות השבוע היה לן ונקה במקום העבודה, ורק בערב שבת כאשר המפעל הגדול חדל מעבודתו, היה שב לביתו שבכפר. ונקה לא אהב את בית אביו, בפרט מאז שאביו נשא אישה בשנית. אימו החורגת מרשעת הייתה, מקללת אותו ומכה בו ללא רחם. היה ונקה מתענה תחת ידי המרשעת ומצטער כל הימים על מר גורלו.

יום אחד בעת ששהה בבית אביו החליט ונקה כי טוב מותו מחייו, מואס הוא בחייו האומללים. אומר ועושה, כשחזר לעבודתו במפעל, נכנס אל בית החרושת בשעה מוקדמת ובדק שעדיין אין איש במקום, ניגש לדוד הענק רחב השוליים, בו מתבשל הסבון, עלה בשלבי הסולם הניצב בצד, אחז בחבל המשתלשל מן התקרה, ליפפו סביב צווארו הרך וכך שם קץ לחייו. ראשון נכנס אל בית החרושת הפנקסן מחשב החשבונות, בראותו את ונקה ללא רוח חיים, נבהל מאד. החלו המחשבות מתרוצצות במוחו מה יעשה, הלא ימי הפסח ממשמשים ובאים, מה יאמרו כעת הגויים, כעת יש להם עילה מצוינת לעלילת דם. מותו של הנער הגוי עלול להוביל לפרעות ופורענויות חס וחלילה. הרהר בדבר והחליט לעשות מעשה בטרם יבואו עובדי המפעל. הוריד את התלוי והטילו לתוך הדוד הרוחת, בתוך הדוד נטחנים ומתבשלים גרעיני הסבון. ונקה איננו לא נותר ממנו כל זכר. שמר הפנקסן את דבר מותו של הגוי בסוד ולא סיפר על כך לאיש. עברו שבועיים, ונקה אינו שב למלאכתו, אך גם אינו מצוי בביתו. להיכן נעלם? ברחובות כפר מגוריו כבר החלו מתהלכות שמועות, יש המעידים כי ראו את ונקה חוזר מבית אביו בכפר אל בית החרושת, ומאז לא ראוהו עוד. מטבע הדברים החלו הגויים מרננים, חג הפסח של היהודים בפתח, מצוה יש להם ליהודים להשתמש בדמו של נער נוצרי לאפיית מצותיהם, מסכן ונקה, היהודים רצחוהו כדי להשתמש בדמו. עלילת דם, החלו המאסרים ועימם גם עינויים קשים, רבים מעובדי המפעל נתפסו ונכלאו והשקט הופר. בעיירה הקטנה השלטונות עצרו את בעל המפעל, את רב העיירה, את השוחטים, את טובי

משל ונמשל

לא לנו ה' לא לנו

שאל המגיד מדובנא זיע"א מהו כפל הלשון: לא לנו ה' לא לנו? והשיב כדרכו במשל מעשה בעני שבתו הגיעה לפרקה, באו שדכנים לדבר בה נכבדות, שאלו לסכום הנדוניה – ולרש אין כל, הלך ושח את צרתו באוני אחיו העשיר, נענה האח ואמר: הסר דאגה מלבך, מוכן אני להעניק עשרת אלפים והובים כנדוניה לבתך". שמח האב ובישר על כך לשדכנים, באו והציעו חתן הגון וכן טובים, התקשר ביניהם הצדדים למזל טוב, ואבי הכלה פנה אל האח העשיר שקיים את הבטחתו והעניק את הנדוניה המובטחת. הודה העני לאחיו במילים נרגשות, נטל את הסכום ושב לביתו, מכסף זה ערך את מסיבת התנאים, קנה מתנות לחתן ותפר בגדי כבוד לכלה, לאמה ולאחיותיה, שילם מעט חובות מעיקם, תיקן רהיטים שבורים, בקיצור, הכסף נמס כגליד כפור בורחת החמה. מועד החתונה קרב, ומהנדוניה לא נותר זכר. קם העני והחליט לפנות שנית אל אחיו העשיר ולבקשו שיכפול את מתנתו, בדרך פגש בו חבר, שמע לאן פניו מועדות ויעץ לו: "שמע לי, טוב על עקבותיך ושוב לביתך, אם תפנה עתה לאחיק, יגער בך ויכעס עליך ולא יתן לך מאומה, שהרי נטלת את הכסף שהקציב לנדוניית בתך והוצאת לצרכיך". ספק העני את כפיו וקרא: ומה אעשה, אפוא, מאין יבוא עזרי? אמר לו החבר: אין לפניך אלא עצה אחת, קח את החתן ועלה עמו אל אחיק, ספר לו מה אירע ואמור לו: עתה, לא בעבורי אני שואל את הכסף, ואף לא לידי תתנהו, כאשר נתת אותה לידי – הוצאתי לצרכי, אבל עתה תן נא לחתן עצמו, שהנדוניה מובטחת לו, בקשה כזאת – יש לה סיכויים להיענות.

הנמשל: זוהי ממש שאלתנו ובקשתנו מבוראינו: רבוננו של עולם, טוב ומטיב אתה וגומלך עמנו חסדים טובים, אבל אני, בענייני, ניצלנו את כל החסדים לרווחתנו, להחיות את נפשנו ברעב ולקיים עצמנו בגלות הקשה, עתה עומדים אנו בבושת פנים ומבקשים: "לא לנו, ה'", לא בעבורנו אנו שואלים את "הנדוניה לחתונה" – את הגאולה, וגם "לא לנו", לא לידנו תתנה, "כי אם לשמך תן כבוד", הישר לשמך הגדול, "לצרכי הנשואין.

נוף בו בעל המפעל: "ונקה ונקה" לאן נעלמת? פוחו, למאסו גרמת צער כה רב? הבה וניסע תיכף בחזרה הביתה. נמאסו עליי חיי השיב ונקה, החלטתי לברוח מידי המרשעת בגלל הגידופים ההצקות והמכות תיפח רוחה של החורגת. נסעו יחדיו היהודי והערל בעגלה, ובדרך סיפר לו היהודי אודות הסערה שחולל הוא בעיירה כולה, הוא הודיעו על המשפט, ועל עדותו שתציל את כל היהודים המצויים בתפיסה בבית המעצר.

בינתיים הגיע מועד המשפט, המוני גויים התכנסו באולם בית המשפט לראות כיצד חורצים את דינם של היהודים, בראשם עומדים מנהיגיהם, פרחי כמורה צמאי דם. קריאות מוות ליהודים נשמעו מכל עבר, לפתע חשכו עיניהם, ונקה ניגש אל דוכן העדים חי וקיים. ראוהו השופטים עומד חי, שמעו כיצד מעיד הוא על עלילת השקר שרקמו מנהיגי הנוצרים נגד יהודים חפים מפשע, והכריזו מיד בפסק הדין, זכאים. נכלמו המסיתים והמעלילים התביישו, הכמרים נאלמו דום. כל מאות הערלים שהשתוקקו בכל מאודם לראות דם יהודי נשפך, לשדוד ולהרוג. לא היה גבול לבושתם של התובעים.

בצאתם מבית המשפט החלו להטיח ב'ונקה' את כעסם, אי פוחו שכמותך, אתה האשם בכל הדבר, ברחת מבית אביך ובעטייך האשמנו את היהודים על לא עוול בכפיהם. נבל בן סורר ומורה מקולל, ולא הסתפקו בצעקות ובקללות בלבד, אלא החלו אף להכות את ונקה הצנום, לחבוט בו ולפצוע אותו. היה מי שהפילו לארץ, אחר תפסו בגרונו, שלישי חבט בו מכות קשות, עד שלבסוף נפח המסכן את נשמתו ומת. אט אט חזרה העיירה לשגרה, בחלוף מספר שבועות הסיפור כולו כבר נשכח מליבותיהם של העובדים.

ואולם, מנהל הפנקסים, זה שהשליך את ונקה אל הדוד הרוחת, לא מצא מנוח להרגיע את נפשו, הלא הוא בעצמו קרע את החבל מ'ונקה' המת וזרקו אל הסבון הרוחת. הוא בעיניו ראוהו ללא רוח חיים, כיצד קם המת לתחייה. לא נח ולא נרגע, עד שחקר היטב את בעל המפעל וגילה, כי הבעל שם טוב הקדוש סייע בדבר. עתה הבין היטב את גודל הנס.

צין אדם לחברו

ככל אשר היוצא מפיו יעשה פעם נכח הגה"ק רבי יהושע לייב דיסקין זיע"א בהספד שנערך במלאות שבעה לאחד מתלמידיו. אמרו כנהוג תפילת "מלא רחמים" ובתום ההספד התפור הקהל. לאחר מכן הזמין הרב את שמש בית הכנסת, נתן לו מטבע לעילוי נשמת המנוח והדגיש: עבור כל הקהל שנכח בעת תפילת א-ל מלא רחמים וטעמו ונימוקו היה, כי החון הרי אמר בעבור שכל הקהל נודרים צדקה לעילוי נשמתו, על כן ראה חובה לעצמו להבטיח שלא יכשל הציבור בהתחייבות זו.

כוס תה ליהודי

מסופר: במוצ"ש אחד נכנס הרה"ק בעל "תפארת שלמה" מראדומסק זיע"א (יומא דהילולא כ"ט אדר) לבית המדרש וקרא: "יהודים רחמו עלי, אולי רוצה מישוהו כוס תה?" וסיפר, כעת העלו נשמה לעולם האמת ולא מצאו בו כלום, כ"א שפעם אחת כיבד מישוהו בכוס תה. והוסיף יודע אני שעוד לא עשיתי כלום בעולם הזה, אם כן אולי רוצה מישוהו כוס תה ויהיה זה לי לטובה שם.

והייתם נקיים מה' ומישראל מסופר על אשה עשירה ממדינת הונגריה שהיתה חשוכת בנים, באה האשה אל רב העיר ובידה סכום של ארבע מאות זהובים, וביקשה לשלוח אותם כדורון לאחד הצדיקים שיתפלל עבורה שתיפקד בזרע של קיימא. הציע הרב לשלוח את הכסף

להגה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א רבה של ירושלים עיה"ק ת"ו. מסרה האשה את הכסף והרב שלח את הסכום לרבי יוסף חיים, כעבור כמה שבועות בא בעל האשה אל הרב בתרעומת, על שהסכים לקבל סכום גדול מאשתו בלא ידיעתו, הרב הצטדק שחשב שהאשה עשתה זאת מידיעתו, אולם העשיר תבע שהרב ידרוש שיוחזר הכסף מירושלים. לרב לא היה נעים לעשות כן, לכן הציע לבעל שהוא ישלם את כל הסכום מכיסו הפרטי בתשלומים. עוד הם מדברים ומסכמים את הענין, נכנס הדוור לבית הרב והביא לו מכתב באחריות שהגיע מירושלים, העיף הרב מבט לכתובת השולח ומה נדהם לקרוא הרב יוסף חיים זונענפעלד מירושלים, פתח את המכתב ומצא את הסכום בסך ארבע מאות זהובים ששלח לר' יוסף חיים זונענפעלד. הבעל התרגש וביקש לשמוע מה כותב רבה של ירושלים, נענה הרב והקריא לפניו את המכתב: "קיבלתי את מכתבו בצירוף הכסף, אולם מכיון שמע"כ כותב שאשה מסרה לו זאת, חוששני אולי עשתה זאת מבלי רשות בעלה, (מסכת בבא קמא קי"ט) לכן הנני משיב לו חזרה את הכסף, ואבקשו למסור כל הסך תיכף ומיד לאשה, אולם כמובן לא מיעטתי בשביל כך למלא את בקשתה בדבר התפילות, ויהי רצון שיתקבלו התפילות ויזכו לישועה בקרוב." עיני הרב והבעל זלגו דמעות מרוב התרגשות, ומיד שלח חזרה את הכסף לרבה של ירושלים.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ג אדר הרה"ק רבי חיים חייקא מאמדור ב"ר שמואל (תלמיד המגיד - תקמ"ז) הרה"ק רבי יצחק מאיר ב"ר ישראל מגור (חידושי הרי"ם - תרכ"ו) הרה"ק רבי יצחק יעקב מביאלא ב"ר נתן דוב (דברי בינה - תרס"ו)

יום ראשון כ"ד אדר

הרה"ק רבי יצחק ב"ר חנוך העניך מאלעסק (תרס"ד)

יום שני כ"ה אדר

הרה"ק רבי אברהם גרשון מקיטוב ב"ר אפרים (גיסו של הבעש"ט הק' (תקכ"ה)

יום שלישי כ"ו אדר

הרה"ק רבי אליעזר ליפא מחאמעלניק ב"ר אלימלך מליוענסק (תק"ע) הרה"ק רבי אהרן ב"ר שמשון (ד"ר גארדאן תלמיד המגיד - תק"ע) הרה"ק רבי איתמר הכהן מדזיקוב (תלמיד הרה"ק רבי ארון לייב מפרעמישלאן)

יום רביעי כ"ז אדר

הרה"ק רבי ישעיה שור אב"ד יאס ב"ר משה (כליל תפארת - תרל"ט) הגה"ק רבי יוסף שאול נאטאנזאהן ב"ר אריה לייבוש (שואל ומשיב - תרל"ה)

יום שישי כ"ט אדר

הרה"ק רבי שלמה הכהן מראדומסק ב"ר דוב צבי (תפארת שלמה - תרכ"ו) הרה"ק רבי יואל בער מראצפערט ב"ר יעקב שלמה (תש"ן)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" רמזים וספי תרומ" על המצוות.

(מים אחרונים כ"ב)

א) מובא בילקוט ראובני (פרשת ויקרא) דאיוב לא נטל כראוי למים אחרונים, ולכן באו עליו יסורים רח"ל, ומוזה ילמד האדם שלא להתרשל במים אחרונים, ולעשותו כתיקונו, כדי שלא ימצא הסטרא אחרא מקום לקטרג עליו. (כף החיים להגר"ח פלאג"י, סימן כ"ה אות ד')

ב) מי שאוכל על שלחן רבו, ולא נשאר לו מים אחרונים, ימתין מלברך עם הציבור [אע"ג דברוב עם המברכין הדרת מלך]. עד שישגיג מים לרחוץ ידיו, ויברך ברכת המזון. (שו"ת שבט הקהתי ח"ג סימן פ"א)

ג) אם אין לו מים למים אחרונים, יכול ליטול ידיו במים האחרונים שנטל חברו. (שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

מברכים חודש ניסן

המולד אור ליום ו' שעה 1:25 17 ח'

ר"ח שבת קודש

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת שְׁמִינִי - שְׁמֵחָה נֶשֶׁל מְצוּחָה

"וַתֵּצֵא אִשׁ מִלְפָּנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמְתוּ לִפְנֵי ה' " (ויקרא י, ב)

העובדה שבאותה שעה אנו עסוקים בעבודת ה' קדושה!

וכן מובא בזוהר הקדוש: "אין קדושה אלא ביין, ואין ברכה אלא ביין".

וגם התורה נמשלה ליין (תענית ז,א), שאף היא נועדה לתקן את העולם כולו, ברוחניות וגשמיות, באמת ובשמחה חיונית.

אם כן, אנחנו צריכים להבין, מדוע לא התאימה שתיית היין ליום חנוכת המשכן?

מבאר הרב 'מקדש הלוי': "אומנם כוחו של היין רב להשרות אווירה מיוחדת, ולהביא את השמחה הרוחנית אל הלב, תוך השגת רוממות מיוחדת. אולם כל זאת מתאים לעבודה שבשיגרה".

"לעומת זאת, ביום כה מרומם כחנוכת המשכן, לא היה מקום לשתיית יין. בפעם הראשונה בה עבדו עבודה בבית ה'- אסור היה לערב כל גורם חיצוני מלאכותי בשמחה ובחייית הנס הגדול. השמחה- נדרשה לעמוד בסטנדרטים אחרים מרוממים יותר, פנימיים ועמוקים יותר".

"ועל כך נענשו בחומרה, היות ולא הכינו את עצמם כראות על פי דרגתם: 'וַתֵּצֵא אִשׁ מִלְפָּנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם' (ויקרא י, ב)".

במדרש (ויקרא רבה יב, א): "תני רבי שמעון: לא מתו בניו של אהרון אלא על שנכנסו שתויי יין לאוהל מועד וכו' ממה שמצווה את אהרון ואמר לו: 'יין וְשֵׁכָר אֶל תִּשְׁתְּ' (ויקרא י, ט). אנו יודעין מתוך כך שלא מתו אלא מפני היין".

הרי לנו אחד ההסברים מה סיבת פטירתם של נדב ואביהו בני אהרון. מאחר והם נכנסו אל המשכן שתויי יין נגזרה עליהם מיתה.

אולם כאן, צריכים אנו להתבונן, שכן בוודאי איש אינו מעלה בדעתו לומר כי נדב ואביהו נכנסו אל המשכן שיכורים חלילה.

הם בוודאי לא השתכרו, ועל אחת כמה וכמה שלא היו מעלים בדעתם להיכנס למשכן במצב כזה. עלינו להניח שהם שתו מעט יותר מהשיעור, כאשר שתיה זו אינה פוגמת ולו במשהו בשיקול דעתם.

אולם חרף כל זאת, מוצאים אנו כי מעשה זה היה חמור ביותר, והם נענשו בגינו בחומרה.

ולכאורה מדוע? מה כל כך גרוע בשתיית יין ביום כה נכבד כיום חנוכת המשכן? הלא אנו היינו יכולים לסבור להיפך! הלא ידוע מאמר הפסוק: "וַיֵּין יִשְׁמַח לֵבב אָנוּשׁ לְהִצְהִיל פָּנִים מִשְׁמֹן" (תהילים קד, טו).

ואף מוצאים אנו כי בעת קיומן של חלק ניכר מהמצוות אנו אפילו מחוייבים לשתות יין, למשל: קידוש, הבדלה, ברית מילה, פדיון הבן, אירוסין, נישואין, ואף לאחר שאדם סועד בחבורה והוא מודה לבורא עולם בברכת המזון, תיקנו לברך על כוס יין וזאת על אף

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר ענמית בת טובה יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומר בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליה טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה אברהם גורג' בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת אהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זהבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעמה בת שרה יחיה אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לבה

ע"י	כניסת לבה	צאת לבה	יציאת חם
י"ג	18: 21	19: 33	20: 18
ת"א	18: 39	19: 30	20: 15
מ"ט	18: 40	19: 32	20: 17
כ"ב	18: 40	19: 32	20: 17

- זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהיו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
- הצלחת אברהם גורג' בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
- הצלחת אלי ברוט ומשפחתו

- העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל
- רפואה שלימה לנוריאל בו אסתר
- רפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה- עורלה - חלק ד'

שאלה: ?

באלו עצי פרי לא קיים איסור עורלה וכן מה דינם של תבלינים?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

הנוטע אילן מאכל ואין דעתו לצורך אכילת הפירות, אלא לצורך עשיית גדר, או לצורך השימוש בעץ וכדומה, ומאופן גידולם ניכר שאינם נטועים לצורך אכילה אלא לצרכים אלה, לא חל על פירותיהם איסור עורלה. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן רצד סכ"ג). וכתב המנחת חינוך (מצוה רמו סק"ג) שזה תלוי בדעת הבעלים.

וכן הדין באדם הנוטע אילן לשם יופי ונוי, וניכר הדבר בעצם הנטיעה שאינה לשם הפירות, פטור מעורלה. **מקורות:** הגר"ש וואזנר נשאר בצ"ע לעניין אילנות מאכל בשטח ציבורי שנטעו לנוי ולא לאכילה. ראה קובץ מבית לוי (תשס"ג כרך יז עמוד קד). אולם כתב בשו"ת עדות ביהוסף- מטלז (סימן ל), באופן שניכר שהנטיעה לשם יופי, פטור. וכן מטו משמיה דהגר"ש אלישיב זצ"ל כפי שהובא בספר 'מבאר המים- בן שלמה' (עמוד קכו) ובספר 'משפטי ארץ' (עורלה עמוד 65). ולכן באותם ערים, שהעירייה נוטעת עצי דקל או זית לנוי בשדרות הרחוב, ויצאו תמרים קודם ג' שנים אין בהם משום עורלה. ויש לעיין בעץ שגדל בו תפוז סיני [קומקאוט] שמקורו בסין האם נוהג בו עורלה, היות ואינו טעים למאכל, לכאורה ניכר שאינו לשם הפירות בפרט כאשר הבעלים מכניסו תוך הבית לנוי. אולם, כאשר בדעתו גם על הפירות חייב בעורלה. וכמ"ש החזו"א (דיני עורלה סי' יא). וצ"ע.

הנוטע עץ גפן בחצר כדי שיהיה לו צל, ולא למטרת אכילת ענבים, ינהג בהם דין עורלה מחמת הספק. **מקורות:** מהר"י חזן בספרו 'שרי לב' (דכ"ז ע"ב).

תבלינים שאינם נאכלים כמות שהם, אלא הם עשויים לתבל מיני מאכל אחרים, אין נוהג בהם איסור עורלה. **מקורות:** שו"ת מנחת שלמה ח"א (סימן עא אות ד), דרך אמונה (פ"ט בפתיחה להלכות מעשר שני).

אכילת בשר וחלב

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'דרך עץ החיים'- אל הגאון מרן הרב חיים קניבסקי שליט"א הגיעה קבוצת בחורי ישיבה תושבי חו"ל שביקשו להתברך מפי הצדיק. הרב חיים בירך כל אחד ואחד מהם בנפרד, במאור פנים ובחמימות רבה, אך למרבה הפלא התחמק מלברך את אחד הבחורים.

אותו בחור לא רצה לוותר על הברכה, ולכך ניסה פעם נוספת לגשת לצדיק, אך הרב שוב התחמק ולא בירך את הבחור. בפעם השלישית, כאשר הבחור ניסה כמעט במפגיע לדרוש את ברכתו של רבי חיים, הפטיר מרן: "לא אוכל לברך אדם שאוכל בשר בחלב!".

אותו בחור החוויר כסיד, ולפתע פרץ בבכי נורא ונמלט החוצה. שם, בחוץ, כשהוא משתנק בבכי, פנה אל הרב, שליווה את הקבוצה אל מעונו של רבי חיים והתוודה על פשעו. הוא סיפר כי מגיל קטן יש לו חולשה עזה לשוקולד חלב. הוא פשוט 'מוכרח' ליטול לאחר כל ארוחה קוביית שוקולד חלב. אין הוא מצליח להתגבר על יצרו, וכך גם לאחר ארוחה בשרית ל"ע הוא מתמיד במנהגו.

אולם מהיכן ידע זאת רבי חיים? אין זאת, אלא שרוח הקודש בוקעת מגרונו. אך כשהוצעו הדברים לפני רבינו, ביטל זאת בהינף יד באומרו: "לא מיניה ולא מקצתיה. הירושלמי אומר, כי מי שנכשל באכילת בשר בחלב, מופיעה על מצחו צורת עז, וכאשר עמד מולי אותו בחור, הבחנתי בצורת עז על מצחו, ומכך הסקתי, שהוא אוכל בשר בחלב".

אומנם הצדיק תלה את דבריו בירושלמי, אולם כמובן, אותה צורת עז הופיעה על מצחו של הבחור כבר מימים ימימה, אלא איש מלבד רבי חיים לא הבחין בה. שכן רק מי שמקדש את חושיו, יכול להבחין הבחנות רוחניות דקות כאלו. על כל פנים למדים אנו על הדר זיוו של האדם, העלול להשתנות כתוצאה ממעשיו.

החפש מפני החטא

באחת הפעמים נכנס תלמיד לגאון הרב אלעזר מנחם מן שך זצ"ל וראה שהצדיק ממרר בבכי, כשעל שולחנו מנת עוף. הרבנית סיפרה לתלמיד כי זמן קצר אחרי שהניחה את העוף על השולחן, הגיע שליח בהול מהקצב להודיע, שיש שאלה על הבשר שנמכר. כאשר שמע זאת הרב פרץ בבכי על שכמעט נכשל ח"ו בעוף שיש עליו שאלה וככה מאין הפוגות: "עוד רגע אחד בלבד הייתי מכניס לפי חתיכת עוף שיש עליה שאלה"... (מעובד מתוך 'שולחנו של רבינו')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הרב הגאון ישראל גרוסמן זצ"ל

הרב הגאון ישראל גרוסמן זצ"ל - נולד בירושלים ב-ה'תרפ"ג (1922). בילדותו אביו שהה תקופה ארוכה בחו"ל ורבינו למד בישיבות 'תפארת ישראל' בחיפה ו'תפארת ציון' בבני-ברק. כשחזר אביו ארצה, חזרו לירושלים ורבינו למד בת"ת 'חיי עולם' ובישיבתו של ר' יוסף צבי דושינסקי. לאחר קום המדינה היה מתגנב למחנות העולים ומשכנעם לרשום את ילדיהם לחינוך העצמאי התורני. שקדן עצום. כבר בצעירותו יצא לו שם של למדן בעל שיעור קומה ובלילות למד בחברותות עם גדולי תלמידי החכמים בירושלים. לפני חתונתו נבחן בהצלחה רבה על כל הש"ס אצל ראב"ד העדה החרדית הגאון הרב ראובן בנגיס זצוק"ל.

בשנת ה'תש"ט (1949 בהיותו כבן 27 שנים בלבד) מונה על ידי האדמו"ר הגאון הרב יוחנן פרלוב מקרלין לעמוד בראש ישיבת קרלין בירושלים (למרות שבאותה תקופה בירושלים היו תלמידי חכמים עצומים). בשנת ה'תשי"ט (1959) מונה כראש ישיבת 'תומכי תמימים' של חסידי חב"ד בלוד, במקומו ובהמלצתו של הגאון הרב ברוך שמעון שניאורסון (בעל ה'ברכת שמעון' היה חתן הרה"ג דב בעריש וייזנפלד גאב"ד טשעבין, שבאותה תקופה התבקש לשמש כראש ישיבת 'כוכב מיעקב' בירושלים, אולם מאחר ששימש כראש ישיבת 'תומכי תמימים', נבצר ממנו הדבר עד שמצא את רבינו מתאים לתפקיד זה), גם לאחר שעברה הישיבה לכפר חב"ד, המשיך לשמש כראש הישיבה. השקיע את כל כוחו ומרצו בהרבצת התורה, במסירת השיעורים בעמקות גדולה ובביאור שיטות הראשונים והאחרונים. שימש בפועל גם כראש הישיבה וגם כמשגיח הרוחני.

משהוקמה בסוף שנות ה-80 חסידות פינסק-קרלין כחצר נפרדת, הוצב רבינו בראשות הישיבה חב"ד בלוד. היה היוזם וחבר ההקמה של ישיבת חב"ד במגדל העמק. כמו כן כיהן כדיין בבית הדין של אגודת ישראל בירושלים ושימש כבורר מבוקש בהליכים מסובכים במיוחד, ופסקיו היו מקובלים על גדולי הפוסקים, הרבנים והאדמו"רים. היה חבר בנשיאות 'מפעל הש"ס'. אושפז מספר פעמים בבית-הרפואה ועבר מספר אירועי לב קשים. נפטר ב-כ"ג באדר ה'תשס"ז (2007). חי כ-85 שנים.

אביו: ר' משה שניאור זלמן. **מרבותיו הגאונים:** ר' מאיר דב רובמן, ר' יוסף צבי דושינסקי (גאב"ד העדה החרדית), ר' משה ברנשטיין (רבינו שימש כיד ימין), האדמו"ר ר' אברהם אלימלך פרלוב מקרלין. **חברותא:** האדמו"ר ר' שלמה גולדמן מזוועהאל (למד עימו בהיותו אברך כבן 20).

אישתו: מרת גיטה פרל ע"ה (בת ר' יוסף גוטפרב מירושלים). **בניו:** הגאונים ר' בן ציון (משפיע במגדל העמק), ר' יצחק דוד (רבה של מגדל העמק וראש מוסדות 'מגדל אור'), ר' שניאור זלמן משה, ר' יעקב, ר' אליעזר יחזקאל (ראש ישיבת 'מגדל אור' ומו"צ בקהילת סערט ויז'ניץ), ר' יוסף. **חתניו:** הגאונים ר' נפתלי נוסבוים (ראש הישיבה הכלל חסידית 'חיי משה' בירושלים), ר' שמואל צבי פריד (דיין בירושלים), ר' בן ציון ליבוביץ' (מנהל חינוכי במוסדות ויז'ניץ בירושלים) ור' ברוך לוריא (מרבני בית המדרש הגבוה לדיינות 'באר מים חיים' בירושלים). **מספריו:** 'שו"ת הליכות ישראל' 'שו"ת משכנות ישראל' 'שו"ת מחנה ישראל' 'שו"ת נצח ישראל' 'ספר אורח ישראל' 'שיעורי בבא קמא' 'שיעורי בבא בתרא' 'שיעורי כתובות'.

בהיותו כבן עשר שנים בלבד, נשלח הנער הצעיר ללמוד בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה, בראשות הגאון רבי מאיר דב רובמן זצ"ל. כיוון שהימים היו ימי מלחמת העולם השנייה, תנאי המחיה בישיבה, ובכלל, היו קשים מאוד. משפחות שלמות רעבו ללחם, וגם בני הישיבה נאלצו להסתפק בפת לחם חרבה. בחדרו של הנער הצעיר ישראל גרוסמן, היה תלמיד נוסף, שהתגורר ליד חיפה, וביתו היה בית-עשירים.

הוריו היו מגיעים מדי פעם לישיבה, ונותנים לבנם דברי מזון טעימים, עוגות ומאכלי מתיקה, כדי להשביע את רעבונם. בטוב ליבו של בן-העשירים, הלה לא שמר את המאכלים הללו רק לעצמו, אלא נתן גם לרבינו לטעום מהמאכלים הטעימים, שאכן החיו את ליבו ואיפשרו לו ללמוד ביתר חשק. כך במשך תקופה ארוכה. בשלב מסוים נפרדו דרכיהם. הוריו של בן העשירים באו בפתע ולקחו אותו מן הישיבה, והעבירו אותו למקום לימודים אחר, מבלי שתהיה לו אפשרות להיפרד מחבריו. הפרידה הפתאומית והבלתי-צפויה גרמה צער רב במיוחד לישראל גרוסמן הצעיר. "עוגמת הנפש שלי נבעה מכך, שלא התאפשר לי להודות לנער ההוא על המאכלים, שנתן לי, שחיזקו את גופי, ועל ידי כך למדתי יותר בחשק", סיפר הגר"י גרוסמן לצאצאיו ברבות הימים.

במשך כל חייו חיפש רבינו את בן-העשירים. מידת הכרת הטוב, שהייתה טבועה בו, לא נתנה לו מרגוע ומנוחה. הוא ביקש והתפלל בכל מאודו למצוא את מי שהיטיב איתו, ולהודות לו על כך בפה מלא. גם כאשר גדל בתורה, והפך לאחד מראשי הישיבות המפורסמים, ונודע כאחד ממחברי הספרים התורניים רבי-הערך, השקיע זמן ומשאבים עצומים כדי לאתר את מטיבו, אולם כל המאמצים עלו בתוהו. **שבעים שנים חלפו, ועדיין לא מצא את בן-העשירים.** זמן מועט לפני שנפטר לבית עולמו, ישב רבינו במקום תפילתו הקבוע, בבית הכנסת 'פרושים' בשכונת בתי וורשה בירושלים, שם שימש כרב בית הכנסת. לפתע הבחין הרב במתפלל חדש, שלא הכיר, הנכנס לבית הכנסת. רבי ישראל נכנס עימו בשיחה, והתעניין אודותיו. כשאמר לו האיש את שמו ושם משפחתו, רעד הצדיק מהתרגשות, עד שהנוכחים החלו לחשוש לשלומם.

"האם למדת בבחורתך בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה?" - שאל רבינו. משהלה השיב בחיוב, הגיעה התרגשותו של ר' ישראל לשיאה. למרות חולשתו הגדולה, קם הרב על רגליו, ואמר: "ברוך ה', שיתאפשר לי עתה לפרוע חוב ישן-נושן בן שבעים שנה!". האיש הביט על הצדיק, ולא ידע כלל, על מה הוא מדבר. אבל כאשר הרב הזכיר לו את מה שעבר עליהם בבחורתם, ואת הטובות שעשה איתו, נזכר האיש באירועים אלה, והתרגש אף הוא עד דמעות לפגוש, את מי שהיה איתו בחדר בישיבה. "דע לך", אמר רבינו, "כי אני חייב לך הכרת הטוב, מעומק ליבי, וזה כבר קרוב לשבעים שנה, שאני תר אחרך, כדי להודות לך על מה שעשית עימדי, ואם יש בי כיום תורה ומעשים טובים, הרי שחלק מזה נזקף לזכותך, על ידי שהיטבת עימי בנתינת המאכלים, שהעניקו לי חוסן וכוח להמשיך ולהתמיד בלימוד התורה".

נְפִיּוֹן וּשְׁכָרוֹ

אחר', נבלות וטרופות. אותו יהודי ירא-שמים, הגם שלא היה תלמיד חכם ואיש יודע ספר, חרד מאוד מפני המצב החדש, שנקלע אליו.

מיודענו היה מיצר ודואג היאך יטמטם את נפשו במאכלות אסורות, ואף במקום של פיקוח נפש, סירב להכניס לפיו מאומה מהמאכלות האסורות ושתה מים בלבד.

הצער וכן הרעב המתמשך החלו הללו לתת בו את אותותיו והוא חש חולשה עצומה. לפיכך החל להסתובב באונייה ולשאול את הנוסעים האחרים, האם יש ברשותו של מישהו לחם צר.

הוא חשב, שאם ימצא אדם שכזה, מה שיבקש עבור הלחם הוא ייתן תמורתו ואפילו את כל כספו. רק שלא ייאלץ חלילה להכניס לפיו דבר שקץ.

כאשר עבר בין התאים מצא גוי אחד, שאוהב היה לחם יותר מכל בשר אחר, וברשותו היה לחם לרוב, אך אותו הגוי לא הסכים למוכרם בעד כל כסף וזהב, אלא רק... בעד בגדי היהודי!

הסיבה לכך הייתה העובדה, שכאשר הגרמנים הפציצו את החדר, שבו היה נתון הלחם, נשרף גם החדר הסמוך לו, שבו נמצאו הבגדים של יושבי הספינה.

הגוי נשאר בלי בגדים, ובעקבות כך ניאות לספק ליהודי לחם אך ורק תמורת בגדי היהודי, שבהם היה לבוש. ניסה מיודענו לשכנע אותו להסכים בתשלום אחר, אולם הגוי לא הסכים.

מאחר וראה שדעתו של הגוי נחושה, בלית ברירה נענה מיודענו בחיוב, ופשט את בגדיו ומסרם לידי הגוי, אשר סיפק לו לחם דבר יום ביומו.

וכך במשך ארבעה שבועות עטף היהודי את כל גופו בטליתו במסירות נפש עילאית, כאשר כל אותה העת הוא מהדק את הטלית בסיכות, ומצטנע באחת הפינות שבירכתי הספינה, עד שהגיעו לחוף מבטחים.

לימים, נולדו לאותו אדם ארבעה בנים, אשר ברבות הימים צמחו וגדלו ב"ה לתלמידי חכמים מופלגים. אחד מהם אף נישא לבתו של הגאון הרב שמריהו יוסף ניסים קרליץ שליט"א (אב"ד צדק בני-ברק, חבר מועצת התורה של דגל התורה, ראש כולל 'חזון אי"ש' וכן רב שכונת רמת אהרון).

כאשר הגאון הרב שמריהו יוסף ניסים קרליץ שמע את דבר המעשה, הפטיר ואמר: "בזכות ארבעה שבועות זכה האב לארבעה בנים ת"ח מופלגים. בעד כל שבוע, שמסר האב נפשו על קדושת פיו לבל יאכל מאכלות אסורות, זכה לבן תלמיד חכם".

כידוע על האדם להתמודד עם ניסיונות רבים בחייו ולא תמיד דרכו 'סוגה בשושנים' בלשון המעטה. פעמים רבות עליו להתמודד עם מציאות לא קלה.

אומנם עלינו לזכור ולדעת כי כל מה שעובר על האדם- הינו בהשגחה עליונה של מי שאמר והיה העולם. לא בכדי התורה הקדושה מצווה עלינו להתנזר ממאכלות אסורים.

לעיתים ניסיון זה קשה עד מאוד כפי שנראה בסיפורינו הבא. אולם עלינו לדעת, כי אין מעשה ולו הקטן ביותר שהאדם מקיים וחלילה נעלם מעיני הבורא. הקב"ה יודע מהו גודל הניסיון שעובר על האדם, ובהתאם לכך מקבל האדם את שכרו.

(הערה חשובה: כמובן שעל האדם לקיים את מצוות התורה, מאחר שכך גזרה חוכמתו יתברך ולא בשל השכר הצפוי לו - וכפי שנאמר בפרקי אבות (א,ג): "אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס". בנוסף יזהר האדם לבל יפנה בטרוניה חלילה כלפי שמיא ויטען כי קיים מצווה מסוימת ומדוע לא קיבל את שכרו, שכן בורא העולם הוא שיקבע איך ומתי ישלם לאדם בגין מעשיו וכן אין אנו יודעים שכר מצווה, ואילמלא התבטא אותו גאון בסיפורינו על השכר ובשל מה קיבלו אותו - לא היינו מציינים זאת).

הסיפור התרחש בימי מלחמת העולם השנייה. יהודי אחד נאלץ לצאת להפלגה ממושכת באוניה של ארצות-הברית. (מדובר במלחמה הגדולה ביותר שידעה האנושות. מספר ההרוגים מוערך בכ-64.5 מיליון אנשים ומדובר במלחמה, שנמשכה כשש שנים! מאלול ה'תרצ"ט עד אייר ה'תש"ה 1939-1945).

לכל יושבי הספינה ניתן בכל יום לחם, מים ו'דבר אחר' ל"ע. אותו יהודי, כמובן, ששמר את הנכנס אל פיו ועל כן היה אוכל לחם ושתה מים בלבד, ולא הכניס לפיו חלילה בשר דבר אחר, שהיו מספקים אנשי צבא ארה"ב לשוהים באוניה.

חלפו שבועות אחדים. הספינה הייתה בלב ים. מאחר שמדובר על ימי מלחמת העולם השנייה, צבא גרמניה יצא בהתקפה עזה וחסרת תקדים נגד ארצות הברית, ועל כן ניסה להטביע את האוניה.

באותה שעה ירו הגרמנים ללא הרף פגזים לכיוון האוניה. בחסדי שמים מרובים הם לא הצליחו להטביע את האוניה, ותושביה ניצלו.

אולם הם כן הצליחו להפציץ את החדר, שבו היה מאוחסן כל הלחם, שאותו היו מספקים לכל יושבי הספינה, ואש עזה פרצה וכילתה את החדר כולו, וכך כל הלחם שהיה אמור להיות מסופק לאנשים בספינה עד לסיום ההפלגה נשרף כליל.

מאותו רגע החלו לספק לכל אנשי הספינה רק בשר 'דבר

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שבתי בן אסתר אטון זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל הרב נחמס בן ויקטוריה בצרי זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברוק דב ז"ל אביבה בת איריון ע"ה זהבה בת שושנה רייזל ע"ה שרה בת נרקיס אברהם בן יונה ז"ל עמירם בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל מסעוד בן יקוט ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל מזל בת שמעון חי יזיז בן קלרה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יוסף בן סעדה ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה רחל רפאת בת השמת ע"ה אסתר בת נעמי ע"ה יעקב בן פרחת ז"ל סלים בן פרחת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל יוסף בן סלימה ז"ל יעקב בן נעמי ז"ל לטיף בן פרחת ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה זילפה בת רנדה ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה אביבה לושי ע"ה אברהם בן דינה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה רחל ע"ה אלו בן סעדה ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל מיכל רבה בת שרה ע"ה ע"ה נעמי בת כותן ע"ה מרים בת בלה ע"ה צדיק חכם בן חזלה ז"ל ע"ה שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה יונה בן סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלו בן סעדה ז"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל שמעון בן שמחה ז"ל ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה שמעון בן חנה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה

גליזון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

שמיני - פרה

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת שמיני - פרה

א מומאת שרצים - הרדיפה היתירה באה מחסרון אמונה
ד ממות 'עצמו' - הכל מאת הקב"ה ולא בידי אדם
ו אין לך רשות להרהר אחריה - אמונה פשוטה ותמימה
ח אדם מקדש את עצמו מעט - חשיבות כל פעולה קטנה לאין ערוך
י קמנו ונתעורר - יקום וירוץ מ'עתה' אל אביו שבשמים
יג ברכו במאור פניו - התחדשות ביום השבת
יד פרשת פרה - טהרת הפרה בזמן הזה על ידי קריאת הפרשה

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

פרשת שמיני - פרה

אחר תלמיד בשעות הפנאי או אחר 'מנהל' פלוני שימנה אותו ל'תפקיד' המגני"ש או סגן המנהל וכו', וחסרון יש בדבר כי בזה הוא מורה על חסרון באמונה ובטחון בה', שהרי כאשר ישריש בנפשו שהקב"ה הוא הזן ומפרנס לכל, והוא הוא 'העושה לי כל צרכי', מיד תתיישב דעתו עליו, ויפסוק מרדיפותיו, כי יבין ויכיר היטב שמה לו להיחפו ולהיבהל להשיג צרכיו, אם ממילא הכל מתנהל כרצונו יתב"ש, ואין לאל ידו להשיג דבר שלא נגזר עליו, מדוע יחפו ויבהל

טומאת שרצים - הרדיפה היתירה באה מחסרון אמונה בפרשתן (יא כט), 'וזה לכם הטמא בשרץ... רמזו בה קמאי (עיי' עבודת ישראל להרה"ק מקאזניץ וי"ע) שזוהי טומאת ה'שמונה שרצים' הנהוגה עד היום הזה - שרצים בכל העת הנה והנה מבלי מנוחה... אם בענין הפרנסה" לחזור יומם ולילה אחר עסק השתדלותם בהשתדלות יתירה, אם בשאר עניינים במרוצה אחר 'עסקן' פלוני, ואחר 'שרכן' אלמוני וכיו"ב רבות, רדיפה אחר ה'שוכר' לדירתו או אחר הקונים,

א. כה הביא ב'שיעורי משמר הלוי' להגרמ"מ שולזינגער זצ"ל (סוטה בעמו' קפ בספרו) וז"ל, הגאון הצדיק רבי עזרא ברזל זצ"ל היה מוכיח את שומעי לקחו (בירחי כלה) וכה היה אומר במתק שפתיו, בן אדם לפעמים רץ באמצע חזרת הש"ץ ועוזב את בית הכנסת, ומדוע, כי מחכה לו איזה עסק שהוא צריך להרוויח שם הרבה כסף, ומחשב לעצמו שאם ימתין עד לאחר ברכת כהנים הוא יפסיד בעסקיו, ואינו מבין שבכך שהוא עוזב לפני ברכת כהנים הוא מפסיד בכך את הברכה הגדולה של 'ואני אברכם' אשר נצרכת לו כל כך בעסקיו, הא למה הדבר דומה, לאדם שרץ וממהר לבית העסק, וכאשר מגיע אל מקום העסק הוא מגלה ששכח את המפתחות בבית... הוא רץ רץ והמפתחות נשארו בבית... והלא הברכת כהנים זה המפתח, ובכלל, סיום סדר התפילה הוא הגורם ומביא את 'ירידת השפע', ומה לך בורח ומפסיד את ה'מפתח' - ברכת ה' שמבלעדיה לא תרוויח מאומה... (עכ"ל).

וכבר היה מעשה אצל הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע, שראה איש יהודי הממהר לצאת מבית הכנסת בעת תפילת 'אשרי ובא לציון', כשהוא רץ למלאכתו ולפרנסתו, ניגש אליו הרה"ק, אמר לו, בסידור נכתב לפני תפילת 'אשרי ובא לציון' - ירידת השפע, נמצא שכאשר אתה ממהר ויוצא לעבודתך הנך מפסיד את השפע... עוד מביא ב'משמר הלוי', בעיר חיפה היה איש מופת, קראו לו רבי אנשיל שוויץ זלה"ה, היתה לו חנות גדולה של כלים, ולא היה פותח את החנות עד לשעה שתיים אחר הצהריים, היה בא בשעות הבוקר לבית המדרש בחיפה, והיה מתפלל לאט לאט כמונה מעות, עם התהלים ועם המעמדות ושאר סדריו, שאלתי אותו - רבי אנשיל, מה עם הקונים, והוא השיב, הם לא עומדים בשמש, הם יכולים לבוא גם בשלוש אחר הצהריים, וברוך ד' הוא השיא את כל ילדיו בכבוד...

ב. סיפר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע, שפעם היה הרה"ק רבי משה מקאברין זי"ע בבית בתו של הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוז' זי"ע, ובשעת יציאתו לדרכו מיהר מאוד ונחפז לצאת בבהילות, בטרם יצא מן הבית ביקש מבעה"ב שתאמר לו דבר ששמעה מאביה, אמרה לו מרגלא בפומיה של אבי הקדוש שאסור ליהודי להיות בהול ונחפז, כששמע זאת נעמד על עמדו ונשאר עוד זמן מה מתוך יישוב הדעת. לאחר זמן נודע שהמתינו שודדים רוצחים בדרך בכדי לשדוד את ההולכים ושבים ולרוצחם נפש, ואם היה יוצא מתוך חפזון אזי היה נופל בידיהם ל"ע, ורק על ידי שנתעכב בבית ניצל מידם. על פי זה פירש ה'דברי שמואל' את לשון הכתוב (ישעיה ל טו) 'בשובה ונחת תושעון', שעל ידי יישוב הדעת וההנהגה במנוחה מתוך האמונה הטהורה ניתן להיוושע מכל צרה.

ובזה יש לפרש מה שאומרים בזמירות שבת (בזמר כל מקדש) 'פוסעים בו פסיעה קטנה', כי השב"ק היא מעיין האמונה שהקב"ה הוא בורא שמים וארץ, וכשמאיר בקרבנו הארה זו הרי ממילא 'פוסעים בו פסיעה קטנה', מתוך ההכרה הברורה שאין לאן לרוץ ולמהר...

ג. שמעתי מרב חשוב המכיר את 'מארי דעובדא', מעשה בת"ח מופלג המשמש כ'בורר', ובתחילת החורף בשנה זו תשע"ט נתגלגל לפניו סכסוך בענייני ממונות שבין שני אנשים, כשמעו את שני הצדדים הבטיח להציג בפניהם הכרעת 'בוררות' עד יום השב"ק הבעל"ט, ואכן כשעתיים לפני חצות היום בערב שב"ק סיים הת"ח לכתוב 'תשובה' ארוכה בנימוקים ברורים, כי איש פלוני זכאי ואיש פלוני חייב ויימצא מפסיד ממון רב, והנה 'קבלה' איתנה יש לו

לריק. יבטח בה' ירגיע את עצמו ואת סערת רוחו על כן, תתישב דעתו וינוח ממרוצתו ויזכור את דברי ויהיה מלא שמחה בכל עת ושעה, ובוה אשריו ואשרי רבינו ידעיה הפניני (מבחר הפנינים שער האמונה), אם יברח האדם מטרפו כבורח מן המוות - טרפו ירדוף סובביו".

לת"ח שלא לעשות מלאכות בערב שב"ק אחרי חצות היום, ע"כ מיהר לשלוח את תשובתו ב'פקס' לשני הצדדים, אך לתדהמתו נתקל במשך כשעתיים תמימות בכל מיני מניעות ותקלות, הקו שבפקס לא עבד, לאחרי ה'חוט' המחברם נקרע וכו' וכו', עד שהגיעה שעת חצות - פסק הת"ח מכל פעולותיו ועזב את הכל עד לאחר השבת, אעפ"י שהיה לבו נקפו - הרי הבטחתי להם שעד שב"ק תבוא ה'תשובה' לידם... במוצש"ק נתגלה לו 'תקפו של נס', כי זה האיש שמצד תשובתו נתחייב בהון רב שבק חיים לכל חי ועלה בסערה השמימה, ואילו היתה התשובה מגעת לידו בער"ש - שהוא מחויב בסכום מעות נכבד, לא היה ה'בורר' מוחל לעצמו כל ימי חייו, שהיה נראה לו שבמעשיו גרם לזה האיש לנפוח את נשמתו, וללמדנו, א. ענין השגחה פרטית, כמה סיבב הקב"ה למנוע ממנו כאב, צער ומכאוב לאורך ימים ושנות חיים, ב. כמה הצילתו העמידה בקבלה טובה, שלא זלזל בה ובשום פנים ואופן לא עשה מלאכה אחר הזמן שקיבל ע"ע להימנע ממנה. ג. גם למדנו מכאן שאין לו לאדם להביהל על נפשו - אוי, הבטחתי עד שבת, כיצד לא אקיים זאת, כי בוודאי על האדם להשתדל יותר מיכולתו לקיים הבטחותיו, אבל משעשה כמה שידו מגעת אסור לו להיכנס ל'לחץ'... עשית ככל יכולתך ותשלוו נפשך.

ד. בהיותו כבר על אדמת ארה"ב רקד ושמח הגאון רבי אליהו מאיר בלוך זצ"ל ראש ישיבת טעלז בארה"ב עם תלמידיו ביום הפורים בשנת תש"ד, והייתה השמחה גואה למעלה למעלה כדת היום, טען שם אחד מהנאספים - לא יתכן שראש הישיבה שמח באמת לאחר שאבד את כל בני משפחתו במלחמה ולא נשאר לו לפליטה אלא בת אחת ויחידה, בוודאי כל ריקודים אלו אינם אלא 'למראית עין' ומן השפה ולחוץ, שעושה עצמו כמי ששמח, אבל בפנימיותו שבור ורצוץ הוא עד היסוד.

כשהגיעו הדברים לאזני 'ראש הישיבה', הפסיק את הריקודים והמחולות, אסף סביבו את התלמידים, ופתח לאמר להם, איתא בגמ' (מגילה י:) 'אמר ר' יוחנן בקשו מלאכי השרת לומר שירה (בקריעת ים סוף) אמר הקב"ה מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה, ולכאורה יש לתמוה, שהרי בני ישראל אמרו באותה שעה שירת הים אף ש'מעשה ידי טובעים בים', ונמצא שאין חסרון לומר שירה במצב כזה, ואם כן מה הטענה על המלאכים, ומדוע נגרע חלקם מלומר שירה. אלא כך ביאור הדברים, שידוע שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות, והיינו שאין בכוחו של מלאך לעשות שני דברים כאחד, לשיר שירה מתוך שמחה ולהיות באותה שעה בצער על מעשי ידי הקב"ה הטובעים בים, אמנם בני ישראל עדיפים בזה מהמלאכים, כי ביכולתם להיות בבת אחת ובחדא מחתא בשמחה מצד אחד ובאבלות מצד שני, וכפי שהעידו חז"ל (בר"ר נו יא) על אברהם אבינו בעת שעקד את יצחק בנו על גבי המזבח וישלח אברהם את ידו, הוא שולח יד ליטול את הסכין ועיניו מורידות דמעות ונופלות דמעותיו לעיניו של יצחק מרחמנותו של אבא, ואף על פי כן הלב שמח לעשות רצון יוצרו, ועל כן שירת בני ישראל בים סוף נתקבלה ברצון לפני הקב"ה, כי היו מצד אחד בשמחה ופיהם מלא שבח ותהילה על הנס הגדול שנעשה להם, וכד בכד כאב ליבם על אובדן מעשה ידיו של הקב"ה. וסיים רה"י, שאף הוא כן, כי למרות שליבו שותת דם על אובדן משפחתו אך בכוחו של יהודי להתרומם מהכאב ומהעצבות ולהיות בשמחה באמת.

משל למה הדבר דומה, לבית שכולו מלא בחפצים עד שאי אפשר לדור בו, אמנם ניתן לדלג ולדור בעליית הגג, כך גם אצל כל אחד ואחד, שהגם שמלא הוא ב'חבילות' ייסורים עד למעלה ראש ה"י, יש בו את הכח להתרומם מהמצב הנורא בו הוא שרוי ולעלות 'לעלייה' ולשמוח עם הקב"ה.

ה. דברים נפלאים הביא הגה"צ בעל מחבר 'רמזי מחשבה' שליט"א (הסובל בשנים האחרונות יסורים נוראיים ממחלה קשה, השי"ת ירפאהו ברפ"ש במהרה) בהקדמת הספר, וז"ל. משנכנס אדר מרבין בשמחה. בשפת אמת (ליקוטים) מביא את דברי הזוה"ק (תיקוני זוהר אתון כ"ב) בשמחה אותיות מחשבה. והענין מתבאר בפשיטות שלהיות בשמחה תלוי במחשבתו של אדם, שמחה אינו תלוי כלל במה שיש לו לאדם ובמה שחסר לו לאדם, אם מחשבותיו של אדם יהיו מחשבות המביאות לו שמחה הוא יהיה בשמחה.

החושב שאם ישלים לו הקב"ה את כל חפציו שהוא משער לעצמו שהוא חפץ בהם, רק אז יוכל להיות בשמחה, טועה הוא, כל אחד יכול להביט מסביבו ולראות את האנשים שכאילו יש להם די מחסורם, ופניהם עצובות, כי

אין שום דבר יכול להביא שמחה לאדם, אם לא שבמחשבתו הוא מכניס לעצמו מחשבות של שמחה, כשהוא מאמין במחשבתו שכל מה שעושה הקב"ה בשבילו הכל הוא לטובה, ואין שום דבר רע יכול לצאת מאיתו ח"ו. ואומר לכם זאת ממה שאני רואה ומרגיש מעת שהקב"ה שלח לי מתנות נפלאות (בלשון נקיה, חולי ומכאוב נוראיים ל"ע), אין שום דבר שיכול לעצור את השמחה באדם, המחשבה ורק המחשבה של האדם מחליט האם הוא יהיה בשמחה או שיהיה בצער, אין הקב"ה לוקח מאף אחד את הבחירה להיות בשמחה, גם אם נשלח לו ממרום כל מיני מתנות, ונראה לו שנלקח ממנו דברים מסויימים, הרי את המחשבה אין הקב"ה לוקח ממנו, ועל המחשבה האדם עצמו בעל הבית, ויכול הוא לחשוב ולהתבונן בטובות הנפלאות שהקב"ה עושה איתו, ולראות בחוש איך שבכל צעד ושעל הקב"ה נמצא סביבו ואין הקב"ה עוזב את אף אחד אפילו לא לרגע קט.

ואם רק יחשוב האדם טיפה מן הים ממה שהקב"ה חושב עליו, כבר היה מזמן בשמחה, דהקב"ה חושב ומשפיע על כל אחד ואחד בכל רגע ורגע חיים טובים ומאושרים, סוף דבר, הכל תלוי במחשבותיו של אדם, ובמחשבתו הוא מחליט אם להיות עצוב ומדוכא או להרים את רוחו ולהיות בשמחה ולחיות חיים רוחניים ומרוממים. עכ"ל. ו. כי זה כל האדם, לבטוח בה' בבטחון המביאו להרגשת שלוה, כאילו כבר באה ישועתו. וכך ביאר ה'שבט סופר' (הובא בשערי שמחה פרשת וישלח, בפסוק שנאמר (בראשית לד כה) בבני יעקב 'ויבואו על העיר בטח') בביאור לשון הכתוב (תהלים כב ה) 'בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו, וז"ל. ושמנו בטחונם חזק על ה' שבודאי יושיעם והי' אצלם בטחונם חזק כ"כ והי' בעיניהם כאלו כבר הושיעם, כי זה עיקר ה'בטחון', כאשר מורה עליו הלשון 'בטחון' - מלשון בטח, שבודאי יושיע ויעזור ה' אותנו, ולא כמו שחוסה בה' בלבד, ומורא בלבו שמסתפק אולי לא ימלא ה' רצונו, כי אין זה בטחון גמור, ובזה נ"ל לפרש המקרא בתהלים 'בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו, וצ"ב, מהו כפל הלשון 'בטחו', אלא שכונתו להראות לנו כמה הי' חזק הבטחון של אבותינו כי הבטחון הי' אצלם כ"כ עד שכבר היה בעיניהם כאלו כבר פלטם אותם ה', ולכן כפל לומר, 'בטחו' באופן זה שכבר 'ותפלטמו', כאלו כבר פלט אותם (וזה הי' גם אצל שני בני יעקב שבאו על שכם 'בטח' בלי פחד ומורא בלבבם ע"י בטחונם, ועי"ז עשה ה' להם נסים ויהרגו כל זכר שיצאו נגדם וק"ל).

וכך ביאר הגה"ק הבן איש חי זי"ע (החיים והשלום' על תהלים) מה שנאמר שם באותו מזמור 'בטחו ולא בושו', שהנה יש אדם שבוטח בהקב"ה שיעשה לו נס, אולם אינו מספר זאת לאחרים כי מתבייש הוא שמא לא יזכה לנס... והרי זה מראה שאין בטחונו בתכלית השלמות, אלא צריך לבטוח בכל ליבו ונפשו בשלמות בהקב"ה עד שלא יתבייש לעשות כבר עתה 'פרסומי ניסא', וזהו שאמר 'בטחו ולא בושו'. ומסמיך לכך מעשה שהיה אצל רבינו משה גלאנטי זי"ע, שהיתה עצירת גשמים נוראה, והחורף נהפך לקיץ, כאשר לא ירדו מן השמים אפילו טיפות גשמים בודדות, ויצמא העם למים כי כל הבורות בהם השתמרו הגשמים התייבשו כבר מחמת החום הכבד ששרר באותה שנה, וקרא המהר"ם גאלנטי את כל העם לעצרת תפילה בקבר שמעון הצדיק, והורה להם שיביאו עימם מעילים להגן על עצמם מפני הגשמים העתידים לירד בדרך חזירתם, ואכן התפללו מקירות הלב, וישמע אלוקים את נאקתם, ומיד פתח את ארובות השמים לרווחה ומטר עז ניתך ארצה, וכאשר חזרו מהתפילה לביתם היו צריכים לנוס מפני הגשמים המרובים. וראה עד היכן היה המהר"ם גאלנטי בטוח בהקב"ה שישמע לתפילתם, עד שלא חשש לומר להם להביא מעילים, ולא עלה מורא על ראשו פן יהיה לבוז וללעג, אלא היה בטוח בשלמות שירד להם גשמים. וכיו"ב מציינו גבי חוני המעגל (תענית יט.) שכשאמרו לו להתפלל שירדו גשמים 'אמר להם, צאו והכניסו תנורי פסחים בשביל שלא ימוקו' (שלא יתקלקלו על ידי הגשמים), כי היה בטחונו בתכלית עד 'שלא בוש' להורות להם להכניס את התנורים פנימה שלא יתקלקלו.

ובאמת, הבטחון עצמו הוא ממשיך את הישועה, צא ולמד ממטבע הלשון שתקנו אנשי כנסת הגדולה בתפילת שמו"ע 'ולא נבוש כי בך בטחנו', והיינו, שהבטחון הוא הסיבה והטעם ש'לא נבוש'. והוא ע"ד שאומרים בברכת 'רפאנו' - רפאנו ה' ונרפא הושיענו ונושעה וכו' כי א-ל מלך רופא נאמן ורחמן אתה', וכלומר, שהסיבה שתרפא אותנו היא משום שהקב"ה הוא רופא נאמן ורחמן, וכן בברכת גואל ישראל, וגאלנו גאולה שלימה כי א-ל גואל חזק אתה, וזאת הכוונה ולא נבוש - 'כי בך בטחנו'.

ודע כי כל מעט בטחון חשוב ומרצה ומקובל לפני הקב"ה, וכך איתא מהרה"ק ה'דגל מחנה אפרים' זי"ע (לפורים) להודיע שכל קוץ לא יבושו, כל, היינו כמו 'כל שהוא', רצה לומר, אף שהם מקוים מעט, כל שהוא, עם כל זה, לא יבושו ולא יכלמו לנצח - היינו אף לנצח, כנ"ל.

באר הפרשה - שמיני - פרה

ממית 'עצמו' - הכל מאת הקב"ה ולא בידי אדם
בפרשת פרה (במדבר י"ד), 'זאת התורה אדם כי ימות
 באוהל', רמז נפלא רמז בה הרה"ק ה'עבודת
 ישראל' זי"ע, וז"ל, נראה לפרש על דרך דאיתא בגמרא
 (ברכות סג:) 'אין התורה מתקיימת אלא במי שממית
 עצמו עליה', רצה לומר שממית בח עצמותו ואומר

אחריו יותר ממנו למהר להשיגו. וא"כ, שהנקצב לו
 בוא יבוא עד פתח ביתו, מה לו לרדוף אחר הפרנסה
 ולהשתדל יתר על המידה, אין זה אלא שמות וגייעה
 לריק, בין כך ובין כך הכל קצוב וחתום, וכל השתדלות
 שבעולם לא תרבה לו את משכורתו יותר מכפי
 הנקצב לו.

כשעמד הרה"ג שלום צבי הכהן שפירא ז"ל לפני נישואי בנו הגדול נכנס אל הגה"צ רבי יחזקאל לעוונישטיין
 זצ"ל ותינה בפניו את מצבו הכספי הקשה כי חסרים לו להוצאות הנישואין 5,000 פונט (לירות), חשב הגר"י כמה
 דקות, ולאחמ"כ אמר לו בקול גדול, **הקב"ה יודע ומכיר היטב את מצבך** (בלית ברירה עזב הגרש"צ את החדר, אף שמתחילה
 חשב שהגר"י יסייע לו בממון, ולא רק בדברי חיזוק), לאחר שנים רבות, כשעמד הגרש"צ בנישואי הצעיר שבבניו הגאון רבי
 אריה לייב שליט"א, נענה ואמר לבנו, אילו היה הגר"י נותן לי באותה שעה את המעות החסרים לי היה בזה די
 רק לנישואי אותו הבן, אבל עתה כשחזיקני והחדיר בי את ההכרה שהקב"ה יודע ומכיר היטב את מצבך הרי בזה
 היה בידי די סיפוק להשאת כל צאצאי בליעה"ר.

ז. וכך רמז לה הרה"ק ה'דברי בינה' זי"ע בפסוק שבפרשתו (יא כז) 'כל הולך על כפיו טמא הוא' דמי שסומך על
 מעשה ידיו, וסובר שההשתדלות שלו פועלת ומביאה לו פרנסתו, והרי הוא 'הולך על כפיו', ידע שהוא 'טמא',
 דלעולם הקב"ה הוא שנותן התוצאות לכל אדם ולא עשייתו עצמו.

ח. היה אומר הרה"ק מקאברין זי"ע (תורת אבות, אמונה ובטחון, אות מה) כאשר אדם לוקח עמו כסף ויוצא לשוק לקנות
 דבר מה, אם יאמין בבירור כי החפץ שברצונו לקנות הוא מהשגחתו ית', והדעת שהכניס בו לקנות וכן הסכום
 שקבעו הכל בהשגחתו, ואותו דבר במוכר דבר מה - שיאמין כי הדעת למכור והסכום הכל בהשגחתו וכוחו ית',
 ערב אני בעדו כי השי"ת יעזור לו בהצלחה.

וכך פירש הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע בלשון הכתוב (תהילים קיח ז) 'ה' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי, את
 ההרגשה לחיות מתוך אמונה שה' לי והוא עומד לימיני לסמכני בכל עת, הנני מברך לעוזרי ולאובהי, ואילו את
 המחשבה שאני הוא העושה את כל המעשים זאת אראה בשונאי ואחל להם קללה זו.

ט. מענין לענין, אולי יש לרמז בדבריהם 'ממית עצמו', שאינו חושב על עצמו רק בכל עת לבו ער להיטיב לרעהו,
 בכל מיני הטבות, מעשה באחד שנכנס אל הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע קודם חג הפסח וסיפר לו בדאגה ופחד
 שהרופא קבע עבורו שעליו לעבור 'ניתוח' בגופו, וזמן הניתוח נקבע לאסרו חג, שאלו הרבי אודות הרופא המנתח,
 ואח"כ אמר לו 'אינך צריך לעבור ניתוח', ופטרו לשלום. יצא החסיד מהקו"פ שמח וטוב לב, ובאמונת חכמים
 המושרשת בו התקשר מיד אל הרופא להודיע שהוא מבטל את הניתוח. במוצאי 'שביעי של פסח' שלח הרבי
 לקרוא לאותו חסיד ע"י בנו הגה"צ מוהרד"ח שליט"א, משנכנס האברך שאלו הרבי אודות הניתוח שעליו לעבור...
 נענה האיש ואמר, איני עתיד לעבור כל ניתוח שהרי הרבי אמר שאיני צריך... השיב לו הרבי, לא ולא, פנה נא אל
 הרופא ותבקש ממנו שיקיים מחר את הניתוח, השיב החסיד, והרי אי אפשר לקבוע תור לניתוח מהיום למחר, אמר
 לו הרה"ק, אעפ"כ, דבר נא עם הרופא אולי יהיה פנוי עבורך למחר, ואכן, הרופא אמר לו מיד שה'תור' נשאר פנוי.
 עד שהוברר הדבר, כי תיכף לאחר שיצא החסיד מחדרו של הרבי בראשונה, התקשר הרבי בעצמו אל הרופא (שהרי
 בירר אצלו מיהו המנתח), ואמר לו, הנה בעוד רגעים ספורים יבטל פלוני את תורו, אל תשמע לו, אלא שמור זאת עבורו
 ורק תאמר לו שהתור מבוטל... ולא עשה כן, אלא כדי שיעברו על האברך ימי החג וההכנות לפניו מתוך רוגע
 ושלוות הנפש...

בשנות הרבנות של הגה"צ רבי יוסף חיים זאננעפעלד זי"ע בעיה"ק היו כל עניני העיר נחתכים על פיו, ובכלל זה
 כל עניני הצדקה, ו'הכוללים' (שהיו מקבלים מעות מחו"ל לחלקם לבני ירושלים), בכל עת שהגיע סכום נכבד מחו"ל שנשלח
 ע"י אשה היה הגרי"ח מורה להחזיר את רוב הכסף, שהרי הלכה פסוקה היא בשו"ע (יו"ד סי' רמח ס"ד) שאין מקבלים
 מאשה אלא נדבה מועטת. פעם אחת הגיעה תרומה גדולה ונכתב באגרת המצורפת, שבשום פנים ואופן לא ישלחו
 'קבלה' על התרומה. הבינו הגבאים שפשיטא שצריך להשיב את כל הכסף, שהרי עיננו הרואות שתרומה זו לא

שהכל הוא מאת הקב"ה - כי הוא הנותן לך כח מעשה אשר ייעשה בזה העולם כמי שנעשה מכת לעשות חיל והוא הנותן שכל ובינה לעבדו. וזהו אדם רק יודע שהכל בא מאת הקב"ה, אדם בזה אדם כי ימות באוהל, דהיינו שאינו מחשיב שום הוא באוהל ה'.

היתה ברשות בעלה, והיא חוששת שמא ייודע לו הדבר... אמנם כשספרו זאת לרבי יוסף חיים הורה שלא להשיב אפילו פרוטה אחת.... ולפליאת הגבאים, הסביר הגרי"ח, כי כאן תחזינה עינינו שאם ייודע הדבר לבעל יופר שלום ביתם, מעתה, מוטב לעבור על סעיף בשו"ע ולא לקלקל את שלום ביתה של ההיא איתתא...

נוראות כתב הרה"ק הבת עין זי"ע בפרשתו (ד"ה והוא) לגנות את המראים כלפי חוץ שהם אוהבים את רעיהם, ובאמת הם שונאים אותו בקרבם ו'שבע תועבות בליבם', שהנה נאמר בפרשת מאכלות אסורות (יא ז) 'ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושוסע פרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם'. וכתב ה'אור החיים' הקדוש, שבא הכתוב לומר שאינו אסור באכילה אלא כל עוד ש'גרה לא יגר', אבל לעתיד לבוא יעלה גרה ויחזור להיות מותר (וכבר הביא הרבנו בחיי בשם מדרש תנחומא, שענין זה מרומז בשמו 'חזיר' לפי שעתיד הקב"ה להחזירו לנו לעתיד לבוא).

ומבאר הרה"ק בדרך רמז, ששנים המה סימני הטהרה, 'מפריס פרסה' בחיצוניות, ו'מעלה גרה' בפנימיות, וזה ה'דבר אחר' פושט טלפיו להראות סימן טהרתו שבחיצוניות, הגם שבפנימיותו הוא טמא שהרי אינו מעלה גרה, ולזה ה'דבר אחר' נדמים אותם בני אדם שבחלקלקות לשונם הם מראים כלפי אחרים שהם נמנים על 'אוהביהם' (כלפי חוץ הם נראים ככשרים), אך באמת 'גרה לא יגר' - שבתוכי נפשם הרי הם שונאים בכל ליבם, ומסיים הבת עין זי"ע, וזה עיכוב הגאולה, שאין בן דוד בא עד שיטהר החזיר, היינו שיעלה גרה ויהיה פנימיות ליבו כמו שמראה בטלפיו. עכ"ל. מעתה, הבה נתחזק לאהוב כל איש ישראל בפנימיות הלב, וכברו כך יהיה תוכו, שאף בתוכי נפשו יחפוץ בטובתו של חברו ויאהבנו כגופו, ועל ידי זה נזכה לקרב הגאולה בב"א.

י. ידוע מאמר הרה"ק מראדזין זי"ע (סוד ישרים עיי"כ אות לט) כי המת הוא 'אבי אבות הטומאה', ורמז בדבר כי כל עוד האדם חי עדיין תולים בו תקוות טוב, אבל המת כבר אין לו כל תקווה על כן טומאתו גדולה מכל הטומאות. מה תקנתו הזאת 'אפר פרה אדומה' - שהיא מרמזת על ה'אמונה' (כמאמרם, אין לך רשות להרהר אחריה) כי ע"י האמונה יש לו כבר תקווה, וממילא נטהר מאותה טומאה איומה.

ובאמת, יש לנו לומר לכל אלו שב"ה עודם בין החיים, לבל יעשו עצמם כ'מת' שאבדה תקוותו, ואפרש שיחתי, כל איש החי בעולם הזה, עובר לפעמים קשיים והסתרות, יש מי שמשקיע את עצמו 'ראשו ורובו' בתוך הקשיים, וממילא אינו מצליח לראות שבחוץ יש עולם ומלואו, שבו האורה שולטת, ואף הוא עצמו בתוך עולם זה נמצא, כי לא רק רע גמלוהו מן השמים, אם אך יפקח את עיניו ימצא כמה וכמה נקודות אור בחייו ואלו יקלו מעליו לסבול את עול הקושי שהוא עובר.

מעשה בנער צעיר לימים, שבכל יום ויום היה משיח את לבו לפני רבו - כי רבו אנחותיו ולבו דווי... כי 'חיים קשים' עוברים עליו בעניין זה ובדבר פלוני, הרב שכבר ראה מאורות מימיו והכיר בתהלוכות החיים, רצה ללמדו בינה, לבל יתלונן כל היום ויפסיק מלראות 'שחורות' כל היום, הזמין את תלמידו לביתו, בישיבתם יחד מזג לו הרב כוס מים, וביקשו לברך ולשתות לרוויה. אח"כ נטל בידו חופן מלח והשליך לתוך כוס המים וציוה לתלמיד לשוב ולשתות. כמובן שלרוב מליחות המים לא מצא התלמיד את מקומו... משם יצאו הרב והתלמיד לנאות דשא והמשיכו בשיחתם על שפת האגם, ביושבם במרחב על מי מנוחות תחת השיחים נטל הרב בשנית חופן מלח והשליכו לתוכי האגם. ושוב חזר על בקשתו מתלמידו שיטעם ממימי האגם. כעת שמח הנער לשתות עוד ועוד מהמים הזכים והטעימים. ולשאלת הרב, האם אינו מרגיש את המלח, השיב הנער, לא ולא...

נענה הרב ואמר לו, ראה בני, כמות המלח ששפכתי לכוס המים שבביתי שווה לכמות המלח ששפכתי לאגם, מעתה תתמה 'מה נשתנה', מדוע כאן לא יכלו לשתות מים ממרה כי מלוחים הם, ובאגם לא הורגש כלל המלח, ותשובתך, כי בכוס נשאר המלח (מרוכז) בכח חזק, לא כן באגם, שהמלח מתפשט ומתפזר עד שאינו מורגש כלל. ומעתה דע לך בני, כי בדומה לזה הוא הנעשה עם האדם במנת הכאב, היסורים והטרדות שהוא עובר ל"ע בימי חייו. המנה שנגזרה היא קבועה אך 'טעם' המרירות והקושי קובע כל אחד ואחד לעצמו, מתוך החלטתו לאיזה 'כלי' קיבול הוא מכניס ומקבל את יסוריו, אפשר להחליט לצמצם את מבטו רק עליהם, דוגמת אותו כוס אשר שטחה קטן, וכל הנכנס בה נשאר בכל עוזו ותוקפו, כך, אם האדם נשאר כל היום 'סביב' היסורים והסבל, אז

באר הפרשה - שמיני - פרה

ואולי יש לומר בה, כי היא אחת מדרכי הטהרה - טהרת הפרה (עכ"פ בומן הזה), להאמין שהכל מאת הבורא יתב"ש הן ברוחניות הן בגשמיות, והרי ידוע בשער בת רבים, כי רמזו בה יש ב'טומאה' שנקראת 'מקרה' - והוא היפך האמונה [כדכתיב] (דברים כה יח, וברש"י) 'אשר קרך', לשון מקרה ולשון טומאה. וכן כתיב (שמואל א' כ כו) 'כי אמר מקרה הוא בלתי טהור הוא כי לא טהור', לומר, אך מקרה קרה אותי, פלוני לקח ממני ורעהו הזיק אותי, מתוך מחשבה כי יש איזהו כח בידי בשר ודם להועיל או להזיק, וה'טהרה' - שיחשוב וישריש בנפשו, לא, לא, אין כח וממשלה בעולם, לא לי ולא לאחרים, זולתי בהיותם שלוחי הקב"ה לעשות ככל אשר גזרה ההשגחה יתב"ש"א.

אין לך רשות להרהר אחריה - אמונה פשוטה ותמימה בפרשת פרה (במדבר יש ב) 'זאת חוקת התורה, מה גדלה מעלתם של ההולכים בתום', כדאיתא ב'אור החיים' הק' לבאר מדוע נאמר 'זאת חוקת התורה' ולא 'זאת חוקת הפרה', וז"ל. ובדרך רמזו ירצה באומרו חקת התורה, שאם יקיימו מצוה זו הגם היותה חוקה בלא טעם מעלה עליהם הכתוב כאלו קיימו כל התורה אשר צוה ה' לאמר. כי קיום המצוה בלא טעם יגיד הצדקת האמונה והסכמת הנפש לקיים כל מצות הבורא וזה לך האות. ואולי כי לטעם זה רצה ה' שתמסר להם המצוה בדרך חוקה".

ובכלל הדברים אמורים על כל עניני האדם - שילך אחר הקב"ה כבן קטן הסומך על אביו על כל

המרירות מורגשת ביותר, והקושי עצום ובלתי נסבל. אך אפשר לאדם להיות כ'אגם מלא מים' להרחיב את מבטו ולהשליך את מנת יסוריו לתוך מעין חיים המפכה חיות שמחה ובטחון ולהמתיק את מצבו עד מאד, אשריו ואשרי חלקו.

יא. ובזה ביארו את דברי הגמרא (מגילה ז:): 'מיחייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', וכשתבדוק מה כתיב בין התיבות - בין 'ארור המן' ל'ברוך מרדכי' - אשר ביקש לאבדי, והכוונה, שישכח ממצואות כגון דא 'אשר ביקש לאבדי', כי באמת אין כזאת מציאות בעולם, שהרי את הכל עושה ה'.

יב. וכבר היה מעשה באחד מצדיקי דורו ששח בפני הרה"ק מקאברין זי"ע שרצונו עז לשבות את שבתו בהיכל קדשו אשר בקאברין, אך הרה"ק לא הסכים, ואמר לו כי שבת קודש היא יחוד, ובינינו יש פירוד, כי כאשר בא אלי יהודי ושופך את מר נפשו על שצר לו מצרותיו, משריש אני בקרבו אמונה תמימה, וממילא יש לו עצה בכל פרטי משאלותיו, אך כשבא יהודי אל מע"כ הרי אתם נותנים לו עצה, ועצה הוא על פי שכל, ושכל אינו דבר קיום. נענה לו אותו צדיק ואמר: 'איך זאל געזונט זיין אזוי ווי איר זענט גערעכט' (כה אהיה בריא כמו שהנכם צודקים) ודברו הרבה ביניהם ומאז נעשו אוהבים זה לזה.

יג. מעשה באיש יהודי שנתפס ל'טיפה המרה' - בשתיה לשכרה יומם ולילה לא ישבותו, פעם תפסוהו חבריו כרגע לפני השתיה - כשעדיין היה בקבוק השיכר ביד ימינו והפקק ביד שמאל, והיו ידידיו ורעיו מפצירים ומתחננים אליו, שיעזוב מנהג רע זה, והראו לו איך שאיבד כל פרנסתו ב'זכות' שתייתו, וקרע את 'שלום ביתו' ולא עוד אלא שכל סובביו מתרחקים ממנו... ענה להם ה'שיכור', שמעו נא רבותי דיינים מומחים, ראו נא את הבקבוק 'זעקס און ניינציגער' (תשעים וששה אחווי אלכוהול) אשר בידי וריחו נודף, אכן, יש תשעים וששה טעמים מדוע כה גרועה שתייתי, אך מה אומר לכם - 'טעמו' של בקבוק 'תשעים ושש' הלז גובר על כל ה'טעמים' שלכם... והנמשל, פעמים שנראה לאדם כי טוב ויפה לעשות מעשה פלוני - אך אם יראה שאינו על פי דרך התורה, אף אם נראה לו כי תועלת רבה תצא מכך - יעמיד לפני עצמו חומה - ויזעק לעצמו לא זו הדרך ישכון אור, אלא אחר ה' נלך כחק בלי טעם.

ובזה ביארו את האמור בסוגיא דקטורת (ירושלמי יומא פ"ד ה"ה) - ולמה אין מערבין בה דבש מפני שהתורה אמרה כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו, וכל הרואה יתמה, מדוע דייקא בקטורת שאלו 'ולמה... והשיבו מפני שהתורה אמרה', מדוע לא שאלו כן בהלכות שבת - ולמה אין מדליקין האש בשבת... מפני שהתורה אמרה, וכיו"ב בשאר מצוות, אלא, כי הקטורת הייתה עשויה להעלות ריח, ואם כן יש מקום לומר שנוסיף עליה דבש, ועי"ז יתרבה וישתבח ריחה לעילא ולעילא, ונמצא שקיימנו את רצון הבורא ביתר הידור - על זה אמרו מפני שהתורה אמרה - והיינו אף מה שנראה לך כמסייע לקיום התורה, אם אמרה תורה בפירוש אל תעשה כן הרי עליך ללכת אחרי התורה כחק בלי טעם, ולא ללכת אחר שכלך ה'מבין' כי כך וכך עדיף לעשות...

צעד ושעל - ללא כל חשבונות וטעמים - אף בשנראה לו בחשיבה^ד, ויאמין בפשטות ובבירור כי הבורא יתב"ש הוא הבורא הוא המנהיג והוא לברו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים - לטובה ולברכה^{טו}. ולכן מצות פרה

אדומה חוק היא בלא טעם, וכדברי רש"י 'לפי שהשמן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצווה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה (יומא סו:).

יד. בפרשתן (י א-ד) וידום אהרן... קרבו, הנה על תיבת קרבו ישנם שני 'טעמי המקרא' הלא הם 'תלישא גדולה וגרשיים', ושמעתי דבר נפלא מאחד מצדיקי הדור שליט"א, עפ"י הידוע כי דייקא ממקום הנראה לאדם כי הוא מרוחק ונדחה ממחיצתו של הקב"ה שם שם היא קרבתו, על כן ישנם שני טעמים א. 'תלישה גדולה' (אחד מטעמי המקרא הנקרא כן, ויש לרמוז בשמו -) כשאדם מרגיש עצמו 'תלוש' (אפגריסען) במידה גדושה וגדולה. ב. 'טעם' הנקרא גרשיים - גרוש ומרוחק פי שניים אז הוא 'קרוב'. והנה, לא היה די לו לתת טעם 'תלישה קטנה' אלא דייקא גדולה... ולא די באזלא גרש אחד - דייקא 'גרשיים' - מגורש בכפליים שם יתקיים בו 'קרבו'. ומכאן תצא הקריאה לכל שבורי לב 'קרבו שאו את אחיכם...' כי דייקא שם היא ה'קרבו' שלהם ביתר שאת ועוז.

עוד אמר לי אותו צדיק לרמוז בפסוק הנאמר (תהלים קיט פו) 'כל מצוותך אמונה שקר רדפני עזרני', כי המאמין בה' - אזי הוא רואה שהשקר של הרודפים - שהעלילו עליו רעות שחרשה נפשם כל זה מסובב מן השמים לעזרני. טו. בימי הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל היה יהודי מומר שהצר הרבה לאחיו היהודים, בכל הזדמנות היה 'מוסרם' בפני שרי המדינה וחיפש איך להצר צעדיהם, לימים נפל למשכב ובהיותו גוסס שלח 'שליח' לקרוא לבני החברא קדישא, בהגיע השליח תמהו מאד על קריאה זו, שהרי רשע גמור היה וכפר בעיקר רח"ל, ומה לו ולהם, אך לא נמנעו מללכת אליו באמרם שמא בשכבו על ערש דווי נתעורר בו רצון לחזור בתשובה, ואכן כאשר הגיע אליו בכה לפנייהם בשארית כוחותיו שבכל ימי חייו הרבה לחטוא וברצונו לשוב על חטאיו, ועל כן בקשתו, שיקברוהו ב'קבורת חמור' (פירוש, בעמידה ולא בשכיבה) ומחוץ לגדר של 'בית החיים' במקום בזיון, ומיד 'פרחה נשמתו'.

אנשי החברא קדישא לא ידעו מה לעשות, ופנו לשאול את הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, כי בעיניהם ראו שאותו רשע חזר בתשובה ביומו האחרון וביקש שיקברו אותו בקבורת חמור לשם כפרה, והרי 'מצוה לקיים דברי המת' (גיטין טו.) אבל לאיך גיסא אסרה תורה לקבור אדם בקבורת חמור (עי' יו"ד סי' ס"ב ס"ב, ש"ך סק"ב), תשובת הגר"מ היתה שבשום אופן לא ימלאו בקשתו, כי גופו של אדם אינו שלו, ואף הוא עצמו מחויב לקיים כל דיני השו"ע, על כן יקברוהו בקבר ישראל כדת משה וישראל, וכן עשו.

ויהי ממחרת, הגיעו שוטרי העיר אל אנשי החברא קדישא, ואמרו להם, שקיבלו ידיעה ממקורות נאמנים, שבהלוויה שהתקיימה ביום אתמול קברו את הנפטר בבזיון כדי לנקום בו על מה שעשה להם בימי חייו, אנשי החברא קדישא הכחישו את הדברים מכל וכל, אך השוטרים לא האמינו להם עד שפתחו את הקבר וראו שאכן נקבר כראוי. ונתברר שעל אותו מלשין ודומיו אמרו חז"ל (עירובין יט.) 'רשעים אפילו על פתחה של גיהנום אינם חוזרים בתשובה', וברשעותו רצה לצערם ולייסרם גם אחר מיתתו, ועל כן העמיד להם פנים כאילו הוא חוזר בתשובה כדי שיסכימו לקבור אותו בקבורת חמור, וכבר שלח להלשין לשוטרי העיר בכדי שיענישו את החברא קדישא על מעשיהם אלו.

ומכל מקום לענייננו למדנו מפסקו של הגר"מ פיינשטיין, שאסור להתחכם על דיני התורה, ובכל מצב חייב האדם לקיים פסקי השו"ע במלואם ומהם לא יזוע ימין ושמאל, כי כל המשנה ידו על התחתונה, אף במקום שנדמה לו שעדיף לשנות מעט מן ההלכה שב ואל תעשה עדיף כי אם בהוראת מורה מומחה.

ונאים הדברים להגר"מ פיינשטיין, כי בדידיה הוה עובדא, שפעם עמד 'שמונה עשרה' ומאחוריו עמד יהודי שהאריך מאד בתפילתו (אחר שסיימו הקהל את התפלה), כל אותו זמן עמד הגר"מ ולא עקר את רגליו עד שעקר הלה את רגליו, כמו שנפסק בשו"ע (א"ח ק"ב ד) שאסור לעבור כנגד המתפלל. עודו עומד ומחכה נכנסו בני הבית וסיפרו לו שהגיע טעלעפאן (טל) דחוף מארץ ישראל (בימים ההם לא היו טלפונים בהישג יד ולא בכל בית היה טל, ובפרט מעבר לים מארץ ישראל, שבודאי היה ענין נחוץ מאד), ואעפ"כ לא קם ולא זע ממקומו ובכלל לא התייחס אליהם, ורק אחר שסיים הלה את תפילתו פסע את שלש הפסיעות וחזר לביתו כאשר המתקשר מאר"י כבר לא היה על קו הטל, תמהו בני הבית בפניו, מדוע לא מיהר לחזור לביתו בשמעו שקוראים לו לשיחה דחופה מארץ ישראל, נענה הגר"מ והשיב בפשטות 'הלא היה מאחורי קיר ומחיצה שהפסיקה בעדי, ולא יכולתי ללכת...' כי מרוב דביקות בקיום הלכות התורה לא עשה שום חשבונות היאך להתחכם על הדינים, רק קיים את הכל בפשטות - כפשוטו של מקרא.

באר הפרשה - שמיני - פרה

תיבת 'והאמן בה' נכתבה בלא יו"ד - והאמן, כי האות 'יו"ד' מרמזת על ה'חכמה' (כמבואר בזה"ק במקומות רבים), ולכן נחסרה (היו"ד) מן האמונה כי בענייני אמונה על האדם לבטל את כל 'חכמתו' ולהאמין בפשטות - בלא חקירות ודרישות, רק תמים יהיה עם ה' אלוקיו.

אדם מקדש את עצמו מעט - חשיבות כל פעולה קטנה לאין ערוך

בפרשתן (יא מד), והתקדשתם והייתם קדושים¹¹. כתב האור החיים הק' וז"ל, עוד ירצה והתקדשתם

ורמזו בזה כי זו תכלית הטהרה - שלא יהרהר האדם אחר מידותיו של הקב"ה, אלא יהלך אחריו באמונה תמימה¹². ובלשון רש"י על הפסוק (דברים יח יג) 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך - התהלך עמו בתמימות ותצפה לו, ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו¹³'.

ובמידה זו נשתבח אברהם אבינו שהיה 'ראש למאמינים' וכמו"ש (בראשית טו ו) 'והאמין בה' ויחשבה לו צדקה'. ורמזו בה הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (אגרא הכלה חוקת ד"ה עמוד נא. הרה"ק מקאמרנא זי"ע בהיכל הברכה) כי

טז. מדי שנה בשנה בשבת פרשת פרה היה הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר זי"ע מספר בשם הרה"ק ה'חזוה' מלובלין זי"ע, נוהגים היו הכומרים הנוצרים הרשעים לערוך מידי פעם 'וויכוחים' עם היהודים ברבים, להוכיח שהצדק עם דתם עפ"ל, ועל ידי זה היו מכריחים אותם לקבל עליהם את דתם ח"ו. פעם בא כומר רשע אל אחד הכפרים, הלה קיבל רשות משרי המדינה לערוך ויכוח כזה עם היהודים, והמנצח - מאיזה צד שיהיה, מותר לו לזרוק ולהטביע את המנוצח לים.

בקרב יהודי הכפר שררו פחד ורעדה, בהיותם 'פשוטי עם', ולא היה ביניהם חכם וזקן שיוכל לנצח רשע ערום זה, בלית ברירה תפסו אומנות אבותם בידם, ושפכו תפילות לפני אדון הכל שיושיע אותם מצרתם. ויהי בהתקרב מועד הוויכוח החלו לחפש אחר יהודי שיסכים לעמוד לפני הכומר, והנה ניגש החייט שהיה יהודי פשוט מאד והציע עצמו לערוך את הויכוח, בהיותו סמוך ובטוח בה' האלוקים שבוודאי יושיעם מצפרני הרשע. כשראה הכומר את פני החייט סבר שהיהודים לועגים לו בידעו שהלה יודע אך בקושי קרוא וכתוב, לכן הציע שהחייט ישאל תחילה איזו שאלה והוא יענה לו (בהיותו בטוח שמחמת תמימותו תהא עצם שאלתו ללעג ולקלס בעיני השומעים), מיד פתח החייט ושאל את הכומר בתמימות, מה פירוש המילים 'איני יודע', השיב לו 'ניע ויעם' (איני יודע, בשפה המדוברת בפולין), או אז זעק החייט בהתרגשות שהוא ניצח את הכומר שהרי הודה מעצמו שאינו יודע לענות על שאלתו, ואף הגוים לא הבינו לשון הקודש ולכן לא הבינו את תוכן שאלתו, אלא ברגע ששמעו את הכומר שהוא מודה על האמת ועונה 'ניע ויעם' זרקוהו תיכף לים.

אנשי הכפר הודו ושבחו להקב"ה על גודל הנס שעשה עמהם בדרך פלא, ואחר כן שאלו את החייט מדוע בחר לשאול שאלה זאת לאותו רשע, השיב החייט בתמימות שראה בחומש ה'עברי-טייטש' (פירוש בשפת האידיש) וראה שעל התיבות 'איני יודע' כתב ומפרש - איך ווייס נישט (איני יודע), 'הבנתי שאם מחבר ספר ה'טייטש הקדוש' לא ידע פירושם של תיבות 'איני יודע' - איך ידע הערל הטמא הזה פירושם'. ואף שהחייט הזה היה פתי וכסיל, אולם ה'חזוה' למד מזה לימוד נפלא, שהמאמין בפשיטות ואומר על כל דבר 'איני יודע' - אינני נצרך לדעת ולהבין דרכי ה' ינצל מכל פגע.

יז. ותמימות זו צריכה להיות בשלימות וללא שום פגם, כמו שאמרו צדיקי קמאי, דאף דבתמימות הפרה אדומה קיימא לן (פרה ב ה) ששערה אחת שחורה אינה פוסלת ואכתי בכלל 'תמימה' היא (ורק שתי שערות פוסלות אותה), אבל במצוות 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך' פוסלת אפילו שערה אחת, כי האמונה בחי עולמים צריכה להיות בשלימות ללא שום פגם.

לאיך, גדולה תמימות האמונה מתמימות הפרה, כי בפרה אם כבר נתהוו ב' שערות שחורות - נפסלה הפרה לעולם, מה שאין כן בתמימות האמונה אף אם נפסלה כבר - לעולם בידו לתקנה ולהשיבה לתמימותה השלימה, באמונה זכה וברה.

יח. איתא ב'בית אברהם' וז"ל. והתקדשתם והייתם קדושים, חז"ל אמרו (יומא לט.) אדם מקדש את עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה. התורה הבטיחה לכל אחד ואחד והתקדשתם - אם ירצה להתקדש, אז והייתם קדושים - יהיה קדוש ויעבור בכל הנסיונות.

האדם למטה לסייעו סיוע רב ועצום לעבודתו ית'....
 ופירוש 'והתקדשתם' שתעשו עצמכם קדושים, כלומר
 אף שבאמת אינו קדוש ומובדל מס"א זכו' רק שכובש
 יצרו ומקדש עצמו. 'והייתם קדושים' - כלומר (הבטחה
 ולא ציווי) סופו להיות קדוש ומובדל באמת מהס"א, ע"י
 שמקדשים אותו הרבה מלמעלה ומסייעים אותו לגרשה
 מלבו מעט מעט, עכ"ל¹. ומכאן, שכל פעולה ופעולה
 שאדם מכניע את יצרו ומקדש את עצמו ערך גדול יש
 לה בפני המקום, וממשכת עליו קדושה עליונה, וממילא,
 אל יזלול אדם בעבודתו ואל יאמר לעצמו מה נחשבת
 עבודתי הפעוטה, שכן הקב"ה מחשיבה ביותר².

תעשו גדרים וסייגים לבל תטמאו, ובוזה אני מבטיחכם
 שתהיו קדושים...³

בתב הרה"ק בעל התניא (פרק כו) וז"ל. ...ולא עוד אלא
 אפי' בדברים המותרים לגמרי, כל מה שהאדם
 זוכה יצרו אפי' שעה קלה... כגון שחפץ לאכול ומאחר
 סעודתו עד לאחר שעה או פחות ועוסק בתורה באותה
 שעה... וכן אם בולם פיו מלדבר דברים שלבו מתאוה
 מאד לדבר מענייני העולם, וכן בהרהורי מחשבתו אפי'
 במעט מועיר דאתכפיא ס"א לתתא, אסתלק יקרא
 דקב"ה וקדושתו לעילא הרבה (מתעלה כבוד ה' וקדושתו
 למעלה למעלה)², ומקדושה זו נמשכת קדושה עליונה על

עוד ידוע משמו על זה הפסוק 'והתקדשתם והייתם קדושים', שיש לנו ללמוד מדרכי השיכור, כי מתחילה ישתה
 מעט, ואח"כ עוד מעט, ועוד ועוד... עד שנכנס להקרא 'שיכור', כמו כן בענייני קדושה, תחילה יקיים 'והתקדשתם',
 מעט, ועוד קמעא, ועוד קצת, עדי שיגיע למדרגת הקדושה הראויה.

יט. כה אמר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע דכידוע שונים דרכי הנהגת השלטון ברוסי' מההנהגה באמעריקע (ארה"ב),
 כי ברוסי' תופסים לבית האסורים כל מי שיש עליו אפילו צל צלו של חשד, שמא הוא נמנה על המורדים
 וכיו"ב, לא כן בארה"ב, כי המה חוקרים ובודקים בשבעים ושבעה חקירות ובדיקות, ורק כאשר הוכח להם מכל וכל
 כי הלה גנב או מורד הוא תופסים אותו, ובוזה כבר נגמר דינו ורע ומר אחריתו, ואמר הרה"ק, ב'מלחמת היצר' עלינו
 לנהוג כמדינת רוסי' - כי חלילה לנו מלהמתין עד שיתברר כי דבר פלוני, מכשיר פלוני או מקום פלוני הם מסוכנים
 ליראת שמים' שלנו או של צאצאינו, אלא בכל צל צלו של חשש או חשד רחוק, מיד עלינו לתפסו כדבר שיש
 להימנע ולברוח ממנו כמטחוי קשת, ובוזה נזכה בס"ד להינצל מצפרני היצר ל"ע.

כ. ויזכור את דברי הרה"ק ה'יסוד העבודה' זי"ע (יסוה"ע ח"ב פ"ט אות כד) לרמז בפסוק בפרשתן (י יט) ויאמר אהרן אל
 משה... הייטב בעיני ה', וישמע משה וייטב בעיניו, וביאר שכה אמר אהרן למשה, הן אמת כי על פי דין היה
 לי לאכול אבל מעלה נוספת יש בעבודת ה' והיא לא לחשוב רק האם מותר לי לאכול מאכל פלוני... ללכת למקום
 פלוני... לעשות מעשה פלוני... אלא בכל ענין יחשוב האם ייטבו הדברים בעיני ה'... וישמע משה מששמע משה
 רבינו את דבריו ויטב בעיניו דרך זו הוטבה בעיניו.

מעשה היה בסעודת הנישואין של אחד מבני הרה"ק ה'פחד יצחק' מבאיאן' זי"ע נתארכה הסעודה וכבר עלה
 עלות השחר ועדיין לא הגישו את הליפתן (קאמפאט) לקהל הסועדים, מכיוון שעלה עמוד השחר נשאלה השאלה
 האם מותר להגיש לפני הסועדים את הליפתן מאחר שכבר הגיע זמן התפילה, שלח הרבי לשאול את הגאון החסיד
 רבי דודיא אורטינבערג זצ"ל בעל ה'תהילה לדוד', בתוך כך נענה אחד האורחים מהמסובים בשולחן הרבי ואמר
 שאפשר לסמוך על המתירים, לשמע דבריו שנאמרו בהחלטה גמורה מבלי לשמוע חו"ד של הרב, נענה הרבי ואמר
 'איזה פנים היה לנו באם היינו עושים כל אשר הותר לנו עשות'.

כא. ואל ירע לב האדם בראותו כי נשאר על עמדו ללחום יומם ולילה באותו מקום, דעל עבודת הקודש זו כתב
 ה'תניא' בתחילת דבריו (סו) 'לכן אל יפול לב אדם עליו ולא ירע לבבו מאד גם אם יהיה כן כל ימיו במלחמה
 זו כי אולי לכך נברא זוהי עבודתו'.

כב. סיפר הגה"צ רבי חיים ברים זצוק"ל שכשבא הגאון רבי יחזקאל לעווינשטיין זצוק"ל לראשונה למסור שיחת
 מוסר בישיבת מיר, הרעיש בדברי רש"י על הפסוק 'ליבבתיני באחת מעיניך' (שה"ש ד ט), ואלו דבריו, ליבבתיני
 - משכת את לבי אליך. באחת מעיניך - הרבה דוגמות טובות שביך. לולא היתה ביך אלא אחת מהן הייתי מחבבך
 ביותר וכל שכן ככולן וכן באחת ענק מצרוניך באחת מרבידי ענקי קישוטיך הם תכשיטי מצוה שישראל מציניין
 בהם, עכ"ל רש"י. ומכאן, כמה חשוב בעיני המקום כל מצווה אחת קטנה.

וכלשון קדשו של ה'בית אהרן' (דף עו): 'בין חמץ למצה רק משהו (שהרי אותיותיהן שוות, זולתי שכאן יש ה"א וכאן ח"ת
 שסוגר את פתח הה"א), שממילא בעת שהוא נפרש מהרע אזי הוא נכתר בטוב, ואז נעשה מחמץ מצה כהרף עין'.

- ויקרב אל המזבח וישחט את עגל החטאת, היינו ששחט את יצרו שנדמה לו כעגל, באמרו אף על פי כן הולך אני לעבוד את בוראי.

עפי"ז ביאר ה'אמרי חנוך' (לרבי חנוך קרון זצ"ל תלמידו של הרה"ק האבני נור ז"ע, קונ' אמרי חנוך אות כה), את דברי חז"ל (סוטה ה.), אמר רבי חייא בר אשי אמר רב תלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית, כלומר שעליו להתחזק בפסוק זה שהוא הפסוק השמיני שפרשת 'שמיני', מפני שכך היא דרכו של היצר הרע להרפות את האדם בגשתו לעסוק בתורה תפילה ועבודה, בזה שהוא מעמיד לנגד עיניו את כל חטאיו וכישלונותיו, וגורם לו לחשוב שאינו רצוי לפני המקום. אכן יסוד העבודה היא לשחוט את כל 'עגלי החטאת' - איש איש בנגעו ומכאובו. ולא יביט על העברי, אלא יתחדש מעתה ביתר שאת ועוזי.

וכך כתב בחובות הלבבות (שער השבון הנפש פ"ה) 'ואל תמעט בעיניך שום טובה שתעשנה לשמו אפילו במילה או בראיה, כי המעט ממך רב אצלו, והקרוב שבדמונים בזה העתקת השמש בארץ שיעור אמה תעתק בגלגל מילין הרבה וכן העתקת הצל באצטרולב' (כי כאשר תזוז השמש מרחק אמה כאן בארץ הרי זה סימן שבאותה שעה זזה השמש הרבה מילין בשמים)²².

קמנו ונתעודד - יקום וירוץ מ'עתה' אל אביו שבשמים בפרשתן (ט ח), 'ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו', ביארו רבותינו הראשונים, שבשעה שניגש אהרן קדוש ה' להקריב לאלוקיו, בא השטן והראה לו דמות עגל הזהב בתוך האש שע"ג המזבח²³, ובוזה רצה להחליש דעתו לכשיזכר בעגל אשר עשה. ואמר לו משה רבינו ע"ה, אהרן אחי - 'קרב אל המזבח' ואל תיתן לשטן להפיק זממו. ואכן

כג. אמנם, יזכור את פירשו הרה"ק מקאצק זי"ע (שש"ק ח"א אות של"ד) בביאור דבריהם ז"ל (שהש"ר ה ב) 'פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח שעגלות וקרוניות נכנסים בו', ואמר שאכן מפתח אחד קטן יכול האדם לעלות מעלה מעלה, וכל שערי סייעתא דשמיא יהיו נפתחים לו. אך בשביל כך צריך הפתח להיות נקב מפולש בבשרו 'אדורעך און אדורעך'... והיינו שישיריש בקרבו היטב הענין שמקבל עליו, או אז יפתחו לפניו כל השערים. **כד.** עיי' רמב"ן ורבינו בחיי שהביאו דברי ה'ספרא' (שמיני מלואים ח) - היה אהרן רואה את המזבח כתבנית שור והיה מתיירא, נכנס משה אצלו, אמר לו אהרן אחי, לא תירא ממה שאתה מתירא, הגס דעתך ובא קרב אליו, לכך אמר 'קרב אל המזבח ויקרב אל המזבח', בזריזות'. ויש אומרים (ראה ב'בעל הטורים' שם) שבאותה שעה נראו לו קרנות המזבח כקרני עגל, וכוונתו היתה לשבור את רוחו ע"י שיזכור את מעשה העגל ויבא לידי עצבות, וע"ז אמר לו משה אל תביט על העגל 'קרב אל המזבח' - לכך נבחרת.

ואכן מחמת הרגשה זו יתקבלו תפילותיו, כדברי הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (שמיני תר"מ) 'שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה, למה אתה בוש לכך נבחרת', היינו בגלל שאתה בוש, ונדמה אתה בעיניך כמי שאינו ראוי לגשת אל הקודש, לפיכך נבחרת וזכית לשמש בכהונה, כי הקב"ה אוהב את העניים והשפלים ברוחם.

כה. שמעתי מבעל המעשה שפעם ראה נער העומד בעריכת השולחן של הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע וניסה לעלות ולהתרומם מעט לזכות ולראות את פני הרבי הקדוש, אלא שבחור שעמד מעליו ב'שורות' דפק לו על ראשו כאומר עמוד על מקומך בשלווה ואל תנסה להתרומם, וכך הווה כמה פעמים שהילד נותר וקפץ ממקומו וזה הורידו... הרבי שראה את הנעשה, לא התייחס כלל לאותו העומד מלמעלה ומנסה להורידו ולהשפילו למטה, רק בשתי ידיו הראה לילד כסימני התחזקות - כאומר, אל תשית לבך לנסיונותיו של העומד מעליך, אלא נתר וקפוף בהתחזקות שוב ושוב לעלות ולראות בקדושה...

כו. איתא בירושלמי שבין 'פרה' ל'חודש' לא יפסיק, כלומר, שלפי קביעות השנה פעמים שמפסיקים בסדר קריאת 'ארבע פרשיות' בין 'שקלים' ל'זכור', כמו כן לעיתים יש 'שבת הפסקה' גם בין זכור לפרה (וכמו בשנה זו), אמנם קריאת פרשת פרה צריכה להיות סמוכה לקריאת פרה החודש, ואין להפסיק ביניהם. והרמז בזה, כי כל עניינה של פרה הוא לטהר עצמו מכל טומאותיו, אך 'לא יפסיק' וישאר לעסוק באותם טומאות וחטאים, אלא תיכף יסמיך לזה 'פרשת החודש' - ויתחדש מיד כקטן שנולד.

כז. כי כבר אמרה תורה (בראשית יט כו) 'ותבט אשתו מאחריו - ותהי נציב מלח' - כי זה סופו של המביט לאחוריו... יש שרמזו בלישנא דגמ' (פסחים ק.) 'פורס מפה - ומקדש', שיפורס מפה על העבר ואז יוכל לקדש עצמו.

הקב"ה שכינתו בקרבם והוריד להם אש מן השמים, אז נפלו על פניהם בגודל בושא על עצם הדבר שנתעורר ספק בלבבותם אולי הש"ת לא ישכון ביניהם, כי היו צריכין להתחזק באמונה ובטחון שבודאי לא יעזבם ב"ה.

ויזכור שעיקר עבודת היהודי היא בעת נפילתו, כמו שאיתא מהרה"ק החידושי הרי"ם ז"ע (ליקוטי הרי"ם) על הפסוק (במדבר כד ט) 'כרע שכב כארץ', ביותר צריך חיזוק בעת שמרגישים נפילה^{כט}, כי בשעת ההארה כל אחד יכול לעמוד, אבל בשעה שמעמידין נגדו מן

בדרך זו כתב הרה"ק ה'דברי שמואל' ז"ע (ד"ה וירא) בשם האלשיך הק' לבאר את הכתוב בפרשתן בענין חנוכת המזבח ביום השמיני 'ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים וירא כל העם וירוננו ויפלו על פניהם' (ט כד). כי מתחילה כשעדיין לא ירדה האש מן השמים והיה נראה לישראל שמעשיהם הרעים גורמים שלא ישכין הקב"ה שכינתו ביניהם, עדיין לא נפלו על פניהם באותה שעה, כי זהירות יתירה יש לנקוט בזמן כזה שלא ליפול בעצבות. ורק אחרי ש'ותצא אש מלפני ה'... וירא כל העם' - שראו עין בעין שהשכין

וכן ייאמר לגבי ה'דאגה' שהיצר מכניס בלבו, עתה עומד אני על מצב טוב, אבל מה יהיה עמי למחר, לזה רמזו בדברי הקרא בפרשתן (יא יב) 'כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים' ונתבאר ברש"י (מדברי התו"כ) שבא הכתוב ללמד שאם היו סימני טהרה במים הרי הא כשר אפילו אם נשרו כשהעלו אותו מן המים, ורמז יש בדבר, שאין לו לאדם לחשוב האם יהיו לו 'סימני טהרה' גם לאחר זמן... כי ח"ו מתוך מחשבות אלו יבוא לידי יאוש, ולא יביט אלא על עכשיו ותו לא.

כשעלה כ"ק האדמו"ר מ'תולדות אהרן' ז"ע לבקר את כ"ק האדמו"ר ה'אמרי חיים' ז"ע בחוה"מ פסח, שח בפניו האמרי חיים, שאותו היצר היה אצלו בליל התקדש חג קודם אמירת נשמת, וטען בפני, כיצד הנך עומד לאמר 'נשמת' לפני הבורא, בו בשעה שהנך יודע היטב את מצבך הרוחני השפל, אמרתי לו, הן אמת שאמש לא הייתי 'וואוילער איד' (יהודי כשר), ואף איני יודע מה היא עמי בעתיד, אך זאת אדע, שברגעים אלו הנני וואוילער איד, על כן אומר 'נשמת' בכל עוז ועצמות (פשיטא, שלא אמר כן אלא לגודל ענוותנותו, אך הלימוד לדידן שלא להביט על העבר ועל העתיד). כח. וכך מטו משמיה דהרה"ק ה'ערבי נחל' ז"ע (אמר זאת כשביקר אצל הרה"ק רבי ברוך מעז'בוז ז"ע, הובא בקובץ שפתי צדיקים אדר תשנ"ו עמ' ג) בביאורא דקרא בפרשתן (יא ז) ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא וגו' והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם, שהנה כאשר ירצה אדם לקפוץ ולדלג למרחק ישוב קימעא על עקבותיו, ומשם יקפוץ ויתרומם כראוי, ויצליח להגיע למרחק גדול יותר. כמו כן בדרך העולה בית קל לפעמים יפול האדם ממדרגתו, ונפילות וירידות הללו מסוכנות להביאו לידי יאוש, שיחשוב הלא בין כך ובין כך נכשלתי וכך וכך עשיתי, והאיך אוכל לבוא בשער המלך בלבוש שק, אבל באמת אין הירידה אלא לצורך עליה - להעלותו עוד יותר במעלות הקדושה, וזאת על ידי שיתגבר על המכשול וימשיך לילך בדרך טוב, ולא ישים לבו לכל הירידה והנפילה. וזהו הרמז בקרא, ואת החזיר - כאשר נראה לאדם שהוא חוזר על עקבותיו ונופל, ידע שאין זו נפילה אלא כי מפריס פרסה הוא - שבירידה זו חזר לאחוריו כדי שיוכל לזנק כעת בפרסות רגליו בקפיצה גבוה מעל גבוה, אמנם, עליו להזהר שוהוא גרה לא יגר - שלא ימשיך חלילה לגור (מלשון דירה - גור בארץ הזאת, בראשית כו ג) באותה ירידה, ולא יהפוך מצב ירידה זו כמקום של קבע עבורו.

פעם שאל הרה"ק בעל ה'יסוד העבודה' ז"ע את אחד מחסידיו שבא לשבות בצלו (בעת עריכת השולחן בליל שב"ק) אמור נא, האיך באת הנה ממקום מושבך, ענהו היהודי נסעתי על גבי חמורי... המשיך הרה"ק ושאלו ומה היית עושה אם היית נופל מחמורך על אם הדרך. ענה החסיד הייתי מתרומם ומטפס שוב על גבו וממשיך בדרכי, אך הרבי המשיך בשלו ושאלו שוב על מעשיו באם היה נופל עוד פעם מחמורו בדרך, ושוב ענה שהיה מתנער מעפרו ושב לרכוב על החמור. לאחר כמה פעמים הרבי שאלו שוב ושוב, נענה היהודי ואמר: 'וכי מה אעשה, וכי אשאר על הקרקע ואבכה, הרי ברור ומוסכם שעלי לקום, להתנער מעפרי ולעלות שוב על גבי חמורי... פנה ה'יסוד העבודה' אל חסידיו שהיו נוכחים בעריכת השולחן ואמר להם: 'השומעים אתם את דבריו, וכי תכלית יש לו לאדם לאחר נפילה, להישאר בירידתו ולבכות מצבו וגורלו, הרי אין לו לאדם כי אם לקום ולהמשיך במלחמתו, להישאר איש מלחמה...'

כט. באמת אמרו, כתיב בקרא (תהלים כ ט) 'המה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד', ולכאורה צריך ביאור שהרי קמנו באחר נפילה - וכי הצדיקים גם כן 'נופלים', היה לו לומר 'המה כרעו ונפלו' - ואנחנו לא נפלנו'. אלא צריך

על כן יאזור כל איש כניבור חלציו להישאר בכל עת ובכל זמן במלחמת קודש^ל, וגם בזמנים הקשים, בעיתות נפילה וירידה, לא יעזוב את עמדתו, לאמר, הנה ניצחני הלזה ואני אנה אני בא, אלא יתחזק במלחמתו תדיר בכל עת ובכל מצב. וכמו שרמזו בתיבות תפילת ראש - השנה 'כי דורשיך לעולם לא יכשלו', ולכאורה הרי 'אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא', והאיך אפשר לומר על דורשי ה' שלא יכשלו לעולם, אלא הכוונה שלא יכשלו לעולם - להשאר כך ב'נפילה', ואף אם גבר עליו יצרו, לא ישאר בקלקולו וסורו, אלא מיד יקום ויתנער מעפרו להמשיך במלחמת היצר^ל. הוי אומר, בעת הנפילה אין לו לאדם לעצור

השמים אז עליו להתגבר כארי - לעמוד על עמדו, ולכן כתיב 'ברע שבב' כארי - כלומר בעת השכיבה והנפילה נקרא ג"כ ארי. אך זה כלל גדול שאין מעמידים מן השמים נגד האדם כי אם כפי כוחו שיכול לעמוד. ואם היה בידוע שאין בכוחו לעמוד כנגד זה, לא היו מעמידים אותו בניסיון זה. ומסיים שם, אך בלא יגיעה פשיטא שאינו יכול להשיג מאומה, כי באם היו יכולים להיות צדיק וישר בלא יגיעה - בל איש היה רוצה להיות, אף הרצען והחייט היו רוצים להיות כשר וצדיק^ל. אמור מעתה, כי זה כל האדם - שלא להביט על כשלונותיו ונפילותיו. ואף אם כבר נפל - לא יביט לאחוריו אלא מיד יתחזק לעבוד את קונו מעתה כבריה חדשה^ל.

לומר כי אין מציאות של 'לא נפלנו', הכל נופלים, אלא ש'אנחנו' - קמנו ונתעודד, ו'המה' - נשארים בנפילתם. וכמה שנאמר (משלי כד טז) 'שבע יפול צדיק - וקם', והיינו שאף בנפילתו קרוי 'צדיק' מאחר שמיד 'קם' - ואנחנו קמנו ונתעודד. פעם התאונן בחור אחד בפני הגאון ה'קהילות יעקב' זצוק"ל, רבי, מיאש אנכי לגמרי, היצר מפיל אותי פעם אחר פעם ברשתו, כבר אינני שווה מאומה, ומנותק אני לצמיחות מתורה ועבודה, שאלו ה'סטייפלער', האם ניצחת אותו כבר פעם אחת, ענה הבחור, רבי, כבר אמרתי מצבי איום ונורא, הוסיף ה'סטייפלער' לשאול, האם ניצחת אותו כבר בעבר, עד שהודה הבחור שלעיתים נדירות אכן הצליח לנצח מעט את יצרו הקשה, אמר לו ה'סטייפלער', אם כן, אל תבט אחוריך כלל, כי אם על אלו הניצחונות, ובוה תמצא נוחם לנפשך הדוויה, ומשם יהא בידך לעלות בדרך העולה בית קל.

הוסיף הגה"ק הסטייפלער זי"ע ואמר, בספרים הובאו תיקוני תשובה רבים המשברים עצמותיו של אדם - לכפר בהם חטאים עוונות ופשעים, אבל התיקון הגדול ביותר - שיאמר האדם לעצמו עד כאן, ומיד יקום ויתחזק, זהו התיקון הנעלה ביותר לכל חטא ופשע.

ל. אמרו בעלי הרמז בהלכה הפסוקה (מג"א או"ח קלא ד בשם הש"ה) שיש לומר 'ואנחנו לא נדע' - בישיבה, 'מה נעשה' - בעמידה, והיינו שאין לו לאדם לומר בעודו יושב בעצלתיים מה נעשה, אלא תחילה יעמוד ממקומו כמי שמוכן לזוז מקומו - לעשות איזה פעולה טובה, ובעמידה ישאל 'מה נעשה'...

לא. ומשל למה הדבר דומה לאחד הנוסע ברכבו, שעליו להביט רק לנעשה על הדרך לפניו, כי אילו יסובב את ראשו לאחור הרי מיד יהרוג נפשות רח"ל ב'תאונת דרכים' (עקסידענט^ט)... כיו"ב המביט לאחוריו - על כשלונותיו ונפילותיו מיד ימעד ח"ו עד כדי 'תאונת דרכים'.

לב. מעשה ביהודי שקבל בפני הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע כי כשל כוח הסבל וכבר אין בכוחו לעמוד בקשרי המלחמה עם יצרו, באמרו, אך אמש יגעתי במלחמתי כנגדו והיה ה' בעזרי לנצחו, והנה היום הוא הפילני לפח יקוש. ענהו ה'תפארת שלמה', 'כי תצא לניצחונות' לא כתיב, אלא 'כי תצא למלחמה', כי לא בנצחון חפץ ה' כי אם במלחמה, אף אם יצטרך לעמוד בה כל ימי חייו...

הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, המשיל את הענין לחייל שנשלח ללחום עם האויב בשדה הקרב וחרבו שלופה בידו, והנה הגיע אליו אחד מחיילי האויב וירה בו באצבעו ודם רב החל לזוב ממנו, אותו חייל נבהל והשליך תיכף את כלי הזין מידי, צעקו לו חבריו, שוטה שכמותך, היאך מכניס הנך את עצמך בסכנת מוות, והרי עתה אפשר לאויב להרגך או להכות בך מכה רבה ועצומה, ואילו אם תמשיך לישא חרבך בידך אולי תוכל להשיב לו מנה אחת אפים ותפילהו לגמרי. כמו כן הוא במלחמת היצר אם בשעה שנפל מעט כבר הנו מתייאש ומשליך את כל אשר לו, בזה גופא הצליח היצר עליו - שהרי זוהי כל מטרתו - 'לייאש' את הנלחם בו, אלא על האדם להתרומם ולהתחזק בכל כוחו, וכך יזכה שיבוא יום ויכה את היצר הרע לגמרי (ח"ח על נ"ך קהלת י ד, הובא בהגהות על ח"ח על התורה פ' בראשית אות טז).

לג. רמז הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל במשנה (מעשר שני ג ח) 'הלשכות בנויות בקודש ופתוחות לחול - תוכן חול וגגותיהן קודש, בנויות בחול ופתוחות לקודש - תוכן קודש וגגותיהן חול', והיינו שאין נפקא מינה היכן עומדת

מנ: מד.) את החטאים שהרשיע 'עכן' לעשות (נמנו שם עבירות חמורות ביותר), להורות לדורות שאין לך אדם מישראל שנגעלו בפניו דרכי התשובה, שהרי דרשו (שם) בדברי הקב"ה ליהושע 'חטא ישראל' (יהושע ז יא) - אף על פי שחטא ישראל הוא ל'. על כן האריכו בכל חטאיו הרבים, ללמדנו, שאף מי שנפשו מטונפת בכל הרע הזה שעשה עכן שכמעט ואין גרוע יותר ממנו, עדיין הוא נכלל בתוככי ישראל עם קדוש ואינו ניתק מאלוקיו, ויש תקוה לאחריתו.

ברכו במאור פניו - התחדשות ביום השבת

בפרשתן (ט א), 'ויהי ביום השמיני', רמו בה הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע כי יום השבת יום קדוש הוא מבואר ועד צאתו, והאדם מתעלה ביותר ביום השבת קודש עד שאמרו חז"ל (בר"ר יא ב) 'ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו', בירכו במאור פניו וקידשו במאור פניו, 'אינו דומה מאור פניו של אדם בחול למאור פניו בשבת' ל'. ומן הראוי שכל איש ישראל יתחדש ויתעלה - כל אחד לפי מה שהוא ביום השבת

בעצמו ולהתבונן בגודל הירידה ומהותה, אלא ימשיך בדרכו 'דרך עליה', ורק בשעה שכבר יעמוד באיזה מצב על מכונו, אז, יתבונן במהות הנפילה, לדעת מה זה ועל מה זה, שלא ייכשל שוב בהם ל'.

אמנם, אף אם כבר נכשל עליו לזוהר ביותר שלא להמשיך להיגרר אחר המכשול יותר ויותר, וכגון שכבר ראה מה שראה יעצום מיד עיניו מראות ברע"ה, וכיו"ב בשאר נפילות. וכך פירשו את לשון המשנה (אבות ב א) 'דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים' שמה ש'עין רואה' דבר שאינו כהוגן שלא בכוונה או 'אוזן ששמעה' דבר שלא כהוגן הרי זה 'למעלה ממך' - משמים ממעל סיבבו שיארע כך, אך וכל מעשיך לאחר מכן - בספר נכתבים, אלו המעשים ייכתבו בספר הזכרונות שלך, על כן אל תמשיך בנפילותיך, אלא התגבר להתעלות ולחזור במהרה על דרך המלך.

הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע מבאר (פוקד עקרים אות כ"ה) מדוע האריכו לפרט בגמרא (סנהדרין

הלשכה אלא להיכן היא פתוחה...ואף מי שהוצרך לצאת 'על המחיה ועל הכלכלה' - להביא טרף לבני ביתו, אם במחשבה שבמוחו הוא ממתין ומייחל מתי יסיים כבר את יגיע כפיו ויוכל להיכנס לבית המדרש ללמוד את השיעור הקבוע שהוא לומד מדי יום ביומו, אזי מחשבתו זו גורמת לו להיות בבחינת 'קודש', וכל שעות עבודתו חשובות כולן להיות קודש קדשים, שהרי עיניו תלויות ופתוחות תמיד אל הקודש.

כיו"ב לענין הנפילות והנסיונות - אם מתוך שפלותו הוא עומד ומייחל לעלות על דרך טוב, אינו נחשב כ'חול' אלא כ'קודש'...

לד. משל למי שנוסע בדרכו מעיר לעיר, ולפתע נסדק ונשבר אחד מאופניו (גלגלי) רכבו, וא"א לו להמשיך בדרכו בשפוף"א, וכי יעכב עצמו ויעמוד לחקור בשל מי אירעה צרה זו, הרי כך לעולם לא יגיע למחוז חפצו (ולשכבר יגיע ימצא שכבר נסתיימה ה'חתונה' או כל מטרה אחרת שלשמה נסע), מה יעשה הפיקח יחליף הגלגל במהירות, ימשיך בדרכו ויגיע למחוז חפצו, ובסוף היום טרם ישכב לישן, אז יחקור מה ומדוע אירע... אף לדידן ייאמר, מה לך מתעסק 'חוקר ודורש' אודות הנפילה שעברה עליך, קום התנערי מעפר קומי - המשך בדרכך, ובסוף היום - כשכבר לא יפריע לך הדבר להמשך ה'עבודה' תערוך חשבון הנפש.

לה. הרה"ק מרוזין זי"ע אמר פעם, כתיב (דברים ב יט) 'אל תצורם ואל תתגר בם מלחמה', אל 'תצייר' אותם לעצמך (את צורת העבירות) אף אחר שכבר נקלעו לידך ח"ו, פירוש אל תחשיבם לעשות מהם איזה שוויות וענין, וממילא לא תצטרך לעשות עימם מלחמה, כי יעברו מלבך, ותתקדש בקדושה של מעלה.

לו. בגמרא שם הסמיכו ואמרו 'היינו דאמרי אינשי, אסא דקאי ביני חילפי אסא שמיה, ואסא קרו ליה', פירוש, שהדס העומד בין הדסים רעים עדיין שמו עליו ונקרא הדס, והכי נמי הגם שנכשל יהודי בחטא רח"ל אינו מאבד את קדושתו הפנימית, ובזה פירש הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע נוסח הזמר (ליל שב"ק) 'וּמְדַאֲנֵי אֶסָא (בדי הדסים), לְאָרוֹס וְאָרוֹסָה, לְהִתְקַפֵּא חֻלְשֵׁינִי, שֶׁמֶן הַדְּסִים יִלְמַד לְהִתְקַפֵּא חֻלְשֵׁינִי - לחזק רגלים כושלות.

לז. צדיקים היו מבארים ואומרים, ש'פניו' יש בו במשמע גם מלשון הפנייה לה, כי בשבת קודש פנייתו של האדם לבוראו בשיחה ודיבור, הרי הוא מאיר ונעלה בהרבה מפנייתו אל בוראו בתפילה בימות החול (תורת אבות, שבת

באר הפרשה - שמיני - פרה

כדאיתא (ירושלמי מגילה פ"ג ה"ה, הובא ברש"י במסכת מגילה כ"ט.) בדין הוא שתקדום פרשת החודש לפרשת פרה, שהרי ב'אחד' בניסן הוקם המשכן ו'שני' לו נשרפה הפרה, ומפני מה הקדימוה שהיא טהרתן של ישראל' (ומה שאמרו ש'יא' טהרתן של ישראל נראה דקאי על עצם הקריאה) - ולא רק על קיום המצווה בפועל) ל"ט.

איתא ב'עבודת ישראל' זי"ע (פרשת פרה ד"ה והנה בשבת פרשת פרה) 'ופירוש הענין, דבזמן שאין בית המקדש קיים, דבר שפתינו לרצון לפני אדון כל, כאילו קיימנו והקרבנו הקרבנות, וגם הפרה בהזאת שלישי ושביעי, ועל ידי קריאתה על כל פנים נטהר טהרה רוחניות לכבוד הרגל הבא עלינו. ומרמזו כן בפסוק (במדבר י"ט א-ב) 'וידבר ה' אל משה ואל אהרן... זאת התורה אשר צוה ה' לאמר^ל, דהיינו שגיע זמן שיהיה די באמירה בלבד - כאשר אין בהמ"ק קיים, אז תבוא האמירה במקום ההזאה בפועל^{כ"א}.

בה אמר הרה"ק ה'בית אהרן' (דף קמ"ד) 'צריך להאמין, שכשם שנטהרין באפר פרה ממש להקרבת הפסח, כמו כן נטהרין בזמן הזה בקריאת פרשת פרה כל אחד ואחד... לפי בחינתו בקדושה'.

לח. כי השבת משפיעה על ימות השבוע הבעל"ט, איתא בגמרא (שבת קי"ט:) 'כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית'. וביאר האור החיים הקדוש (בראשית ב ג) שהקב"ה נתן כח בכל הבריאה לעמוד ולהתקיים רק שישה ימים, ועל ידי שמירת השבת מתחדש בהם הכח לעוד שישה ימים, ואילו לא יהא בעולם אפילו אחד שישמור שבת ח"ו אזי יתבטל העולם ממציאיותו ויחזור לתוהו ובוהו, ונמצא שזה האומר 'ויכולו' הרי הוא 'שותף' בחידוש הבריאה המתקיימת על ידו מכח ששומר שבת. ויש ללמוד מדבריו הק' על גודל מעלת השעה, שהנה עומד הוא לקיים את כל העולמות וכולם תלויים במעשיו, עד שנעשה כשותף למעשה בראשית. (ודינו ככל שותפות בעלמא, כפי חלק שהשקיע השותף, כך יגדל חלקו ברווחים ובפירות שנושאת השותפות, כן גבי שבת, כגודל השקעת האדם בשבת ובקדושתה כך גודל הרווחים שיגיע לידו מהשב"ק).

וידוע שכשהיו מזכירים שמות לרפואה לפני הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זי"ע, אם היה הנידון אודות עריכת 'ניתוח' (אפעראצ"ע) היה מצווה לבוא לשאול אודות כך לאחר השב"ק, ויוכן היטב לפי דברי האוה"ח שהרי אחר השבת 'בריאה חדשה' באה לכאן.

לט. דבר עמוק למדנו מדבריהם שאמרו כי מצד הדין היה צריך להקדים 'פרשת החודש', ואעפ"כ הקדימו חז"ל את קריאת 'פרשת פרה' תחילה, ומכאן למדנו שאכן זה ה'סדר' אצל בני ישראל, תחילה וראש יטהר עצמו ורק לאחמ"כ יגש לשאר העניינים.

מ. כ"ק האדמו"ר ה'נתיבות שלום' זי"ע (שמות ע"מ שי"א) כתב בכוונת דברי העבודת ישראל, שהנה נאמר 'וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר', ולכאורה קשה מדוע כפל הכתוב תיבת לאמר ב' פעמים, אלא לרמז על הזמן בו תהא אמירה בעלמא.

מא. והזמן גרמא לכך, דהא איתא ב'חסד לאברהם' (עין הקורא מעין השני נהר נז והובא ב'ערבי נחל' פרשת שמיני) שבשלושים הימים שבין פורים לפסח מוציא הקב"ה את ישראל מדי יום ביומו חלק אחד משלושים מתוך מ"ט שערי טומאה, ומעלה אותם מדרגה לדרגה, כמו שהוציאנו מטומאת מצרים בימים ההם עי"ש.

קודש, ואז ייקרא היום שלאחר השבת 'יום ראשון' שהרי פנים חדשות באו לכאן. אבל 'ויהי ביום השמיני' - 'אין ויהי אלא לשון צער', כי צער גדול הוא כשאין השבת משפיעה עליו במאומה, והיום שלאחר השבת הוא 'יום שמיני'... לח

בענין זה ביארו (נתיבי ישרון כי תשא) במשנה (אבות א יג) 'ודאשתמש בתגא חלף', עפ"י מאמרו של הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקושי הרי"ם פרשת כי תשא) בפסוק (שמות ל יב) 'כי תשא את ראש בני ישראל', שכאשר תגביה את תיבת 'ראש' כלומר שתקח את האותיות הבאות לאחר אותיות ראש יעלה בידך תיבת 'שבת', כי נשיאת הראש היא השבת.

אמור מעתה, כי האותיות 'תגא' הם האותיות שאחר תיבת שבת, כלומר שהממתין ליום שאחר השבת, כבר 'חלף' ואיבר הכל.

פרשת פרה - טהרת הפרה בזמן הזה על ידי קריאת הפרשה בשבת זו קוראים בתורה בפרשת חקת סדר טהרת פרה אדומה, והקריאה מעוררת את הטהרה,

י. ובפסוק כא), והיינו, ד'חוקת עולם' אחד קאי על דורות הראשונים מיד אחר חורבן הבית - שגם אחר החורבן היא בידם להיטהר על ידי אפר הפרה כדאיתא 'חבריא מדכן בגלילא' (נדה ו:). שעשו פרה אדומה בכל הלכותיה ודקדוקיה ונטהרו על ידה בפועל ממש, ועוד נאמר בשנית 'לחוקת עולם' לומר שגם בדורנו אנו יש בידינו להטהר ב'אפר פרה' על ידי קריאת פרשה פרה, ומכאן

איתא ב'שפת אמת' (פרה סוף תרמ"א) 'זמן זה מסייע לטהרה על ידי שבזמן המקדש היו כל בני ישראל עסוקין בטהרה בימים אלו לטהר עצמן לקרבן פסח, לכן הזמן מבקש תפקידו, ומסייע לטהרת הלב גם עתה^ב.

ובך מפרש ה'ערוך השלחן' (סימן תרפה ס"ז) שבפרשת פרה אדומה כתיב ב' פעמים 'לחוקת עולם', (בפסוק

וכבר אמר הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע, דהנה איתא בזוה"ק (ח"ב קפג:) דמצה מיכלא דאסוותא [מאכל רפואה] היא, וכשם שהחולה במחלת הגוף צריך לצום במשך כמה שעות בטרם ינתחו אותו הרופאים כדי לרפאותו, כמו כן לקראת חג הפסח בו אנו עומדים לקבל תרופה ורפואה 'לחולי הנפש' והוא באכילת המצה, עלינו לצום ולהתענות - להיטהר ולהתרחק מתאוות רעות כדי שתוכל הרפואה להשפיע עלינו רפואה שלימה.

על פי הדברים האלה אפשר לבאר את דברי הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (חודש אדר ד י) המיישב קושיית הפוסקים (טור או"ח תלב) מדוע אין מברכין ברכת 'שהחיינו' על בדיקת חמץ - דאכן, מברכין שהחיינו בהתחלת זמן ביעור, והיינו ביום הפורים, והבן. ופירוש הדברים, כי אי אפשר לגשת אל הקודש כי אם שיטהר עצמו תחילה, ובהכנה כראוי, ולכן צריך להקדים בעבודת ה' כבר בפורים, וכך אמרו (פסחים ו. ועי' בבב"ל ריש סימן תכט) 'שואלין ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום' ופורים הוא שלושים יום לפני פסח [וכך נהגו הרבה צדיקים, ללמוד הלכות פסח ביום הפורים]. מב. דבר שפתים אך למותר לדבר בחובת ההתרחקות מדברים אסורים ו'כלים' שאינם כשרים, כי בשעה שבשר ודם נכשל בחטא הרי הוא דוחק בידי את רגלי השכינה כביכול ח"ו, וב'כלי יקר' (ויקרא יא מד) מרמז כן בלשון הפסוק (ויקרא יא מג) 'ולא תטמאו בהם ונטמאתם בם' ובמסורה כתיב 'ונטמתם' חסר אל"ף, ללמדנו שאם נכשל האדם בחטאים ואיסורים (הכתובים לעיל בפרשה) אזי מסתלקת ממנו האות אל"ף המורה על אלופו של עולם מלך המלכים הקב"ה. כי זה כל האדם - לעצור את עצמו ולא להיות תחת תאוותיו, וכדמרגלא בפומיה דהרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע לומר בשם הרה"ק רבי ישראל הינוקא' מקארלין זי"ע [מכונה גם 'דער פראנקפורטער' כי שם מנו"כ], ש"עצרת' מלשון עצירה היא, והיינו דכתיב (דברים טז ח) 'עצרת לה' אלוקיך' פירוש 'איין אן-האלט איז דער גאנצע יוד' - כל מהותו של היהודי שיוכל להתאפק ולומר 'לא' ליצר הרע, ואינו נמשך אחריו כסומא בארובה.

מספרים, שפעם שמעו חסידי הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע את רבם אומר בתפילה אחרי סדר פיטום הקטורת את הפיסקא 'אביי הוה מסדר סדר המערכה', וכשהגיע לתיבות 'ואברים למנחה' נזדעזע כל גופו הקדוש וארכובותיו נקשו זו לזו כמי שמעלה את כל אבריו מנחה כליל לה' לריח ניחוח. כי זהו 'סדר המערכה' - 'ואברים למנחה', שתכלית ותפקיד 'אברי האדם' הם להקריב מהם 'מנחה' להקב"ה.

והנהגה זו מסוגלת לפרנסה, וכמו שאמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (לשמיני עצרת) לפרש מה שהגידו חכמינו (סנהדרין ז.ג) שכל מידותיו של הקב"ה הן מדה כנגד מדה, כלומר שהקב"ה מתנהג עם האדם כנגד - להיפך מהנהגתו שלו, כלומר שאם הוא סוגר על עצמו ומתאפק מלמלא תאוותיו, בעצימת עיניים או בבלימת פיו בעת מריבה וכיוצא באלו, יזכה שלעומת זה יפתח לו הקב"ה שערי שפע, אבל המתנהג בהרחבה ופותח בהליכה אחר תאוות לבו הרי הוא גורם לעצמו ח"ו שיצטמצם השפע, והיינו דכתיב (במדבר כט לה) 'עצרת תהיה לכם' שאם האדם מצמצם ועוצר הנאותיו זוכה להרבה 'לכם' אלו השפעות טובות בגשמיות וברוחניות.

עוד איתא מהרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (בהעלותך ד"ה והמן) על הפסוק 'והמן כזרע גד הוא ועינו כעין הבדולח', המן זהו פרנסתו של אדם וכו', ועינו כעין הבדולח שהפרנסה הוא לפי שמירת טהרת העינים, וכל מה שממלא תאוותו והנאותו מהסתכלויות אסורות וכו' עיי"ז מנכים לו מפרנסתו. ומידה טובה כפי שימור עצמו תתרבה ותתגדל פרנסתו.

איתא מהרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע (ליקוטים, ד"ה אותיות) על סמיכת האותיות סמ"ך עי"ן פ"ה צדי"ק - כי אות הסמ"ך סגור מכל צדדיו, ומרמז כאשר תסגור (כאותו הסמ"ך) עיניך (אות עי"ן) שלא להסתכל ברע ח"ו, גם תסגור פיך (אות פ"ה) שלא לדבר דבר רע אז תהיה צדיק (אות צדיק). עכ"ל.

כתב רבינו יונה בשערי תשובה (שער ג אות סד) וז"ל, וגם רבים נוקשים ונלכדים בחללם החושים הנכבדים חוש הראות... ונאמר על חוש הראות 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם', הוזהרנו בזה שאל יסתכל אדם וכו'. והרי שאיסור הסתכלות הוא איסור מדאורייתא.

לכם לב בשר, אלא מכאן מוכח שעיקר טהרת פרה אדומה היא הנקיות והזיכוכ מן העוונות, וכל זריקת מי החטאת על טמא מת כוונתה על 'חטא עין הדעת' שהביא וגרם את הטומאה לאדם הראשון, שהרי על ידי חטא זה נגזרה מיתה לעולם, נמצא שבשבת זו אפשר לתקן את שורש כל החטאים.

ובלשונו של הרה"ק רבי צדוק (פרי צדיק פרה א) קריאת פרשת פרה מועיל לטהר הלב כסיל משמאלו מטומאת היצר הרע"י.

יהי ה' בעזרנו, שנזכה להרבות בשמחה באלו הימים ע"י אמונה פשוטה מתוך רב שפע ונחת, ונזכה במהרה להטהר בטהרת הפרה, בעגלא ובזמן קריב ונאמר אמן.

שקריאתה בזמן הזה דאורייתא היא, ובעת קריאתה היא הטהרה"י.

ואכן, עיקר קריאת פרשת פרה קאי על טהרת הלב מן העוונות, וראיה לדבר הביא הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע ב'פרי צדיק' (פרשת פרה אות ז) כי אחר כל קריאה 'מפטירין בנביא' באותו ענין שקראו בתורה, ולפי זה היה לנו להפטיר בפרשת פרה בענין טהרה מטומאת מת שבה מדברת הפרשה, ובאמת המתבונן יראה כי טהרה מטומאת מת לא כתיב שם רק טהרה מעוונות, ככתוב שם (יהוקאל לו כה-כו) 'וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם, ומכל גלוליכם אטהר אתכם, ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם, והסירותי את לב האבן מבשרכם, ונתתי

וכך כתב המשנה ברורה (סי' עה סק"ז) וז"ל, אבל לענין איסור הסתכלות לנו"ע המסתכל באשה אפילו באצבע קטנה כיון שמסתכל בה להנות עובר בלאו דלא תתורו אחרי עיניכם'. וכבר כתב בדרך פקודיך (ל"ת לה חלק הדיבור אות ו) 'שהרבה מהמון העם חושבים כי זה רק ממילי דחסידי ואינם נזהרים מהסתכלות בנשים, תדע ידידי שזה איסור גמור מדאורייתא' וכו'.

כך היא דרכו של איש יהודי - לעמוד איתן במשמרתו כגיבור ואיש מלחמה, ולומר למשחית 'לא' - אף אם נפלתי מטה מטה מעתה הנני מתחזק ועולה מעלה מעלה. וכן פירשו צדיקים נוסח היוצרות לפרשת פרה 'מי יתן טהור מטמא לא אחד' שעיקר הטהרה הוא לסרב ליצר הרע ולהגיד בשפה ברורה 'לא' אחד בכל תוקף.

הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע אמר (פורים ד"ה ומרדכי) שפעם היה שיכור אחד שקיבל על עצמו להפסיק מלשתות יין ושאר דברים המשכרים, ויהי ביום הראשון התעוררה בו תאוה עזה לחזור להרגלו ולשתות מידי דמשכר, אך הוא התאמץ בכל כוחו ולא שתה, ואף שכמה פעמים כבר עמד ללכת אל בית המרזח התחזק ברוחו ולא נגרר אחרי תאוותיו, באותה שעה אמר לעצמו, 'הרי התגברתי ועמדתי בגבורה עצומה נגד היצה"ר, אם כן מגיע לי עכשיו לשתות מעט יי"ש...' ובזאת הלך לשתות ונמשך אחריו עד שהשתכר כבראשונה. וזה אינו 'לא' אחד, אלא בבחינת הפה שאסר הוא הפה שהתיר, ורק צריך שאיסורי תורה יהיו אצלו כחומה בצורה, ולא יעבור עליהם בשום פנים ואופן, וזהו 'לא' אחד, ללא פשרות.

מג. ידוע מה שהביא הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם ריש פרשת תצא) בשם הרה"ק רבי שמחה בונים מפשיסחא זי"ע שהתורה נדרשת בדרך פרד"ס (פ"ש ר"מ דירוש ס"וד), והנה, בזמנים הקודמים כשהיה שייך ענין המלחמות עם אומות העולם - בפועל, אזי היה הפשט בכתוב (דברים כא י) כי תצא למלחמה על אויביך ושבית שביו... - מלחמת הרשות, ורק הרמז היה על מלחמת היצר. אך בימינו אנו שאין לנו מלחמות כפשוטן אזי הפשט הפשוט 'כי תצא למלחמה' על מלחמת היצר הצורך המבקש להאבידנו, ועלינו להילחם עמו בחירוף נפש, להביסו ולהפילו.

הוסיף על דבריו הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (שנת תרס"ח) שכיו"ב הוא לענין 'פרשת פרה', בזמן שהיה לנו אפר פרה היה הפירוש הפשוט על טהרה מטומאת מת, והרמז היה על טהרת היצר, אבל כהיום הזה שאין לנו אפר פרה הרי הפירוש הפשוט הוא על טהרת היצר.

מד. איתא ב'דרשות חתם סופר' (דרשות לג: ד"ה שלהי יומא) שטהרת הפרה קאי על טומאת וחלאת העוונות, ומשום כן אמרה תורה להיטהר ב'אפר פרה', לרמז לאדם שישוב בתשובה אל ה', על ידי שיהיה בעיני עצמו כעפר ואפר, כי על ידי תשובה מתוך הכנעה ושפלות הרוח זוכים לטהרה. ואף גם זאת שישפוך דמעות מתוך שברון לב, ודמעות אלו ייחשבו לו כהזאת מי חטאת, המורם מכל אמור, שטהרת הפרה נוהגת לעולם - אף אחר חורבן ביהמ"ק.

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מתנת הבזיונות

פרשת שמני

בס"ד | גיליון מס' 224

כיצד החלפת חליפה הפכה לשדכן?

קרב אל המזבח! (ט, ז)

העגל, ומביישים אותו ועולבים בו: היתכן שאדם שעמד ורקד לפני העגל המשוקץ - יגש להקריב קרבנות לפני ה'?

אהרן הכהן עומד בוש ונכלם, סופג את הבזיונות ואינו ניגש למזבח. משה רבינו מביט ורואה, ומורה לאהרן להתקרב אל המזבח ולהתחיל בעבודת הקודש, וכשהוא מבין כי אהרן מתבייש, הוא משיב ואומר לו כדלהלן: 'למה אתה בוש? לכך נבחרת!'

ובמילותיו אלה של משה, גילה הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה ז"ע ביאור מדהים: משה רבינו אומר כביכול לאהרן הכהן: 'למה אתה נכלם מהבושה? הלא בזכותה, בגלל שאתה מקבל את הבושה, בגלל שאתה סופג בזיונות באהבה, הרי בדיוק בשל כך נבחרת לשמש ככהן גדול! בשכר הבזיונות המוטחים בך - זכית למעמד כה נשגב ונעלה!'

כי הרגע הזה בו מאן דהוא מתיר את חרצובות לשונו, ומבקר באופן בוטה, לועג, צוחק או מזלזל בנו - הוא רגע כה קסום ונעלה, הוא רגע בו שערי שמים נפתחים לקראתנו וכל בקשותינו ומשאלותינו עשויות להתמלא, במידה טובה ישועה ורחמים. הרגע בו אדם מתבייש - הוא רגע נפלא, רגע של קירבת אלוהים, רגע של רוממות הרוח והנפש!

את רגעי הבזיונות האלו כולנו חווים מעת לעת. פעם בבית הכנסת - כשמישהו מזלזל בנו או במעמדנו, פעם בין השכנים, פעם בין החברים, ולא מעט פעמים - גם בתוך הבית פנימה, בין בני המשפחה. המחשבה הראשונית היא להגיב, לתקוף בחזרה, להשיב מנה אחת אפיים, או למצער - להיעלב ולעזוב את המקום בחרי אף, מתוך כעס ועצב.

אבל, ורצוי שנשנן זאת היטב כדי שזכור ברגע האמת, הרבה יותר כדאי - פשוט לשתוק, לקבל את הבזיונות באהבה, מתוך אמונה שהבזיונות הללו נגזרו מלמעלה, והם נושאים בחובם הזדמנות שאסור להחמיץ. הבה נתפוס את עת הבזיונות, הבה נסתער באהבה על כל מצב בו מביישים אותנו, וברגעים הללו נקיש על שערי שמים בחזוקה, נלחש משאלת לב כמוסה, נבקש על מצוקה המעיקה עלינו, ונזכה למנף את רגע הבזיון לרגע שלא יישכח, ותועלתו לאין ערוך!

בשורה מפי ילד בן 5...

היה זה לפני כחמש שנים, בבית משפחה נורמטיבית ורגילה מאזור המרכז. בעת סעודת ליל שבת, כשהיסבו בני המשפחה לסעודה ודיברו ודיברו תורה וסיפורי צדיקים, סיפר להם האב את המעשה הבא, ולא שיער לאן יגיעו הדברים...

וזה דבר המעשה: בעת שמורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה זצ"ל היה עלם צעיר, הוא יצא כדרכו מדי יום אל בית המדרש הקבוע בו היה עוסק בתורה. משום מה - באותו היום, מסיבה לא ברורה, סטה מהדרך הרגילה והלך בדרך שונה במקצת. תוך כדי הליכו עבר דרך רחוב שבדרך כלל לא עבר בו, והנה, באמצע הרחוב, ממש

כל אדם באשר הוא, יהא מצבו אשר יהא, משתעשע לפעמים בדמיון לפיו הוא נולד מחדש, מתחיל את חייו מהתחלה, ללא שגיאות, ללא טעויות, פותח היסטוריה נקיה. המחשבה כי יש יום, מצב או תהליך שבמסגרתו יכול כל יהודי לנקות את כל עברו, לפתוח את כל החסימות שחוסמות אותו בחיים, מעוררת התרגשות ומסעירה את הדמיון. לו היינו יכולים לתפוס חלקים נכבדים מכל מה שעשינו בעבר ולמחוק אותם במשיכת קולמוס - רבים מאיתנו היו ששים לעשות זאת...

אבל זה לא קל, מאוד לא קל. כשיהודי מבקש לשוב בתשובה ולמחוק לחלוטין את עברו, הדבר כרוך בתעניות ובסיגופים, או - לא עלינו - בייסורים לא פשוטים. כפי

שכל כתם גשמי קשה מתנקה רק בחומרי ניקיון כימיים חזקים, כך כל כתם רוחני - כדי להסירו עלול יהודי להידרש לסיגופים לא קלים, לקשיי גוף ונפש לא פשוטים, שאיש מאיתנו לא רוצה או בוחר בהם.

האם אין דרך נגישה יותר להתנקות? האם אין כלי יעיל וטוב שמזכך את העבר ואינו כרוך בייסורים וביסגופים? האם כל יהודי שמבקש לפתוח חיים חדשים וזכים - נדרש לעמוד בתנאים כה קשים? האם יש משהו שהוא קל יותר, סביר יותר, ובד בבד - מעניק את אותו אפקט התנקות, את אותו זוך וטוהר יעיליים??

להלן גילוי נפלא, שגילה אחד מגדולי המקובלים - הרה"ק רבי משה קורדבירו ז"ע, רבו של האר"י הקדוש: יש דרך, יש תקוה, יש כלי כזה: קבלת בזיונות. כשיהודי - מכל סיבה שתאה - חווה ביזיון, לועגים לו, שוחקים עליו, מבזים אותו - ברגעים הללו, כשנפשו מתייסרת מהבזיונות הבאים עליו והוא מקבלם באהבה - אזי הוא מתנקה ומזדכך.

ולא זו בלבד, אלא שאת הדרך הזו - קבלת הבזיונות, מגדירים המקובלים כדרך הטובה ומועילה ביותר, כדרך שאין חזקה ומזככת הימנה, כפי שמובא בספר 'קול בוכים' - שחיבר תלמידו של הרמ"ק. כי הרגע בו יהודי נכלם, הרגע בו בושה מכסה את פניו וכלימה נשקפת מעיניו, הרגע בו יהודי מתבזה ביזיון של ממש והופך ללעג וקלס בעיני כל רואיו - הוא רגע של ייסורי נפש קשים ומרים, שממרק את ההיסטוריה באבחת רגע או שניים, מבלי להזדקק לייסורי גוף או לסיגופים קשים!

ההמסקנה? הסכימו ושמעו! 'אם יהודי היה יודע את מעלת הבזיונות - היה מחפש אנשים שיבזוהו בשוק בתשלום!' - אומר הרה"ק רבי חיים ויטאל ז"ע, כמסקנה מעשית. כי הרגע בו יהודי מתבזה, הרגע בו לועגים לו ושוחקים למשבתו - הוא רגע כה גדול, כה מרומם, כה מזכך, רגע שפותח שערים בכל העולמות, וכדאי לשלם עליו בכסף מלא ובמלא כסף!

בפרשת השבוע שלנו, רמזו רגע מרומם כזה. לאחר הקמת המשכן, מגיע הרגע המכונן בו אהרן הכהן הגדול נדרש לגשת אל המזבח ולהתחיל להקריב בו קרבנות. אלא שאהרן מתקשה לעשות זאת, שכן יש מי שעוד זוכרים לו את חלקו במעשה

נפילה מעוררת חיוך...

הולך היה החפץ חיים זצ"ל בדרכו לביתו, ובעיקול הדרך עלה במדרגות, ונתקל בקליפת פרי שהושלכה ארצה - במרכז גרם המדרגות. החפץ חיים כבר לא היה יהודי צעיר, ועל אתר החליק על הקליפה, והתגלגל כמה מדרגות למטה...

כמה נערים פוחזים שעמדו בסמוך ולא זיהו אותו, מילאו פיהם שחוק והצביעו עליו בלעג. 'ראיתם את הזקן?' - קרא אחד בזלזול, 'ראיתם איך התגלגל על הרצפה כמו כדור?' - שאג אחר, כשכולם פורצים בצחוק ולועגים 'לחפץ חיים'...

בציוד העליון של גרם המדרגות ניצבו תלמידיו, והביטו בחרדה במתרחש. היטב ראו את רבם נתקל, מועד, נופל, נהדף לאחור, אך כל זה עוד כלום ליד הלעג והשחוק שביזו אותו הפוחזים... לעומתם, החפץ חיים קם מהרצפה חיש קל, ושוב החל צועד במרץ במעלה המדרגות, כשפניו קורנות באושר וכל כולו שמחה ועונג...

'למדנו רבנו, שאלו תלמידיו, לשמחה מה זו עושה? מה הסיבה לשמחה הפתאומית, ועוד לנוכח ההתפתחות האחרונות?'

'יקריי!' - השיב להם החפץ חיים, 'קיבלתי מתנה משמים! לעגו לי בלכתי ברחוב! צחקו עליי! ביזו אותי! - הצער הזה, העלבון הזה - הוא כפרת עוונות, זה מטהר אותי ומזכך אותי באופן כה יעיל! וכיצד לא אגיל ואשמח לנוכח מתנה יקרת ערך שכזאת, אשר נשלחה אליי משמים? כיצד לא אשוש ואתרגש על כי זכיתי בכזו מתנה יוקרתית?'

ודברי החפץ חיים הללו, אשר הובאו בגליונות 'דרשו', מלמדים: שעת הבזיון היא מתנה, רגע הבושה הוא הזדמנות, העוונות מתכפרים, שערי שמים נפתחים. שעת הבושה היא מתנה, קבלת בזיונות היא דורון! הבה נשמח בהם, הבה ננצל אותם כראוי!

במרכזו, ניצב לו אדם בגיל העמידה, ומתחיל לצעוק על הבחור הצעיר ועדין הנפש העובר ברחוב לתומו...

הרבי - שהיה אז בחור צעיר כאמור, נבהל מאוד. הוא כלל לא הכיר את הרחוב הזה, ובוודאי שלא את אותו אדם זר שעומד וצועק עליו. אבל לא היה לו הרבה פנאי לחשוב, שכן הלה - שכנראה היה מעורער בנפשו - החל לצעוק צעקות רמות, צרחות של ממש. הוא מקנטר ומבזה, משמיץ אותו ולועג לו, והבחור הצעיר מסמיק ומחוויר חליפות ולא יודע את נפשו...

ברגע הראשון, כך העיד הרבי אחר כך, הרהר שעליו פשוט להתחיל לרוץ, לברוח מהמקום וכמה שיותר מהר. אך ברגע הבא התיישב בדעתו, והרהר: 'רגע, הרי יש דברים בגו! למה שינתי היום ממסלול הליכתי הקבוע? הרי ברור שיש סיבה לכך, כנראה - כדי שאקלע למלתעות לשונו של האיש שעומד כאן וצווח ומבזה. אם כן, למה לי למהר?' - חשב, ונותר על עומדו...

והלה, בראותו כי הרבי מתחזק לנוכח העלבונות המוטחים בו, רק הגביר ווליום... הוא מוסיף לצעוק ולהשמיץ, לבזות ולהקניט, להעליב ולבייש, וכל אותה העת הבחור ניצב לזומו בעיניים מושפלות ופנים סמוקות, מקבל את הביזיונות באהבה. וקולו של האיש הולך וחזק מאוד, כל מילה שלו כשפוד מלובן בלבו של הרבי, שמוסיף לעמוד נכחו ולקבל את הביזיון באהבה...

לימים, כשסיפר הרבי את הסיפור, תיאר את הביזיון הקשה שהיה מנת חלקו, וכיצד הבין - כבר בצעירותו - כי רגע של מתנה לפניו, רגע ששערי שמים נפתחים. אם בורא עולם זימן לי לעבור דווקא שם ודווקא אז ולהיקלע אל שדה הקטל המילולי הזה - יש לכך סיבה טובה, כנראה זה נועד כדי לפתוח לי שערים! - הסביר הרבי, וסיפר כי ניצל את הרגעים הללו לתפילה...

ככל הסיפור הזה סיפר האב לילדיו המאזינים מרותקים, וקינח במסר מעשי: 'לפעמים, ילדים, בחורים, צעירים או מבוגרים - מבזים את זולתם על לא עוול בכפם. אפשר לברוח, אפשר להשיב מלחמה, אפשר לענות תשובה ולומת ובוטה... אבל הרבה יותר כדאי לשתוק, לקבל את הביזיון באהבה ולנצל את הזמן לתפילה, כי זו עת רצון מופלאה!' - סיכם את הסיפור...

ואם חשבו ההורים כי בכך הוא תם, כמה הפתעו ביום ראשון בצהריים, כשבנם בן החמש שב הביתה מהחייור, ופניו קורנות מאושר. 'בשורה משמחת!' - הכריז הינוקא בקול עליו, 'הולך להיוולד לנו תינוק חדש! עוד מעט יהיה לנו בייבי חדש!'

כל בני המשפחה אצו רצו, לשמוע מיהו הקול המבשר ואומר על בן העתיד הצטרף למשפחה, ומנין לו ה'מידע המודיעיני' המשמח? ראשונה, אצה רצה האם, הן רק היא ובעלה יודעים כמה הם מבקשים ומייחלים לזכות לבן נוסף אשר מזה כמה שנים לא זכו מבתנה שכזו, והנה בנם בן החמש הגיע לבשר כי הרגע הגדול מתקרב ובה...

'מוישל'! - שאלו אותו כלום כשגבותיהם מורמות בהפתעה, 'מאיפה אתה יודע? מי סיפר לך? האם מלאך גילה את אוזןך על שמחה משפחתית מתקרבת?' - חייך הילד חיוך צופן סוד, והשיב: 'היום בהפסקה, החליטו כמה ילדים לצחוק עליי. הם קראו לי, והתחילו לצחוק על איך שאני נראה, על הבגדים שלי, על התיק שלי, על הפאות שלי... פשוט החליטו להעליב אותי חזק!' - הסביר הילד בטון מתוק, וחיוכו הקונדסי הועב לפתע בלחלוחית שצצה בקצה העין...

'ואז' - הוסיף הילד וסיפר - 'זכרתי בסיפור שאבא סיפר בליל שבת, על הרבי מנדבורנה שהעליבו אותו, והוא ניצל את הזמן הזה להתפלל. אז הורדתי את הראש ובכיתי, אבל בכלל לא בכיתי בגלל שהעליבו אותי... בכיתי כי התפללתי שיוולד לנו עוד תינוק קטן, בכיתי כי ביקשתי מהשם שישלח לי אח חמוד, בכיתי כי התחננתי שכבר יהיה לנו תינוק!' - צפצף הילד בקול מתקתק, וסיכם: 'נראה לי שכדאי שנקנה כבר מיטת תינוק, שיהיה לנו לתינוק החדש!'

ההורים הופתעו. הם לא העלו על דעתם שהסיפור שסופר בליל שבת כבר קנה שביטה כה חזק בלב הילד, עד שהוא ביצע אותו הלכה למעשה. הם התרגשו לגלות את כוחות נפשו של בנם שדחק את העלבון הצורב הצידה ומינף את רגעי ההיעלבות לשעת תפילה נרגשת, ובלבם פנימה יחילו כי תפילתו תישמע ותתקבל במרומים...

וכך בדיוק קרה: פחות מעשרה חודשים מאותו יום, שש מויש'לה בהתבשרו על התינוק החדש שהצטרף למשפחה. 'אמרתי לכם, ידעתי!' - שאג הקטן בקול מאושר, לוקח קרדיט על השמחה המשפחתית המשותפת 'בגלל שהתפללתי אז, כשהעליבו אותי!' - שב ואמר, 'ידעתי שבסוף יהיה לנו תינוק חדש בזכותי!'

כשימוול התינוק הקטן, העניקו לו ההורים את שמו של מורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה ז"ע. אמנם תינוק זה לא נולד בהבטחתו או בתפילה על ציונו הקדוש, אבל הוא בהחלט תוצאה של סיפורו של הרבי לפני עשרות בשנים. הן לקחו של הסיפור הוא שהוביל לישועת ה' ולתינוק ששימח את כל בני המשפחה, ומהווה עדות חיה וקיימת, נושמת ומהלכת, מצחקקת ומאושרת, לכוחם של קבלת הביזיונות באהבה וניצול זמנה לתפילה!

את הסיפור קיבלתי מבני המשפחה המזכירים לי באופן אישי, והמסר שבו מאיר ובוהק: יהודי יקר, אם הגיעה לך עת ביזיונות, אם נתקלת ברגע בו מביישים אותך, צא ולמד

מאותו ילד צעיר, שניצל את השעה כשעת כושר שמימית, והביא לו ולמשפחתו ישועה כה נפלאה. זכור, כי הרגע בו מקבלים ביזיונות באהבה, הרגע בו שותקים לנוכח עלבונות מוטחים, וממנפים אותו לתפילה נרגשת - זהו רגע שעשוי להיות מכונן ולהביא בכנפיו ישועות נכספות!

ביזיון מתוכנן ומשתלם!

היה זה בערב שבת קודש פרשת ויחי תשע"ח. קבוצת אברכים יצאה לעשות את השבת כ'שבת התאחדות' מלבבת, ועם שחר יום ששי יצאו כולם באוטובוסים מאורגנים אל המקום שסודר לשבות בו ולנוח בו מתוך אהבת חברים. אלא שדקות לפני כניסת השבת, גילה אחד המשתתפים כי שכח להביא עמו את הבעקיטשע - החליפה השבתית...

כשיצא מביתו בבוקרו של יום, לבש חלוק בית פשוט ומהווה, המותאם לדרך ארוכה באוטובוס. חלוק כזה אינו ראוי לשבת, ולתומו סבר האברך כי ארז במזוודתו את הבגד הנאה והמלכותי בו הוא מתכבד מדי שבת בשבתו. עתה, דקות לכניסת השבת גילה להרדתו כי שכחו בביתו, וזעקה נפלטה מפיו: 'אוי, איזה בושות!'

'מה קרה?' - נזעק לעברו אחד מחבריו הקרובים, 'מה קרה? על אלו בושות אתה מדבר?' החבר נאנח, והשיב: 'תנסה לתאר לעצמך, שאני נכנס לתפילה עם החלוק הזה, לעיני כולם... תנסה לשער שכולם נכנסים לאולם הסעודות הערוך והמפואר, ואני נראה כמו באמצע יום עבודה... זה המצב, ללא כחל ושרק! אין לי מה ללבוש! איך אוכל לחוות בהנאה את השבת המצפה לנו, כשרק חלוק בית פשוט זה לעירי! כולם יביטו, יסתכלו... איזה בושות!'

החבר נאנח עמו יחד, ואז, בהבלחה של רגע, הבריקה בו הצעה: 'ראה נא. מידתי תואמת למידתך, הבעקיטשע שלי תפורה עליך בול. קח אתה את הבעקיטשע שלי, ואני אסתדר עם חלוק הבית שלך!' - הציע החבר בבידיות.

'רגע, חייך שוכח הבעקיטשע חיוך נוגה, ואז מה הרווחת? הבושות שהיו אמורות להיות מנת חלקי - יהיו מנת חלקך. הרי בכל מקרה אני או אתה ניכנס להיכל התפילה מבוויישיים, הכל יעצבו בנו עיניים תמהות, יסובבו אצבע על הרקה או למצער ירחמו על השליימזל ששכח פריט לבוש קריטי... מה זה משנה מי מאיתנו מתבייש?'

החבר חייך, כמו המתין לשאלה הזו, והשיב על אתר: 'זה משנה ועוד איך... לי יש בן מתבגר בבית, השנים חולפות, הצעות יורדות כלעומת שבאות, והוא עודנו בחור, קול מצהלות חתן מבושש מלבוא... אקבל על עצמי אפוא את הביזיונות באהבה ובשמחה, אשמח לחוות כמה רגעי בושה, לזכות בני יקירי - שיזכה כבר להינשא ולהקים בית בישראל!'

הלה שמע את הדברים, ורחב לבו. הנה כי כן, חברו כל כך מוכן להקריב למענו, עד שהוא מסביר שהוא לא רק מסכים לשאת את הבושה, הוא אפילו מעוניין בה, תולה בה תקוות! הוא הודה לו בחום ואיחל לו כי משאלתו תתקבל, וההחלפה בוצעה כדת וכדין: השוכח התעטר בבעקיטשע יפהפה וצעד להיכל התפילה בשמחה, ואבי הבחור המבוגר התעטף בחלוק שחור סינטטי ודקיק, שבקרב קהילתו שקול כשק שינה...

ובבואו לבית המדרש, אוהו, היו אלה בושות כדת וכדין... עיני כולם נישאו אליו, הוא עמד בספסל האחרון, ובאמירת 'בואי בשלום', כשכל הקהל מיסב את ראשו אחורנית, הוא חש מאות עיניים ננעצות בו, תמהות עליו, אולי גם לועגות לו... לעומתם - הוא עומד בעוז ובגאון, נושא את הבושה, שמח על הביזיונות, ופיו שב וממלמל את שמו של בנו יקירו לזיווג הגון...

במוצאי שבת נסעו כולם, איש למקום מושבו. מאחורי דלת סגורה שבו החברים והחליפו את הבגדים, כשהמוחלף לא פוסק מלהודות למחליף על המחווה יוצאת הדופן, שהצילה אותו מבושה חסרת תקדים. כולם הגיעו לבתיהם מאושרים ושמחים, ומידוענו אבי הבחור שמח באותו לילה לקבל שיחת טלפון שבישרה לו על הצעה חדשה...

ביום חמישי באותו שבוע, ליל ששי פרשת שמות תשע"ח, 6 ימים וכמה שעות מאז חווה את הבושה - בא בנו בברית האירוסין בסימן טוב ובמזל טוב. זה שידוך שהוא נס שמימי, אות וסימן משמים על מעלת הביזיונות' - שב האב וסיפר לכל מי שהסכים לשמוע, והזמין את חברו - שוכח הבעקיטשע - להשתתף בשמחה, באמרו כי הנס קרה בזכותו...

וסיפור מופלא זה, אשר סיפר המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, מאיר בפנינו עד כמה הרגע בו אדם חווה ביזיונות הוא רגע נעלה, רגע בו יהודי קרוב כל כך לבוראו, עד שהוא יכול לבקש כל העולה על לבו ולפעול ישועות גדולות בהבל פיו. כולנו מתמודדים עם מצוקות, קשיים ובעיות - אולי הרגע בו נקבל קצת ביזיונות הוא הרגע בו יש לנוקש בשערי שמים, אולי זה מה שיובייל אותו לישועה הנכספת?!

הבה נשמח בכל פעם ששעת בושה נקלעת לידנו, הבה נשוש על כל הזדמנות לקבל ביזיונות. קבלת הביזיונות באהבה וברוח טובה, ניצול הביזיונות כמנוף לקרבת אלוקים ולפתיחת שערי שמים - אלו יכולים לחולל מהפך של ממש, ולהרעיף על כולנו ישועות גדולות ויוצאות דופן, למעלה מדרך הטבע!

אגעד אנק

על פרשת השבוע

שמיני תשע"ט

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

צייתה למה שלחשו לה - ויצא ממנה שבתאי אוצר פירי, שהיה רשע, הרי רואים אנו כי הילד הושפע ממעשה אמו עוד לפני שנולד.

שאל הרב דנציג את הגר"א אם יש מקור לדבר זה בתנ"ך, והשיב לו הגר"א כי בגמרא שם (פג, א) איתא מקור לזה בספר תהלים (נח, ד) "זורו רשעים מרחם", ולדעתי, הוסיף הגר"א חסר שם בגמרא המילה "וגומר" כי הכוונה שם גם לפסוקים שבאו אחרי הפסוק הזה, שם כתוב "אשר לא ישמע לקול מלחשים..."

ואולם, סיים הגר"א את דבריו, דבר זה נמצא גם בתורה בפרשת שמיני (ויקרא יא, מ) "להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל" שכן מילת "חיה" פירושה גם "יולדת", (ראה שמות א, יט) להורות כי אם באים להבדיל בין הטמא ובין הטהור צריכים לדעת כי זה תלוי הרבה באמותיהם בין ה'חיה' (היולדת) הנאכלת (שאכלה ביוכ"פ) ובין ה'חיה' אשר לא תאכל..."

(ספר הגר"א)

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אלהים: דברו אל בני ישראל לאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ (יא, א-ב)

יש להבין מהו הכפילות של "לאמור אליהם". ואפשר לבאר על פי מאמר חז"ל הידוע "רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להן תורה ומצוות וכו'" וכפי פירוש רש"י ששקצים ורמשים בין כה וכה מאוסים אצל בני האדם ועשה מהם הקב"ה איסור תורה בכדי שיקבל עליהם שכר.

והמשמעות העמוקה יותר בעניין זה הוא, על פי משל לאדם שהגישו לפניו כוס מים ובא חבירו וירק פנימה ולא רצה יותר לשתות מהם כיוון שחבירו ירק בפנים, לאחמ"כ בא הנחש והטיל בה ארס, והנה אם נשאל את פיו מדוע אינך שותה מהמים הרי לא יענה שהסיבה היא מחמת הרוק שחבירו ירק פנימה אלא יענה שהרי יש בה ארס, על אף שגם קודם לכן לא רצה לשתות מחמת הרוק הרי סיבה זו אינה נחשבת כלל מחמת הסיבה היותר חזקה מפני הארס. ופשוט. כמו כן בציווי הזה של התורה אומרת התורה שבני ישראל צריכים להיות בדרגה כזאת שהמאכלות האסורות אמנם מאוסות עליהם אבל ציווי ה' הוא כל כך חזק שהסיבה של המאוסות לא נחשבת כלל לעומתה כמו במשל הנ"ל שהסיבה העיקרית היא הארס ולא הרוק.

וזה מה שאמרו חז"ל "אל יאמר אדם אי אפשרי באכילת חזיר, אלא אפשרי ואפשרי אבל הקב"ה ציווה שלא לאכלם. לכן מדגישה התורה כאן "לאמור אליהם" שיאמרו לבני ישראל שכל הפרשה הבאה היא "וידבר ה'" מחמת ציווי הבורא. (טעם הצבי עפ"י שפת אמת)

כל הולך על גחון (יא, מב)

כתב רש"י: זה נחש, ולשון גחון שהולך ושח על מעיו. דברי רש"י צריכים ביאור שהרי אונקלוס תרגם גחון - מעוה, והיה לו לרש"י לומר 'כתרגומו', או לפרש בלשון הקודש - 'כריסו' כמו שמצינו במשנה 'הכרס הפנימי שניקבה' ועוד.

פירש מרן המהר"ם שיק זיע"א שרש"י חפץ היה לחזק המסורה שלנו שו' דגחון הוא אמצע התורה, ורצה שגם בספרו רש"י על התורה יהיה כאן אות מ' שהוא אמצע התורה. שהמתבונן יראה שרש"י טרח ודקדק להתחיל את התורה עם אות א' "אמר רבי יצחק לא היה וכו'" ולסיים עם אות ת' "וישר כחך ששיברת" ובאמצע התורה - כאן בפרשתינו רצה שיהיה אות מ' "מעיו" יחד הם אותיות א'מ'ת'.

(תורה שלמה).

ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו: (ט, ח)

ברש"י בפסוק הקודם כתב: קרב אל המזבח - שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת:

בגמ' סוטה (ה, א) איתא שתלמיד חכם צריך שיהיה בו גאווה שמיני שבשמינית, והכוונה על פסוק זה שהוא שמיני בפרשת שמיני ובו מצינו שניגש אהרן אל העבודה בבושה ובשברון לב על העגל. והלך רק מפני שנבחר לזה וזה הכוונה אצל תלמיד חכם שידע שהכל מתנת שמים בבחינת "לכך נבחרת" שהוא ציווי משמים.

(טעם הצבי בשם קונטרס דברי חנוך, מובא באוצרותיהם של צדיקים)

וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם (ט, כד)

תרגם אונקלוס: וירונו - 'ושבחו'. י"ל כי אהרן שימש כל היום ולא אתי שכינה עד שנכנסו הוא עם מרע"ה להתפלל על זה, אך זה הי' לכבודו של אהרן כמשחז"ל שמאל הקטן גזר תעניתא ופ"א אתי מיטרא מיד בצפרא ושוב פ"א לא אתי מיטרא עד אחר התענית ואמר שניהם אינם שבח לציבור אלא היכי דמי שבחא דציבורא אמר משיב הרוח ונשב זיקא מוריד הגשם ואתא מיטרא [תענית כ"ה ע"ב], והי' להראות שבחו של אהרן דלא שרתה שכינה עד שיצא ואמר יה"ר שתשרה שכינה במעשי ידיכם ועפ"י דברו וירא כבוד ה' אל כל ישראל, ואז וירא כל העם' האי 'וירא' רוצה לומר התבוננו כל העם והבינו שזהו כבודו של אהרן וירונו ושבחו שזהו שבח של ציבור ושל אהרן שליח הציבור.

(חתם סופר)

וישמע משה וייטב בעיניו (י, כ)

ע"פ מ"ש רמב"ן דכל דברי אהרן הן היום הקריבו לא הי' אלא פלפול ומו"מ של הלכה שהרי מפני הטומאה נשרף וע"ש ברמב"ן וידוע שפלפול התורה משה מסרה לישראל ע"ד טוב עין הוא יבורך כמבואר במס' נדרים [ל"ח.], ע"כ וישמע משה הפלפול הזה ויטב בעיניו דייקא כי מטובת עינו של משה בא לו הפלפול הזה.

(חתם סופר)

להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל (יא, מז)

פעם אחת יצא הרב רבי אברהם דנציג (בעל חיי אדם וחכמת אדם), מחותנו של הגר"א. למערב אירופה לרגל מסחרו. כשחזר, נכנס תיכף לבית מדרשו של הגר"א כדי לקבל ממנו ברכת שלום, כדרכו של הגר"א שלא להבטל מלימודו נכנס עם רבי אברהם בשיחה חטופה, ושאל אותו: האם שמע איזה דבר חכמה במערב אירופה? השיב לו הרב דנציג, כי בהיותו במערב אירופה שמע כי כמה מחכמי אומות העולם נתווכחו ביניהם מאיזה זמן יש להתחיל בחינוכו של הילד. נחלקו הדעות ביניהם. אחד מהם אמר כי כשנמלאו לילד שלש שנים צריכים כבר להתחיל ולעסוק בחינוכו, והשני אמר כי החינוך ראוי לו שיתחיל במלאת לילד חמש שנים, ובא השלישי ואמר כי לדעתו צריכים להתחיל לחנך את הילד עשרים שנה קודם שנולד, כלומר: צריכים בראשונה לחנך את ההורים כי הם במעשיהם משפיעים על הילד לטובה או לרעה,

שמע הגר"א ואמר לו: כבר עמדו חכמינו על זה בש"ס (יומא פב ב) וסיפרו לנו על שתי נשים מעוברות שאחז אותן בולמוס ביום הכיפורים, לחשו להן באזניהן כי היום, יום הכיפורים הוא. אחת שמעה לקול הלחש ולא אכלה - וזכתה ויצאה ממנו רבי יוחנן. ואולם השניה לא

בחז"ל איתא כמה טעמים: שלא נשאו נשים, שנכנסו שתויי יין, או שהורו הלכה בפני רבן.

אסביר לך, סימני כשרות הכתובים בתורה הם – "מפריס פרסה ומעלה גרה" – אלו הם שני הסימנים של בהמה טהורה, כמפורש בתורה, וכפי שכל ילד יהודי בן ארבע יודע.

עתה, אשאל אותך, פרופסור, מה תהי' ההלכה אם יש לבהמה רק סימן אחד? מפריס פרסה או מעלה גרה?"

"חצי כשר חצי טרף" השיב.

"מה אתה שח? אין חצי חצי, או כשר או טרף"

"טוב, טרף". אמר. "אתה צודק" הסכמתי "בהמה עם סימן אחד היא טמאה לאכילה!"

"עכשיו תשמע היטב, משה רבנו כתב בתורה כי קיימים ארבע חיות: גמל, שפן, ארנבת, חזיר, שיש להם רק סימן אחד, וארבעתם בלבד. רק אלו. כל שאר החיות או שיש להם שני סימנים, או שאין להם כלל. תגיד לי, משה רבינו למד אצלך זאולוגיה? היה לו תואר פרופסור לחיות? לא.

אולי משה רבנו יצא לצייד והכיר ביערות את החיות. לא. הוא גם לא עבד מימיו בגן החיות, הוא גדל בבית המלכות במצרים, לא בג'ונגל באפריקה. וא"כ מהיכן ידע שאין אחריהם כיוצא בהם? ומי כמוך ידוע כפרופסור לחיות שממתן תורה עד היום ארבעת אלפי שנה, כאשר חקרו כבר כמעט את כל כדור הארץ, ועדיין לא נמצאה בכל הג'ונגלים בעולם חיה חמישית שיש לה רק סימן אחד... מניין כל זאת למשה רבנו?

המשכתי לנגן באוזניו את לשון הגמרא: אי, "תנא דבי רבי ישמעאל" אומרת הגמרא בחולין (דף ס') "וכי משה רבינו קניגי היה או בליסטרי היה? מכאן תשובה לאומר אין תורה מן השמים!" האם משה היה "קניגי" (עובד בגן החיות)? "וכי משה בליסטרי" (ציד חיות)? מאיפה ידע את זה? אלא לומר לך שתורה מן השמים, כך אורמת הגמרא. כלומר, ה' שברא וידע מה שברא, הוא אמר לו את הדברים והוא העבירם לנו.

כשסיימתי לדרוש באוזניו, הבחנתי כי כמה מיושבי המטוס מלפניי ומאחוריי, התאספו סביב, הפסיקו לאכול והתקבצו, והנה כבר חלפו חמשה רגעים... התנצלתי על האיחור בדקה.

הבטתי עליו, הוא היה חיוור כמו סיד.

"רבי, שכנעת אותי" אמר והוסיף "אגמור לאכול, ואחזור בתשובה".

"תלך. אתה אבוד" הפטרתי.

הוא משוכנע כבר, הוא יודע, אבל "קודם אגמור לאכול". באמצע האוכל אינו יכול, מסכן... נורא ואיום, הוא משוכנע אבל רוצה לסיים את האוכל. הנה, כך נראה האדם.

אי, אי, ר' שלום שבדרון אמר פעם: "אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קווצותי רסיסי לילה" הקב"ה דופק על פתחנו מעורר אותנו לתשובה – הוא דופק! הוא דופק – קול דודי דופק! ומה אני אומרים להקב"ה? (המשך הפסוקים) "פשטתי את כותנתי איככה אלבשנה רחצתי את רגלי איככה אטנפם" עשיתי אמבטיה לבשתי פיז'מה קשה לי להתעורר – היום אי אפשר – מחר אני אחזור בתשובה (כשאסיים את המנה שהגישו לי במטוס) משבוע הבא אקבע עתים לתורה, ממחר אשתפר בתיקון מידותי, וכך עוברים כל החיים:

מחר, מחר, מחר. "פשטתי את כותנתי איככה אלבשנה רחצתי את רגלי איככה אטנפם" אוי וי, חולפים להם החיים כחלום יעוף של התקווה של "מחר". ואיך בני ישמעאל אומרים בערבית: "בוקרא מישמיש".

מה מחר? עכשיו! אין מחר!.

לפעמים כאשר מתעוררים לאחר דפיקות רבות, זה כבר מאוחר מאד. אי, אי, כי מגיע יום קשה ונורא שעליו נאמר: "ודודי חמק עבר" – אין, הדוד נעלם. אתמול באתי וישנת, ועתה מאוחר! "ביקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיהו ולא ענני". אה, והגעגועים מתחילים אז נשאר לאדם רק הגעגועים: "השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני".

רבתי בר מינן, לפני כמה זמן היו טילים, טילים! שכחתם, אה? נראה על הפנים שלכם שזה התרחש לפני מאה שנה... לפני כמה חודשים סך הכל – עם המסיכות. היה אז "קול דודי דופק" צביטה בלב אוי, אוי, השיבנו אליך ונשובה" ביקשנו. נו, ועתה כמעט שכחנו – אה "דודי

"ל דאין אדם מרגיש איך להתנהג בדרך ארץ עד שיהי' לו בנים ומרגיש מה שהוא נגד כבודו בהתנהגות בניו ותלמידיו עמו ועל ידי שהוא מקפיד מבין עי"ז מה שהוא צריך לנהוג כבוד בהוריו ומוריו ולהזהר במה שהוא נגד כבודם, אבל אלו עדיין בנים לא הי' להם ולא הבינו והשכילו עוד האיך לנהוג כבוד ברבם ובאביהם ובפרט במורא שמים לכן הקלו והורו הלכה בפני רבן ולא נהגו כבוד שמים ונכנסו דרך קלות למקדש שתויי יין: (תורת משה)

את הגמל כי מעלה גרה הוא. (יא, ד) הול"ל כי פרסה איננו מפריס שזה עיקר טעם אל הטומאה וכן בשפן וארנבת קשה זה, ובחזיר אמר כי מפריס פרסה הוא ה"ל כי אינו מעלה גרה, ולמה התחיל בכולם בסימן טהרה שלהם.

וביאר ענין זה שסימן טהרה שבכולם מוסיף טומאה על טומאתן כדרך שאמרו בעשו (בר"ר סה א) שנמשל לחזיר שפושט את טלפיו להראות כאילו כשר ותוכו מלא תוך ומרמה וזה מורה על כל מי שאין תוכו כברו כמדת הצבועים המראים את עצמם כשרים והמה בלי ספק גרועים מן הרשע הגמור שתוכו וברו שוין לרעה, כמו שפירש"י על פסוק ולא יכלו דברו לשלום (בראשית לו ד) וע"כ הפרסת פרסה בחזיר הוא סימן טומאה לפי שבפרסה זו הוא יכול להטעות הבריות ולהראות כאילו הוא כשר וכן בהפך זה בגמל ושפן וארנבת.

ואע"פ שכל מדות אלו אינן שייכין בבהמות מ"מ הם מולידים תכונה רעה זו בגוף האוכלם כי כל אוכלם יאשמו (ע"פ ירמיה ב ג) להיות מן תורת הצבועים המראים את עצמם כשרים כמו עשו וחביריו:

(כלי יקר)

מאוצרות המגידים

"אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא לכם ואת השפן כי מעלה גרה וגו' ואת הארנבת כי מעלת גרה הוא" - רבי שבתי יודלביץ

אספר לכם סיפור קטן. ישב על ידי באווירון – זואולוג. אתם יודעים מה זה זואולוג? פרופסור לחיות, גן חיות. פרופסור יהודי מליונר, היודע ומבין בעניני רוב החיות שעל כדור הארץ.

במהלך הדרך הארוכה שישבתי לידו, הוא הספיק לספר לי על כל שאיפות חייו, ועל תפקידו כיום באוניברסיטה – בה הוא מעמיד תלמידים בזואולוגיה, "כבר זכיתי להעמיד שלושה תלמידים – פרופסורים גדולים". בקיצור, הוא שוחח עמי בידידות, כחבר וותיק. היה מאד מעניין.

באמצע הדרך הגישו במטוס אוכל לא כשר. ויפתח ד' את פי האתון...

אמרתי לו בכאב: "איך אתה לועס כזה אוכל? וכי אינך יהודי!?"

הוא התרגז קצת שאני מפריע לו לאכול: "שמע נא, מה שמשה רבינו אמר, לא מחייב אותי כי הוא הרי נפטר לפני ארבעת אלפים שנה".

"רשע", אמרתי לו, "הקב"ה אמר זאת, והקב"ה חי וקיים".

"רבי, אל תתרגז" ביקש "אם תוכיח שהקב"ה אמר איזה בשר מותר לאכילה ואיזה לא, אם תוכיח לי אני מסכים לדעתך ושב בתשובה".

"טוב, אבל תזכור את דברך – שאם אוכיח לך, אתה עוזב את האוכל".

"שמע נא, רבי, חבל לך על הזמן והמאמץ, כי לפני כמה שני התווכחתי עם רב אחד במשך ארבע שעות, והוא לא נצח אותי".

"אני, לא צריך ארבע שעות. די לי בארבע רגעים, לא ארבע שעות. תוך ארבע דקות, כביכול תשכב על הארץ ותודה שהצדק איתי".

הוא הסתכל עלי, פתח את העיניים כמו עגל. – "אה, ארבעה רגעים?".

"כן, לא צריך יותר".

"איך?"

"המתן בסבלנות ואני אראה לך".

פרופסור, אתה יודע מה הן סימני כשרות של בהמה?"

"מה!?"

חמק עבר נפשי יצאה בדברו ביקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני"
ועתה, הקב"ה רוצה לפחות את התשוקה שלנו: "אם תמצאו את דודי
מה תגידו לו שחולת אהבה אני" – אני חולה באהבת ד'.

אשריכם, אשריכם ב"ה שזכיתם לבילוי זה להתאסף ביחד. כולנו נאמר
להקב"ה: אנו מתגעגעים אליך – רבונו של עולם! לפקוח עינינו. לראות
את האמת, את אור אלקים ולחפוף בקרבתו ובקיום מצותיו בדקדוק.
הגעגועים שלנו יעלו לכסא הכבוד ביום קדוש זה בזכות ה"אור החיים"
הקדוש (שבית הכנסת נקרא על שמו) ונזכה לגאולה שלימה במהרה
בימינו, אמן!

הושיט את הפנכה לשר החקלאות: "בכבוד" –
נרתע השר: "לא, איני יכול.. אדם הגון אני, אבל, יודעים אתם, כשהייתי
צעיר, משובת נעורים... חוששני, שמא לא יצמח העץ, לא יועיל
הלחש..."

"לא נורא", הרגיעו הגנב, "כולנו בני אנוש. בכבוד", הושיט לשר האוצר:
"יתכבד כבודו" –
חורו פני שר האוצר. פזל לעבר הכליף, ואמר: "לא, לא אוכל, חוששני,
הלא תבינו, הן שר האוצר אני, כספים כה רבים עוברים דרכי, שמא,
בטעות, שגיאות מי יבין..."
"אני מבין, ודאי", אמר הגנב, ופנה לכליף כשהוא משתחוה עמוקות:
"אדוני ומלכי, בכבוד" –

נשא הכליף ידו: "לא... זכורני כשהייתי ילד, לא הרשוני לקבל דבר מה,
ולקחתי בלי רשות. מי יודע, אולי זה ימנע מהלחש לפעול..."
כרע הגנב האומלל על ברכיו, וקרא: "אתם השליטים והשרים פוחדים
שידיכם אינן נקיות. מעולם לא חסר לכם מזון, אתם טובעים בעושר,
ושלחתם יד. ואותי שחטאתי כדי להביא טרף לביתי, להשביע רעבון
בני, אותי דנתם למוות!?"

(והגדת)
ויהי עתה

שיהיה ברנו כתוכנו!
הגאון בעל "בית הלוי" זצ"ל תמה: הרי הכתוב קובע, ש"כמים הפנים
לפנים כן לב האדם לאדם" (משלי כז, יט). וביאורו, כשם שהמים
משקפים את בבואת המתבונן בהם, כך חש האדם כלפי חברו כפי
שחברו חש כלפיו –

וידוע הסיפור: הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל לחם בעוז בחילונים
שבקשו להרחיב ולחזק אחיזתם בארץ הקודש בכלל ובעיר הקודש
בפרט. פעם פרצה לביתו קבוצת בריונים חילונים, שבקשו לרצחו נפש
[כפי שאכן רצחו את נציגו הר' יעקב ישראל די האן ז"ל]. קידם פניהם
בשלוה והסביר להם עקרי שיטתו, ויצאו מביתו בלא לפגוע בו לרעה.
הנוכחים לא יכלו להירגע. איך נהפך לבם כרגע, איך החזירו אקדחיהם
השלופים לנדנם!

אמר להם: אספר לכם, ותבינו. שמעתי מרבי נחום משאדיק זצ"ל
שכאשר התמנה בעירו רב חדש בקש להכיר את בני הקהילה. שאל את
הגבאי: "מיהו זה שיושב לידי ב'מזרח'?"

ענהו: "הוא?! הוא ה'מוסר', המשלין של הקהילה. הכל רועדים מפניו
ופוחדים ממנו פחד מוות. רבים אבדו בגינו את חרותם ואת רכושם!
בחוצפתו דרש שיושיבוהו ב'מזרח', ויעלוהו לתורה ל'שישי'!"

שמע הרב, חקר ודרש, ואמת את השמועה. הורה: "בשבת הקרובה אל
תעלוהו לתורה!"
בהגיע הקורא בתורה ל'שישי' קם המלשין כהרגלו, והנה קראו לאדם
אחר לעלות.

תמה: "מה זה, זו העליה שלי!"
"העליה שלך!?" ענה הרב, "מה לך ולתורה הקדושה. פה משוקץ,
שמלשין על אחיו, מה לו ולברכות התורה! צא, טמא! אל תבוא לבית
הכנסת!"

עמד המום, פניו אדמו וחורו, ואז קרא: "חכו חכו, עוד אלמדכם לקח",
ויצא בחרי אף.

חמק עבר נפשי יצאה בדברו ביקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני"
ועתה, הקב"ה רוצה לפחות את התשוקה שלנו: "אם תמצאו את דודי
מה תגידו לו שחולת אהבה אני" – אני חולה באהבת ד'.

(להגיד)
ויהי עתה

"מום שבך אל תאמר לחברך"
"ואת החזיר, כי מפריס פרסה הוא ושסע פרסה והוא גרה לא יגר,
טמא הוא לכם" (ויקרא יא, ז). ואמרו במדרש (ויקרא רבה יג, ה) ה
שמלכות אדום נמשלה לחזיר, שנאמר: "יכרסמנה [לכנסת ישראל,
חלילה] חזיר מיער" (תהלים פ, ד). ולמה נמשלה לחזיר, לומר, לך, מה
חזיר בשעה שהוא רובץ מוציא טלפיו ואומר: ראו שאני טהור, כך
מלכות אדום מתגאה וחומסת וגזלת, ונראית כאלו שופטת צדק.
מעשה בשופט נכרי שהיה הורג הגנבים והמנאפים והמכשפים. גחן
ואמר לתלין: שלשתם עשיתי לבילה אחד!"

וכך כתב רש"י (מהמדרש, בראשית רבה סה, א) על הפסוק: "ויהי עשו
בן ארבעים שנה ויקח אשה, את יהודית בת בארי ואת בשמת"
(בראשית כו, לד), עשו היה נמשל לחזיר, שנאמר: "יכרסמנה חזיר
מיער". החזיר הזה כשהוא שוכב פושט טלפיו, לומר ראו שאני טהור,
כך אלו גוזלים וחומסים ומראים עצמם כשרים. כל ארבעים שנה היה
עשו צד נשים מתחת יד בעליהן ומענה אותן. כשהיה בן ארבעים אמר:
"אבא בן ארבעים שנה נשא אשה (בראשית כה, כ), אף אני כן!"
וזה מזכיר לי ספור ששמעתי מתלמיד בישיבתנו. בגדדי היה, ושמעו
מסבו.

בבגד נתפס גנב. הובא לפני השופט, שגזר דינו למוות. גזר הדין הובא
לפני הכליף, שאישרו. הוציאוהו אל הגרדום, והודיעוהו שיש לו רשות
לבקש בקשה אחרונה.

אמר: "רצוני שיביאוני בפני הכליף, רוצה אני לומר לו דבר מה".
אמרו: "אם רצונך להתחנן על נפשך, אין סיכוי, לא יחזור בו מן
האישור".

אמר: "אף על פי כן".
הודיעו לכליף, שהסכים לראותו.

התיצב הגנב, וקד קידה. אמר: "אדוני השליט ירום הודו, דין צדק דנני.
חטאתי עויתי ופשעתי, ותהא מיתתי כפרה על כל עוונותי –

אבל העוון החמור ביותר שלי אינו ידוע לרבים, ובאתי להתוודות עליו
ולתקנו!"

הסתקרן הכליף: "ומה הוא?"
אמר: "סוד עובר במשפחתנו מדור לדור, סוד המסוגל להעשיר את
אוצר המדינה ולהשביע רעבון כל תושביה. עוול היה זה, להצניע הסוד
ולהעלימו מהשלטונות!"

רכן הכליף: "ומה הוא הסוד?"

אמר: "יודע אני לחש, שאם לוחשים אותו בעת הטמנת גרעין באדמה,
בתוך שעה קלה נובט העץ, וכעבור יום מניב פרות! עתה, עם מותי, ירד
הסוד אלי קבר. החלטתי שפשע הוא, להעלימו. הריני למסרו להוד
מעלתו, וכשאדע שהסוד בידיים טובות, אמות בשמחה!"

נרעש הכליף: "אדרבה, הבה נשמע!"
העיף הגנב מבט ימינה ושמאלה, ואמר: "יותר מדי אזנים כרויות כאן.
לא אגלה את הסוד אלא בפני שלושה. הוד רוממות הכליף, שר האוצר
ושר החקלאות".

"ניחא", אמר הכליף, והורה להביאם.
הגיעו, והגנב אמר: "כעת צריך אני פנכה מלאה עפר, ספל מים, וכמה
גרעיני פרות".

הייתי יוצא בבגדים נקיים. אבל עשו, בשעה שהיה משמש את אביו לא היה משמשו [בבגדים מלוכלכים, ואף לא שמשו בבגדים נקיים], אלא בבגדי מלכות. אמר: אין כבודו של אבא להיות משמשו אלא בבגדי מלכות!"

זהו?!

וכי משום כך, בגלל פרט זה, כדאי שיחשוב עצמו פחות כל כך, ירוד כל כך, מפסגתו של עשו?! ילבש גם הוא בגדי מלכות, וישתחוה לו!

והתשובה, שאם כן יעשה יהיה זה חיקוי, מעשה חיצוני גרידא. תהיה זו "פשיטת טלפים" ובכך יהיה חלילה לעשו!

מוטב – בכל דבר שאינו שייך להלכה הפסוקה – שיהיה תוכו כבדו, כמדתו של התלמיד חכם (יומא עב ע"ב)!

ועוד בענין זה –

שנינו (חולין קה ע"א): אמר מר עוקבא, אני לענין זה כחומץ בן יין לעומת אבי. שאילו אבא, כשאכל בשר כעת לא אכל גבינה עד למחר בשעה זו. ואילו אני איני ממתין אלא מארוחה לארוחה. וזה המקור להמתנת שש שעות, כשיעור הזמן מארוחה לארוחה.

ויש להבין: הלא לדברי הכל נהג אביו בחומרה יתרה. וכי מי שאינו נוהג בחומרות יתירות כבר חומץ הוא, מקולקל ודחוי?! ואם אכן כן, ינהג גם הוא כך. וכי כה להוט הוא אחר גבינה?

אלא מאי, משל לענין שהיה מחזר על הפתחים. רבים היו העניים, והפרוטות שקבצו הספיקו בדוחק ללחם. והעני דנן, ברוך השם, חי בהרוחה יחסית. גם לחם, וגם חמאה ללפת את הפת. רחוק היה מעושר, אבל אין על מה להתלונן. אפילו חסך מעט, לעת חולי שלא יבא.

יום אחד גילה לאשתו סוד הצלחתו: בסך הכל, אין אפשרות לפקוד כל הבתים. חבריו עוברים דירה דירה. נוקשים, מבקשים, מקבלים. פרוטה פה, פרוטה שם. והוא משאיר להם את בתי העניים, אינו פוקד אלא את בתי האמידים והעשירים!

איך תדע מי אמיד ומי עשיר, תמאה.

הסביר: סימן מובהק לי, לעניים, מזוזה מפח חלוד, כיסוי בפרוטה. לאמידים, מנחושת קלל. שם נותנים חצי דינר. אבל כשהמזוזה מכסף טהור, בית עשירים הוא. שם מעניקים אף דינר שלם!

שמעה, והפנימה. למחרת היום יצא לסיבובו והיא רוקנה את קופת החסכון. הלכה אל הצורף והזמינה בתי מזוזה מכסף מגולף לכל חדרי הבית. עתה יפקוד העושר את מעונה ויהיו מן הנותנים ולא מן המקבלים!

בא הקבצן לביתו, הושיט ידו למזוזה לנשקה ונותרה מושטת באויר: נרתיק מזוזה כה נאה, רק אצל גביר העיר!

"מהיכן זה", שאל את אשתו.

ענתה: "אתה אמרת, סגולה לעשירות!"

איי, איזו הבנה! הנרתיק הוא הוכחה לעשירות, לא סיבתה!

כשאדם עשיר ביתו מרווח, רהיטיו מהודרים, מאכלו מגוון, בגדיו נאים, כיסיו מלאים. וגם, גם נרתיק המזוזה מכסף טהור.

להמתין יממה שלמה בין בשר לחלב הידור הוא. כנרתיק מזוזה מזהב טהור. אבל מצביע הוא על עשירות בכל, על הון רב של תורה ומצוות ומעשים טובים בשיא השלמות וההידור. ומר עוקבא ראה עצמו כה רחוק משלמות זו, כחומץ בן יין. מה תאמר, שיהדר רק באותה הרחקה, ימתין יממה בין בשר לחלב. זאת, לא יעשה.

ומדוע, משום שכאשר הדירה היא דירת עניים, הרהיטים דלים והבגדים מהוהים, המאכלים דחוקים והכיסים ריקים, הרי הנרתיק המהודר יהיה כנום זהב באפו של אותו יצור... ו"חזיר", זה עשו!

(והגדת)

לקח בת היענה - הורים, בניכם אינם מחוסנים דיים!

התורה, לשון הוראה היא (זוהר ח"ג נג, ב). אין לך שאלה שאין תשובתה בתורה, והסיפור הבא יוכיח.

חרדו כולם. אמרו לרב שסיכן נפשו, הלה עלול לרצחו נפש. הרגיעם הרב, והחיים שבו למסלולם.

כעבור זמן הוזמן הרב לסנדקאות באחד מכפרי הסביבה. נסע עם שנים מתלמידיו. לפתע הבחינו במלשין הרוכב על סוסו לקראתם. הודיעו לרב בחרדה, והרב נשאר שוה נפש.

המלשין הבחין בהם, והדהיר את סוסו לקראתם. הורה הרב לעגלון שיעצור את העגלה. המתין למלשין. הלה הגיע וירד מסוסו, ניגש אל הרב ובקש סליחתו על התפרצותו כלפיו, עלה על סוסו והתרחק מהמקום.

התלמידים היו המומים, והרב הסביר: "כשראיתו, ידעתי שמסוגל הוא להרגני. חשבת, מה עושים, איך אנצל. ואז נזכרתי באמרתו של שלמה המלך: "כמים פנים לפנים כן לב האדם לאדם" כשם שאני מתיחס לזולת, מתיחס גם הוא אלי. מיד התחלתי להפך בזכותו של אותו אדם. מי יודע איזה חנוך קבל, מי יודע כמה פגעו בו בעבר ואיך עוררו שנאתו ומשטמתו. כמה גדולה הרחמנות על נשמתו האומללה וחיייו הריקנים והמעוותים! ובה בעת, עלו גם בלבו הרהורים מקבילים: הרי הרב קיים חובתו, פעל לשם שמים, גונן על בני הקהילה. ונתרכך לבו, ובקש מחילה!"

כך, סיים רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, נהגתי גם אני. הם באו גדושי משטמה, עם רצח בעיניים. ואני התבוננתי בהם ברחמים רבים. נשמות יהודיות אומללות, טועות ותועות, מלובות אש זרה ומוסתות לשנוא ולניכור, כה גדולה הרחמנות. ואז, "כמים הפנים לפנים", נהפך גם לבם – לא להסכים עמי, כשם שאני איני מסכים אתם – אבל שנאתם שככה ומשטמתם כבתה...

והוסיף, שאין לך רעיון בספר משלי, שאין לו מקור בתורה (תענית ט ע"א). כשראה יעקב את עשו הבא להרגו בראש ארבע מאות איש, השתחוה ארצה שבע פעמים, לכוף עצמו ורגשותיו, "עד גשתו עד אחיו" (בראשית לג, ג), עד שעורר בנפשו את רגש האחוה, ובכך פעל ש"וירץ עשו לקראתו יחבקהו". הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב, אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה נושקו בכל לבו" (רש"י).

ואם כך, שאל ה"בית הלוי" מבריסק, איך זה שהגוי שונא את היהודי הרבה יותר ממה שהיהודי שונא את הגוי?!

איזו שאלה חזקה!

והתשובה, חזקה עוד יותר –

בלב כל יהודי, שוכן גם חלק גויי [וכמו שאמר (ברכות יז ע"א): גלוי וידע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב, שאין אנו עושים רצונך, שאור שבעיסה, יצר הרע שבלבנו המחמיצו (רש"י), ושעבוד מלכיות, היינו השפעת האומות וחלחול תרבותם], ומוכן שבחלק זה איננו שונאים את הגויים, להפך. אבל בגויים אין אף 'פינטעלע איד', אף נקודה של יהודי, גם לא שמץ ממנו. לכן שונאים הם אותנו בכל לבם!

וכשיודעים זאת, עולה השוועה: "הצילני מיד אחי מיד עשו" (בראשית לב, יב), ופרשו בספרים הקדושים ("דגל מחנה אפרים", "קדושת לוי", ועוד), שבקש הצלה ממשוהו של "עשו" שדבק בו חלילה, כי אז תנתן לעשו שליטה עליי!

ומה היא קליפת עשו העלולה לדבוק בנו –

שנפשוט טלפינו לומר טהורים אנו, בעוד הטומאה בחובנו!

שנתחזה לצדיקים יותר מכפי שאנו באמת!

זהו שנינו (בראשית רבה סה, טז), "אמר רבן שמעון בן גמליאל, כל ימי הייתי משמש את אבא" – היש לנו מושג מה כלול במשפט זה! איזה כבוד אב, איזו מסירות. בתלמוד הירושלמי (ריש פאה) מוגדרת מצות כבוד אב ואם: "החמורה שבמצוות". על רבי טרפון שכה הצטיין בה, אמרו חכמים שעדיין לא הגיע לחצי קיומה. ורבן שמעון בן גמליאל מעיד על עצמו שכל ימיו קיימה!

ועם זאת –

"ולא שמשתי אותו אחד ממאה" – אף לא אחוז אחד – "שמש עשו את אביו!"

במה פחת רבן שמעון בן גמליאל, מה החסיר? מאומה, זולת פרט אחד: "אני, בשעה שהייתי משמש את אבא", מבשל וצולה ואופה ומכין ומגיש, "הייתי משמשו בבגדים מלוכלכים, ובשעה שהייתי יוצא לדרך

זו דיה לבנה... ולמה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות עם חברותיה במזונות (רש"י)

מדוע למרות התכונה החיובית של החסידה והיותה מתחסדת עם חברותיה ומתחלקת עמן במזונותיה, אסרה התורה לאכול אותה?

ה"חידושי הרי"ם" מתרץ, שהחסידה גומלת חסד רק עם חברותיה, ומזניחה את כל השאר, ולכן נחשבת לעוף שאינו טהור.

מענין לדעת, כי גם העכברים התברכו בתכונה זו, ואף הם נוהגים לקרוא לחבריהם בשעה שהם אוכלים את מזונותיהם, אולם למרות זאת במקרה שלהם חז"ל לא התייחסו לתכונה זו באופן חיובי, ולא זו בלבד, אלא שהעכברים נחשבים לרשעים, כפי שאומרת הגמרא (בבא מציעא מ ע"א): "וכי מה אכפת להן לעכברים", ובתוספות שם: "וטעמיהו דרבנן מפורש בירושלמי הני עכברי רשיעי נינהו".

קושיה זו מתורצת בפי העולם, האומר כי ההבדל בין החסידה לעכבר נעוץ בכך שהחסידה מחלקת לחברותיה מהאוכל שלה, ואילו העכברים מחלקים לחבריהם מאוכל השייך לאחרים...

לא פעם נוהגים אנשים בנדבנות יתרה, ומתירים לאחרים להשתמש בכספים צבור או ברכוש השייך לזולתם ללא קבלת רשות – אולם "נדבנות" זו מחזיקה מעמד רק עד שהדברים נוגעים לרכוש הפרטי, או אז היא נעלמת ומתנדפת לחללו של עולם, ושוב לא ניתן להכיר בהם את היותם נדבנים כה מופלגים...

אצל גדולי ישראל אנו מוצאים את ההפך המוחלט – בכל הנוגע לרכוש הזולת ולכספי צבור הם נזהרו בתכלית הזהירות, אולם משל עצמם היו נותנים ונותנים, מבלי לערוך חשבונות של זמן ושל ממון, כשהם אינם חסים על כבודם ועל כוחותיהם, ואינם נמנעים מלעשות זאת אפילו לאנשים אשר נמצאים מן העבר השני של המתנס.

בספר "האיש על החומה" מספר הרב יהושע לייב שינקר, נכדו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, סיפור מופלא אודות סבו, כפי שהעיד באזניו בנו של אחד מיקירי ירושלים ומחשובי תלמידי החכמים שבה, אשר למגינת הלב נטש את דרך אבותיו והצטרף לחוגי הציונות.

הדבר היה בשנת תרפ"ב – סיפר לו האיש – באותן שנים התנהל מאבק חריף בין הקנאים מחוגי אגודת ישראל, שבראשם עמד רבי יוסף חיים, ובין ההסתדרות הציונית. והנה, חלה אחד מראשי ההסתדרות העובדים, אשר היה ידוע בשנאתו הגדולה לדת, במחלה קשה ואנושה.

במשך ארבעה שבועות אושפז בבית חולים אנגלי של המסיון, אולם המחלה הלכה והחמירה, עד כי הרופאים נואשו מחייו. בני משפחתו המודאגים פנו אלי, בהיותי אחד מן המקורבים אליו, והתיעצו אם ניתן לעשות עוד משהו כדי להציל אותו ממות, ואני, אשר הכרתי את ד"ר ולך ואת רופאי בית החולים "שערי צדק", וידעתי כי הם נמנים על טובי הרופאים, והמלצתי להם להעבירו לשם.

אולם הענין לא היה כה פשוט. שתי עובדות עלולות היו להביא לסרובו של ד"ר ולך לקבלו לבית החולים: האחת, עצם זהותו והיותו מפורסם כאחד המתנגדים הגדולים ביותר של היהדות החרדית, והשנייה, העובדה שהוא מגיע מבית החולים של המסיון.

בני המשפחה היו מודעים לכך, אולם לא נותרה להם כל בררה אחרת. ומאחר והיו לי אי אלו מהלכים בחוגים החרדיים בזכות אבי, התבקשתי לבצע את ההעברה הזו.

שני סבלים גברתיים העבירו את החולה על גבי אלונקה לשערי צדק. כאשר הגיעו לפרוודור בית החולים, יצא אליהם ד"ר ולך, וערך בדיקה ראשונית, ומצא כי המצב חמור ביותר. הוא שאל כמה פרטים אודות הרקע הרפואי, וכאשר שמע שהוא הגיע מבית החולים המסיוני, הסמיקו פניו מכעס, והוא פנה וחזר לחדרו, מותיר אחריו את בני המשפחה המבולבלים ואת החולה האנוש.

רק אחד מסוגל לשנות את דעתו של ד"ר ולך – לחשתי לבני המשפחה – רבי יוסף חיים זוננפלד, ומאחר ואבי היה אחד ממקורביו, נטלתי על צוארי את השליחות אליו, ובינתיים הורדה האלונקה עם החולה שעליה אל מאחורי בנין בין החולים, תחת אחד הברושים.

מיהרתי לביתו של רבי יוסף חיים בבתי מחסה – ממשיך המספר – תוך כדי הליכה החל לרדת עלי גשם שוטף שהרטיב אותי מכף רגל ועד ראש. טוב ורועד נכנסתי לביתו של רבי יוסף חיים, ועל אף שידעתי כי

המצב הכלכלי בפולין בין שתי מלחמות העולם היה כבי רע. משפחות הגיעו עד פת לחם. אני זוכר, סבלו חרפת רעב. צריך לדעת היהדות על המצב כיום.

כשה"חפץ חיים" זצ"ל ביקר בלודז', עיר התעשייה הנודעת, עלו לאכסנייתו אב ובנו. הבן, בחור בר מצוה, לא בא – כמו היום – לקבל ברכה להצלחה בתורה. הוא בא לקבל היתר לעזוב את בית המדרש. שה"חפץ חיים" ירשה לו להפסיק ללמוד, לא פחות!

בחור טוב, ירא שמים, מצליח בלימודו, ירבו כמותו בישראל. לב זהב לו. ולב הזהב מתפלץ כשהוא רואה את אביו עובד מבוקר עד ערב ומשתכר אל צרור נקוב, ואין הקומץ משביע, ואין לחם לאכול ואין בגד ללבוש. איך יכול הוא לעמוד מנגד, לשקוע בלימוד, ולעמוד על דם הוריו, אחיו ואחיותיו, להתעלם ממצוקתם! רוצה הוא לצאת לשוק, למצוא עבודה, איזו שתהיה, ולסייע בפרנסת הבית!

נו?! מי אינו מניח לו?!

אביו מתנגד: בשום פנים ואופן! מקומו של בחור, בבית המדרש! "איש שדה" יוצא עשו, ו"יושב אוהלים" יוצא יעקב אבינו. השוק משחית, שפתו ירודה, היותו גשמית, מכבה כל זיק של קדושה ומחדיר טומאה! והבן אינו מסכים. אבא, דוקא משום שאתה סבור כך וחדור להט רב כל כך, מוכן אני לצאת לשוק החיים. כי רואה אני שאתה ירא ושלם, ולא הושפעת. זיק הקדושה שלך לא כבה, והטומאה לא חלחלה. אחזיק גם אני מעמד.

שמעו שצדיק בא לעיר, רבנו ה"חפץ חיים", והחליטו לעלות לאכסנייתו, להגיש לפניו תעצומותיהם.

כמה התרגש לשמוע!

לשמוע את הבחור, שכואב הוא כאבו של המחסור בבית ורוצה לעזור לאביו ולסייע בפרנסה. "נושא בעול עם חברו", מארבעים ושמונה קניני התורה!

וכמה התרגש לשמוע את האב מוותר על העזרה, ומודיע שהמשפחה מוכנה לסבול מחסור, ובלבד שהבחור ישאר באהלי תורה!

וגדול היה כוחו של ה"חפץ חיים" זצ"ל להסתכל על כל דבר בעיניים של תורה, ולמצוא לכל שאלה פתרון בתורה.

אמר לבחור: שמע נא, התורה אסרה לנו את העופות הטמאים. את הנשר ואת הפרס ואת העזניה, ואת העורב ואת בת היענה. למה לא נאמר: את היענה, מדוע נאסרה רק הבת? התשובה ידועה: היען אוכל אבנים וזכוכיות (שבת קכח ע"א), קיבתו כברזל ובשרו כסוליה, לא ניתן לאכילה ואין צורך לאסרו. אבל אפרוחו, בשרו עדין רך, ואותו אסרה התורה באכילה. כך מפרשים רבותינו (בעלי התוספות וחוקני ועוד, ויקרא י"א, טז).

והנה מצינו שירמיהו הנביא קונן, איך היתה "בת עמי לאכזר, כיענים במדבר" (איכה ד, ג). ויש להבין, במה מתבטאת אכזריות היען לאפרוחיו? והענין, שהאפרוחים באים ומבקשים מזון, והאם נותנת להם מעדן – בעיניה, אין טעים ממנו, שבר זכוכית מחודד ומשונו. ואינה מבינה שעבורה זה אכן מעדן, משום שהוושט שלה כצינור ברזל וקיבתה כדד נחושת, והזכוכית נגרסת בה עד דק. אבל אפרוחה עדין ורך, והזכוכית נתקוב את הוושט ותחורר את הקבה, והאפרוח יתיסר ימוות בעיניו קשים ומרים. ונמצאת אשמה בהריגת אפרוחה!

מבין אתה, בני, סיים ה"חפץ חיים", אביך מבוגר ומחושל, מחוסן נגד אוירת השוק ומתמודד בהצלחה מול השפעתו. אבל אתה עודך צעיר ורך, אינך יכול להשוות עצמך אליו ולמדוד עצמך לנגדו. עליך להמשיך לשהות באהלי תורה ובקרב בני התורה!

והדברים אמורים להורים, שאומדים עצמם שיכולים לשהות במקום פלוני או לצפות במופע פלוני ולא יושפעו לרעה, וה' יודע האמת. אולי מלאכים הם. אולי יכולים הם לטייל במקום פלוני ולבלות במקומות בילוי ומחוסנים הם דיים, יגרסו זכוכיות כאוות נפשם. אם מעדן הם עבורם, יבוסם להם. אך מה רוצים הם מילדיהם, איך מהמרים הם על זוך נשמותיהם, איך הם לוקחים אותם עמם?!

(והגדת)

ואת אלה תשקצו מן העוף... ואת החסידה (יא, יג-ט)

יש בלבו עלי, משום שאף אני נמנית עם החוגים הללו, ונטשתי את דרך אבותי, לא ניכר היה מאומה מכל זה בקבלת הפנים החמה שערך לי.

קיוויתי לקבל ממנו מכתב המלצה לד"ר ולך, אבל להפתעתי, מיד כששמע את כל הפרטים, קיפל את קצה דף הגמרא שהיתה פתוחה לפניו, סגר את הגמרא, קם ממקומו והתעטף במעיל הפרוה שלו. נדהמתי. האם הוא באמת יוצא לשם כך מן הבית?!

נעמדתי בחלל הדלת, ונסיתי להפעיל את כל כח השכנוע שלי כדי למנוע את הליכתו, בפרט לא בגשם כה שוטף.

"באתי רק לשם מכתב", נסיתי להסביר, אך רבי יוסף חיים הישיש נותר בשלו. הוא הזדקף מלוא קומתו ואמר לי: "כשמדובר בהצלת נפשות, אין די במכתב... עלי ללכת לשם בעצמי... לא אזוז משם עד שאראה את החולה מוכנס לבית החולים וזוכה לטיפול מקצועי".

ואכן, תוך כדי כך הוא התחמק החוצה. רצתי אחריו, וכמעט שלא הצלחתי להדביק את קצב פסיעותיו של הרב, על שבעים וחמש שנותיו...

בדיוק אז התגבר הגשם. "אולי נמתין תחת קורת גג כלשהי עד שהמים יפוגו מעט?", נסיתי להציע. הרב אפילו לא ענה, הוא רק זרז את פסיעותיו ומלמל: "פיקוח נפש! כשהולכים להציל יהודי נבהלים מטיפות גשם?..."

כשהגעתי לשער יפו, הצלחתי לשכור כרכרה שתוביל אותנו לעבר בית החולים. כשהגענו לחצר בית החולים מיהר רבי יוסף חיים לרדת מן הכרכרה. אני מהרתי לסלק לעגלון את המגיע לו ולרוץ אחריו.

מצאתי אותו כבר בחדרו הפרטי של ד"ר ולך, וספקתי לשמוע אותו אומר בתקיפות: "מאימתי נעשה הדוקטור פוסק בהלכות פקוח נפש? אני מבקש לקבל את החולה מיד לבית החולים, ואחר כך נתווכח...".

כשראה אותי אמר: "היכן החולה? נא להביאו מיד! כל רגע יקר!".

ושבועיים מאוחר יותר, ארע הבלתי יאמן, החולה עזב את בית החולים כשהוא בריא לחלוטין...

בידעי את היחסים המתוחים שבין רבי יוסף חיים ואותו מנהיג, נמנעתי מלספר לו את אשר קרה, אולם שנה לאחר מכן לא הצלחתי יותר להתאפק.

הדבר היה בשעת טקס הנחת אבן הפינה לישוב חדש בגליל. אותו מנהיג נשא במהלך הארוע את הנאום המרכזי, ובמהלך הדברים קרא בפתוס: "נבנה את הארץ בדרכנו ובכחנו! אבנה את ארצנו תוך מלחמת חרמה ביד השחורה של הרב זוננפלד ופמליתו!".

ברגע זה קפא בי דמי. צעקתי ספונטנית לעבר הנואם: "שתוק! דרך ארץ בפני הגאון הישיש שאתה חב לו את חיך!". לשמע קריאת בניינים מוזרה כזו מידי קרוב, הוכה הנואם בתדהמה. הוא הפסיק את נאומו, והפנה כלפי מבט תוהה, ובקש הסברים.

לא הססתי. עליתי על הבמה וספרתי לו ולשאר המשתתפים איך היד השחורה של רבי חיים נחלצה להציל ממוות את מי שהכריז כנגדו, וכנגד כל היהדות החרדית, מלחמה של ממש...

(ומתוק האור)

אוכל כשר החזיר יהודי לדת אבותיו

אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורי ולא תטמאו... ונטמתם

בם (יא, מג)

אכילת שקצים ורמשים מטמטמת את לבו של האדם ומרחיקה אותו מכל קשר ושייכות לקדושה, כפי שאומרת הגמרא (יומא לט ע"א): "תנא דבי רבי ישמעאל עבירה מטמטמת לבו של אדם שנאמר: 'ולא תטמאו בהם ונטמתם בם', אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמטם".

לעומת זאת, הקפדה על כשרות האכילה זורעת בלב האדם זרעי טהרה, ויש בכוחה לקרב אותו לאביו שבשמים.

עד מה רב כוחה של אכילה כשרה, נוכל ללמוד מן הסיפור שלפנינו המובא בספר "ועמך כולם" של הסופר הדגול רבי חנוך טלר:

בבית מדרש לרבנים בניו יורק התקבלה שיחת חוץ. המזכיר, שענה לשיחה, מצא את עצמו מאזין למשפט הבא:

הוא כמעט חזר הביתה, כשלפתע נכנס מישוה... היה זה בחור מגודל למראה, רעמת תלתלים, מכנסיים קרועים.

ר' מיכאל עטה את הטוב שבחיוכו: "שלום, מה שלומך?".

"אני עובד כאן במסעדה מקסיקנית", אמר הבחור בלי שמץ של מבוכה, "היבוס שלי שלח אותי לגנוב, אה... כלומר לטעום קצת מהאוכל שלכם".

"איך קוראים לך?".

"ברני".

"נעים מאד, אני הרב מיכאל הלר. אני רוצה לדבר אתך, נפגש, נלמד קצת, אתה יודע, עוד מעט תשעת הימים, רוצה שאסביר לך מה זה?".

טקסט

"יש לי רעיון" אמר היהודי שהתגלה כבעל המסעדה, "בוא אלי הביתה, נאכל משהו ואסביר לך את הכל"...

וברני, אכן, בא ואכל, והזמן שוב לשבת, ובא ואכל, ואחר כך לעוד שבת, וגם אליה הוא בא, וטעם עוד פעם מן הטעם הרוחני.

אט, אט הוא פשט צורה ולבש צורה, וכעבור שלוש שנים כתב לרבאי הלך מכתב.

"שלום רבאי, הבטחתי לך שכשאסתדר בחוף המערבי אכתוב לך מכתב. ובכן, לקח לי קצת זמן, אבל בסוף הסתדרתי... היום אני יהודי שומר מצוות, ברוך ה', קובע עתים לתורה, יש לי אשה ושני ילדים מתוקים, ואני מודה לך מאד על שעזרת לי להסתדר בחיים! שלך, בנימין פלדמן (ברני)"...

(ומתוק האור)

ויהי ביום השמיני

ביום הגדול והנשגב ביותר, מתחילת הבריאה, שחז"ל במסכת מגילה (י,ב) - *מיום שברא הקב"ה שמים וארץ, לא היתה שמחה לפני הקב"ה, כיום חנוכה המשכן.*

נאמר כאן ויהי ביום השמיני... ונאמר שם ויהי ערב ויהי יום אחד

אומרים חז"ל - מיום בריאת העולם לא היתה שמחה להקב"ה, כמו היום הזה. זה היום הכי משמח שהיה לפני הקב"ה.

שימו לב לדגש - לא כתוב מיום שברא הקב"ה את העולם, בשבת קודש, אלא מיום שברא הקב"ה שמים וארץ, שנאמר ויהי ערב ויהי בקר יום אחד.

ל - ויהי ביום השמיני יש הקבלה ל - ויהי ערב ויהי בקר יום אחד ואנחנו רוצים להבין מהי ההקבלה בין שתיים.

לפני שנכנס לענין, ביום הזה, שהוא היום הגדול ביותר בשנה, ביום שבו נחנך המשכן, לא היתה שמחה להקב"ה, כיום הזה.

ביום הזה מעניש הקב"ה את נדב ואביהוא, למה? בהקריבם אש זרה.

(י,א-ג) ויתנו בהן אש ושימו עליה קטרת ויקרבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם: ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה': ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן

אלה הפסוקים שמופיעים בפרשה. כל אחד שואל את עצמו שאלה - אין יום אחר? למה דוקא ביום הזה? היום הכי שמח בעם ישראל, היום שהתבשר עם ישראל על כפרת העגל, רואים בחוש שהקב"ה מוחל לעם ישראל.

אומרים חז"ל (שבת פ"ז,ב) - ראשון למעשה בראשית ראשון לנשיאים ראשון לכהונה ראשון לעבודה ראשון לירידת האש ראשון לאכילת קדשים ראשון לשכון שכינה ראשון לברך את ישראל ראשון לאיסור הבמות ראשון לחדשים.

אותו יום נטל עשר עטרות, היום הכי גדול לפני הקב"ה. אין לך יום אחר? אין לך יום אחר לתת מכה לישראל בפטירתם של נדב ואביהוא?

צריך לדעת, אלו לא שתי אנשים פשוטים. נדב ואביהוא, אלו שתי היורשים של משה ואהרן.

כשמשה ואהרן היו אמורים להסתלק מן העולם, מי שהיה עתיד לרשת אותם, היו נדב ואביהוא.

הזוהר הקדוש, פרשת אחרי מות, אומר, שכל מי שמוריד דמעות ביום הכיפורים, על שתי בניו של אהרן, מובטח לו שלא ימותו בניו בחייו. הבטחה של הזוהר הקדוש.

אנחנו באים ביום כיפור בוכים - ריבונו של עולם, אם הם היו חיים, אנחנו היינו נראים אחרת, אם הירידה של עם ישראל לא היתה בצורה כזאת, של מה? ירידה שמורידה אותנו, ממשה ואהרן, למטה, עד יהושע בן-נון, היתה לנו הפסקה של נדב ואביהוא, אנחנו היינו נראים אחרת. כל כך הרה דורות מנדב ואביהוא, אנחנו היינו נראים אחרת. מעין הקבלה שיש לנו, לפטירת תלמידי רבי עקיבא.

מה אנחנו מתאבלים היום? חסרים אנשים שמתו?

"אני לא אוהב את המוזיקה הזאת", ברני היה אדיש למדי, לבסוף הוסיף במידה מסוימת של טקט: "אתה יודע מה, אולי נדבר, נראה...". הוא טעם קצת, אמר שלום והלך.

רק אז קלט ר' מיכאל הלך, שהוא לא השאיר שום שם, מספר טלפון או כתובת, מלבד את זו של המסעדה שלו...

אבל לא אדם כמותו יסכים להרים ידיים. הוא איתר את המספר וחייג לשם.

"הלו, ברני, אתה זוכר אותי?".

"הו, כן. עד עכשו כואבת לי הבטן מהפלאפל שלך..."

"אז מה אתה אומר? רוצה להפגש? לשבת קצת?"

"כן, לא... לא... לא... האמת היא שגמרתי את בית הספר כשהייתי בכיתה ז'... קשה לי קצת ללמוד".

"אז רק נדבר".

לזה הוא הסכים.

עד למועד הפגישה ישב לו ר' מיכאל ותכנן את השיחה. הוא ניסה לשער מה עתיד לומר לו ברני, ומה יענה על כל שאלה, אבל המציאות עלתה על כל דמיון...

ברני הגיע מתנשם ומתנשף.

"תראה רבאי, אין לי מדי הרבה זמן, כי מחר אני טס ללוס אנג'לס... כן.. כל מה שעבדתי כאן היה משום שלא היה לי מספיק כסף לגמור את הטיול שלי.. כעת אספתי מספיק, ומחר אני טס..."

הפעם התקשה ר' מיכאל להסתיר את אכזבתו.

ברני כבר עמד בדלת, כשפתאום אמר, אולי כדי לרצות אותו: "אתה יודע מה, רבאי? תאמר לי משהו אחד ואעשה אותו בשבילך..."

ר' מיכאל הרהר מעט... מה כדאי לבקש? ולבסוף אמר: "אתה טס מחר, נכון? תזמין לך ארוחה אחת כשרה למטוס".

"בסדר", הרכין ברני את תלתליו, "בשבילך אני מבטיח".

"וכשאתה מגיע ללוס אנג'לס", קרא ר' מיכאל מאחורי כתפיו אל תרמיל הגיינס המהווה שהלך והתרחק, "תשלח מכתב קטן, ותודיע לי שהסתדרת, אוקי?".

וברני הנהן בראשו.

למחרת הגיע ברני למטוס, הוא היה נראה בדיוק כמו כל שאר הנוסעים, ובהגיע שעת הארוחה לא העלתה הדילת על קצה דעתה שהוא זה שהזמין את האוכל הכשר, ונתנה אותו לאדם אחר, בעל זקן, ולברני הגישה מנה רגילה.

"הי שליחה רגע", כך ברני, "הזמנתי 'כושר פוד'..."

"אני אבדוק", היא אומרת, וחוזרת כעבור דקות ספורות, "אני מצטערת... קרתה תקלה ונתנו את המנה למישהו אחר... אולי תרצה אוכל רגיל?".

ברני הרגיש את בטנו מתהפכת... הוא רצה לומר כן, אבל ההבטחה לרב היתה חזקה ממנו... מילה זו מילה, החליט לבסוף, ואמר בקול: "לא אני לא רוצה..."

כשנחת המטוס בלוס אנג'לס היה ברני מורעב לגמרי, אבל כמו להכעיס, כל המסעדות שם היו טרפה. הוא, אמנם, הבטיח לשמור כשרות רק בטיסה, אבל מראהו הדואג של ר' מיכאל נותר חקוק בזכרונו...

יש גם מסעדות כשרות בלוס אנג'לס, אמר לעצמו בעודו מעלעל בספר הטלפונים ומחפש לעצמו כתובות.

הוא הגיע במהירות, אבל התאכזב - הדלת היתה סגורה.

"למה?", לא מעט תסכול היה בשאלה הזו, "תשעת הימים" נכתב שם, וברני התקשה להבין את הקשר... למה זה קשור לאוכל?!

הוא עמד שם, כאילו נטע אותו מישהו מתחת לשלט, וחש שאינו יכול יותר.

לפתע נגש אליו יהודי: אפשר לעזור? מה אתה מחפש?

שטף שלם יצא מפיו של ברני, והוא מצא את עצמו מספר לזר את הכל...

בא המלך ואומר לרופא – מה עשית לנו? רופא מספר 1, פעולה ראשונה ולא עשית כלום, איזה מן רופא אתה! אמר הרופא למלך – צר לי על פטירת השר האהוב שלך, אבל למעשה אני שמח. צר לי על הפטירה, אבל אני שמח שזה קרה מול כולם עכשיו, למה? פשוט מאוד ראיתי את כותרות העיתונים היום בבוקר – 'הרופא ששום מחלה לא יכולה עליו, מגיע!' אם כולם יחשבו כך, יזניחו כולם את הבריאות, כל היום יוכלו סטייקים, ציפסים, כל בוקר עוגה עם קצפת, איך אני יוכל לרפאות כאלה דברים? אם אתם תהיו מלאים בכולסטרול, אני יוכל לעזור לכם! אני יכל לעזור אם האנשים בריאים, וקצת הם חולים, אז אני יכל לרפא אותם, אבל אם אנשים מזניחים את גופם, אני יכל לרפא אותם!?

כותרת ראשית – 'הרופא ששום חולי לא יכל עליו' – אז מה הבינו התושבים? חבר'ה תעשו חיים, תשתו כל היום וויסקי, תאכלו מה שאתם רוצים, לא צריך לשמור יותר על הבריאות, יש לנו רופא שפותר את כל המחלות!!!

כולם יהיו מפלצות כאן, איך אני יוכל לעזור להם? עכשיו כשראו שהשר מת, אני יוצא בהודעה לכל תושבי העיר, ואומר – רבותי, אתם ראיתם את השר הזה, השר הזה לא עשה פעילות גופנית, לא הזיע אף פעם, כל היום ישב במשרד, הביאו לו בבוקר קרמשיט בצהרים צ'יפס וסטייק, בערב נתנו לו מלואוח, תראו איך הוא חייה.

אני יכל לרפאות אם אנשים משתפים פעולה, אבל אם אף אחד לא משתף פעולה, איך אני יכל לרפאות?

אם ככה, אומר המגיד מדובנה – עשיית משכן, יכל להביא זלזול בחטא, למה?

כי כל בן אדם שלא בא לכפרה החטא שלו, אז הוא בלחץ, הוא אומר – מי יודע איזה עונש יעניש אותי הקב"ה!?

אבל עכשיו, שאפשר להביא קרבנות למשכן, אם אפשר להביא קרבנות למשכן, אז אין בעיה בעברות – עשית עבירה, הבאת קרבן, התכפרת!

אמר הקב"ה ביום הזה, שאני מתחיל לחנוך את המשכן, שאפשר להביא בו קרבנות, אני אראה להם, שעם ישראל, הגדולים שבהם, אני בא איתם בדיון. אם אני אכניס את הגדולים שבהם, לבוא בדיון, יהיה גילו, אבל יהיה ברעדה.

אמנם תהיה שמחה על עשיית המשכן, אבל יראו שהקב"ה לא מוותר, אז ייכנס מורא ופחד, וזה נקדש בכבודי. אלו הדברים שכותב המגיד מדובנה.

(ברוך שאמר)

בדרך הדרוש

והנה מנה"מ שהי' אז בלא הכנה והיכי רמיזא י"ל דאחז"ל [פסחים ק"ז]. לדוד מזמור שרתה שכינה לי עשר אעשרנו לך. פירוש שיעקב נדר ליתן מעשר ואח"כ אמר שירה משא"כ מזמור לדוד והכוונה מבניו. והנה ליעקב היה ד' בכורים שנפטרו ממעשר כשהי' צריך הכנה הי' מזמור ומנגן וכנגן המנגן שרתה עליו שכינה משא"כ כשלא הי' צריך הכנה שרתה שכינה ואח"כ מזמור, וא"כ ה"נ הא כתי' וירא כל העם ואח"כ ויראו ש"מ שלא הי' צריכי' הכנה כלל,

והנה המפרשים הקשו אם כן כיון דלא נמנו הבכורים אם כן קשה לא לימני נמי לבכור של קהת דהיינו עמרם אלא יצהר חברון ועוזיאל וחזור חלילה ונמצא הגורל שייך על קרח לפי החשבון. ומתרגים כי לא נמנו הבכורים דוקא קודם החטא שהיה העבודה בבכורים אבל לאחר החטא נמנו הבכורים גם כן.

והשתא אתי שפיר דכך אמר לו לכך נבחרת שאלולי לא חטאת לא היו נמנים הבכורים ומגיע הכהונה לקרח ולא לך אבל השתא אתה נבחרת: (חתם סופר)

(הנוכח התורה).

קרב אל המזבח (ט, ז)
ברש"י על הפסוק קרב אל המזבח שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש הלא לך נבחרת. יש לפרש על פי מה דאיתא במדרש מפני

אנחנו מתאבלים על עצמנו. אם 24 אלף תלמידי ר' עקיבא היו חיים, אנחנו היינו נראים לגמרי אחרת. אנחנו היום, כ"כ הרבה שנים מפטירת תלמידי ר' עקיבא, אנחנו היינו נראים אחרת. על זה אנחנו מתאבלים. זה פטירתם של נדב ואביהוא.

הקב"ה רצה דוקא ביום הזה, הוא אמר למשה רבינו ונקדש בכבדי, אל תקרי בכבדי אלא במכובדי.

אמר לו הקב"ה – תדע לך, ביום חנוכת המשכן, אני אתן לעם ישראל עונש, מה זה עונש? תהיה מידת הדין מתוחה.

אמר משה לאהרון – אני הייתי בטוח או אני או אתה. עכשיו אני רואה שלקחו אותם, הם גדולים ממני וממך!

רבותי, אין כאן תשובה, למה דוקא ביום חנוכת המשכן, ונקדש בכבדי, אל תקרי בכבדי אלא במכובדי, אין כאן תשובה, למה בית המקדש צריך לחנוך דוקא בפטירתם של אחד מגדולי ישראל, או משה ואהרון, או נדב ואביהוא, על מה ולמה?

התשובה לכך, אומר המגיד מדובנה, ואחרי זה ננסה ללכת קצת יותר לעומק.

אומר המגיד מדובנה – משל למה הדבר דומה?

משל למלך שהיתה לו ממלכה, הוא בנה עיר, שכל העיר שלו היתה בנויה על איכות הסביבה, מי שיגור שם, לא יהיו לו דאגות, מעין קטריה של מטה. אבל הוא אומר, חייבים שהאנשים שם יהיו בריאים, אם הם לא בריאים אז מה זה שוה?

אמר המלך אני מביא את הרופא מספר אחד בעולם, שכולם משבחים אותו, כל מחלה שבאה אליו, הוא מוציא אותה.

הרופא הזה עובד בארה"ב, מקבל \$100,000 לחודש. אמר לו המלך, אם אתה בא אצלי תקבל פי שתיים, אתה רק תשגיח שכל מי שגר כאן בעיר, כולם עשירי עולם, כולם יגורו פה, יהיו בריאים.

כמובן הרופא הסכים לתנאים. באותו יום שהגיע, עשו לו קבלת פנים עם במה, קבלו אותו בכבוד גדול.

המלך עולה לנאום – רבותי הגיע גדול המומחים ברפואה, לא היתה מחלה שלא מצא לה מרפא, וב"ה אנחנו שמחים לקדם את פניו, ותדעו לכם, בני הממלכה, שכל בעיה הכי קטנה, יש לכם רופא בחינם אין כסף, כחלק מהשירות שהממלכה נותנת לתושביה.

בעוד המלך מדבר, פתאום אחד השרים החשובים בממלכה התחיל לצעוק- יש לי כאבים בחזה!!!

נופל מהכיסא לרצפה, הרופא מתחיל לעשות לו הנשמות, עיסוי בחזה, אחרי כמה דקות ז"ל.

שובק על הרצפה, פגר מת, מכסים אותו. אוי לה לאותה בוש, אוי לה לאותה כלימה, בקבלת פנים של הרופא, אחד השרים החשובים מת.

וירא כל העם ויראו על פניהם: (ט, כד)

ברבה פי' זו ר' תנחום בשם ר' יודן תני כל ז' ימי מלואים הי' משה משמש בכה"ג ולא שרתה שכינה על ידיו הה"ד וירא כל העם ויראו ע"ש וצ"ע מאי מיייתי ראי' לזה מקרא מלא הוא כי היום הי' נראה אליכם, גם מהאי קרא דמיייתי אין ראי' אלא מרישא דקרא ותצא אש מלפני הי' ותאכל וגו',

וי"ל בשים לב דאמר התם שזה היה עונש על שסרב בשליחות ואמר שלח נא ביד תשלח מאי מדה כנגד מדה הוא זה. גם צריך להבין הלא משה זכה להשרות שכינה על ישראל בשעת מ"ת יותר מאשר זכו במשכן ע"י אהרן, וי"ל התם זכו ע"י הכנה שהכינו עצמם לכך ג' ימים אל תגשו אל אשה והכא הי' בלא הכנה כלל והא"ש דהוי מדה במדה דאי' במדרש שלח נא ביד תשלח ביד אהרן שרגיל כבר מאז להיות נביא שלוח לכן נענש שע"י זכו להשראת שכינה בלי הכנה והרגל כלל,

עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל האמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

חובה עליו להתאמץ למלא את כל מחסורו, חברו, לכה תקנונה בלשון יחיד: "שעשה לי".
סדר 'דעת קדושים' (ל"ד מבוטשטש) ברכות השחר, 'אמרי שפר'

תפלה במתינות - בכל מצב

"ומפתח אהל מועד לא תצאו פון תמתו" (טו)
כתב הרמב"ם (ביאת המקדש ב ה): "כהן שיצא מן המקדש בשעת העבודה בלבד, חייב מיתת... שנאמר: 'ומפתח אהל מועד לא תצאו פון תמתו, כלומר: לא תניחו עבודה ותצאו מבהלים ודחופים'."
דרש רבי שמשון דוד פינקוס:

אף הנחפו וממהר לסיים את תפלתו משום שיש לו צורך חשוב לטפל בו, הרי הוא פאווה כהן המניח עבודתו ויוצא. שהרי התפלות נתקנו במקום הקדושות (ברכות כד ב).
בדברי ספר הגר"ש על אהד מחכמי דורנו, אשר פעם נעמד להתפלל בשדה התעופה טרם עלייתו למטוס. ועל אף שתוף כדי תפלתו שמע את הכרוז המזרז את אחרוני הנוסעים לעלות לטיסה העומדת להמריא, לא נחפו לסיים את תפלתו, אף שבשלב כה הפסיד את הטיסה. 'תפארת שמשון'

מה ל'בת היענה' בבית הכנסת?

"ואת בת היענה" (א טו)
בספרים ישנים הובא מנהג עתיק שהיה נפוץ בישראל - לתלות את ביצת בת היענה בחלל בית הכנסת.
על טעמו של מנהג מקורי זה נאמרו כמה באורים:

- המקבל רבי מרדכי הכהן מצפת באר: בת היענה מטילה את ביציה במקום גבוה, ולאחר מכן עומדת כנגדן ומביטה בהן מבלי להסיח דעת לרגע, שאם תסיח דעתה - לא תוכלנה הביציים לפרות לעולם. מנהג זה נועד אפוא להזכירנו, כי אף בתפלה פן; רק אם תאמר היא ברכוה ובכונה מלאה, תוכל היא לעשות פרות.
- בדומה לכהן פרש רבי אליהו הכהן מאיזמיר: ביצת בת היענה מזכירה לנו את העבדה שחינו תלויים בהשגחה ה'; כפי שאפרוחי בת היענה לא יחיו, אם תפסיק אמן להשגיח עליהם, כך אנו לא נוכל להיות אם חלילה יסיר ה' את השגחתו מעלנו - ולו לרגע קל.
- באופן נוסף פרש רבי צבי אברמוביץ מחצור הגלילית: בת היענה מסמלת את השתיקה. כדברי הרמב"ן בפרושו לאיוב (ל כה): "בנות יענה לא יסאו קולם ולא יצעקו כלל, אף כי יכו אותם לא יצוחו. ואין בכל העופות כמותם בשתיקה". תלית ביצתה בבית הכנסת נועדה להזכיר למתפללים שלא ישיחו בו בדברים בטלים, ובפרט בשעת התפלה.
'שפת פהו מרועי' מדרש תלפיות' (אות ב - בעלי תיים); 'טעם הצבי'

שליח הצבור - ככהן המקריב

"בקרבי אקדש ועל פני כל העם אקבד" (א)
מעשה ארע בלמברג, כששני החגים דמתא נפטרו בזה אחר זה. בהספדו של רב העיר רבי יוסף שאול נתנזון המליץ הוא עליהם את לשון הפסוק "בקרבי אקדש", והטעים את דבריו בדברי הירושלמי (ברכות ד ט): "זה שעובר לפני התבה, אין אומר לו בוא והתפלל, אלא בוא וקרב - עשה קרבננו", וזאת לפי שהתפלות תקנו כנגד הקרבנות, והחזן הוא ככהן המקריב.
'דברי שאול' מהד' חמשאה

רזי אמונים

מרמזי אמן בפרשה

העונה צ' אמנים נקרא צדיק

"כי היום ה' נראה אליכם" (טו)
"כי היום" בנימטריה 'אמן'. ללמדך כי המקפיד לענות תשעים אמנים ביום, כמכסה שקבעו חכמים (תשובי זהר חדש קלב א), זוכה להגיע למעלת הצדיקים אשר ה' נראה אליהם. כפי שכתב בספר השד"ם: "ספר הגו ודרך משה" (ליום א): "לא יאה אמן הזה קל בעיניכם, ואין האדם נקרא צדיק אלא אם קים בכל יום צ' אמנים".
'חמדה נגונה' שיר השירים ג ח

'שעשה לי' - ולא לחברי

"ויאמר משה אל אהרן ולאעזר ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרעו... ואחיהם כל בית ישראל יכבו את השרפה אשר שרף ה'" (א)
אמר רבי שלמה קלוגר מבראד:

אף שחייב האדם לקבל על עצמו דין שמים בשמחה (ברכות נד א), אין זה פוטר את זולתו מלהשתתף בצרתו. ולפיכך אמר משה לאהרן ולבניו: "ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרעו" - שכן חייבים אתם לקבל את הדין בשמחה. אולם: "ואחיהם כל בית ישראל", חלילה להם מלהתעלם מצרתם, ועל פה הם: "יכבו את השרפה אשר שרף ה'".
פרוש זה עולה בקנה אחד עם הסברו הנפלא של רבי משה ליב מסאסוב לכהן שברפת 'שעשה לי כל צרכי' נאמרה בלשון יחיד, ואף הדגש בה: "לי".
הודאת 'שעשה לי כל צרכי' מבטאת את חובת האדם להיות 'שמתם בחלקו', וכיון שבמדה זו צריך האדם להגות רק בנוגע לצרכיו האישיים, ואלו בנוגע לצרכי זולתו -

על המתפלל לשוב קדם התפלה

"קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך" (טו)
אמר האדמו"ר רבי מאיר מדז'יקוב:
בפסוק זה רמזה התורה קלל חטוב לכל הקרב להתפלל, שהרי אמרו חכמים (ברכות כו ב) "תפלות כנגד תמידין תקנונים", ולכה רמז הכתוב: "קרב אל המזבח" - בעת שהנהג נגש לתפלה, "עשה את חטאתך" - טוב בתשובה על חטאיך, כי רק כך: "ואת עלתך" - תוכל להעלות קראוי את תפלתך.
'אמרי נעם'

למוד הלכות הקטרת מנהג מפני המגפה

"ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם וירא כבוד ה' אל כל העם" (טו)
"למה נכנס משה עם אהרן? ללמוד על מעשה הקטרת. דבר אחר... ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל" (רש"י).
פרש החתם סופר: כי שני הפרושים שהביא רש"י משלימים זה את זה:
ממיתת נדב ואביהוא למדנו כי השראת השכינה עלולה להביא לידי מגפה (ראה רש"י שמות כט מג). ולפי שהקטרת מסוגלת לעצירת מגפות (במדבר י"ג), לפיכך הקדימו משה ואהרן להכניס לאהל מועד כדי ללמד את הלכות הכנת הקטרת. ובקשו הם רחמים שיחשב להם למוד זה כאלו הקטירוהו בפעל ותשרה השכינה מבלי שתפרץ מגפה בישראל, שהרי הניסוק בתורת הקטרת - כאלו הקטיר קטרת (ראה מנחות קי א).
'חתם סופר'

אין משבחים אלא על חסד נגלה

"ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אקבד וידם אהרן" (א)
שאל רבי פישל דן מריפין את רבי חנוך צבי מבגדד:
וכי יעלה על הדעת כי אלמלא עורר משה את אהרן לכהן, לא היה אהרן שותק ומצדיק עליו את הדין, והלא הלכה היא (ברכות נד א): "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה"?
השיב לו הרב מבגדד:

במאירי (פסין א א) הובא בשם תרגום ירושלמי על פסוק זה: "וידם אהרן" - ושבח אהרן". לפי זה יש לומר כי ודאי מיד לאחר שמתו בניו קבל עליו אהרן דין שמים באהבה וברך על הרעה, אולם פיון שהיה זה בגדר 'חסד נסתרי', לא הזכיר בהודאתו לשון שבח, לפי שאין משבחים על חסד נסתרי. רק לאחר שהודיעו משה כי התקדש שם שמים במיתתם, ובכך הברר לו שהיה זה בבחינת 'חסד גלוי', עמד ושבח את הבורא.
'כהן פאר' - הבן ימיר לי אפרים עמי ג

קריאת השקמה!

רבנו המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל (גפ"ח באדר) היה משכים לבוא לשייבה שעה ארצה לפני התחלת תפלת שחרית, ושם היה מכין עצמו לתפלה, כשבין שאר הכנותיו, התבקש אחד מבני השייבה להשכים כדי לומר לפניו בכל בקור את ברכות השחר כדי שהמשגיח יוכל לענות 'אמן' אחר ברכותיו.
'עמוד הנראה והעבודה' עמ' 67

ברכת המזון - ברכת 'בונה ירושלים' (ב')

שלושה מכפרים על שלושה על הטעם שאנו מבקשים על ירושלים, מלכות בית דוד ובית המקדש בברכת המזון, הביא האבודרהם את דברי המדרש (ראה ילקוט שמעוני ק"ו) שבימי רחבעם מאסו ישראל בשלושה דברים שזכו להם: במלכות שמים, במלכות בית דוד ובבית המקדש, ולפיכך אין הם נגאלים עד שבקשו על חזרת מתקרתם, ובבקשתם יוכיחו שהם מתקרתים על שמאסו בהם, שנאמר: (הושע ג ה) "אחר לשבו בני ישראל ובקשו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל ה' ואל טובו [בית המקדש] באחרית הימים". ובאר האבודרהם כי מטעם זה תקנו לנו לברכה בכל יום על שלושה דברים אלו בברכת המזון: "על מלכות בית דוד... ועל הבית הגדול... בברכת ר'חם, ועל מלכות שמים בפתח ברכת ה'טוב והמטיב: "האל-אבינו מלפננו..." וכי, כדי שבבקשותינו נכפר על שמאסנו בדברים אלו, ובכך תחוש הגאולה.

שני צדדים למטבע של ירושלים

אחר שבקשנו רחמים על ישראל, על ציון ועל ירושלים, מייחדים את המלכות בית דוד. וכפי שנספק בגמרא (ברכות מח ב' וזהלכה בשניע א"ח מפ"ד ט"ו שלא הזכיר את מלכות בית דוד בברכת 'בונה ירושלים' לא יצא ד"י חובתו. על טעם הדבר כתב הרמב"ם (ברכות ב ד) שלא תשלם החמה בבגין ירושלים, אלא כשתשוב מלכות בית דוד למקומה.

בתפלת 'שמונה עשרה', טרם חתימת ברכת 'בונה ירושלים' אנו מוסיפים: "וכסא דוד מהרה לתוכה תכין", ואף שיחדו ברכה מיוחדת אחריה למלכות בית דוד - "את צמח דוד עבדך...", וזהו מהטעם האמור, שאין ירושלים שלמה בלא מלכות בית דוד. וכן נרמז בדברי הגמרא (בי"א דא) "איהו מטבע של ירושלים? דוד ושלמה מצד אחד, וירושלים עיר הקדש מצד אחר", לאמור: בית המקדש ומלכות בית דוד תלויים זה בזה.

אף בגמרא (חלו"ב א) דרשו את חלומו של שר המשקים (בראשית מ"א): "ובגפן שלשה שריגם - רבי אלעזר המודעי אומר: גפן זה ירושלים, שלשה שריגם - זה מקדש, מלך, וכהו גדול", הרי שמלכות בית דוד היא חלק בלתי נפרד מירושלים ומבית המקדש. ולפי זה יש לומר שהזכרת מלכות בית דוד בברכת ירושלים אינה תפלה בפני עצמה שתשוב מלכות בית דוד, אלא היא חלק מהתפלה על ירושלים, לפי שאין ירושלים נקראת שלמה תחת על כל מלכות אחרת שתשלט בה, מלבד קשתהיה תחת מלכות בית דוד (ב"ח: שרא"ל לה"ק"א ב"בצ"ל על הש"ס, סי' ז).

בשורה טובה המובאת בהדרגה

את הסבה לסדרן של הבקשות: תחלה "על ישראל עמך", לאחריה: "ועל ירושלים עירך", וכי, ולבסוף: "ועל מלכות בית דוד", מפרש רבי אהרן תאומים (מטה אהרן על הגש"פ פריקפויט ט"ע) על פי דברי האלשיך על הפסוק (ישעיה נב ז): "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום, מבשר טוב משמיע ישועה אמר לציון מלך אלוקך", כי הפסוק סדר מהשקל לקשה: "משמיע שלום", לאחר מכן: "מבשר טוב, ולאחריו: 'משמיע ישועה', ורק לבסוף: 'מלך אלוקך'. וזאת משום שהמצאות מוכיחה ששמיעת בשורה טובה בפתאומיות עלולה להזיק לאדם, ועל כן הקדוש ברוך הוא ברחמי בשר לנו על הגאולה קמעא קמעא. לפיכך אף בברכה זו תקנו לנו לפרט את בקשותינו בסדר עולה: הבקשה הראשונה היא "על ישראל עמך", לאחר מכן: "על ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך", ורק לבסוף:

תפלה קצרה שהכריעה את הפך

המעשה המפלא שלפנינו נשמע עד מפי עד מפי זקני קהלת יד שבפרס אשר ראוהו בעיניהם. חבוי בו, בספור זה, מסר נפלא בעבורנו, מסר המביע את כחה הגדול וחשיבותה היתרה של תפלה הנאמרת בעת צרה, ולו התפלה הקצרה ביותר.

המעשה ארע לפני למעלה ממה שנה. באחד הימים פרץ סכסוך בין גוי רשע ואלים ליהודי נכבד מבני קהלת יד. הסכסוך הכרע לבסוף בבית המשפט, שבו נפסק כי די היהודי על העליונה. אף הגוי סרב לקבל עליו את הדין, ולשם כך רקם במחו עלילה מרשעת וחסרת כל בסיס כנגד היהודי, וכאשר הדברים היו סדורים במחו נגש לבית המשפט וגולל בפניהם את הבודותה המרשעת.

חיש מהר נקרא היהודי לחקירה זולגת, אשר כמיטב המסורת הפרסית כללה ענויים קשים. עבדת היותו יהודי לא הטיבה עמו, ותוך זמן קצר נחרץ גורלו למות בתליה, ענש שהיה נפוץ עד מאד באותם ימים במדינת פרס. כמו כן נקבעו בעבורו יום ושעה מדויקת שבה יתלה. רחמנא ליצלו.

בהשמע הבשורה הקשה בקרב בני קהלת הקדש יד, לא ידעו היהודים את נפשם מרב צער ויגון. מיד כששמעו את הבשורה התכנסו כלם לבית הכנסת המרכזי לעצרת תפלה וזעקה, שבמהלכה שיכחו את לבם בתפלה ובתחנונים לפני ה' שיהיה על נפש האיש ועל עולויו הרפים העתידים להתגורר יומים, בלא משען ומשענה.

אף מן השתדלנות לא משכו היהודים את ידם; טובי עורכי הדין נשכרו כדי להמליץ טוב על אחיהם הנתון במצר, אלא שבבית המשפט סרב לפתח את התיק לדיון מקדש, והללו נאלצו לשוב על עקבותיהם מבלי שתננתן להם הזכות להשמיע את טענותיהם.

נדמה היה כי נגזרה הגזרה. בני ביתו של האיש כבר השלימו עם הגזוע מכל ואף התכוננו לכך נפשית. ובהגיע היום המיועד לבצוע גזר הדין, התכנסו, עטופי יגון, בשערי בית הפלא, שם היו עתידים להפגש עם בן משפחתם לפגישת פרדה טרם יעזבם לאנחות.

לאחר מפגש קצר וקורע לב, אלצו בני המשפחה ללוות את יקירם לאלום התליה. האיש הכנס לאולם קשפניו מכסות פנהו. חבל התליה כבר הוכן, קשור ומהדק לאחד מן הנוים שבליטו מתקרת האולם והוכנו להטירה זו. כשהוסר הכסוי מעל פני האיש נגלו לעין כל פניו החזרות, אך עיניו לא חדלו מלשדר אמונה ובטחון. החבל נכרך מעל צוארו, וכפי שהיה נהוג במים ההם, בטרם נשטם הכסא מתחתיו, נשאל האיש בידי התליו: "מהי בקשתך האחרונה?"

מה רבה היתה ההפתעה פאשר בחר האיש להביע משאלה מותרת ובלתי מובנת: "מבקש אני כי יסירו את החבל מן הון שאליי הוא קשור, ויעבירוהו לון הנמצא שם", ענה האיש לאחר מחשבה קצרה, תוך שהוא מחוה בידו לעבר הקצה השני של תקרת האולם.

הבקשה הפתיעה את התליו, אולם כפי שנקבע בחק, היה עליו למלא את הבקשה במלואה; עובד בית הסהר נקרא למקום, טפס אל תקרת החדר, הסיר את החבל מקשוריו ומהר להתקינו בקצה השני של תקרת האולם.

"ישמע מהיכלו קולי" עמ' שלד

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת את אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו. (אגרת הרמב"ם)

פרשת שמיני | שבת פרה

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

מאמר

ראש הישיבה

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"
רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

מה הולך לקרות לך כשתתחיל לשמוח?

חבילת ההטבות

מה משותף לבריאות, עיכול תקין, שיפור הראייה, פיתוח אינטלגנציה, זוגיות טובה, פרנסה בשפע, הצלחה בעסקים, בחברה ובחיוך הילדים, ולעוד דברים רבים אחרים? נחשתם נכון - כולם הם תוצאה של שמחה! בשבועות האחרונים דיברנו על השמחה ונמשיך בכך גם השבוע, ונמנה חלק קטן ממעלות ויתרונות השמחה.

נתחיל בכך ששמחה זה קודם כול בריאות בגוף ובנפש. כל המחקרים והשיטות מצביעים על כך, אבל חכמי ישראל להבדיל, המחוברים לחכמה האלוקית כבר כתבו על כך כבר לפני שנים רבות. אלה מעט מדברי הקיצור שולחן ערוך:

"הרוצה לשמור את הבריאות... ויהיה בטוב לבב ובשמחה הממוצעת, כי היא סיבה לגדל החושים הטבעי, ולעכל המאכל, ולדחות המותרות, ולחזק אור העיניים וכל ההרגשות, וגם יתחזק כוח השכל". ולעומת זאת: "הדאגה היא היפוך השמחה, וגם היא מזקת, לפי שמקררת את הגוף, ויתקבץ החם הטבעי אל הלב ויביאהו אל המוות".

בריאות גוף ונפש

ואכן, גם עולם המחקר והרפואה הקונבנציונלית וגם עולם הרפואה הטבעית מסכימים פה אחד שלשמחה מרכיב מרכזי ומשמעותי ביותר בכל תהליך של ריפוי ובשמירה על אורח חיים בריא. העצבות וחברותיה גורמות לשינוק המערכת החיסונית ואילו הרוגע הנפשי והשמחה גורמים למערכת החיסון שלנו לעבוד בעוצמה המקסימלית.

העצבות היא גורם מספר אחת לאכילה "מנוחמת" ולאכילה של כל מיני מתוקים ומלוחים ושאר מרעין בישין - כך שהיא בוודאי מרכיב משמעותי בהשמנת יתר ובשאר המחלות הנובעות מהרגלי

אכילה מעוותים כמו סוכרת ומחלות לב. ופשוט שההשפעה שלה על בריאות הנפש היא מכריעה.

אדם כועס ועצבני - נמצא בסיכון גבוה יותר לחלות במחלות רבות. וכאשר אדם עובד על השמחה, הוא הרבה יותר רגוע ולא מרבה להתרגז. כך שלפעמים במקום להילחם במידת הכעס ולנסות להוריד את הלחץ - עדיף פשוט להרבות בשמחה. וכך במקום לגרש את החושך עם מקלות אנחנו מרבים אור והחושך נעלם מאליו.

**בריאות, עיכול תקין,
שיפור הראייה, פיתוח
אינטלגנציה, זוגיות
טובה, פרנסה בשפע,
זה חלק קטן ממעלות
השמחה**

כלי עוצמתי לריפוי - בחינים ובקלות!

לפני שנמשיך למנות את יתרונות השמחה נעזור לרגע וניתן לכם טיפ קטן-גדול, כלי מעשי. השמחה היא בחירה - וישנן דרכים מעשיות ופשוטות לבחור בשמחה, אבל איך עושים את הצעד הראשון?

ובכן, התשובה היא: תחייך! תחייך בכוון! ידוע שכאשר אדם מחייך אפילו חיוך מאולץ - זה גורם לו לשמחה פנימית ומעלה לו את מצב הרוח. לחייך ישנן השפעות גדולות וחשובות על הבריאות: הוא מפחית את המתח בחיים, מחזק את מערכת החיסון, מביא ליצירה מוגברת של תאי דם לבנים,

יוצר תחושת רווחה ואפילו מפחית כאב פיזי ונפשי - כן, החיוך משך כאבים. זאת אומרת גם אם באמת כואב לך החיוך הוא התרופה, ובהמשך נראה יתרונות נוספים.

כאן מגיע התפקיד שלך לשים לב ולהתבונן - האם יש סיבה מספיק מוצדקת להפסיד בשבילה את הבריאות ואת הרווחה הגופנית והנפשית? גם אם קרה לך דבר מעצב - האם זו סיבה שבגללה כדאי להרוס גם את הבריאות. צרה אחת זה בהחלט מספיק. חבל להוסיף עוד צרות.

הצלחה פורצת גבולות

אז בריאות כבר יש לנו. מה עכשיו? עכשיו אנחנו רוצים גם להצליח בחיים. לשמחה יש הרבה כוח להביא לאדם גם פרנסה. ממש כך. שמחה מביאה כסף. אבל זה לא רק כסף. הצלחת החיים העיקרית היא הצלחה חברתית, קודם כול זוגיות טובה, יחסי אנוש נכונים ובעיקר יחסים טובים ובריאים גם עם הילדים וגם עם המשפחה המורחבת, וגם עם השכנים, וגם בקשרים עסקיים וגם במקום העבודה. בקיצור - בכל מעגלי החברה בחיים.

האם צריך מחקרים בכדי להוכיח שכל המערכות האלה בנויות ומבוססות על שמחה? האם זה לא מובן מאלי?

השמחה קושרת קשרים

אדם שמח ומחייך הוא אדם אהוב ומוערך, רוצים את קרבתו, נמשכים אליו, מרגישים טוב בסביבתו, הוא משדר ביטחון, סומכים עליו, מקבלים ממנו. זה טוב למציאת זיווג זה טוב למציאת מקום עבודה ולקידום בעבודה וזה טוב לאנשי מכירות ולכאלה שבונים קשרי מסחר ועסקים. מה תרצה יותר מזה? אז תחשוב טוב כמה השמחה עשויה לחזק את כל הקשרים המשמעותיים של חייך. גם בריאות הגוף והנפש של הילדים וגם כל האישיות והחיוך שלהם והעיקר, כל היהדות שלהם - הכול מתחיל

גיליון 615

כ"ג אדר ב' תשע"ט

כניסה	יציאה	ר"ת	
18:20	19:33	20:13	ירושלים
18:37	19:35	20:11	תל אביב
18:30	19:35	20:13	חיפה
18:38	19:34	20:13	באר שבע

הכנסים של הרב שלום ארוש שליט"א לשבוע הקרוב

חולון

יום ה',
כ"ח אדר ב' (04/04/19)
בי"ב ע"ש חללי צה"ל
המעפילים פינת המצודה,
בשעה 21:30

ירושלים

יום ד',
כ"ז אדר ב' (03/04/19)
ישיבת "חוט של חסד"
שמואל הנביא 13,
בשעה 20:30

רמת הגולן

יום ב',
כ"ה אדר ב' (01/04/19)
תלמוד תורה גולני
מושב חיספין
בשעה 20:30

בדיחות הדעת

אישה לבעלה הקמץ: "נו, תיקנת את הברקסים?"

הקמץ: "המוסכניק רצה אלף שקל, אז אמרתי לו שרק יגביר את הווליום של הצופר..."

אבל אם המטרה היא: לשנות את התנהגותו השלילית, או להשיג התנהגות רצויה וחיונית ובלשון הסיפור "לקטוף פירות" אזי הביקורת החטיאה את המטרה. והראיה היא: שלאחר הפעולה "החיונית" שלנו, הילד כועס ומושפל. ולכן המסקנה המתבקשת היא: שחינוך ע"י ביקורת שגורמת לילד להרגיש- השפלה, עצב, כעס, מרמור, עצבנות וכדו' היא הרסנית ואינה מוכיחה. זוהי הביקורת ההרסנית, זו שגם אנו מתקשים להתמודד איתה ולא מוכנים לקבלה, על אף שהיא לפעמים במקום הנכון וגם אם נאמרה מאדם שאין לו כוונות זדון.

יש ביקורת ויש ביקורת

טוב אני לא "מוחק" לגמרי את הביקורת מספר החינוך. כי בוודאי כהורים ואנשי חינוך עלינו לעסוק גם "בביקורת" אך לא זו ההרסנית. עלינו לעסוק "בביקורת בונה". ביקורת כזו שתאמר מאדם ש"ודע להוכיח", כזו "שלא תבאיש את ריח הנפשות". אתם בוודאי זוכרים את דברי רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב "רופא הנפשות" בליקוטי מוהר"ן (חלק שני סימן ח') "אף על פי שתוכחה הוא דָּבָר גָּדוֹל... אף על פי כן לאו פֶּלְאָדָם רָאִי לְהוֹכִיחַ... כִּי בְּתוֹכָהֶן אֵינּוּ רָאִי לְהוֹכִיחַ, אֲזִי לֹא דִי שְׂאִינּוּ מוֹעִיל בְּתוֹכָהֶן, אֲף גַם הוּא מְבַאֵשׁ רִיחַ שֶׁל הַנְּשׂוֹת הַשׁוֹמְעִים תוֹכָהֶן. אֲבָל כְּשֶׁהַמּוֹכֵחַ רָאִי לְהוֹכִיחַ, אֲזִי אֲדַבְּרָא, הוּא מוֹסִיף וְנֹתֵן רִיחַ טוֹב בְּהַנְּשׂוֹת עַל יְדֵי תוֹכָהֶן..."

מטרת העל של הביקורת היא: "שינוי המעשים והדרכים הרעים" וכדי שהילד יסכים להשתנות נדרש ממנו "יצוץ". כאשר הצלחנו להכניס בילד רצון להשתנות, אזי ע"י ביקורת חיובית, כזו שאינה פוגעת אלא אדרבה "מעודדת" אותו, מרימה אותו, ביקורת כזו שאמרת לו "אתה טוב, אתה יכול, אתה מצליח" ביקורת כזו תקדם בוודאי את הילד ותבנה אותו כילד מצליח עם הערכה עצמית גבוהה.

לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

- התלמידים שגבהו על פי הממוצע קיבלו ציון ממוצע.

- והתלמידים שלא עמדו בהספק הגדילה הנדרש, נזכרו קשות על כך שלא השקיעו מספיק, שלא התאמצו, ושלא היו חדורי מוטיבציה, או בקיצור שאינם מוצלחים. בכל פעם שיצאו התלמידים לקטיף על מנת לתרגל, אלה שהגיעו לגובה העצים, עסקו בקטיף הפירות בהצלחה ובנחת. אך התלמידים שלא הצליחו להגיע לגובה הפירות, השתעממו, התחילו להפריע ולא הצליחו להתמקד בקטיף. עם הזמן, יצא להם שם של מופרכים וזה יצר תופעה התנהגותית מעגלית של עוד יותר הפרעות וכחות למידה והצלחות. תושבי האי המודאגים החליטו להתייעץ עם אדם חכם והם פנו לזקן הכפר שיחלוק עימם מחוכמתו וימצא להם פיתרון. החכם האזין לדבריהם וכשסיימו התשרה קלות ואמר: "יש 2 דרכים לפעול לפתירת הבעיה ועליכם לבחור באחת מהן: הדרך הראשונה היא: לנטוע עצים נמוכים יותר, שאליהם יוכלו להגיע גם הילדים הנמוכים. הדרך השנייה היא: לספק לתלמידים הנמוכים סולמות, כדי שגם הם יגיעו לגובה הפירות".

שאלו אנשי האי: "אך כיצד ניתן ציונים? האם ניתן את אותו הציון לאלו שקטפו מהעצים הנמוכים כמו מהעצים הגבוהים? האם הילד שקטף בכוחות עצמו, יקבל ציון כמו הילד שנגזר בסולם?" ענה להם הזקן החכם: "אהה! זו באמת שאלה חכמה... עליכם לקבל החלטה חשובה. במה אתם מעוניינים בסופו של יום קטיף- בפירות או בציונים?"

חלוקת ציונים או קטיף פירות

הסיפור היפה הזה, אמור להיות לנו "לעיניים" בכל פעם שאנו מגיבים על התנהגות לא מתאימה של הילד: "האם אנו רוצים פירות או ציונים?" הכוונה: האם אנו עסוקים בחלוקת ציונים, ולכן אנו מעירים עכשיו לילד- כי אנהו בטוחים שכך צריך לעשות, כי כך אנו רגילים, או כי זה יחנך אותו להמנע ממעשים לא רצויים. אז נבדוק: האם ההערות השיגו את המטרה?

אם המטרה הייתה: השפלה, עצב, כעס, מרמור, עצבנות, מריבה ועוד מרעין בישין, אזי הצלחנו בגדול.

הערכה או ביקורת פרק ח'

כולנו מסכימים, שביקורת מזיקה והיא דבר הרסני. והראיה, שגם אנחנו לא מסוגלים לסבול כשמבקרים אותנו. אבל באותה המחשבה שאנו מסכימים שהביקורת היא שלילית, מתעוררות בנו השאלות הבאות: "האם כל מילה שנוגד לילד נחשבת לביקורת? אז באיזה צורה נדבר איתו- בבקשות, בתחנונים?! ואיך בכלל אפשר לחנך בלי ביקורת, מה הילד מושלם ולא עושה טעויות? אולי נראה שהוא טועה ונשותק, ואם לא אנחנו נבקר אותו אז מי כן יעשה את זה, מה הוא יכול להשתנות לבד?"

הערכה או ביקורת

התשובה היא: שבדיוק בשביל כך נוצרה הסדרה הזו של "הערכה או ביקורת". מטרת המאמרים, לעשות בע"ה סדר בנושא החינוכי החשוב ביותר, והוא חינוך ע"י הערכה וע"י ביקורת חיובית. תוך כדי קריאת המאמרים, תתגבש בע"ה התובנה האישית שלכם: כיצד נוכל לחנך את ילדינו להערכה אישית גבוהה, במנימוסם של ביקורת הרסנית. וכבר יש לנו שני קצוות של הגדרה חינוכית. ההצלחה היא: הערכה אישית גבוהה. והכישלון הוא: ביקורת הרסנית. כעת, נותר לנו להגדיר את המושגים, להמחיש ע"י דוגמאות, להבין את התופעה ואת הגורמים להתנהגות ולצאת לדרך חדשה של תיקון העבר, ובניית חינוך מחודש ע"י הערכה.

אי זקופי הקומה

ובכן, נתחיל בסיפור: אי שם בלב האוקיינוס היה אי קטן ושמו: "אי זקופי הקומה". באי, היה קהילה שהתפרנסה מקטיף פירות מתוקים מעצים גבוהים. כבר מגיל צעיר, היו מלמדים את הילדים את רזי המקצוע. תכנית הלימודים בכל בתי הספר, התמקדה בצמיחה לגובה, כי ככל שהילדים יגבוו יותר, כך הם יצליחו לקטוף פירות מהעצים הגבוהים ותעשיית הקטיף תשגשג. וכך בסוף שנת הלימודים, מודדו את גובה התלמידים לפי טבלה מסודרת:

- התלמידים שגבהו מעל הממוצע קיבלו ציון לשבח.

בס"ד

מחפשת עבודה?

מצאנו מקום במיוחד עבורך!!!

למשרד טלמרקטינג גדול ומבוסס
דרושות טלפניות למשמרת צהריים - ערב
054-3344153 | 02-5308002
העבודה במשרדים בירושלים
בברכתו של הרב שלום ארוש שליט"א

חדש! חדש! חדש!

זמירות נועם שבת

חיזוקים באמונה מאת הרב שלום ארוש

זמירות יפיפיות
שיעשו לכם את השבת
עשירה יותר
ושמחה יותר...

מתאים במיוחד
לשבת חתן/ בר מצווה
ולשאר שמחות

זכות גדולה להפיץ במליונים!!

להזמנות: 052-2240696

ילדון חידודון

בין הפותרים יוגרלו מתנות

בפרשתנו (ויקרא יב) מסופר שאש יצאה ושרפה את בני אהרון, באילו עוד מקומות נוספים בתורה מתואר מצב בו יוצאת אש מה?

פתרון "ויקרא": בשבועות קיבלנו את התורה, אמנם מתוך כפיה, בפורים קיבלנו מחדש את התורה אך מתוך אהבה. הזוכה: אריאל ס. חצור הגלילית

פתרונות לשלוח למייל | פקס:

al5308000@gmail.com | 02-5812252

חיזוקית-

אדר | השמחה בריאה לבריאות (:

על יד שמחה

זוכים לרפואה (א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחזקים: 052-6672221

יש לך סיפור תודה?

המערכת תשמח לפרסם אותך

al5308000@gmail.com

סיפורי תודה

אמרת תודה ונושעת?

החור בבלב נעלם

ישם הרופאים הפעילו עליהם לחץ להכניס את הילד לניתוח מיד, ואם לא, הם יכולים למעשה להפריד מספוג, ה".

בני הזוג היו בצער גדול והאשה בכתה בלי הפוגה. ואז אפרו לה בעלה: 'נשארה לנו בדייק שעה עד הניתוח. בואי נגיד בקשר שעה שלמה תודה רבה לה' על הצרה הזאת. ישבו בני הזוג בחדר ההמתנה כשדקות בעיניהם, ופיהם מלמל תודה ולבם בל עפום. כן בקשר שעה עשו כואקו אדיר להחזיק באמונה שהכל לטובה.

אחרי שעה הכניסו את בנם לחדר הניתוחים. עבר זמן מה, והרופא יוצא מחדר הניתוחים ומבקש מההורים השבורים לגשת למסדרו. כשונסו, אפרו להם בשמחה כהולה במקומה: "אני ממש מודאג על כל הפרטורים שהיו לחנם. לפני הניתוח החלטנו לעשות לו צנתור, וכאשר עשינו צנתור לילד, גלינו שאין לו שום חור בלב. אין לו שום דבר, והוא בריא לגמרי. ברגע שיתאושש מההרדמה, תוכלו לקחת אותו הביתה. בשם הנהלה וצוות בית החולים, אני מתנצל על אי הנעימות".

אמרת תודה ונושעת? 052-2240696

הזוכה השבועי בהגרלה

אהרון ביטון (9.5, ביתר עלית)

גם אתה יכול לזכות, שלח לנו סיפור תודה

ותיכנס להגרלה

al5308000@gmail.com

ילדים אומרים תודה

סיפור בהמשכים לילדים

מתנה ושמה תודה 052-2240696

מחברת התודה שלי (חלק ב')

מבצבצת בקצה עיניה. דאגתי.

לפתע נכנס אבא לחדר וקטע את השתיקה המעיקה. בידו החזיק קפסת ממתקים צבעונית, בלון גדול שכתוב עליו 'רפואה שלמה', וחוברת צבעונית בשם "מחברת התודות והודאות שלי".

"יהודה, איך אני שמח שהתעוררת סוף סוף. כל כך דאגתי. כל המשפחה רוצה לבוא לראות אותך, אבל אמרתי להם שאתה צריך שקט ומנוחה. אולי מחר יבואו. אבל העקר שאתה מרגיש טוב".

"אבל אבא, פואב לי מאד ברגל, והרופא אומר שגבס לא מספיק".

אבא הסתפל מדאג לכוון אמא ואמר לי: "אל תדאג, הקדוש ברוך הוא הוא רופא נאמן ורחום. הוא יכול לרפא כל רגל בעולם. עכשו תאכל קצת מהאכל שסבתא שלחה לך, ותנסה לנוח", אמר

"הו, אני רואה שיהודה התעוררה מה שלומה חמוד? לא ענית. קצת התביישתי.

"יהודה חמוד, הדאגת קצת את כלנו פה. במיוחד את אבא ואת אמא. אני ממש שמח שאתה ערני ונראה טוב". ואז פנה הרופא לאמא ואמר: "יש לנו בעיה קטנה עם הרגל של יהודה. מתברר שהשבר יותר מסבך ממה שחשבנו". והלך לדבר עם אמא בפנה בלחש שלא אשמע. לאחר שיחה קצרה, הרופא הלך ואמא נראתה מדאגת.

"אמא, מה אמר הרופא?" שאלתי בדאגה.

"אל תדאג, יהודה, הכל יהיה בסדר. הרופא אמר שלשבר שלך לא יספיק רק גבס. צריך לעשות גם איזשהו טפול". "איזה טפול?" שאלתי בקצר רוח.

אמא לא ענתה, אבל ראיתי שדמעה

אבא ולטף לי את השער ואת הלחי. אבא ואמא נשארו אתי קצת, וכשנהיה מאחה נפרדו ממני ויצאו מהחדר.

הייתי אמור ללכת לישון, אך משהו הטריד אותי ולא נתן לי מנוחה. התחלתי לדאג. מה כבר יכול להיות עם הרגל שלי?

פעם קראתי בספר על ילד שעבר תאונת דרכים ולא היה יכול יותר לרוץ ולשחק, והוא היה מאד עצוב. נזכרתי גם בחיים מפתה א' שהוא קצת צולע וכלם צוחקים עליו, וקשבתו לעצמי 'אולי אני אהיה כמוהו...'

המשך יבוא בשבוע הבא

הניסיון בזמן אמת

גם אנשים מאמינים מאוד קל להם לקבל שהכל מה, אבל זה רק עד הבית. כי כשהניסיונות באים מן הזוג או מהילדים, ובעיקר מהאישה או מהבעל - אז קשה לה לקבל שהכל מה, ולכן זהו עיקר הניסיון של האדם, לקבל דווקא את זה באמונה.

ורק על ידי הניסיונות בבית יוכל הבעל ותוכל האישה לעבוד בעומק אמיתי על תיקון המידות, על הסבלנות, על השמחה וכד', שכל זה נקרא עבודה על אמונה. כי כל המידות הן תוצאה של אמונה, וכאשר הבעל או האישה יתחילו לעבוד על אמונה, הם יראו שיהיה להם הרבה יותר סבלנות, והרבה יותר כוחות לסבול הכל. עתה מובן עוד יותר, מה שכתבנו כמה פעמים, שכל תכלית העולם תלויה בשלום בית. כי אין שום אפשרות להכיר את הבורא בלי לעמוד בהצלחה בניסיון הזה שנקרא שלום בית. ואם כן, יוצא שעיקר השגת התכלית בעולם הזה הוא שלום בית. כמו כן, מלבד העניין שתכלית העולם תלוי בשלום בית, יש לדעת שכל מסגרת הנישואין מהווה מכלול שלם של מצוות, שצריכות כל אחת מהן לימוד רב, לא פחות מכל הלכה או מצויה אחרת בתורה.

לדוגמה: כל אחד מבין, שבשביל לא להיכשל בחילול שבת הוא צריך ללמוד את כל ההלכות הנוגעות בדבר, אחרת בקלות הוא יכשל. ושמירת השבת, עד כמה שהיא באמת מלאה בהלכות ובפרטים, ההלכות הן פשוטות וברורות: כך אסור

לעשות וכך מותר, אבל מצות הנישואין כוללת מלבד ההלכות הרבות גם מצוות רבות שתלויות מאד בכונת הלב, כגון: הקשבה, הבנה, ויתור, ענוה, יראת שמים, צניעות פנימית, קדושה, אהבה, נתינה, חסד, וכו', וברור שעל מנת לקיימן כראוי צריכים הרבה לימוד, הדרכה, והרבה תפילה וסייעתא דשמיא... כל אחד יחשוב על כל הדברים שישנם בעולם, שהאדם רוצה לעשות, שכולם מצריכים לא מעט לימוד. כל שכן בדבר שתלויים בו חיי אדם. ומצוות הנישואין היא הדבר שכל חיהם של בני הזוג וחיי ילדיהם ועוד ועוד נפשות הקשורות אליהם, תלויים בה. לכן, ודאי וודאי שחייבים ללמוד היטב את ה"מתחרים" ואת "חוקי התנועה" של החיים המשותפים. הלא הגבר הוא גבר, ואין ידע מה מתרחש בליבה של אישה? וגם אצל האישה: הלא האישה היא אישה, ואין תדע מה מתרחש בליבו של גבר? מה הם הקשיים המיוחדים שלו? מה הן ההתמודדויות המיוחדות שלו? אלא חייבת היא ללמוד כיצד לחיות עם בעלה, ולא לעשות טעויות, שהן פשוטות ביותר למי שלומד אותן, ממש כמו שכשט לנהג שהוא צריך לעצור באור אדום, או לא להיכנס לכביש המסוכן בשלט "אין כניסה". והנה, אחרי כל ההסברים הללו, שבאמת כל אחד ואחת יודעים אותם בלבם, בכל זאת אנו רואים שהרבה זוגות לא ניגשים לקבל הדרכה, אלא פשוט מזמינים אולם ו"קייטרינג", וזי מתחתנים. רק אחרי כן, כשמתחילות הבעיות, אזי מי שיש להם מעט ענוה ואמת, הם ניגשים לקבל

הדרכה. אבל יש כאלו, שגם עם בעיות קשות של שלום בית נשארים עם הגאווה שלהם, ובטוחים שהם יודעים איך להסתדר לבד, והתוצאות המרות של הגאווה הזאת הן מרחיקות לכת. המסקנה המתבקשת היא, שמאחר והאחריות של בני הזוג לעצמם ולנפשות התלויות בהם היא כה עצומה, אין כבר מקום לשום ספקות - צריכים לקבל הדרכה איך לחיות ביחד, ולקחת את שלום הבית כעבודה מרכזית בחיים, וזו המטרה של בדרת המאמרים הללו, לתת לבני הזוג כלים לעשות את תפקידם ושליחותם בחיים, ושלום בית הוא היסוד לכך. ובאמת זה לא משנה מי מבני הזוג אשם בבעיות שיש להם בשלום הבית, ויתכן שדווקא האישה היא זו שצריכה יותר הדרכה, אך בשורה התחתונה הם צריכים לגשת להדרכה ביחד. בפרט שאם האישה תאמר לבעלה שרק הוא זה שצריך הדרכה, הוא לא יקבל את זה. הוא לא יסכים לקבל שהוא הבעייתי והיא המושלמת. לכן גם במקרים שהבעל זקוק להדרכה, תשתף את עצמה עמו, ותאמר לו את מה שלמדנו בפרק זה, וכך תאמר: "בעלי היקר, הרי אתה מובין שכמו שבדברים אחרים בחיים צריכים ללמוד ולקבל הכשרה, בפרט בדברים שחיי אדם תלויים בהם, כמו רפואה למשל - אם לא ילמד האדם רפואה וירצה לשמש כרופא, הוא יוכל להרוג אנשים חלילה, וכן על זו הדרך. אם כן, גם בעניין החיים של איש ואישה ביחד, שהם כאמור דבר שטעון לימוד רב. בוודאי שאין בושה ללכת ולקבל הדרכה, וזה בוודאי יעזור לנו. ובעזרת ה', על ידי שיקבלו שני בני הזוג את ההדרכה המתאימה להם, על ידי זה יזכו לשלום בית ולחיים יפים ביחד.

אם עדיין לא פגשת אותו זה לא אומר שהוא לא קיים

שנות נתינה **30**

קמחא דפסחא ♥ עוזרים לנזקקים באמת ♥ 02-5308000

מהשמחה של ההורים. אי אפשר לגדל ילד בריא בנפשו בבית שבו שני ההורים מזדקאים, ממורמרים, מתוסכלים, עצבניים ובכיינים, וודאי שאין מה לדבר על אהבת תורה ויראת שמיים.

רפואה מדבקת

נגדיר את זה במושגים תורניים: כל ה"בין אדם לחברו" - תלוי בשמחה. צדקה וחסד ועזרה לזולת אפשר לעשות רק בשמחה שהיא המשרה על האדם רוח נדיבות והיא החסד הגדול ביותר. לתת צדקה בעצבות - זו עבירה: "ולא ירע ליבך בתיך לו" - יוצא שצדקה נותנים רק עם חיוך כי חוסר חיוך נקרא בתנ"ך "רוע לב", כמו שאומר מלך פרס לנחמיה: "מדוע פניך רעים ואתה אינך חולח? אין זה כי אם רע לבו" כבר דיברנו על חיוך, אז טוב שתדעו שרק החיוך לבדו הוא חסד עצום. רבינו אומר שהוא ממש מציל אנשים ומונע התאבדויות. חיוך זה דבר מדבק. למדנו כמה טוב אתה עושה לעצמך בגוף ונפש כשאתה מחייך, אם כן כשאתה מחייך לאנשים, זה גורם גם להם לחייך וזה עושה את כל הטוב הזה גם להם. אתה ממש מרפא אותם, נותן להם רצון לחיות.

שלום ולא להתראות לכעס ולכסילות

עוד דבר מדהים - קשה מאוד לכעוס על מי שמחייך חיוך אמיתי מכל הלב. החיוך מורגיע את האנשים שסביבך. יכול להיות שהם עצבניים והם רק רואים אותך ונרגעים רק מהחיוך שלך ומהשמחה שאתה משרה סביבך. זאת אומרת שאם רוצים לעשות משהו למען הסביבה, למען שלום בעולם בין אנשים ועמים, שהעולם יהיה מקום יותר טוב ויותר יפה, שכך יתגלה כבודו של הבורא בעולם שברא - אפשר לעשות את כל זה רק על ידי שמחה וחיוכים.

והזדבדן שבקצת ההצלחות: מה המתכנן להצלחה בלימודים? רק השמחה. כל הכוח השכלי, המחשבת, החשק בלימוד הכוח לחדש וליצור, ההשראה לכל דבר טוב גם בלימוד תורני וגם בכל סוגי הלימוד התיאורטיים והמעשיים, הריאליים וההומניים, בין בחשבון בין בשפות ובין באומנות - הכול מקבל כוח ואנרגיה מהשמחה. גם בנושא זה קיצרנו והשאירו לכם הרבה שיעורי בית, להעמיק ולהרחיב להתבונן ולחשבן: האם העצבות כאן תשתלם לי או שממש לא?

דרך ארץ קדמה לתורה

ובכן אתם כבר בריאים ומוצלחים, חכמים ויצירתיים, אהובים ומוערכים, חיים באושר ובשלום עם הסביבה ועוד ועוד, מה עכשיו? עכשיו צריכים לדבר על העיקר: קשר עם הבורא, יראת שמיים, תורה ותפילה, ובעיקר: אמונה - כולם אפשריים רק בשמחה. כי כמו שבכל התחומים כל הצלחה תלויה בשמחה, כך ויותר מכך בעבודת ה' שעליה נאמר: "עבדו את ה' בשמחה!" כי השמחה היא הלב של היהדות. יהודי לא שמח מראש שכל התורה והמצוות אינם שווים בעיניו והם לא סיבה לשמוח בהם, ומידה טובה מרובה שהשמחה במצוות היא כבוד גדול לקדוש ברוך הוא והיא משפיעה על האדם רוב ברכות וישועות.

ה' יזכנו לעובדו בשמחה גדולה ובלב שלם מתוך בריאות והצלחה וכל טוב.

בברכת שבת שלום ומבורך

עד היכן כבוד הבריות

רבי אברהם השמש יצא מיד לדרכו, אלא שאמרנו שאותו יום חם מאוד היה.

ולאחר מספר דקות החלו הספקות מונקרים במוחו: 'למי אמר לי רבי ישראל ללכת? שמא לבלומנפלד? או אולי ברנפלד? אה, אני נמצא ממש ליד ביתו של רב העיר - רבי יוסף חיים זוננפלד (תאריך פטירתו י"ט באדר ב' תרצ"ב). בוודאי אליו התכוון רבי ישראל'. חשב השמש.

עלה ודפק בדלת, והרב הישיש בן השמונים פלוס, ניגש לדלת ופתחה

ל ר ו ח ה במאור פנים. "רבי ישראל המזכיר, שלחני לקרוא לכבודו כדי לקבל מעטפה שג' ע"ה עבור כ"ג, גמגם השמש, במורה הכבוד.

רבי יוסף חיים זוננפלד הגר את חבשו, את כובע היתורה שלו ויצא למזכירות

הכולל. משנכנס בפתח, ננער רבי ישראל ונחרד מאוד: שלום עליכם רבי! מדוע הטריח הרב עצמו להגיע? היה הרב שולח מישהו ואני הייתי בא אליו בשמחה.

רבי יוסף חיים התנצל בענוה: השמש אמר לי שקראת לי.

רבי ישראל היה כהלום רעם: אני?! שאני אטריח את רב העיר...?

אהה... היכה רבי ישראל על מצחו. "השמש הטיפש. אני אמרתי לו לקרוא למרת רוזנפלד, והוא קרא לרב שליט"א. רק ישוב הנה ואלמדו דרך-דרך ארץ וכבוד התורה מהם..."

הרב נחרד כולו: חלילה וחס. אוסר אני עליך לומר לו אפילו ברמז קל שטעה, וחלילה לך מלביישו!

ולא נחה דעתו של רבי יוסף חיים, עד שלקח מידי המזכיר את המעטפה, ובמשך עשרים דקות שירך רגליו בחום, ועלה שלוש גרמי מדרגות בגילו המופלג, כדי למסור את המעטפה למרת רוזנפלד, שלא תצטרך היא להגיע למשרדי הוועד ביום חם שכזה...

הזיעה ניגרה ממצחו של פקיד הוועד ומדי פעם הוא הושיט את ידו ומחה במטפחתו את מצחו. בחדר הירושלמי הגבוה, שהיה בנוי בסגנון עתיק, מאוורר לא היה, על מזגן איש לא חשב באותם ימים. היה זה לפני למעלה מתשעים שנה, עת רוב תושבי ירושלים הצטופפו להם בשכונות העיר העתיקה.

יהודי ירושלים שלא עסקו במלאכה, והקדישו את רוב זמנם ללימוד התורה הקדושה מתוך עניות משוועת, היו מואשרים עד מאוד מחייהם.

וכל ועוד שהשיגה ידם ארוחה אחת ביום - הכלולה לחם - ק' בר מרוח בשמן זית ועליו פיסות עגבניה דקיקות כניר - לכל ילדיהם, היו ירושלים חשים כאילו בגן-עדן מצויים הם.

אולם, כיון שסוף כל סוף צריך אדם להביא פרנסה אל ביתו,

והוצאות תמיד היו ויהיו, היו בני הגולה מפרישים מעשר מכספם ושולחים אותו בעין יפה אל יהודי ירושלים הנאנקים ברעב.

זכות גדולה ראו לעצמם יהודי חו"ל, להיות שותפים במסוּמם ליישוב הארץ ולהחזקת תלמידי החכמים שברושלים של מעלה.

חוץ מהכסף הכללי שהגיע מכל מדינות הגולה, היו גם קהילות מבוססות ועשירות שהושיבו פקיד מטעמם בירושלים, אליו שלחו תרומות מדי חודש בחודשו, וסכום זה היה מיועד באופן קבוע לקבוצת אברכים קבועה יוצאי אותה העיר.

פקיד הוועד, רבי ישראל, ישב באותו יום חם במשרד הכולל, וחישב בראשו טורי מספרים בלתי נגמרים לצורך החלוקה שאמורה להתקיים בצהרי אותו יום. כסף שהגיע עבור חודש אדר שעבר, וחג הפסח המומשמש בפתח.

בהיסח הדעת פנה לעוזרו הנאמן, רבי אברהם השמש, וקרא לעברו: לך וקרא למרת רוזנפלד האלמונה ואמור לה שהגיעה עבורה מעטפה מבתה.

תכנית מנויים לעלון "חוט של חסד"

במנוי תזכה ב:

- תמונה יהודית הרב שלום-מדי לתורה
- תפילה בכותל 40 יום
- 80 עלונים ילא כולל דמי משלח

הזכות שלך בהפצה:
02-5308000

גן הדעת חידושים לפרשת שבוע

פנינים חסידות ברסלב

...אחר פורים קורין פרשת פרה, בתחלה הוא פור, כי פורים על שם הפר, ואחר-כך נעשה פרה, וכל זה הנחה לפסח: "שפתותיו שושנים וכו' וכו'", ומקורו בתורה הקדושה צרוף פורים בהפסוק שפדבר מענין פסח, ותנועת הגאון ברמזות העינים והידים הקדושים והנוראים, שמהם נקראה לנו תלמידו הקדוש, מורינו ורבונו מוהר"ת זצוק"ל, גם-כן אי-אפשר לבאר אפילו פנים אל פנים מכל שכן בכתב. ובפרט מה שהתחיל אחר-כך בקול רם וקצק, "בתחילה היו כל התחלות קפסח, ועל-כן כל המצות הם זכר לציאת מצרים" ועכ"ל וקשה בקול נעים, כפה רגעים ונשא בשתיקה. מה נאמר ומה נדבר אשירנו, שאזינו זכו לשמוע כל זאת, ובפרט אף שגלה לנו כן מוהר"ת זכרנו-לברכה, עד היכן שנתנוצץ בלבנו הזך כל זאת בכמה צרופים, ואחר-כך גלה התקן של היד קצורים בפרטיות והזהיר אז לדורות בהבטחה גדולה בעדים נאמנים שייעמדו בעצמיהם סלה תמיד כל מי שיבוא על קברו הקדוש והנורא וכו' (שיש"ק א-קנט)

טעותם ולאמת השקה ואדרבא, ככל שיהיה האדם גדול ומכובד יותר בעיני הבריות כך יגדל אצלו הקושי להודות על האמת אם טעה, לא כן אדוננו גדול הנביאים עליו מכל האדם אשר על פני האדמה, אשר לא קם ולא יקום כמוהו.

בפני מי שגדול כמונו (1) או זה שאינו נכנס אל תוך דברי חברו (2), וכן זה שלא מתפאר במוה שלא ידע (6) וזה שמודה על האמת, היינו שלא מתעקש להכחיש האמת גם כשיש לו הזדמנות ולהחליק ולהטעות (7), כל אלו הם הנהגות הקשורות למעלת המידות, הדורשות מהאדם לפתח ענוה, ענוה שמולידה איפוק וכנות וחתיירה מתמדת אל האמת. ושלושת המעלות הנותרות היינו מה שהוא שאינו נבהל להשיב (3), שואל כענין ומשיב כהלכה (4), אומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון (5) הן מעלות שכליות, המשלימות את משימת החיים, לצאת מגדר גולם ולעלות אל החכמה.

נמצא, שלא הידע הרב הוא שמכחיר את האדם בכתר החכמה אלא דווקא המוסר, ולכן אמר שלמה "החזק בפוסקה אל תגרף, וצרה, כי היא תייר" (משלי ד יג) שצריך להחזיק במוסר כמו אדם שמחזיק בניצרת הריסון, שעליו להיות דרוך.

ולמרות שצריכים את כל המידות כדי להעפיל אל החכמה, המידה הנעלה ביותר היא להיות מודה על האמת. כל כך גדולה ואצילית יכולת זו, שהתורה מספרת לנו שזו הייתה תכונתו של אדון הנביאים שנאמר בו - "וישקע משה ויטב בעיניו" למרות שהיה גדול הדור, וכל ישראל קשובים לו ורק לו, הודה ואמר טעיתי, והיה זה לנוכח כולם.

ולא תהיה מידה זו קלה בעיניך, שהרי הרוב, כשטועים, מוזרים מכל צד ומכל פינה להעמיד

העולם נחלק לחמישה מדרגות אנושיות שהן, בור, עם הארץ, גולם, חכם, חסיד. הבור הוא זה שאין לו לא חכמה ולא מוסר, ולכן נקרא בור, שדומה לשדה - בור' שהיא קרקע שאי אפשר לזרוע בה דבר. עם הארץ הוא מי שיש לו לו מוסר אבל אין בו חכמה, ולכן נקרא עם הארץ, שמועיל לשוב הארץ בזה שעושה מלאכה ומשא ומתן, ובמידותיו ייטיב עם זולתו. הגולם הוא זה שיש בו חכמה ודרך ארץ אך כמוהו כחומר גלם שלא הושלמה צורתו, וזו מציאות רוב ככל בני האדם. חכם הוא זה שקנה את רוב מעלות המידות והתחדד הרבה בשכלו. חסיד הוא החכם שהוסיף והתעלה עד שהתקרב אל השלמות, ומכני זה נקרא חסיד, על שם התוספת, שעושה לפנים משורת הדין ומתחסד עם קונו.

את הדברים הללו אומר הרמב"ם בפרושו למשנה, ושם הוא מנחה אותנו כיצד לצאת מגדר גולם ולעלות אל החכמה והחסידות, וזה מצריך שבעה שלבים "שבעה דברים בגולם ושבעה בחכם, חכם אינו מדבר בפני מי שגדול כמונו בחכמה ובמנין, ואינו נכנס לתוך דברי חברו, ואינו נבהל להשיב, שואל כענין ומשיב כהלכה, ואומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, ועל מה שלא שמע אומר לא שמעתי, ומודה על האמת, וחילופיהו בגולם".

נקודה מרתקת העולה מפירוש הנשר הגדול היא העובדה שלדברי ארבעה מן השלבים המעלים אותנו לדרגת 'חכם' קשורים בטוב המידות, ורק שלשה קשורים לחריפות השכל. כי זה שאינו מדבר

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה-חוט של חסד

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רחוני ב"ק ההלכה"

קו ההלכה הספרדי: *3030

רטבים, ממרחים, תבלינים
כל הרטבים למיניהם וביניהם קטשופ וכדו', יש בהם תערובת עמילנים. כמו כן ממרחי תמרים, שוקולד, ריבות וכדומה מכילים עמילנים. וכן תבלינים בדרך כלל מעורבים בקמח או בעמילנים, ולכן בכל אלו חייב כשרות לפסח.

שמן סויה וקנולה

שמן סויה וקנולה צריכים כשרות מיוחדת לפסח, מכיון שבתהליך הייצור של השמן ייתכן ונתערבו דגנים של חיטה, ולכן יש להקפיד לקנות דווקא כשר לפסח.

כוסות קרטון, מנג'טים, נייר סופג, נייר אפיה, מגבות נייר

אף שבכל מוצרי הנייר יש חשש של תערובת עמילנים, מכל מקום מותר להשתמש בכל מוצרי הנייר ללא כשרות מכיון שעמילנים אלו היו פגומים לפני כן, היתר זה כולל - כוסות קרטון, נייר סופג, מנג'טים וכדומה. (כך הורה לי הראש"ל הגאון הרב יצחק יוסף שליט"א).

חומרי ניקוי לבית

כל דבר שפגום לאכילה לגמרי עד שאינו ראוי לאכילת הכלב אין עליו חשיבות של אוכל, ומכילא מותר להשתמש בו אפי' בפסח ואינו צריך הכשר, ולכן כל חומרי הניקוי שאדם אינו אוכל או שותה מותרים בשימוש ואינם צריכים הכשר לפסח.

מים, אמנם המים ספוגים בו ואינם יוצאים כמונו בשעת ההפשרה אלא רק אחר הבישול, ולכן כאשר מבשלים גוש בשר קפוא בסי, אחר הבישול הוא נהיה קטן יותר ממה שהיה בתחילה. כיצד המים נספגים בתוך הבשר? מזריקים בו חומר הנקרא "פוספטים", הפוספטים גורמים למים להיספג בתוך הבשר, ופעמים שמזריקים הרבה מאד מים עד אשר הערך התזונתי אינו לפי התקן, כי יש חוק שצריך רמה מסוימת של חלבונים, לכן מזריקים חלבון סויה או עמילן שיכול להיות חמץ. כנ"ל בשר טחון ובשר מעובד. כנ"ל נקניקיות שאין עליהם כשרות לפסח, יכולה להיות בהם תערובת עמילנים, כמו כן העטיפה של הנקניק מכילה לקטוז העשוי מקטניות שיכול להוות בעיה למי שאינו אוכל קטניות בפסח.

כמו כן כל הדגים הקפואים צריכים הכשר לפסח ואפשר שהזריקו לתוכם עמילנים. וכן שימורי הדגים, יכול להיות מוזרקים בעמילן.

כל זה דווקא בדברים קפואים שעברו תהליכים בייצור, אבל בשר או דגים טריים וכדומה, אינם צריכים כשרות מיוחדת לפסח, אף אם הקפיאו אותם לאחר הקניה.

גבינות

גבינות מחייבות כשרות לפסח. כיום תהליך ייצור הגבינה הוא על ידי מחמצות וכדי להרבות בהם את החיידקים מוסיפים כל מיני דברים מחמץ גמור, ולכן צריך להקפיד על כשרות לפסח.

כשרות המוצרים לפסח חלק א'

הקדמה - נושא זה של כשרות המוצרים הינו לוטה בערפל. בעבר כאשר אדם היה יוצא לשוק היה יכול לקנות כמעט כל דבר שחפץ קודם הפסח ולא היה חשש של חמץ, מה שאין כן בזמנינו הרבה מוצרים נראים כטבעיים ותמימים עוברים תהליך ייצור בתעשייה, על כן עלולה להיות בעיה עם כשרותם של מוצרים אלו לפסח ולכן יש להקפיד על כל מוצר שקונים ולוודות שיש עליו כשרות לפסח, ולהתייחס לכל דבר שאין עליו כשרות לפסח כאל ספק חמץ.

כל תמצית טעם מורכבת מעל 30 רכיבים שונים שעלולים להכיל חמץ או קטניות (למי שאינו אוכל קטניות בפסח) וכמו כן צבע מאכל עלול להכיל חומר שיש בו חשש חמץ. כמו כן המייצבים עלולים להכיל עמילנים שיכול להיות שהופקו מחיטה (עמילן מופק מחיטה, תירס, או תפוז"א וכאשר הכימאי בודק את המוצר, אין לו דרך לדעת האם העמילן הוא של חיטה או תפוז"א, ולכן יש להתייחס לעמילן כאל ספק חמץ). לכן כאשר עושים קניות לפסח יש להקפיד ולבדוק שיש עליו את חותמת הכשרות של המוצר לפסח.

בשר ודגים

בשר או דגים שנקנו טריים מן השוק, אינם צריכים כשרות לפסח, משום שאין בהם שום תהליך ייצור אמנם בשר קפוא או דגים קפואים חייבים כשרות לפסח.

הסיבה לדבר: כידוע שכל בשר קפוא מכיל 10%

ליקוטים נפלאים פרשת שמיני

האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה, אשר מלא כל הארץ כבודו, עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר: 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה', מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד ה' יתברך ובושתו ממנו תמיד.

ובזה מפרש רבינו הקדוש את הפסוק 'שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני כל אמוט' שעל ידי שיעריך ויחשוב האדם תמיד לנגד עיניו, שהוא נמצא לפני ה', לא ימוט מדרך התורה שנקראת 'מין' וכמו שנאמר 'מימינו אש דת למו'.

ובדרך זה מתפרשים הפסוקים כאן, שכשראה משה רבנו שבני ישראל השיגו מדריגה זאת של 'שויתי', וכמו שנאמר 'ועמדו לפני ה'', אמר להם משה 'זה הדבר אשר ציוה ה' תעשו' שתמשיכו להיות תמיד, בהנהגה הזאת של 'שויתי', ושתהיו תמיד חושבים בדעתכם כי אתם עומדים לפני ה', ואז יתקיים בכם 'וירא אליכם כבוד ה'.

"קרב אל המזבח" (ט, ז)

שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת (רש"י)

תכלית קבלת התורה היה כדי להשריש בבני ישראל את מדת הבושה, ככתוב: "למען תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו" ואמרו חז"ל זו הבושה, וכן אמרו שמי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו בהר סיני, וזהו שאמר משה לאהרן: למה את בוש בבושה שלך? הרי לכך נבחרת, נבחרת כדי שתהיה לך מידת הבושה. (שפת אמת)

"קרב אל המזבח" (ט, ז)

ברש"י הק' שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש הרי לכך נבחרת, נראה הכוונה במילים אלו אמר משה לאהרן הרי באמת אני הייתי צריך להיות הכהן גדול אלא שהייתי בוש ולכן אמרתי לה' שלח נא ביד תשלח ולכן קיבלתי אז את ענשי שאתה נהיית כהן גדול ואם גם אתה מתבייש ואינך רוצה לשמש בכהונה גדולה או אז יצטרכו למנות אדם אחר. (מגלה עמוקות)

"קרב אל המזבח" (ט, ז)

וברש"י לפי שהיה אהרן בוש וכו' כתב הנועם אלימלך הבושה סימן טוב לאדם שהוא ביישן וכל המתבייש לא במהרה הוא חוטא ואהרן היה מתבייש מאוד מגודל הכנעה שהיה בו שכן דרך הצדיק שתמיד בעיניו חטאים על כל נדנוד עבירה ומשפיל עצמו תמיד ובפני רבים מוכיח את עצמו ועי"ז מכניס הרהורי תשובה בשומעים באמרום אם בארזים נפלה שלהבת מה יעשו אזובי הקיר והם חוזרים בתשובה שלימה, וזהו מה שאמר לו משה למה אתה בוש הרי לכך נבחרת כי ע"י שאתה בוש אתה מחזיר את האחרים בתשובה וכך ראוי לצדיק

"ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל" (ט, א)

לכאורה קשה, שהרי כל מקום שנאמר 'ויהי זה לשון צער, ואיזה צער יש כאן, הרי מדובר על זמן הקמת המשכן, ואמרו חכמינו שהיה ביום הזה שמחה לפני הקב"ה כיום בריאת שמים וארץ? ומבאר רבינו האור החיים הקדוש, שהפסוק התכוון לצערו של משה רבינו, שראה ביום הזה את גדלותו של אהרן, ואת גדולתו ממשכה ביד בניו, נצטער משה רבנו שהוא לא זכה לזה, שהרי משה רבנו היה אמור להיות הכהן הגדול, ורק בגלל שהפציר בו ה', שילך בשליחות לפרעה, ומשה רבינו סירב, והרי אין מסרבין לגדול, לכן נענש ונלקחה ממנו הכהונה ועברה לאהרן אחיו.

"ולזקני ישראל" (ט, א)

"שלא יאמרו מאליו נכנס" (רש"י).

ללמדנו, שאפילו אדם גדול ונערץ כאהרן הכהן שנאמר עליו (מלאכי ב, ז): "שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא", אינו רשאי לעלות ולשבת על כס ולהתחיל בכהונתו בלי לקבל קודם לכן את הסכמתם ואת ברכתם של זקני הדור.

"קחו שעיר עיזים לחטאת ועגל לעולה" (ט, ג)

הקריבו שעיר עיזים כדי לכפר על מכירת יוסף. (תורת כהנים) ולכאורה, מדוע לא עיכב עוון מכירת יוסף עד הנה לא ליציאת מצרים ולא לקריעת ים סוף.

אלא שהיה להם לישראל פתחון פה לתרץ את מעשה מכירת יוסף, משום שיוסף לא היה לו להביא דיבתם רעה אל יעקב אביהם אלא להוכיחם בעצמו, לפיכך כל אותן שנים לא היה להם חטא מכירת יוסף לעיכוב ולמכשול בדרכם, אולם עתה, משהרגו את חור בגלל שהוכיחם, שוב לא עמדה להם התואנה הזאת שהרי הם הוכיחו במעשם כי אינם מקבלים תוכחה, ואדרבה, עתה נתעורר עליהם הקטרוג של מכירת יוסף ועיכב בעדם, ועל כן הוצרכו להביא שעיר עיזים לחטאת לכפר על חטא מכירת יוסף. (משך חכמה)

"ויקרבו על העדה ועמדו לפני ה' ויאמר משה

זה הדבר אשר צווה ה' תעשו" (ט, ו)

רבינו האור החיים הקדוש, מביא את דבריו המפורסמים של הרמב"ם בספרו מורה נבוכים, וזה לשונו: 'שויתי ה' לנגדי תמיד' הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלוקים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדבורו במושב המלך. כל שכן כשישים

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת שמיני

"וידם אהרן" (י, ג)

מדוע לא נאמר וישתוק אהרן, למה הקפידה התורה לומר בלשון דממה דוקא - "וידם אהרן"?
פירש הגאון מאוסטרובצה זצ"ל: ארבע דרגות ישנן בבריאה: מדבר, חי, צומח, ודומם. המדבר, אם פוגעים בו, מטבעו הוא משיב פגיעה בחזרה, בדרך כלל באמצעות הדבור, ויש להזהר ממנו. החי, אם פוגעים בו, לדבר אמנם הוא אינו יודע, אך הוא עלול לתקוף את הפוגע בו, או לחלופין לברוח מפני הפגיעה. הצומח אינו יכול לדבר וגם לא לברוח, אולם הפגיעה נכרת עליו. אם כורתים את האילן, הרי שהחליף צורה וכולם רואים עליו שנפגע. רק הדומם, מה שיעשו עמו - לא יראו עליו שום שינוי. זהו "וידם אהרן" - לא הרגישו עליו מאומה!
זו דרגה גבוהה ביותר, לקבל את הדין בשמחה, להאמין עד הסוף שמה שהקב"ה עושה הוא לטובה, ולברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה. (ומתוק האור)

"וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'" (י, ו)

מדוע כתב בלשון עתיד 'יבכו', ולא בלשון עבר או הווה?
בפשטות יש לומר שכך הוא הדרך כשנסתלק צדיק רח"ל ככל שהזמן עובר מרגישים בחסרונו הגדול, אבל יש לומר עוד שהרי מעשה זה היה בר"ח ניסן וידוע שכל החודש אסור בהספד ובתענית וא"כ רק אחר ר"ח אייר יוכלו לבכות אחריהם ולכן אמר יבכו בלשון עתיד. (פני מנחם)

"מכל שרץ המים ומכל נפש החיה אשר במים שקץ הם לכם ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו" (יא, יא)

אמרו חכמינו, שהצדיקים, אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידם, כי גנאי הוא לצדיק שאוכל דבר אסור, ואפילו בשוגג, כי זה נכנס לתוך גוף האדם, ונעשה מטומטם ומתועב במאכלות אסורות. וזוהי מבאר רבינו האור החיים הקדוש את כפל הלשון 'שקץ הם לכם, ושקץ יהיו לכם' שאפילו שאתם לא מתכוונים לאכול דבר אסור, אף על פי כן, אם אכלתם, זה משפיע לשקץ את הנפש.

ועוד מפרש רבינו הקדוש, שעל ידי שאין אדם נשמר על מאכלו, סופו שבשרו נאכל לתולעים, וזהו 'שקץ הם לכם ושקץ יהיו לכם' שבזה אתם גורמים שגופכם ייפך אחר מותכם לשקץ ותולעים.

"והתקדשתם והייתם קדושים" (יא, מד)

אמר הבית אברהם, שכמו שהשיכור שותה כוס אחת ולא מרגיש כלום, ושותה עוד כוס ועוד כוס עד שנהיה 'אויס מענטש', נהיה שיכור. כך גם והתקדשתם, תהיה בקדושה ועוד קדושה, ועוד עבודה - עד שתהיה קדוש. (באר הפרשה)

להתנהג בעבודתו, וזהו ויקרב אל המזבח שתמיד חשב אהרן שהוא צריך למזבח.

"ויברכם וירד מעשת החטאת" (ט, כב)

לאחר שנשא אהרן הכהן את ידיו וברך את העם, וכאשר העם נתברך בכל טוב - "וירד מעשת החטאת" - פסק העם מלחטוא, כי רק הצרה והמצוקה הן המעבירות יהודים על דעת קונם וגורמת את חטאיהם (אהבת ישראל מוויז'ניץ)

"וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם" (ט, כב)

ויש לומר על פי מה שפירש ה"כתב סופר" זצ"ל על הפסוק "כבד את ד' מהונך" ודרשו חז"ל אל תיקרי מהונך אלא מגרונו, ומפרש שאם מכבד את ד' מהונך כשיש לו הון רב, שחי ברחבות, אז אין לזה חשיבות אלא מגרונו = כשגורע מגרונו וממאכלו אפילו שגם לו יש בצמצום ונותן לצדקה, לזה יש חשיבות יותר גדולה. ובוזה נראה לפרש הפסוק "וישא אהרן את ידו ויברכם", ידו חסר כתיב שאף כשהיה חסר והיה חי בצמצום גם היה מברך לעם זהו חשיבות גדולה. (על ישראל שלום)

"ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם" (ט, כד)

בשם האלשיך כתבו לבאר את הכתוב בפרשתנו כי מתחילה כשעדיין לא ירדה האש מן השמים והיה נראה לישראל שמעשייהם הרעים גורמים שלא ישכין הקב"ה שכינתו ביניהם, עדיין לא נפלו על פניהם באותה שעה, כי זהירות יתירה יש לנקוט בזמן כזה שלא ליפול בעצבות. ורק אחרי ש'ותצא אש מלפני ה'... וירא כל העם' - שראו עין בעין שהשכין הקב"ה שכינתו בקרבם והוריד להם אש מן השמים, אז נפלו על פניהם בגודל בושח על עצם הדבר שנתעורר ספק בלבבותם אולי השי"ת לא ישכון ביניהם, כי היו צריכים להתחזק באמונה ובטחון שבודאי לא יעזבם'. (דברי שמואל)

"וידם אהרן" (י, ג)

כתב ה"חתם סופר" בספרו "תורת משה" לבאר את ענין השתיקה של אהרן, וזאת על פי מה שכתב הרמב"ן, שהיה אהרן בוכה מקודם ועכשיו "וידם". בכיו של אהרן - אומר ה"חתם סופר" - לא נבע ח"ו מטענה כלשהי על דין שמים אלא היה על עוונותיו שגרמו את מיתת בניו. וכשאמר לו משה: "הוא אשר דבר ה' בקרובי אקדש", כלומר שהבית צריך להתקדש על ידי מיתת צדיקים - הפסיק אהרן לבכות, מפני שאמר לו משה: "אם אתה תבכה ותראה שהם מתו בגלל עוונותיך, יוצא שהבית עדין לא התקדש, ועל כן יצטרך הבית להתקדש או בי או בך". לכן מיד "וידם אהרן". (ומתוק האור)

סיפורים נפלאים פרשת שמיני

הבא יבוא אל העיר בכבוד ראוי. בהגיע הזמן המיועד התקבצו מכל ערי הסביבה - נשיאים ורוזנים וכל תושביהם כדי לקבל את פני המלך המהולל. לבסוף שמעו דהרות של סוסים והרופא הגיע אל העיר בשירה של מרכבות וכרכרות לשמחתם הרבה של כל התושבים. "האם יש מישהו שאינו חש בטוב מבין הקהל?" שאל השר. "ראשי כבד עלי במקצת" - אמר אחד הנוכחים. "הגישו אותו לרופא!" ציווה השר. הרופא ביקש כי איש זה יבוא לביתו למען יוכל להשיג עליו כיאות ובמסירות הראויה. "כמה בר מזל הוא זה עלה בידו להיות ראשון על כן בוודאי הרופא ישתדל מאוד ברפואתו עד שלא יהיה אדם בריא כמוותו הארץ..." אמרו התושבים זה לזה. לאחר שלשה ימים ששהה האיש בבית הרופא, מת האיש... בעיר קמה מהומה גדולה, כולם בזו לו ויבאש ריחו של רופא בעיני כל בני העיר. זימן השר את הרופא אליו ושאל: "אני לא מבין מה אירע? מדוע איש זה שבק חיים, והרי לא היה כל כך חולה?! ואם באמת הוא היה חולה מדוע לא הצלחת לרפאו?" ענה הרופא: "תראה, הוא לא היה חולה אנוש אלא אני גרמתי לו כך, לתועלת בני העיר. כשהגעתי ראיתי את ההתרגשות הרבה לקראתי והבנתי שכל התושבים בטוחים כי מעתה הם מחוסנים בפני כל מחלה, ובשל כך יפריזו לעצמם בשתיית יין ואכילת בשר, יביאו עצמם לסכנת חיים, ונמצא כי אני ממיית יותר מאשר מחייה. לכן כאשר ראו בני העיר כי יש גם כאלו שמתים תחת ידי ימשיכו להיזהר בבריאותם כבראשונה. כן הוא גם הנמשל: לאחר שנבנה בית המקדש ראה הקב"ה כי מן הראוי להכין לעם ישראל גם "רופא" הלא הוא המשכן שירפא את כולם מכל חטאיהם. כאשר ראו בני ישראל חשבו בליבם שכעת יוכלו הם לחטוא ללא בעיה. סיבב הקב"ה לנדב ואביהוא שביום חינוך המקדש נפגעו שנכנסו שתויי יין ומיד הבינו שניתן גם למות במשכן, ועל זה אמר הכתוב: "בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד".

"בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד" (י, ג)

בתקופת השואה הגיעו רבים לידי ייאוש ומחשבות לא טובות ורוחם נפלה בקרבם אך הרבי מקומרנא הי"ד נכדו של הינוקא מסטולין זי"ע עודד את הרוחות הנשברות והשתדל להמתיק את המרירות שבלבם ואמר שאחר שריפת נדב ואביהוא בר"ח ניסן אמר משה לאהרן הקב"ה דיבר אלי לאמר 'בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד' כי העם התפלאו מדוע קרה לאהרן הצדיק עונש כזה ששני בניו נשרפו אמר הקב"ה 'בקרובי אלה הקרובים אלי ויודעים סוד שריפת בני אהרן 'אקדש' יתקדש שמי על ידיהם' ועל פני כל העם' דהיינו אצל פשוטי העם שאינם יכולים להשיג את דרכי ה' העמוקים 'אכבד' יהיה כבד מהם הדבר להבין למה יצא הקצף דווקא על אהרן, וביקש באמרו זאת מהשומעים

נהיה נא אנחנו מהקרובים אל ה' ואל נקשה קושיות עליו ובוזה יתקדש שמו בעולם.
(אמרי קודש)

"וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם" (ט, כב)
מה שהיה הרה"ק ר' שלמה מסאסוב זצוק"ל דרכו בקודש להניח ידו על החולה בעת שהתפלל עבורו, וכן ראיתי איזה פעמים שהעביר ידו על האבר שכאב לחולה עד שהעמיד ידו על מקום הכאב בדקדוק, ושאל לחולה כאן כואב לך.

פעם אחת שמעתי ששאל לחולה איזה יד כואב לך, כי היה נכתב בפתקא רק לרפואה שלימה על ידו, וטעה החולה ואמר יד ימיני. הניח הרה"ק ידו על יד ימינו ואמר לו אינו אמת איני רואה שום כאב, ואמר החולה טעיתי מחמת שנבהלתי כי באמת יד שמאל כואב לי, והניח ידו על שמאלו ואמר אמת כאן כואב לך, וכמה פעמים היה זו הכאב מתחת ידו למקום אחר והרגיש הרה"ק והניח ידו למקום שהכאב מכוון.

נראה לי הטעם לפי שרוב חלאים הם מן כוחות רעים דסטרא אחרא ונשמת הרשעים תדבק באדם ומזיקו, על כן כשהצדיק מצרף עמו ונותן ידו עליו במחשבות קדושות בתפילה משרה קדושה עליו, נכנע כח הרע מלפניו ונעקר, או זו מתחת ידו למקום אחר. וזה יש לרמז בפסוק 'וישא אהרן' הוא הצדיק, 'את ידו אל העם ויברכם'.
(זכרון אלעזר עמוד ד')

"ותצא אש" (י, ב)

בביהמ"ד של הרה"ק הישפת אמת זי"ע אירעה שריפה, ושלה הרה"ק לברר ממה אירעה השריפה, והייתה התשובה שסגרי שהושלכה על הארץ גרמה כל זאת. נענה הרבי ואמר אם סגריה אחת קטנה גרמה להיזק כל כך גדול, מידה טובה מרובה כמה תועיל קבלה אחת קטנה...

"ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה' ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דיבר ה' לאמר בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד" (י, ב-ג)

ה' ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דיבר ה' לאמר בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד"

(י, ב-ג)

המגיד מדובנא הביא משל מאלף להסבר העניין: שר אחד רצה לבנות עיר שתתייחד ביופי ותועלת לכל העולם. הוא תכנן ובנה את העיר על ידי טובי האדריכלים והקבלנים וקבע בה חנויות וגשרים, בריכות ואגמים ונטע בעיר גינות ועצים כדי שלא יחסר ליושבי העיר מאומה מכל הנאות העולם. לאחר שסיים - פנה השר ליועצו ושאל: "האם חסר בעיר דבר מה שלא עשינו?" "בוודאי" - השיב היועץ החכם "העיר מושלמת אבל חסר בה רופא". שמח השר ואמר: אין ספק! אסור לדור בעיר ללא רופא.

חיפש השר את הרופא הטוב ביותר והבטיח כי שכרו ישולם ביד רחבה מקופת השר. לבסוף נמצא רופא בעל שם שידע לרפא כל חולי וכל מזווה וסוכם כי חודש

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת שמיני

"בקרובי אקדש" (י, ג)

מעשה באברך שעמד להדפיס מחדש ספר על סדר קדשים מאחד מגדולי הדורות הקודמים. שאל הלה את הגר"י קנייבסקי הסטייפלער זצ"ל האם יוכל להשמיט מהספר תשובות המחבר שהודפסו בשעתו בסוף הספר, משום שאינם מענייני קדשים. השיב לו הסטייפלער: "יש להיזהר מקפידה של המחבר בעולם העליון", והוסיף: "בישיבה אחת למדו שני בחורים בעלי כשרון ובעלי גאווה. פעם העיזו פניהם ודיברו קשות נגד פירוש המהרש"א, וסופם היה שאחד מהם התדרדר ויצא לתרבות רעה, והשני השתגע רח"ל. (תולדות יעקב)

"וידבר ה' אל אהרן לאמר יין ושכר אל תשת"

(י, ח-ט)

מסופר על הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זיע"א, שפעם שלח עם שליח אל אחד מחסידיו שאהב את הטיפה המרה, וביקשו לבוא אליו.

מיהר החסיד להגיע אל הרבי כולו ציפיה ודריכות, אמר לו הרבי שעליו להפסיק לשתות יין.

התפלא החסיד ואמר: מדוע לא מסר זאת הרבי על ידי השליח? ענהו הרבי אפילו אצל אהרן הכהן כשהיה צריך לצוותו לא לשתות יין ושכר, דיבר עמו הקב"ה בעצמו ולא על ידי משה רבנו, כמו שכתוב "וידבר ה' אל אהרן לאמר וגו'".

"וישמע משה וייטב בעיניו" (י, כ)

פעם הסב הרה"ק רבי נתן דוד משידלובצא זיע"א על שולחן רבו הרה"ק ה"דברי חיים" מצאנז זיע"א, וה"דברי חיים" כיבדו לומר תורה. היסס רבי נתן דוד ולבסוף אמר: מה פירוש הכתוב "וישמע משה וייטב בעיניו", נראה לענ"ד שהפירוש הוא כך, בדרך כלל היה משה רבינו אומר תורה ואהרן שומע. הפעם כשאהרן אמר תורה "וידבר אהרן אל משה" וגו' "וישמע משה וייטב בעיניו" כי נוכח לדעת שיותר טוב לשמוע תורה מאשר לומר. כך יצא רבי נתן דוד משידלובצא גם די חובת אמירה וגם די חובת שתיקה.

"ואת החזיר... טמא הוא לכם" (יא, ז)

סיפור שסיפר הרב משה ויא שליט"א, שעוסק רבות בבירור וחקר כשרות המאכלים משרצים ותולעים, ונבין כמה חסד עשה איתנו הקב"ה לא רק מבחינה רוחנית, אלא גם מבחינה בריאותית, בכך שאסר עלינו לאכול בהמות וחיות מסוימים ותולעים.

לאחר הרצאה שמסר הרב ויא במקום נידח בגלובוס, על חומר איסור מאכלים לא כשרים, ניגש אליו אדם שומר תורה ומצוות וביקש לספר לו סיפור: במוחה של רעייתו נתגלתה מחלה חמורה, בה תולעת שגדלה במח האדם, ניזונה ממוחו, וכמובן שכשהמח מצטמק האדם מפסיק לתפקד עד שהוא גווע ומת. בני הזוג ניגשו למרכז

רפואי נחשב בעולם, המתמחה במיוחד בטיפול במקרים כאלו, ואחד מטובי המנתחים הצליח לאחר ניתוח מסובך להוציא את התולעת בשלב מוקדם וחיי האשה ניצלו.

לאחר הניתוח קורא הרופא לבני הזוג לחדרו, ושואל אותם: "האם שמעתם על העם היהודי?" בני הזוג מנידים בראשם לאישור, והבעל מציין כלאחר יד: "אנחנו נמנים על העם היהודי, בוודאי ששמענו".

הרופא מסיר את משקפי הקריאה ומביט בהם בתימהון: "לא יכול להיות שאתם יהודים". הבעל והאשה מושכים בכתפיהם, הם אמנם לא שומרים על התורה, אבל הם יהודים. זו עובדה. והרופא מסביר להם: "המחלה שהייתה לגברת נגרמת רק כתוצאה מאכילת חזיר, יהודים לא אוכלים חזיר..."

בני הזוג השפילו מבט והודו בחצי-פה: "אנו אכן אוכלים... המאורע הזה זעזע אותם, והם החליטו לשנות את אורח חייהם. ואט אט החלו לשמור תורה ומצוות.

"ואת החסידה" (יא, יט)

"ולמה נקרא שמה חסידה? שעושה חסידות עם חברותיה במזונות" (רש"י)

אם כן הלא דין הוא שהחסידה תהא עוף טהור, שהרי לפי הרמב"ן כל טומאתם של העופות היא משום אכזריותם היתרה? אמר החידושי הר"ם ז"ל: "מאחר שהיא עושה חסידות רק עם חברותיה, ואילו מי שאינה נמנית על חברותיה אין היא מסיעת לה במזונות, לפיכך הריהי באמת טמאה..." בענייני מזונות אין להפלות בין חבר לזר. "אין בודקין למזונות".

הרה"ק רבי יששכר דב מבעלז זצ"ל סיפר לקהל חסידיו עד היכן צריכה להיות הדאגה וההתמסרות לזולת - מעשה ברופא שלמד שנים את מקצוע הרפואה ועשה חיל בלימודיו, ולאחר שסיים את שנות לימודיו היה צריך לקבל תעודת הסמכה מאת רופא גדול ומפורסם, שאל הרופא הבוחן, מה היא התרופה לאדם שנפצע וקולח דמו? השיב הנבחן לוקחים תרופה פלונית והיא עוצרת את הדם. שאלו הבוחן וכשארין תרופה זו בנמצא מה יש לעשות? השיב הנבחן אפשר לקחת תרופה אלמונית והיא תעצור את הדם. שאלו שוב הבוחן ובאם גם תרופה זו אינה בנמצא? השיב הנבחן אזי לוקחים חתיכת בד מבגד ושורפים אותה ומניחים את האפר על הפצע וכך נעצר הדם. שוב שאלו הבוחן ובאם אין גם חתיכת בד בנמצא מה לעשות? נשאר הנבחן ללא תשובה ומענה. פסל הרופא את הנבחן ולא נתן לו את התעודה המיוחלת.

הנבחן לא ידע מה לעשות מרוב צער, היתכן שעם כל מה שלמד שנים והתמחה במקצוע הרפואה הכל ירד לטמיון בגלל שלא ידע להשיב על מקרה כזה?

אכן השיב לו הרופא הבוחן, בשעה שבד ובגד אין לשרוף בכדי לעצור את הדם, אז החובה היא עליך לקרוע בד מבגדיך אתה ולחסום את קילוח הדם, אינך ראוי לשמש בתפקיד רופא אם אין מצב החולי נוגע ללבך עד כדי שתקרע בד מבגדיך, כך צריכה להיות ההרגשה כלפי

הזולת.

{ אז נדברו }

פרשת שמיני תשע"ט | גליון מספר: 414 | לסדר: "יורא אליכם כבוד ה'..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מגדי
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש
34 (פינת דסלר מ' דרייפוס)
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **בנושלים:**
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

מה התנאים להצבת מערכת כיפת ברזל שמימית...??

ידידי היקר... אתה שאנחנו נפגשים מידי פעם שם מחוץ לשטיבלאך... אתמול פטפטנו קצת אודות הפוליטיקה המדינית... מה יהיה עם ההסלמה ברצועת עזה... ואז בנדיבות ליבך רצית להראות לי מהאייפון שלך כמה סרטונים מהפגיעה הישירה וכו'... ואני לא הסכמתי להסתכל בסמארטפון שלך!!! ויש לציין שאתה לא אהבת את הצדקות היתירה שלי!!! אבל המשכנו לפטפט ואז אני טענתי שהחמאס בסה"כ צודק... נכון אמנם שנשלחו רקטות לגוש דן וזה הסלמה לכל הדעות... אבל סו"ס החמאס טוען בתוקף שזה לא הוא!!! החמאס אמר בצורה מפורשת שזה סתם כמה מחבלים אלמונים שפועלים על דעת עצמם... וההנהגה לא לוקחת עליהם אחריות... א"כ באמת למה ההנהגה של החמאס צריכה לסבול בגלל אלמונים חסרי אחריות?? למה מגיע ליו"ר החמאס שיהרסו לו את הבית בגלל אלמונים שפועלים על דעת עצמם?? ככה אני טענתי. ואתה התעצבנת עלי... מה פתאום!!! החמאס צריך לקחת אחריות גמורה!!! הוא ההנהגה השולטת!!! וממילא הכל תלוי בו... ולכן הוא צריך לישא בכל התוצאות... אין ויתורים... חייבים להיכנס קרקעית לעזה ולהרוג את כל הבכירים של החמאס... ככה אתה טענת... ואני שתקתי... כי אתה צודק...

אבל!!! יש לי משהו לטעון לך: לפני כמה שבועות אתה הגעת אלי כועס. כולך אדום מרוב עצבים. למה הרבנים נכנסים לי לחיים?? מה אכפת להם שיש לי מכשיר לא כשר?? מה זה עניינם?? מה אכפת להם שאני מפעיל קו וואצפ עם מתיחות ונייעס... מה הם מתערבים לי בחיים?? מה הקשר לא לקבל את הילד שלי לחידר ולעשות עלי סנקציות בגלל שיש לי מחשב לא מסונן בבית... מה אתם נכנסים לי לחיים?? מה זה החפירה הזו בתוך החיים של הבן אדם?? ואני עומד ושואל אותך: תסביר לי מה ההבדל בינך לבין האלמונים האלו ברצועת עזה?? כשמדובר באלמונים מרצועת עזה שיוצאים עם חמור לחצר הבית שלהם ומשם יורים פצצה ובורחים... אתה טוען בתוקף שההנהגה חייבת להיכנס להם לתוך הבית ולטפל בהם כהוגן ולקחת עליהם אחריות... ואילו אתה... הרי אתה אותו דבר בדיוק... אתה גם אלמוני... פועל על דעת עצמך... יושב לך בבית... ומשם אתה מפעיל תוכן הרסני... חסר רסן... ומלא בלכלוך ולשה"ר שהורס את נפש בנינו ובנותינו... ואתה רוצה שההנהגה תשתוק ותכיל אותך!!! אם ככה... מה אתה רוצה מהחמאס?? מה אתה רוצה מיו"ר החמאס אסמאיל הנטייה?? למה מהם אתה דורש שיקחו אחריות על "מכה רעהו בסתר" ומאיתנו אתה דורש שנשתוק??

את המסר הזה מאוד חשוב שנפנים!!! כעת... כשאנחנו עומדים מול טרור פרמטיבי... שכל ילד מרצועת עזה יכול לקום בבוקר ולזרוק חומר תבערה מסוכן... ואין לך מה לעשות נגדו... אתה עומד אובד עצות... והיחיד שאתה יכול לחבוט בו ולנהל איתו משא ומתן זו ההנהגה!!!

המפה הבטחונית הלא פשוטה הזו היא בסה"כ בבואה של ההתמודדות של הממסד הרוחני שלנו: **זה בדיוק אותו דבר!!!** אנחנו נמצאים במצב שלא היה בדורות הקודמים... אנחנו חשופים היום לכל העולם... וכל בן אדם לא סימפטי יכול לפעול על דעת עצמו ולהכניס מסרים הכי קלוקלים לכל בית יהודי ואף אחד לא יכול למנוע ממנו את זה... וכמה שהממסד וההנהגה יכולה איכשהו להצר את צעדיו של אותו אחד... אז דבר ראשון: אנחנו צריכים לגבות אותה... (בדיוק כמו שאנחנו דורשים להבדיל מהחמאס שטיפל בפורצי הגדר שלו)... **אבל יש עוד משהו:**

פשוט להבין את העניין: ידידי היקר... תבין את המפה הבטחונית הרוחנית שלנו... אבינו שבשמים מוכן לשמש לנו ככיפת ברזל... כי ה' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויבך לפניך... אבל יש לו תנאי: והיה מחניך קדוש!!! הקב"ה דורש סטריליות!!! אבינו שבשמים רוצה שנהיה נקיים... שלא נהיה מלוכלכים... שלא נהיה מחוברים לכל הטינופת שמסתובבת בעולם... רוצה דוגמא קלאסית של טינופת?? צא ולמד מההתנהלות של ראשי המפלגות החילונית שמגושים אחד בשני... וכל אחד מטיח בשני את כל הטינופת ואת כל הלכלוך האפשריים... ואנחנו לא באים אליהם בטענות... הם חילונים... הם מופקרים... אף פעם הם לא למדו מוסר... יתמו חטאים מן הארץ... אבל לנו יש תורה... ואנחנו לא יכולים להיות כאלו... זה לא בא בחשבון!!! אבא שבשמים לא מסכים שיהודי שיש לו תורה יראה ככה... זה ברור לך או לא ברור לך?? ואם חלילה וחס זה לא ככה... אם כל אחד מלכלך ומוציא את כל חלאת המין האנושי שלו... שבדרך כלל זה נעשה שם ברשת... הרי חלילה וחס "ולא יראה בך ערוות דבר ושב מאחריך"!!!

אם חלילה וחס קרה שהייתה ביום שני פגיעה ישירה וכיפת הברזל לא יירטה אותה... יהודי מאמין מבין שה"כיפת ברזל" פה שלא יירטה... זה לא הכיפת ברזל של צבא הגנה לישראל... (כי אחרת הייתי מתגייס לצה"ל... כדי להושיט יד... כדי שפעם הבאה לא יקרה כזה מחדל)... אלא זה כיפת ברזל של "כי ה' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך..." ואם קרה ולא הייתה הצלה... אז כנראה שנראה חלילה ערוות דבר ואז נתקיים ושב מאחריך... וכל אחד מאיתנו אחראי על הכיפת ברזל הזה!!!

כל אחד מאיתנו אחראי על "והיה מחניך קדוש"!!! אנא ממך יהודי יקר: תגלה אחריות אישית... תפסיק לחשוב שאתה יחיד... אתה חלק מכלל ישראל... וכשאתה מפקיר את עצמך ומכניס לבית שלך ערוות דבר... הרי אתה מסכן את כולנו... כמו שהילד הערבי שזורק בלון גז יודע שהוא מסכן את כל רצועת עזה בהסלמה... ככה כל יהודי שמתנכר לאביו שבשמים ומכניס ערוות דבר לתוך המחנה... הרי הוא מסכן את כל כלל ישראל בהסלמה ובשריפת קשרים עם אבינו שבשמים... אנא ממך... תגלה אחריות ציבורית... כלל ישראל צריך שמירה עכשיו... אי אפשר לדעת מה ילד יום... תעשה בדק בית ותבדוק את המרחב המוגן שלך הם הוא שמור מערוות דבר... האם הוא תחת ההנהגה של כיפת ברזל של אבינו שבשמים... אנא... קח אחריות...

הודעה:

משבוע הבעל"ט לא יצאו גיליונות מודפסים
במוקדים הרגילים,
עקב היציאה לימי בין הזמנים,
הגיליון המודפס הבא, יצא אם
ירצה ה' לשבת פרשת אמור
בברכת פסח כשר ושמח וצאתכם ובואכם
שלום לכל בחורי הישיבות.

--

גם בימי בין הזמנים ניתן להשיג גיליונות
בודדים במוקדים אלו בלבד, כדלהלן:

בני ברק קיבוץ גלויות 9

בני ברק חזו"א 34 (פינת דסלר מש' דרייפוס)

ירושלים, רח' עמוס 20 (מש' אלה)

הודעה:

ניתן לקנות את החוברות
בשובי לירושלים, העוסקות
בענייני קרבן הפסח בבית
חיינו (וגם בתוככי מצרים)

בפלא': 0548446691

כמו כן ניתן להשיג חוברת זו אצל
הנציגים הממונים שבישיבות

ניתן להשיג במוקדי המכירה כדלהלן:

ירושלים:

מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית ונן רח' הרב מרנק 29 קומה ב'

נווה יעקב- 0527171721

רמות- רובין 47 קומה ב'

רויממה: המ"ג 31. 0527682281

ביתר עילית גבעה ב' אזור רמי לוי 0548450998

בני ברק: קבוץ גלויות 9

משפחת ביום רחוב השלושה 11.

חזו"א 34 (פינת דסלר מש' דרייפוס) 0527117271 (ניתן

לקבל גיליונות יחידים מידי שבוע בכתובת זו)

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מש' צוויבל.

אשדוד- 0504120311

אלעד- 0548418684

קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781

ברכפלד- 0533109169 (כולל עטרת שלמה)

גרין פארק- 0527644795

אופקים: שפירא 0534112035

נתיבות- 0548473542

צפון:

חיפה: הדר, שכפולית רחוב ביתר.

נווה שאנן: חניטה 81 משפ' זלושינסקי

רכסים: הורדים 4 א' משפ' קריצ'ר לתאם 0548415410

כרמיאל- 0527136165 משפחת שטיימן.

צפת- 046970339

חדרה: משפ' קדושי 058-3265912

נצרת עילית הר יונה- וייזר 054-8431731

למה הפרה מטמאת דווקא את הטהורים המתעסקים בה...???

אני רוצה לשתף אותך בגילוי לב... בהתלבטות מוסרית שהייתה לי בתקופה האחרונה... מסתמא לא שמת לב... אבל פעם הייתי כותב הרבה בגיליון זה נגד האינטרנט... עד שפתאום הפסקתי... במשך תקופה מסוימת לא כתבתי נגד האינטרנט... מה קרה?? למה הפסקתי?? אני אספר לך בגילוי לב... אני הייתי כותב הרבה מאוד נגד האינטרנט... ובצדק!!! כי אני חושב שזה האויב הגדול והמר ביותר של הדור שלנו!!!! וצריך לכתוב על זה ואסור להפסיק לכתוב על זה! אבל!!! ברוך ה' יש עדיין אנשים בדורנו שמנותקים מזה לגמרי ולא מבינים על מה יצא הקצף... למה צריך לדבר על זה כל הזמן... ואני כל הזמן נמצא בעמדת התגוננות... ומסביר להם עד כמה שזה כן האסון הגדול של דורנו... והם מתווכחים איתי... הם מנסים להוכיח לי ש... שלא... ממש לא... זה בכלל לא הנושא... ואני עונה להם ומתווכח ומסביר... בקיצור: ויכוח!!!!!!!

והנה... יום אחד... תוך כדי שאני מתווכח עם הבן אדם האם האינטרנט זו הצרה של הדור שלנו או חצי צרה של הדור שלנו... **תוך כדי הויכוח!!!** עובר לצידנו הבן של השכן... הישיבוחר לשעבר... והוא מחזיק בידיים שלו אייפון!!!! ברגע שראיתי אותו... פתאום הרגשתי בלב שלי סוג של... של... **של שמחה**... אוהו... הנה... אתה רואה... אמרתי לך... תראה... הנה... הבן של האברך החשוב... תראה לאיפה הוא הגיע והכל בגלל האיפון... אתה רואה שזה האסון של הדור שלנו... **ואז פתאום תפסתי את עצמי: שים לב מה קורה פה!!!!** בגלל שאני כותב נגד האינטרנט... נהיה מצב שאני כאילו **שמח** לראות עוד בן אדם שנופל באינטרנט כי זה **מחזק את הטענה שלי!!!** כשאני רואה חרדי נופל באינטרנט אני מרגיש סוג של נצחון מול אלו שמתווכחים איתי... הנה... אתם רואים... אמרתי לכם שזה נורא ואיום...

רק שתיבן: חבר שלי... שחולק אלי וסובר שהאינטרנט זה לא האסון הגדול ביותר... כשהוא רואה מישהו שנופל באינטרנט הוא מצטער... כואב לו לראות את זה... הוא מגיב בצורה נורמלית כמו שיהודי אמור להגיב כשהוא רואה דבר כזה כואב... ואילו דווקא אני... שרואה את זה כ"כ נורא ונלחם בזה אש וגפרית... דווקא אותי המחזה הזה כאילו מחזק???

הייתי כ"כ מתוסכל מהגילוי הזה ש... די... החלטתי שאני מפסיק לכתוב נגד האינטרנט!! אני לא רוצה לשמוח שיש אנשים באינטרנט!! אני לא מחפש עוד אנשים שיחזקו את הטענה שלי!! אני רוצה לבכות כשאני רואה בן אדם שנופל שם... ולא להרגיש מנצח... עד שיום אחד דיברתי עם תלמיד חכם אחד פיקח... וסיפרתי לו שהפסקתי לכתוב על אינטרנט בגלל הסיבה הזו... הוא צחק צחוק גדול ואמר לי:

אתה צודק בהרגש שלך ו... לא צודק!!!

דבר ראשון **אתה לא צודק**... כי חס ושלום... כי זה לא נכון להגיד שאתה שמח בזה שבן אדם מחזיק אייפון... לא!! אם אתה שמח! זה רק באופן מאוד נקודתי שאותו אחד שיש לו כבר אייפון הוא בדיוק עבר לידך בשעה שהיית צריך להוכיח ולהצדיק את דבריך... (גם נהה שרוצה להוכיח בביטוח לאומי שהוא נכה כדי לקבל עוד תקציב... גם הוא שמח אם בדיוק כשהגיעו הפיקוח... הם תפסו אותו בסיטואציה כאובה שהוא מנסה כבר חמש דקות לעשות איזה תנועה והוא לא מצליח... וכי הוא שמח על עצם המגבלה שלו...?? ודאי שלא!!! הוא שמח שאחרי שהוא כבר מוגבל... אז טוב שהמגבלה הזו התרחשה בדיוק בזמן הנכון והיא עוזרת לו להשיג את מה שהוא רוצה...) לכן טען לי אותו תלמיד חכם... אתה לא צודק שאתה שמח... וזה ודאי לא סיבה להפסיק לכתוב על אינטרנט. אדרבה... אתה חייב להמשיך לכתוב על זה... ולעשות מזה עסק ולהתווכח עם מי שלא עושה מזה עסק וגם לנצח אותו...

עד כאן מה שאתה לא צודק!!! אבל מה אתה כן צודק???

שאסור שזה יהיה השטייגן שלך!!! אסור לעשות קריירה על דברים שליליים!!! כי תאר לעצמך שאתה תפתח משרד שלם ועמותה שכל הנושא שלה הוא רק מאבק נגד האינטרנט!!! פה האינטרנט נהפך להיות חלק מהאגו שלך... ותאר לעצמך לו יצויר שפתאום אפשר דרא... ויהיה תיקון גדול בעולם והמפגע של האינטרנט ירד מהפרק... אתה תהיה בעייה קשה!! כי זה יסגור לך את הבסטטה. הרי כל השטעלע שלך מבוסס על בעיה שקוראים לה אינטרנט... ואם זה "חלילה" מסתדר... אז אוי ואבוי... אתה נהיה אויס קאפלוטש... אתה פשוט נשאר בלי כלום... ולכן!!! שטייגן אסור לעשות על דברים שליליים!!! אסור שזה יהיה העסק שלך!! אבל להיכנס לנושא... ולהכניס את עצמך לנושא... זה כן חשוב... גם אם זה כרוך בוויכוח שאני סבור שיש כאן בעיה... זה יכול לגרום לי שאני אשמח לראות מישהו שמחזק את הטענה שלי... נו נו... לא נורא... סו"ס אני בן אדם... אני בסה"כ נמצא פה בוויכוח ואם יש פה מחזה שמחזק את הטענה שלי ולכן אני שמח... זו תגובה אנושית נורמלית לגמרי!!! רק מה כן??? ברגע שאתה מחליט להתעסק מול מפגע רוחני מסוים ואתה מכניס את עצמך לזה יותר מידי עמוק... זה כבר נהפך להיות הקריירה שלך... כאן אתה פשוט משתית את התעסוקה שלך ואת הסיפוק בחיים שלך על דברים שליליים... וזה לא טוב שיקרה!!!

את המסר הזה אנחנו פוגשים בפרשת פרה!!! הרי בפרה אדומה יש חוקה מיוחדת שאין בה טעם שהפרה מטמאת את הטהורים ומטהרת את הטמאים... **אבל למרות שזה חוק... בכל זאת טמון בה מסר מסוים:** פרה אדומה!!! דווקא בגלל שהיא מקור הטהרה!!! דווקא בגלל שהיא פסגת שיא הטהרה! דווקא בגלל זה... קיים בה סיכון מיוחד לטמא דווקא את אלו שהכי הכי קרובים אליה והכי מתעסקים בטהרה... **כן... אני יכול להעיד על זה בפה מלא!!!** אם אני אתעסק יותר מידי במאבק נגד האינטרנט... זה יהפוך להיות השטייגן העיקרי שלי... אז במקום להילחם נגד זה ולדאוג שזה לא יהיה... אני פתאום אמצא את עצמי דווקא מחפש את זה... כי אני צריך חומר נגד זה... ולכן הייתי מחפש מתחת הריצפה עוד בעיות נוספות שהתעוררו בעקבות האינטרנט... ואתה מסכים איתי שלחפש מתחת הריצפה בעיות באינטרנט זה הדבר האחרון שחסר לנו בחיים!!!! כי יש שם מספיק בעיות... שלא צריך פה 'גלגול שבועה' ולגלגל עליו עוד רשימת בעיות שאין בו רק בגלל שאדון אז נדברו צריך חומר... כמוכן שהאינטרנט שהבאתי פה הוא בסה"כ דוגמא בעלמא... אבל זה נכון בעוד אינספור נושאים אחרים... לדוגמא: אם אתה רוצה ללחום על קדושת שבת... בבקשה... חשוב מאוד... אבל שזה לא יהיה השטייגן שלך!!! כי אם זה יהיה השטייגן שלך... אז במקום לכאוב את החילול שבת... אתה תמצא את עצמך מחפש חילולי שבת בנרות... לכן!!! בשביל זה הפרה מטמאת דווקא את המתעסקים בה!!! הפרה בעצמה מבקשת ממתעסקיה... תשמרו ממני קצת מרחק... תרגעו... תעזבו אותי... תקחו פסק זמן... לא כדאי להתעסק איתי כל הזמן... תתעסקו גם בדברים אחרים... כן... הפרה אדומה מאוד מעריכה את זה שאני מתעסק בשריפתה... זה דבר מאוד גדול... כל כלל ישראל חייבים לי את טהרתם... אבל בכל זאת... אחרי שאתה מתעסק איתי בטובל במקווה... אל תתעסק רק איתי כל הזמן... זה מסר נכון... שצריך לפעמים לדעת גם אותו... אבל בשורה תחתונה... אני לא חוזר בי: צריך לכתוב על אינטרנט ולכתוב!! אבל יהי רצון שלא נצטרך לכתוב...

היום נספר סיפור... סיפור אמיתי לגמרי...

היה זה חזקיהו המלך... מדובר במלך צעיר בן עשרים וחמש... רק אתמול הוא נהיה מלך... אבל הוא מיד נכנס בסערה למשרת המלכות והתחיל לעבוד במהירות תחת לחץ אטומי של זמן... מה קרה??? מה הלחץ??? אז קצת רקע... לאבא של חזקיהו קראו אחז... והוא נקרא "אחז" על שם שהוא אחז ונעל את דלתות בית המקדש שלא יעבדו ומילא את ירושלים בעבודה זרה... חוץ מזה הוא גם נעל את הבתי כנסיות ובתי מדרשות שלא ילמדו תורה... (על זה נאמר הפסוק בישעיה "צור תעודה חתום תורה בלימודי" עיין שם פ"ח ברש"י) וברגע שהמלך אחז מת!!!! חזקיהו הצדיק מיד רצה להבהיר לכולם שמרגע זה ואילך עידן חדש מתחיל!!! מה הוא עשה?? הוציא את אביו מקברו וגרר אותו על מטה של חבלים כדי שיהיה לו כפרה... ושכולם יראו וידעו שחזקיהו מתחיל כעת הנהגה חדשה והפוכה לגמרי מאביו...

אבל!!! אחז המלך מת ממש בסוף חודש אדר... וחזקיהו היה נחוש בדעתו להזדרז כדי שיהיה אפשרות כבר בפסח הקרוב לעשות קרבן פסח... לכן הוא לא חיכה רגע אחד... ומיד אחרי לוויית אביו... הוא פתח את דלתות בית המקדש לרווחה ומיד התחיל לטהר את בית ה'... כן... כל בית המקדש היה מלא בעבודה זרה... ועבודה זרה הרי מטמאה כנידה... וצריך כעת לגרד את כל הציפויים וכל העבודה הזו נעשתה תחת לחץ של זמן... כי... עוד שבועיים פסח...

בהתחלה היה שיתוף פעולה דליל... סו"ס אל תשכח שעד אתמול הכל היה מלא בעבודה זרה... ובית המקדש היה נעול על מנעול ובריה... ופתאום מגיע פה מישהו חדש וצעיר ורוצה לעשות הכל במהירות ובסדרותיות!!!! אבל איכשהו חזקיהו הצליח להפעיל את הכהנים והלוויים... והם התחילו לטהר את הבית בא' בניסן... מתוך רצון לסיים את טהרת הבית עד ז' בניסן... לא יאוחזר!!!! למה??? כי אז צריך לעשות חנוכת הבית מחודשת שמונה ימים כמו ציווי התורה... (מי שיודע... לפרשת השבוע שלנו קוראים פרשת שמיני... בגלל שצריך לעשות חנוכה שמונה ימים...) אבל למרבה הכאב... עם כל הרצון הטוב... לא הספיקו לסיים את המלאכה עד המועד הנקוב... וסיימו את הטהרה של בית המקדש יום אחד מאוחר יותר!!!! רק יום אחד!!! אבל תכל'ס... הפסדנו... אם אנחנו מתחילים את חנוכת המזבח ביום ח' בניסן... המשמעות היא שאנחנו מסיימים אותו רק בט"ז בניסן... וא"כ את קרבן פסח אנחנו כבר

לא נספיק לעשות בשנה זו... ולחזקיהו המלך זה היה מאוד חבל!!!!

לא רק שזה היה חבל!!!! אלא חזקיהו ראה שיש כאן עת רצון... ואם הצלחנו להביא את כלל ישראל להתעוררות והתחדשות לחדש את העבודה אז אסור לעצור את ההתחדשות הזו באיבה... ולכן חזקיהו קיבל החלטה שמעברים את השנה באמצע חודש ניסן! כלומר: באמצע חודש ניסן הוא החליט לעבר את השנה... ואז התברר שכעת חודש אדר... כדי שנקבל מרווח נשימה של חודש נוסף של הכנה כדי להקריב קרבן פסח... (מה תטען: שכלל ישראל יעשו פסח שני?? אז זהו!!! שאין רוב ציבור נדחים לפסח שני... אדרבה... אם רוב ציבור עושים בטומאה אז מיעוט נדחים לפסח שני...)

ועל זה נאמרה המשנה המפורסמת: ששה דברים עשה חזקיהו המלך... ושלושה הודו לו חכמים ושלושה לא הודו לו... ואחד מהדברים שלא הודו לו זה שהוא עיבר ניסן בניסן וחכמים סוברים שאי אפשר לעבר את חודש ניסן... אתה יכול להתלבט עד ל' אדר... אבל ברגע שהגיע חודש ניסן כבר התחילה שנה חדשה ואתה לא יכול להחזיר את הגלגל אחורה... ואילו בנקודה הזו חזקיהו נהג אחרת מחכמים...

עכ"פ גם אחרי שחזקיהו עיבר את חודש ניסן... וגם אחרי שהוא הרויח עוד חודש נוסף עד פסח... עדיין נשאר לו מאוד קצת מרווח פעולה!!!! כי אל תשכח שכלל ישראל שכחו מה זה קרבן פסח... ופתאום להעיר אותם מהשינה ולהגיד להם: רבותי... בואו... תעלו לבית המקדש... הרי גם חודש ימים זה מאוד קצת זמן... אבל חזקיהו לא ויתר... הוא היה כ"כ נחוש שחייבים להספיק את קרבן פסח... שהוא שלח רצים שיצאו מבוהלים ודחופים בדבר המלך שיקראו לכל כלל ישראל שיבואו להקריב קרבן פסח... והיו כאלו שצחקו עליו וזלזלו בו!!! אבל היו כאלו שהגיעו...

זהו!!!! חזקיהו עמד בכל המשימות!!!! הוא מצידו עשה כל הכלל!!!! הוא עבד מסביב לשעון ובניגוד לכל היגיון הוא הצליח להביא את כלל כלל ישראל בעיתוי כ"כ מהיר לבית המקדש... אלא!!!!

שאז התעוררה בעיה חדשה!!!!

מה נעשה שכלל ישראל עמי ארצות... והם לא יודעים הלכות עבודה בסיסיות... הם לא יודעים מינימום של הלכות טהרה של בשר קודש שמעכבות את הקרבן... כאן חזקיהו עמד אובד עצות!!!!

כאן לחזקיהו כבר לא היה מה להציע!!!!

כל זמן שמדובר בניקיון והטהרה של בית

המקדש... כאן חזקיהו עבד קשה והפעיל מערכת שלימה שניקו וקראו את כל השכבות של טומאת עבודה זרה... כל זמן שמדובר בשינוע... ולשלוש רצים בכל ישראל להגיד לעם ישראל שיבואו... כמה שזה היה תחת לחץ של זמן... נו... עם רצון טוב אפשר לפעול תחת לחץ של עבודה ולעמוד בכל היעדים... אבל ברגע שכלל ישראל ברובו הם עמי ארצות...?? כאן אין מה לעשות!!!!

כן... עצוב מאוד... המלך אחז נקרא "אחז" על שם שהוא סגר ונעל את בתי מדרשות שהנערים והבחורים לא ילמדו תורה... "צור תעודה חתום תורה בלימודי..." וכלל ישראל לא יודעים הלכות טומאה וטהרה בסיסיות... **מול הבעיה הזו חזקיהו לא יכל לעשות כלום!!!!**

ובאמת הקרבן פסח של אותה שנה היה מלא בפשלות הלכתיות בסיסיות שעם ישראל עברו מחוסר ידיעה... אנשים הקריבו בצורה לא נכונה... ולא נותר לחזקיהו המלך אלא להתפלל לה'... אנא... דילוגו עלי אהבה... דיגולו עלי אהבה... תקבל את קרבן עמך ישראל ברצון גם אם זה כרוך בכל מיני טעויות אומללות... כן... כמו שהקב"ה קיבל אותנו בימים ההם - ביציאת מצרים... כשאנחנו היינו במצב שהללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה... כך שה' הטוב יכפר גם עכשיו...

עכשיו: אחרי אותו קרבן פסח!!! אחרי שהושלמה המשימה הראשונית הזו!!! כעת חזקיהו ניגש למלאכה האמיתית... ואז הוא נעץ חרב בבית המדרש שמי שלא יעסוק בתורה ידקר בחרב... חזקיהו העביר מסר חד משמעי לכלל ישראל!!! תדעו לכם: הסיכוי שלנו להינצל מסנחריב שואף לאפס!!! יש לכם מלך שלא משקיע כלום בצבא ובבטחון ובהגנה... שום דבר!!! אתם אבודים... ואין לכם שיוך אלא התורה הזו!!!! הנה!!! כאן בבית המדרש החרב נעוצה!!! כאן ההצלה שלכם נעוצה!!! אם תעסקו בתורה תנצלו ואם לא לא... אל תסמכו עלי... אל תחכו לחרבות שלי כי אני לא יציל אתכם. רק התורה תציל אתכם. ובאמת ישראל החלו לעסוק בתורה. עד שלא נמצא תינוק ותינוקת שלא היו בקיאים בטומאה ובטהרה

הסיפור הזה עם חזקיהו המלך הוא סיפור שעלול להיות משוכתב!!!!

יש סיכוי גדול מאוד שהסיפור הזה יחזור על עצמו!!!! **אם אנחנו לא נתפוס את עצמנו לידים אין שום סיבה שזה לא יקרה שוב!!!**

סוף סוף כולנו מחכים למשיח... סו"ס כולנו

מעוברת שזה חל עוד בחודש אדר... אז זה הזמן לקרא את הפרשיות האלו ולדעת שתורת כהנים היא היא גופי תורה!!! מדובר בתורה גדולה שמוטל עלינו לדעת אותה!!

כן... כעת שאנחנו מסיימים את עיבור השנה... זה גם הזמן להיזכר באותו חזקיהו רוח אפינו משיח ה' שבשעתו פעל בנמרצות נגד השעון... והכל בשביל להכשיר את כלל ישראל לקרבן פסח... ואת הכל הוא הצליח לעשות... חוץ ממה שלא!!! מה לא??? שכל תינוק ותינוקת יהיו בקיאים בטומאה וטהרה... זה הדבר היחיד שאי אפשר לעשות אותו במהירות... זה הדבר היחיד שאנחנו צריכים ללמוד אותו ברצינות... לא לחינם יש לנו כל שנה פרשת פרה ופרשת החודש!!! בשביל להזכיר לנו שיש משהו כזה ששמו פרה-- שזה סדר טהרות!!! ויש משהו שקוראים לו החודש--שזה קדשים!!!!

המשיח יגיע והוא יאלץ לשלב ידיים ולחכות בסבלנות שאנחנו נוטיל בטובנו לפתוח את סדר קדשים טהרות שהיה מונח לפנינו בארון הספרים מתחת האף שלנו... וכמעט אף אחד לא חנן אותו במבט...

ידידי המתנחל... אהוב נפשי... שנינו דורשי ציון... (ציון האמיתית כמובן... לא ציונות...) שנינו רוצים לקרב את הגאולה כמה שיותר מהר ולהיות ערוכים לביאת משיח כאן ועכשיו... אז חבל!!! חבל על האנרגיות שאתה מוציא על המריבות הבלתי פוסקות שלנו עם הערבים שנואי נפשנו... כי בנקודה הזו המשיח בטוח יותר טוב ממני וממך... כשהמשיח יגיע הוא ילך עם הערבים הרבה יותר קצר והוא יסיים איתם תוך שניות... אבל מה עם הקדשים טהרות שלך??? את זה המשיח לא יוכל לעשות במקומך??? **ואת זה אנחנו יכולים לעשות במקומו!!!**

אנחנו יכולים כאן ועכשיו לפתוח מסכת כלים... פרה... טהרות... זבים... טבול יום... עוקצין... ולהתחיל ללמוד את זה... ואת זה אף אחד לא מפריע לך לעשות!!! תתחיל להתכונן... תחסוך למשיח זמן מיותר שהוא יצטרך לשלב ידיים ולחכות לך עד שלא תהיה עם הארץ בזה...

ואני רוצה שתבין: הולך להיות לנו פדיחות רציניות!!! כי בשלמא בזמן חזקיהו המלך.. עם ישראל היו באמת מסכנים... זה לא היה באשמתם... נעלו להם את הבית מדרש... אחז המלך אחז ונעל את הבתי מדרשות ולא נתן להם ללמוד... לכן הם היו עמי ארצות ולא ידעו כלום... אבל כאן מישהו נועל לך את הבית מדרש??? מישהו מונע ממך לפתוח ראש ולרכוש בקיאות במקצועות תורה מאוד מעשיים... שכולנו רוצים תיאורתית שהם יהיו מעשים... אבל פרקטית אנחנו לא ערוכים לזה בכלל...??

אין ברירה!!! אין מנוס!!! הבית מדרש פתוח..

הגיע הזמן לדפוק על השלחן... ולהחליט שמהיום אני מתחיל לימוד חדש בבין הסדרים!!! כל יום אני מתחיל לרכוש בקיאות מינימלית בסדר קדשים טהרות וזרעים... איך בדיוק? מה בדיוק? מה ללמוד...?? זה כבר אני סומך עליך... או משניות... או לפי סוגיות... או אם מדובר באמת בלימוד בקיאות רק מלמעלה אז כבר עדיף ללמוד רמב"ם. שיתן לך לפחות תמונה כללית... **זה הזמן!!! נכנסים אנו כעת לפרשיות הטהרה...** שמיני תזריע מצורע... בדרך כלל שלושת הפרשיות חלות ממש בערב פסח ובמוצאי פסח... ממילא אין זמן בכלל לחשוב עליהם... אבל כעת... בשנה

מברכים אחד את השני שנזכה במהרה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים... ועד כמה שאנחנו מתכוונים ברצינות... אז אנחנו מצידנו מוכנים שהמשיח היום מגיע... ומיד נבנה בית המקדש ומתחילים להקריב קרבנות...

אין בעיה!!!! המשיח יגיע... וכמעט את הכל הוא יעשה לבד... הוא יסתדר לבד... הוא לא יצטרך שנעזור לו לפנות את הקברים שהערבים קברו בהר הבית... הוא גם לא יצטרך שנושיט יד ונעזור לו לשפץ את בית המקדש ולנקות אותו מכל הטומאות של הציונים... לא!!! בכל הפרטים האלו המשיח לא יצטרך את העזרה שלנו... לא כמו שחזקיהו היה צריך... מויחל טובות!!! אל תעזרו... בשביל זה בית המקדש ירד משמים... כוננו ידיך... לא צריך את העזרה שלכם... **אבל יש משהו אחד שהמשיח לא יוכל לעשות במקומו!!!** וגם חזקיהו עם כל הרצון הטוב לא הצליח לעשות במקומו... **עמי ארצות!!!!!!!**

אם אנחנו עמי ארצות בהלכות טומאה וטהרה ובעבודת הקרבנות... כאן אף אחד לא יעזור לנו... כאן גם המשיח יעמוד אובד עצות ויחכה לנו שאנחנו נוטיל בטובנו לפתוח משניות מסכת טהרות ולדעת שיש ראשון לטומאה שני לטומאה שלישי לתרומה ורביעי לקודש...

זה הדבר היחיד שהמשיח לא יכול לעשות בשבילנו!!!!

אבל עוד דבר!!! **זה הדבר היחיד שאנחנו יכולים לעשות גם בלי משיח!!!!**

שמת לב לשני המשפטים: מצד אחד המשיח לא יכול ללמוד במקומו!!!

ומצד שני: ללמוד זה הדבר היחיד שאנחנו יכולים לעשות בלי משיח!!!!

מה בסה"כ מדובר...?? לדעת שיש סדר קדשים... ויש סדר טהרות... ויש גם סדר זרעים... ואנחנו צריכים לרכוש מינימום של ידיעה בזה...

בחור ישיבה יקר: בן כמה אתה?? בן שש עשרה??? תדע לך שיום אחד אתה תצטרך לדעת שו"ע יו"ד... אחרי החתונה צריך לדעת כל מיני הלכות בסיסיות ששייכות למטבח ולבית... אבל כולנו מקיים שעוד הרבה לפני כן!!! עוד לפני שישמע בערי יהודה קול חתן וקול כלה... עוד לפני כן אנחנו מתפללים שישמע קול שופר והמשיח יגיע... ואז אתה תצטרך לדעת קדשים טהרות עוד לפני שו"ע יורה דעה... ואם אנחנו לא נעשה את זה... המשיח לא יעשה את זה במקומו..

מערכת הבחירות בעיצומה... לפניכם הסקרים האחרונים... ואנחנו פה בגיליון אז נדברו נמשך לעדכן אתכם בשבועות הקרובים בהתפתחויות...

הבחירות מתקרבות... ובבחירות הקודמות נכתבו כמה מאמרים בנושא בגיליון זה... וגם הפעם!!! גם הפעם צריך לכתוב משהו על הבחירות... (אחרת אנחנו לא בעניינים) אז הפעם בחרתי לדבר על הבחירות דרך הסדור הטהור והנקי הזה... אז קדימה... אנחנו מתחילים בתעלומת בחירות...

כן... לא תאמינו... מידי שנה בשבוע שלפני פסח מתקיימת בירושלים מערכת בחירות סוערת... תוצאות הבחירות הם תמיד ביום י"ד בניסן אחרי הצהריים... ובכן: יש את מפלגת הימין- מפלגת הטהורים!!! ויש את מפלגת השמאל- מפלגת הטמאים!!!! מפלגת הטהורים רוצה שקרבן פסח יבא בטהרה כדינו וכמצוותו... ואילו מפלגת הטמאים מדובר בכל האנשים שמאיזה סיבה שתהיה נטמאו או יותר נכון נשארו טמאים בשבוע שלפני פסח והיות וא"כ אוטומטית הם נדחו מלהקריב קרבן פסח... **אלא אם כן!!!!** רוב הקהל יהיו טמאים ואז יקריבו כל הקהל בטומאה... בשביל זה יש להם אינטרס שרוב הקהל יהיו טמאים... **עכשיו ככה!!!! שים לב:** כמו שבבחירות כולנו יודעים שזה לא כ"כ משנה כמה אנשים באמת היו רוצים לבחור ש"ס או ג'... כי הכל תלוי רק במי שהגיע בסופו של דבר לקלפי!!! כלומר: יכול להיות שיש לי עשרות אלפי אנשים שרוצים לבחור ב... אבל אם בשטח... מתוכם הגיעו רק כמה מאות לקלפי... ואילו במפלגה השנייה עבדו קשה והצליחו לגייס מאה אחוז קולות אז סופרים רק את מי שהגיע לקלפי... (ס"ס יש רק 40% מכלל האוכלוסיה שמגיעים לבחור... ושאר ה-60% בכלל לא מתחשבים בדעתם כי הם לא הגיעו לקלפי) **אז אותו דבר כאן:** כשמגיע ערב פסח וכעת יש שאלה מעשית בבית המקדש!! האם רוב הציבור לטהורים ועושים את הפסח בטהרה... או רוב הציבור טמאים ועושים את הפסח בטומאה... **כשיש כוז שאלה!!!** אז הר הבית הנפק להיות כמו קלפי... והטהורים וגם הטמאים כולם מגיעים להר הבית בשביל להצביע בעצם הופעתם... ואז!!! באותו מעמד עומדים וסופרים את כל האנשים שהגיעו לכאן אחד אחד... ואם מתברר שרוב האנשים לטהורים עושים קרבן פסח בטהרה... ואם מתברר שרוב האנשים שהגיעו לכאן טמאים עושים קרבן פסח בטומאה... לא מתחשבים מה קורה בכל תפוצות ישראל... אלא מה קורה כאן ועכשיו!!! (בדיוק! אבל בדיוק כמו בקלפי שבבחירות... שאנחנו לא מתחשבים באחוז הכ"כ גדול של אנשים שבכלל לא באו להצביע) **ומסילא!!!** מכאן ואילך אתה כבר יכול לדמיין לבד מה קורה... בו' בניסן עדיין הכל שקט!!! אין תעמולת בחירות... כי כעת הכל פתוח... וכעת כולם בסה"כ רוצים להיטהר וכולם שייכים למפלגת הימין... אבל משעות הערב!! מליל ז' בניסן!!! אז מתחיל הסיפור... נפתחים שתי המטות... מפלגת הימין- הטהורים... ומפלגת השמאל- טמאים... וכעת לאט לאט מתחיל העקשען... אז כמובן... כמו בכל מערכת בחירות... שבהתחלה יש רק סקרים... ופרשנויות... אבל תכל"ס... בשטח... יש תמיד את הנתונים ואת ההפתעות של השבוע האחרון שהם קובעים את הלוח זמנים... והם בסופו של דבר מכריעים את הכף... אותו דבר כאן: עד עכשיו... עד ליל ז' בניסן הכל היה באמת רגוע!!! אבל מיד בז' בניסן העסק מתחיל לרעוש... על הבוקר... כבר הופיע כל הפשלנים הראשונים שלא הצליחו להיטהר כבר ביום הראשון והם כבר נרשמים למטה הטמאים... במטה הטהורים עוקבים בדריכות אחרי התנועה הערה במטה הטמאים... נו... לא נורא... בסה"כ יש רק אלף טמאים... הם לא יעברו את אחוז החסימה...

לבנתיים... מה אתה חושב... במטה הטהורים גם לא שוקטים על השמרים... נתחיל מגיסי!!! שבי"ה נולד לו ילד בשעט"ו... ואשתו ב"ה יולדת בתוך מלאת... וכעת היא לא יכולה להקריב קרבן פסח... אבל לפסח שני היא כבר כן יכולה להקריב... ואם יהיה חלילה פסח הבא בטומאה... הרי קי"ל שבכזו שנה אין פסח שני... ולפני שהוא יצא מהבית לעליה לרגל... ובא להיפרד מאשתו ומהתינוק הקטן... אשתו ליוותה אותו עם דמועות בעיניים והתחננה לפניו: בעלי היקר!!! אני מפסידה קרבן פסח אמנם בניסיונות משמחות... אבל אחרי הכל זה כואב לי... מאוד קשה לי שאני מפסידה קרבן פסח... **אז מסקר!!!** הנחמה היחידה שלי שאני אזכה לכל הפחות להקריב פסח שני... **לכן אז מסקר!!!** תפעל בשביל... תלחם למען אשתך... תתגייס עם כל הכח למפלגת הימין ותדאג שהפסח יבא בטהרה... למה? כי אם יבא חלילה בטומאה... אני וכל חברותי וכל מי שנשאר פה בעיר יפסיד גם את פסח שני... גיסי הגיע לירושלים חדור מוטיבציה ומיד נרשם והתגייס למטה הטהרה! ואתה מבין לבד שיש כמוהו עוד עשרות אלפים... לא צריך להגיע ליולדת... יש הרבה שסתם נשותיהם נשארו בבית עם הילדים וכל מיני אנשים שמאיזה סיבה שתהיה נשארו בבית ונפטרו מדין דרך רחוקה... הרי הם בונים על פסח שני... ואילו... אותם אלף טמאים שנרשמו למפלגת השמאל... הם כעת איום ממשי בשבילם!!!! אבל תרגעו... אלף טמאים זה גארנישט... אנחנו עשרות אלפים לידם... אבל! אל תשאל... בשעות אחרי הצהריים... פתאום הגיע מידע בזק מנמל יפו... שכעת... ברגעים אלו עגנה אניה ענקית שהגיע באיחור מרומניה... אלפי חסידי ויזניץ בראשות הס"ק אהבת ישראל ועם בנו האמרי חיים... והם הגיעו רק עכשיו!!! כל הדרך באניה הם שרו בדבקות את שירי ויזניץ של פסח... אה... איזה חיות... הם מאוד מאוד רצו להספיק להגיע כבר בו' ניסן... כדי לפרוש מטומאת ארץ העמים ולהתחיל לספור שבעת ימי טהרה... אבל כידוע... בתקופה של האביב יש תנודות בלתי צפויות במזג האוויר... וביומיים האחרונים היו רוחות מזרחיות מאוד חזקות... וזה פשוט הרחיק את האניה וגרם שהיא יום אחד מאוחר יותר... אוי אוי אוי... כמה כואב... כל חסידות ויזניץ לכל ענפיה הפסידו קרבן פסח בטהרה... אבל מה אתה חושב!!!! חסידי ויזניץ יוותרו על קרבן פסח...? ככה אתה מכיר אותם?? נראה לך שחסידי ויזניץ יוותרו על הניגונים של ליל הסדר...??? באותו מעמד הוכרז ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א שחסידות ויזניץ הולכת עם מפלגת השמאל- של הטמאים בכל הכח... הופה!!! מפלגת הטהורים נכנסה לדרמה... יש לנו פה מאבק מול חסידות ויזניץ... אין ברירה... חייבים קונטרסה... בשביל זה יש חסידות בעלזא... והאניה של חסידות בעלזא הגיעה דווקא מוקדם מגליציה... הם הגיעו לכאן בראשות מרן המהר"ד וחתנו המקור ברוך מויזניץ... עוד באותו ערב התקיימה פגישה עם בי"ד מחזיקי הדת... ויצאה קריאת קודש שכל חסידי בעלזא מתגייסים למפלגת הימין- של הטהורים... (מה יעשה המקור ברוך שנקע בין אביו לבין חותנו...? מה לעשות... זה לא המקרה היחיד... יש עוד הרבה כאלו... ככה זה בבחירות...) ... ורגע... כעת ממש מגיע עדכון צבע אדום ממעלה אדומים... שמצאו שם עצמות יותר משעורה מתחת לגשר בהיציאה המערבית של העיר... וכל מי שעבר שם בדרך לירושלים נטמא באוהל... אז הנה... גם הם הולכים להצטרף לגוש השמאל שהולך ומתעצם מרגע לרגע והוא כבר מתחיל באמת לאיים... אבל חכה... אנחנו עוד בח' בניסן... במשך הימים הקרובים עוד עלולים להיות הרבה הפתעות... התמונה המושלמת עדיין לא נגמרה... אנחנו פה בגיליון אז נדברו נמשך לעדכן אתכם בשבועות הקרובים בהתפתחויות... מה שכן... אני חייב להיות כנה... ואני לראשונה חושף את השייכות המפלגתית והמגזרית שלי... אני שייך לעת עתה למפלגת הטהורים!!! וגם אם אתה חסיד ויזניץ ואתה כעת מאוד רוצה שאני אצטרף לל מפלגה שלך... צר לי... אבל יש לי כמה חברים שנבצר מהם להגיע לפסח ראשון משיקולי דרך רחוקה... ואם אתם תעשו פסח הבא בטומאה הם יפסידו... אנא... חסידי ויזניץ... אל תקחו את זה אישי... בסופו של דבר... בין רב וכן בין כולנו רוצים להיכנס בשער אחד!! השאלה באיזה חודש...

מה אהבתי גורגן...

בני היקר... זו אני- אהא שלך... מה אהבתי גורגן... אני האהא ששלגתי אותך אישיבה לפני ג'זי שנה... הוי כמה אני אוהבת את הגורגה שאהא אומד אי זישיבה... כל היום היא שיגתי!!! כל היום זה השיגה שלי עם הרזשי"ש... כל היום אני מתפאלל עליך שגמשיק וגמשיק... שגמשיק להיות בזוק אסטרנד... כל היום היא שיגתי... הגורגה שלך נוגגת אי אולאזא שלך את הכה להתאובד מול כל הקשיים... כן... יש כל מיני התאובדות... כל מיני קשיי פדנסה... כל מיני גריקות שאהא לא צריק אדגת אותם... אבל ברזשיים הקשיים... כשאני כופגת גגת הנל... כשדי... כבר אין אי כה... מה עושה אי אובז? מה אהבתי גורגן!!! כשאני נכבגת שאהא יושב עם זישיבה ויושב אומד... צהו!!! אני מקבלת כווגו מהודשים... וכל היום היא שיגתי... צה מצרים זי כה אכל היום...

די... אני כבר מתפאלל עליך... אני כבר מהכה שגמזור הבייגה... סוף סוף אני אהא... אז של אהא... אבל אני אוקרן גמזור... ואני אפילו מהכה אטפון שיגתי... אהא... אני רוצה להתשיק אומד עוד יומיים זישיבה... וגמתיני אי... אני אשהא!!! כי מה אהבתי גורגן!!! כל היום היא שיגתי!!! אני אוהבת את הגורגה שלך לא פגוג מהה שאהא אוהב אותה... ו... ואני יודגת שזוב מלש יעזי ימים אלוזים... ימי ערז פסח... ונצטרך עוד יומיים... ונצטרך עזרה כמו אויר אשימה... אבל אם אהא גשג ואלמה??? אני לא אסכים בשום פנים ואופן שאהא גזגא מהלומד!!! אני אהיה ערה עוד שתי אלוות... אני אקדע את עזימי... התיקר שאהא גמשיק אשגת ואלומד... הכה שאהא נוגן אי בגעניו הנה שאני יודגת שאהא יושב אומד... שווה אי הרבה יותר מהעזרה שלך...

בן עזיה יקר!!! ככה צה!!! זו האמת!!! אהא שלך באמת מלשיפה שגשג ואלמה מאשר שגשג זביג... אז!!!! אל גורגן... אסור אק אוקרן!!! והסל הישר והרזש המוסרי הכריז שרצון ה' שאסור אק אומד מנגד ולגת אהורים שלך אכרזע גגת הנל של ערז פסח... ואכן אם אהא שלך גמגן לפניך שגמשיק אומד אהא מצידי צריק להתקשר!!! אומד על שלך להיות נושא בזול אהושיט י... ויש אק את התבונה אלזל את הלימוד עם העזרה... זינינו... גמשה אי מה געשה... גמזור את הא' ויאזי אכן הבייגה!!! גפשי! שרוזים ונציע עזרה... והיה!!! אם עזיני!!! אהרי שכבר באג... ואהרי שאהא כבר עומד במטבא עם הזיגית והמטרטוט... אם עזיני אהא שלך גרש אותך מהמטבא ויאזי אק... אק... אק זביג מדרש... אם צה המצב זכ ככל הנראה צה צשיידר... כנראה שהעסק בשליטה!!! כנראה שזאת האהא שלך עזיני יותר משריף אותה בזבזבה מאשר העזרה הגלקית שלך... אז!!! אם היא לא גיאזי אק את צה... אז געזר!!! כי גפא"ס... עם כל אהבג גורה של אהא שלך... היא צריכה אוקרן!!! ואין אק רשוג אקסוק בקנין גורה שמהו לימוד!!! על גמזור הקנין גורה האהר שמהו: נושא בזול עם גמזור וכיבוד הורים... [אז ברור של לימוד יומי אה מותריים... לפני ואהרי העזרה...]

גיליון מס' 326 פרשת שמיני - פרה
תשע"ט שנה שביעית

גליון זה יו"ל לעילוי נשמות
אמי מורתי הצדקת
מרת זלדה חיה בת צבי יהודה לוי ע"ה
נלב"ע כ"ח אדר
תנצב"ה
נודב ע"י בתה הגב' ר. כ. תחי' ניו יורק

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

עלי שי"ח

"זימי הפורים לא יעברו מתוך היהודים"

זימי הפורים נחוגו במחיצתו של רבינו שליט"א, בהתעלות ורגשי קודש, מתוך שמחה של מצוה וקיום ההלכה לכל פרטיה ודקדוקיה, נביא להלן מעט פנינים לתועלת בני התורה החפצים להידבק בחכמים ותלמידיהם.
תענית אסתר

ביום רביעי, י"ג אדר ב' תשע"ט, רבינו שימש כסנדק בחמש בריתות בבית הכנסת הסמוך לביתו, ומילא נפטר מן התענית כדין סנדק. אחרי הבריתות הלך לביתו שם התפלל את תפילת המנחה, כשהבעל קורא הקבוע קורא את 'ויחל' ומפטירין מתוך נביא מקלף, כמו שהקפיד מרן החזון איש זצ"ל.

עובר לתחילת מנחה, הגיעו גבאי קופת צדקה, והראו לו שיש בידם שלושת חצאי מטבע של דולרים אמריקאים, ושאלו אותו אם רוצה לקיים על ידי זה את המצוה, רבינו לא סירב וקיבל לידיו את החצאי המטבעות ושילש לקופת הצדקה (א"ה). כי דעתו כי לקיום המנהג די בחצי מטבע הנוהג בימינו, ואין צריך חצי מטבע של שקל ממש וכו'.

ערבית ליל הפורים

לתפילת ערבית, ליל פורים דפרזים יצא רבינו לבית הכנסת 'לדרמון' להתפלל ולשמע את המגילה ברוב עם הדרת מלך, יחד עם מאות המתפללים, לאחר התפילה החל הבעל קורא הקבוע, הגאון רבי משה בוואר שליט"א לקרוא את המגילה, בשמחה מיוחדת של מצוה.

אלא, שאז אירע דבר מעניין. הגבאים שליט"א הבחינו כי מרן מסמן בידו ושואל שוב ושוב היכן אוהו הבעל קורא: מתברר שמרוב המון האדם, ומפני המרחק בו עמד הבעל קורא, לא שמע רבינו את הקריאה היטב, ואמנם היה לפניו מגילה כשירה והשלים מיד כדין, אך ביקש לדעת כל הזמן היכן אוהו.

בשלב זה ביקשו הגבאים מהבעל קורא שיתקרב למקומו של רבינו, ושיתחיל לקרוא שוב מתחילת הפרק, וכמובן כך הוא נהג. [מדהים להיווכח, כי רבינו עצמו לא ביקש שיגביה את הקול ולא שאל כלום, וכבר עובדא הוה בשנה אחת שחשש שלא שמע הכל וקרא לעצמו שוב כל המגילה אח"כ].

יום הפורים

מיד לאחר שחרית וקריאת המגילה קיים רבינו את מצוות היום, ושב לתלמודו. בבוקר שימש רבינו סנדק לכמה בריתות, ולאחר תפילת מנחה יצא רבינו לבית הכנסת וקיבל את אלפי איש שעברו להתברך לברכות וישועות.

כבר ברכתתי את השמות

בדידי הוה עובדא. השנה בליל הפורים נכנסנו אצל רבינו שליט"א לבקש את ברכתו לרשימת התורמים להדפסת 'קובץ גליונות' המורחב מגדולי ישראל שיצא לאור אי"ה לקראת ימי הפסח, רבינו העיף מבט קל ברשימת השמות, ואמר מיד: "כבר הביאו את זה וברכתתי". ושב לתלמודו.

הדבר היה נראה פלא, הרי זה לי פעם ראשונה שאני מגיע בפורים...

חזרתי הביתה, והתקשרתי לאחד הגבאים, ואז מתברר כך: את רשימת השמות שלחתי לפקס שבבית מרן שליט"א, ואותו גבאי ראה את זה ואכן בתענית אסתר, הוא הגיש את כל השמות לברכה, ורבינו בירך, ומאז אמנם כבר עברו לפניו אלפי שמות נוספים, אך הוא לא שכח את אלו, ואמר שכבר בירך אותם... והוסיף רבינו שוב ובירך את כל השמות שיזכו שיתמלאו כל משאלותיו לבם של כל אחד ואחד.

שושן פורים

גם השנה התקיים המנין המיוחד של עשרה ירושלמים שיוצאים במיוחד מירושלים אחרי עלות השחר ובאים לשחרית כותיקין בבית רבינו, ואחד מהם קורא בברכה לפניו ולאחריה, ואחרי זה קוראים בתורה פרשת ויבוא עמלק, כששלוש מהם עולים לתורה, לאחר מכן עברו כולם להתברך.

בברכת שבת 2018
יחזק 81607810

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

בדידי הוי עובדא

סיפר אחד מנכדי רבינו שליט"א : לפני כ-8 שנים הגיע אברך עם ב' ילדיו בז' באדר למרן שליט"א, הגדול נעשה בו ביום בן 3 והשני נעשה בו ביום בן שנה, ע"מ שרבינו יגזוז לגדול את שערותיו לחלאקה, וסיפר כדלהלן: כשנולד הגדול בז' באדר שאלתי את רבינו שליט"א שבתחילה חשב לקרוא לו יעקב ישראל ע"ש מרן הקה"י, אך לאחר שנולד בז' באדר ביום פטירתו של משה רבינו אולי כדאי לקרוא על שמו, ורבינו השיב לו בזמנו "תקרא לו יעקב ישראל כפי שחשבת, והילד הבא שיוולד לך בז' באדר תקרא לו משה", ואכן דברי רבינו נתקיימו במלואם והילד הבא נולד בז' באדר ויקרא שמו בישראל משה, ויהי לאות.

פשהדף היומי

"בדין טבילת עזרא"

חולין קכ"ב ב' לגבל ולתפלה ולנט"י ארבעת מילין. וכ' התו' (ד"ה לגבל) בשם ר"ח דלתפלה היינו לטבול לתפלתו דאע"ג דקי"ל כריב"ב בדברי תורה ה"מ ללמוד ולק"ש אבל לתפלה לא כו' וכן דעת הרבה קדמונים דלתפלה אסור עד שיטבול וכ"ד רב האי גאון (מובא ברי"ף ורא"ש פ"ג דברכות) ועוד הרבה ראשונים, וגם הרמב"ם שפסק בסוף ה' ק"ש שבטלוהו לגמרי תמהו עליו ראשי ישיבות בבל והשיב להם שמימי לא ביטל אותה אפ' שעה א' אלא שלא הי' יכול לכתוב בחיבורו כ"א היוצא מן הדין ע"פ ההלכה כמש"כ רבנו יונה פ"ג דברכות ואף דבשו"ע נפסק כהרמב"ם מ"מ כ' האחרונים שהנוהג לטבול תבא עליו ברכה כמש"כ במ"ב סי' פ"ח סק"ב בשם הפמ"ג וגם הרמב"ם עצמו כ' בפ"ד מתפלה ה"ו מנהג פשוט בשנער ובספרד שאין בע"ק מתפלל עד שרוחץ כל בשורו במים, ובש"ת מן השמים שאל אם יש להקל בט"ע לתפלה והשיבו לו ועבדתם את ה' אלקיכם הוי אומר זו תפלה ואפשר טמא ומקריב קרבן וא"ת שאר הטומאות אינו דומה טומאה מאונס לטומאה מדעת אינו דומה טומאה הבאה ממק"א לטומאה היוצאת מגופו ועזרא כשתיקן ברוה"ק ראה ותיקן כו' ודבר זה גורם אורך הגלות כי אם היתה תפלת ישראל כתקונה כבר נתקבלה תפלתם זה ימים רבים עכ"ל ובמגיד מישרים להב"י ז"ל (פ' בהר) א"ל המגיד אל תבטל תמיד טבילת בע"ק כי אין אתה יודע מתן שכרה עכ"ל והאריז"ל כ' (בשער רוה"ק דף ד') אין דבר יותר מוכרח וצריך אל האדם בענין ההשגה כמו הטבילה שצריך שיהי' אדם טהור בכל עת עכ"ל וכ"כ בראשית חכמה (שער האהבה פ"א) ובחסד לאברהם (מ"ב נהר נ"ט) ע"ש שהאריכו בזה. וחז"ל אמרו (בברכות כ"ב א') כל המחמיר בה על עצמו מאריכין לו ימיו ושנותיו והרבה גדולי ישראל לא ביטלוהו מימיהם כמובא בתולדותיהם וראיתי בספר א' שכל החיבורים שנתקבלו בכל ישראל הם אלו שהמחבר נזהר בט"ע והיום שמצוי מקואות וקל לטבול בודאי מי שיכול ראוי ליזהר בזה.

(ארחות ישר סי"א)

יפה מראה

לפעול ולהפעיל למען רשימת יהדות התורה והשבת שסימנה ג'

(קול קורא מגדולי הדור ובראשם רבינו שליט"א) בתקופה זו כאשר קרב ובא מועד הבחירות (כאן בארץ ישראל), בעל כרחו נאלץ מרן לישא בעול הציבור, כאשר ענינים השייכים לכלל הציבור נחתכים על שולחנו.

בהוראת רבו הגדול, רשכבה"ג מרן בעל החזון איש זי"ע, מורה רבינו להשתתף בבחירות ולהצביע כפי שמורים גדולי ישראל שבאותו דור, והוסיף, כי ידוע לו שמרן זללה"ה שלח אנשים להצביע בקלפי, והיה אחד שישב שבעה ל"ע, והורה לו מרן זצ"ל שיצא מביתו כדי להצביע, ורבינו שליט"א הוסיף שגם אלו שנוהגים עפ"י שיטת אדמורי"י סאטמר שלא להשתתף בבחירות, הנה בזמנינו חייבים גם הם להשתתף.

בבחירות, כל אחד מצביע! מי שמשתתף בפועל ומצביע כפי שמורים גדולי ישראל, זוכה במ"ע דאורייתא לשמוע בקול דברי חכמים, ומי שנמנע מלהצביע, ממילא גם הוא מצביע לטובת הרשימות של אינם שומרי תורה ומצוות והגוים רח"ל !! (כי חישוב הקולות נעשה בהתאם למספר המצביעים, וממילא כל מי שנמנע מההצבעה משפיע), וה"י כל המכשולות שנגרמים אח"כ, יהיה לו בהם חלק.

השבוע, כשדיברו עם רבינו בכמה שאלות מעניני הבחירות, ואמרו לו כי בעוד ימים ספורים מועד ההצבעה, התבטא רבינו 'רחמנא ליצלן על הביטול תורה' ומאיך הוסיף 'רחמנא ליצלן מי שנמנע מלהשתתף ולהצביע עם הציבור'.

אשרי העם שככה לו. שזכינו ויש גדול עומד על גבינו, מורה ומדריך על כל צעד ושעל, קטן כגדול, בכל דבר ודבר. עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו.

[הבהרה: הקטעים הנ"ל נכתבו לפי בקשת כמה מגדולי ראשי הישיבות שליט"א, אף שבאופן קבוע אנו נמנעים מלכתוב בעניני הציבור והשעה, מטרת הגליון הוא רק לדברי תורה, הלכה ואגדה, אך עת לעשות לה' הפרו תורתך. י.ג.]

כל הזכויות שמורות ©

בתמונה:

מרן שליט"א שקוע בגמרא קטנה, בעודו ממתין לתורו להצביע בבחירות בקלפי, בשנת תשמ"ט. הוא חס על כל שניה, ובנתיים הוא נשען חצי בישיבה על קיר אבן נמוך הנמצא בסמוך. הממתנינים בתור שלפניו, משתהים לראות מחזה מופלא זה. ראו בריה שבראתי בעולמי !! (מספר ההנהגות של רבינו 'אלא')

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 7630585-03 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310